

21977

1980 දශකය අගභාගයේ පටන් රටේ අඛණ්ඩව පැවතෙන දැඩි දේශපාලනිකරණයකට ලක් වූ බලතල පැවරීමේ කතිකාවතෙහි සැලකිය යුතු හිඬයක් වන්නේ, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් විසින් පළාත් සභා පරිපාලන ක්‍රමයෙන් උගත හැකි පාඩම් පිළිබඳව අධ්‍යයනයට ලක් කිරීම අඩුවීමයි. අතින්ගේ දී පළාත් සභා ක්‍රමයේ පරිපාලන සහ තේනික අනුමතීන් පිළිබඳව විවිධ අධ්‍යයන සිදු කර තිබේ. කෙසේ වුවද, 1980 දශකයේ දේශපාලන බලතල පැවරීමත් සමඟ කාර්යබහුල වූ අපගේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ගේ අවධානයෙන් එම අධ්‍යයනයන් ගිලිහී ඇත. මෙම සන්දර්භය තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන සහ පරිපාලන ක්‍රමයෙහි පළාත් සභා ක්‍රමයේ බලපෑම පිළිබඳව වූ පරිපූරණ අධ්‍යයනයක් ඔස්සේ කුඩා ඉඩම් වගා ආයතන කෘෂිකර්මය කෙරෙහි පළාත් සභා ක්‍රමයේ බලපෑම පිළිබඳව පර්යේෂණයක් සිදු කිරීම වෙනුවෙන් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයට අපගේ ප්‍රශාදය හිමි විය යුතුය.

මහාචාර්ය ඒ.එම්. නවරත්න බණ්ඩාර
දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන ආයතන,
පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලය,
පේරාදෙණිය.

21977

කතුවරුන් පිළිබඳව

එම්.කේ. නදීකා දමයන්හි, ශාස්ත්‍රවේදී (පේරාදෙණිය) පශ්චාත් උපාධි ඩිප්ලෝමා (කොළඹ), දුරගතපති (අපේක්ෂක/පේරාදෙණිය) 2003 සිට මේ දක්වා හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ පර්යේෂණ නිලධාරිණියක ලෙස සේවය කරන්නීය. එයට පෙරාතුව, ඇය 1999 දී ඇයගේ උපාධිය ලබා ගැනීමේ පටන් පේරාදෙණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යාව පිළිබඳ කටකාවාර්යවරියක ලෙස සේවය කළාය. ඇයගේ ඉගැන්වීමේ සහ පර්යේෂණ වෘත්තීය දැවැන්තයෙහිදී ම ඇය යහපාලනය, සංවර්ධන පරිපාලනය, ජන වාර්ගික ගැටුම් සහ සත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය තත්ත්වය ආදියෙහි ගැටලු පිළිබඳ අවධානය යොමු කර ඇත.

වී.කේ. නානායක්කාර, ශාස්ත්‍රවේදී (ලංකා), රාජ්‍ය හා අන්තර් ජාතික කටයුතු පිළිබඳ ශාස්ත්‍රපති (පීටීස්බර්ග්) වර්තමානයේ හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂවරයා වශයෙන් කටයුතු කරයි. ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයේ සාමාජිකයෙකු වශයෙන් ඔහු, අග්‍රාමාත්‍ය ලේකම්, අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශ ලේකම්, නිවාස හා නාගරික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශ ලේකම් සහ පාරිසරික අමාත්‍යාංශ ලේකම් වශයෙන් සේවය කළේය. සිවිල් පරිපාලන වෘත්තීයයෙකු වන අතරතුර ම ඔහු එයට අමතරව රාජ්‍ය සහ සංවර්ධන පරිපාලන පාඨමාලාවන්ට මඟ පෙන්වීමත්, ඉගැන්වීමත්, පාලනයේ ගැටලු විශ්ලේෂණය කරමින් ලිපි සම්පාදනයෙන් නිරතවී ඇත.

ඇණවුම් සහ අනෙකුත් තොරතුරු සඳහා
හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය,
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 07.

විද්‍යුත් තැපෑල, hartidir @ sltnet.lk

මිල රු. 310/-

ISBN No:978-955-612-095-0

දේශීය ආහාර වගා අංශය කෙරෙහි පළාත් සභා ක්‍රමයේ බලපෑම

එම්.කේ. නදීකා දමයන්හි
වී.කේ. නානායක්කාර

21977

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය,
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ - 07.

2009/06

2010/04

දේශීය ආහාර වහා අංශය කෙරෙහි පළාත් සභා ක්‍රමයේ බලපෑම

එම්.කේ. හදිකා දමයන්ති
පී.කේ. නානාසක්කාර

පරිවර්තන අංක: 01

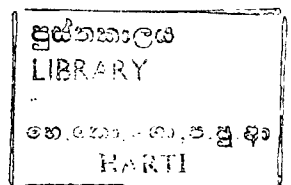

2009 පෙබරවාරි

හෙක්ටර් කොමිෂන්වලට ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 07.

21977

21977

පළමු මුද්‍රණය 2009 පෙබරවාරි

ශක්‍රී කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ පර්යේෂණ අධ්‍යයන අංක 126 වූ “Impact of the Provincial Council System on the Small-holder Agriculture in Sri Lanka” නැමති ග්‍රන්ථයේ සිංහල පරිවර්තනය.

© ශක්‍රී කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

සියළුම හිමිකම් ඇවිරිණි

ISBN: 978-955-612-095-0

පෙරවදන

1948 දී රට නිදහස ලැබූ දා පටන් ම, කළකිරීමට පත් වූ කණ්ඩායම් විසින් සිදු කරන උද්ඝෝෂණවල පැවැත්මට විෂයය වුව ද, දේශපාලන බලතල පැවරීම පාලනය පිළිබඳ න්‍යාය පත්‍රයෙහි ප්‍රධාන විෂයය මාතෘකාවක් විය. 1987 අගෝස්තු මස ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනය බලාත්මක කිරීමෙන් පසුව එය දේශපාලන පරිපාලන ක්‍රමයේ නවෝගයක් බවට පත් විය. 2005 නොවැම්බර් මස ගරු ජනාධිපතිතුමා ගේ නව ආණ්ඩුව පත්වීමෙන් පසුව දේශපාලන බලතල පැවරීම පිළිබඳ විශේෂිත නව උද්ඝෝෂයක් ඇති විය. රජය පුන පුනා ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවේ ජාතික ආණ්ඩු ක්‍රමයක් යටතේ උපරිම දේශපාලන බලතල බෙදා හැරීම මේ රට දේශපාලන බලතල බෙදා හැරීම සඳහා වඩාත් පරිපූර්ණ වූ ක්‍රමය බවයි. බෙදුම්වාදී විකල්පයන්ට ප්‍රතිකර්ම කරන වැඩිපිළිවෙලක් වශයෙන් රටේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සඳහා තීරණ නිර්මාණයේ දී ජනතා සහභාගීත්වය ලබා ගැනීමේ දීත්, සම්පත් යෙදවීමේ හි දීත් දේශපාලන බලතල පැවරීමේ හි පවතින සඵලදායකත්වය තහවුරු කිරීමට ප්‍රමාණවත් අවස්ථාවක් එයට ලබා දී නො තිබූ පසුබිමක් යටතේ මෙම තත්ත්වය වැදගත් විය. නැගෙනහිර ප්‍රදේශය නො සලකා හැර තිබූ දිගු කාල පරිච්ඡේදයකට පසුව, දේශපාලනික වශයෙන් පාලන තන්ත්‍රයක් එහි ස්ථාපිත කිරීම සතුටුදායක කරුණකි. 1987 දී පළාත් සභා ක්‍රමය පිහිටුවීමේ පටන් එම අවස්ථාව දක්වා මහජන ජනදයෙන් පත් කරනු ලැබූ නියෝජිතයින් විසින් සිදු කරනු ලබන පාලනයක් සඳහා සැබෑ අවස්ථාවක් නැගෙනහිරට (එසේ ම උතුරටත්) නො ලැබුණු බව බිඳ හෙළිය නො හැකි සත්‍යයකි.

මෙම වැදගත් වකවානුවේ හි, දේශපාලන බලතල පැවරීමේ ක්‍රියාකාරීත්වය, පළාත් මට්ටමේ දී සංවර්ධන අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ඉඩම්, කෘෂිකර්ම, වාර්මාර්ග සහ පශු සම්පත් වැනි විෂයයන් රජය සහ පළාත් පරිපාලන ව්‍යුහය අතර බෙදා හදාගෙන කටයුතු කරන්නේ කෙසේ ද? යන්න ඇගයීමට ලක් කරමින් හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය අධ්‍යයනයක වැඩ කටයුතු සමාජව කර ඇත. මෙය හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයට කටයුතු කිරීමට පැවරුණු ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රයක් වන අතර ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව විසින් 2006 වර්ෂයේ දී සමාජ-ආර්ථික අධ්‍යයනවල ප්‍රමුඛ ක්ෂේත්‍රයක් වශයෙන් මෙය ලැයිස්තුගත කර ඇති මෙම ක්ෂේත්‍රයේ විෂයය කරුණු පිළිබඳ මෙම වාර්තාවේ හි ගැඹුරින් අධ්‍යයනය කරමින් ප්‍රතිපත්ති සඳහා ප්‍රතිවේදන ඉදිරිපත් කිරීමට කාලය සහ ශක්තිය වැඩ කිරීම වෙනුවෙන් එමී.කේ. නදීකා දමයන්හි මෙහෙවියට සහ වී.කේ. නානායක්කාර මහතාට සුභාචිංසනය කිරීමට කැමැත්තෙමි. විශේෂයෙන් ම, නවක පර්යේෂකයකු සමඟ සංකීර්ණ විෂයයක් ගවේෂණය සඳහා ප්‍රායෝගිකව තම කාලය වෙන් කිරීම වෙනුවෙන් හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ වී.කේ. නානායක්කාර මහතාට ස්තූතිවන්ත වෙමි. මෙවැනි පසුබිමක් යටතේ මෙම අධ්‍යයනය සඳහා පෙරවදන ලිපිමට අවස්ථාව හිමිවීම මා ලද භාගයකි. විෂයය පිළිබඳ අභිරුචියක් දක්වන්නවුන්ටත්, ශාස්ත්‍රඥයින්ට මෙන් ම පසුගිය දශක දෙක තුළ පළාත් සභා ක්‍රමයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ වැඩිදුර කරුණු දැන ගැනීමට කැමැත්තක් දක්වන්නවුන්ටත් මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත.

වර්තමාන සන්දර්භය තුළ විවිධ හේතූන් මත මෙම අධ්‍යයනයේ සොයා ගැනීම් ඉතා වැදගත් වේ. පළමුව, රජය සහ පළාත් සභා අතර නිසැක වශයෙන් බෙදී ඇති වගකීම් බිම් මට්ටමේ දී ඉටු කරන්නේ කෙසේද? යන්නත් ඒ සඳහා බලපාන සාධකත් වාර්තාවෙන් පෙන්වුම් කෙරේ. තවදුරටත් දේශපාලන බලතල බෙදා හැරීමට රජය විසින් අරමුණු කරන්නේ යැයි පෙනී යන යම් වැඩ සටහනක් සඳහා මෙම දැනුම විශේෂයෙන් ම ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත. දෙවැන්න, ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවි ජන ප්‍රජාව අතර දුර්දුතා මට්ටම වෙහෙසින් ඉහළ මට්ටමක පවතින හෙයින් දේශපාලන බලතල පැවරීමේ සමස්ත පද්ධතියේ ගොවීන් වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක වන්නේ කවරක් ද? ක්‍රියාත්මක නො වන්නේ කවරක් ද? යන්න පිළිබඳව දැනුවත්වීම වැදගත් වන අතර අධ්‍යයනයෙන් ඒ සඳහා ආලෝකයක් සැපයේ. තෙවනුව, ගෝලීය මට්ටමේ ආහාර හිඟයට මුහුණ දීම සඳහා කඩිනම් ආහාර නිෂ්පාදනයකට රජයේ දේශපාලන හස්තය උද්ගෝච්චත්ව සුදානම්ව පවතිද්දී ඒ සඳහා රාජ්‍ය ආයතනවල පවතින ප්‍රතිපාදන සහ ජනතාව ගේ සම්පත් මෙහෙය වීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ ගොවීන් ගේ නිෂ්පාදනය සහ නිෂ්පාදන ඵලදායීතාව කෙරෙහි බලපානු ලබන ආයතනික සාධක පිළිබඳ හැදෑරීමට හැකි වේ. එවැනිත්, මෙම අධ්‍යයනය කාලීන සහ තෝරාගත් විෂයයන් ගේ දේශපාලන

බලතල වෙදා හැරීම සහ කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ සංවර්ධනය සඳහා පළාත් සභාවල ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ අප ගේ දැනුමෙහි පවතින උගුණා පිරවීමට උපකාරී වන බව පෙනේ. අවසාන වශයෙන් පවතින තත්ත්වයේ එක් එක් කුඩා කොටස් පමණක් නොව සිද්ධි දාමය ම ඇතුළත් වූ සම්පූර්ණ තත්ත්වය විමසා බැලීමට සමත් වීම සම්බන්ධයෙන් කතුවරුන්ට මාගේ සතුට පළ කරමි.

ටී.එම්. අබයවික්‍රම

ලේකම්

කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය සහ

පාලක මණ්ඩල සභාපති,

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා

පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

ස්තූතිය

ක්‍රමවේද ගණනාවක් ඔස්සේ සපයාගත් තොරතුරු මත මෙම වාර්තාව පදනම් වේ. රජයේ, මධ්‍ය සහ පළාත් සභා යන ස්ථර දෙකෙහි දී විශේෂයෙන් ම ඉඩම්, වාරිමාර්ග, කෘෂිකර්ම සහ පළාත් සභා යන ස්ථර දෙකෙහි දී විශේෂයෙන් ම ඉඩම්, වාරිමාර්ග, කෘෂිකර්ම සහ පශු සම්පත් ආදී විෂයයන් හි දී නිලධාරීන් විසින් ඉටු කරනු ලබන භූමිකාව පිළිබඳ ගොවීන් ගේ අදහස් දැන ගැනීම සඳහා ගොවීන් ගේ පුළුල් නියැදි සමීක්ෂණයක් සිදු කරන ලදී. එම ගැටලු මෙන් ම සේවා සැපයීම සඳහා බලතල පැවරූ ආයතනික රාමුවක් තුළ කාර්ය නියුක්ත වීමට අදාළව නිලධාරීන් ගේ අදහස් හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය විසින් සංවිධානය කළ විද්වත් වැඩමුළු තුන ඔස්සේ ලබා ගැනිණි.

2007 ජනවාරි 15-16 පෙබරවාරි 19 සහ 20 යන දිනයන් හි හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ පැවැත් වූ විද්වත් වැඩමුළු තුනට සහභාගී වූවන් ඔවුන් ගේ සෘජු අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම කතුවරු අගය කොට සලකති. විද්වත් වැඩමුළු තුනෙහි සම්පත් දායකයින් ගේ ඉදිරිපත් කිරීම් තුළින් මතු වූ බොහෝ අදහස් අප ගේ අවධානය ඒ කෙරෙහි යොමු කරනු ලැබූ අතර අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රයෝජනවත් සහ දැනුම ලබා දීමට සමත් විය.

දිගු අත්පිටපත් විචාරයට ලක් කිරීම සම්බන්ධයෙන් පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ දේශපාලන විද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය ඒ.එම්. නවරත්න බණ්ඩාර මහතාට සහ මුදල් කොමිෂන් සභාවේ සභාපති අශෝක ගුණවර්ධන මහතාට සැබවින් ම අප ගේ කෘතචේදීත්වය හිමි විය යුතු ය. ඔවුන් ගේ යෝජනා සහ ප්‍රතිවේදී බොහෝමයක් ග්‍රන්ථයට අන්තර්ගත කළ අතර යෝජනා සහ ප්‍රතිවේදී ලබාදීම වෙනුවෙන් අප ගේ ස්තූතිය පිරිනැමේ. අත්පිටපත සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලබාදුන් ප්‍රයෝජනවත් අදහස් කෘතචේදීව සිහිපත් කිරීමට කැමැත්තෙමු. ග්‍රන්ථයේ ස්වභාවය සහ අන්තර්ගතය තීරණය කිරීමෙහි මා උපකාරී වූ කාමීන යෝජනා ලබාදීම වෙනුවෙන් හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ අධිපර්යේෂණක ආචාර්ය ධනවර්ධන ගමගේ මහතාට අපගේ ස්තූතිය පිරිනැමේ.

ක්ෂේත්‍ර දත්ත රැස්කිරීමේ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම, දත්ත සකස් කිරීම සහ වගුගත කිරීම සිදු කළ හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ සංඛ්‍යාන නිලධාරී එන්.එන්.ඒ.ද. සීලවා මහතාට අප ගේ අවංක ස්තූතිය හිමි වේ. ක්ෂේත්‍ර කටයුතු අධීක්ෂණයෙන් සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා සිදු කිරීමෙන් හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ පර්යේෂණ නිලධාරීන් වන සුසීලා ලුරුදු මහත්මියන්, දුමින්ද ප්‍රියදර්ශන මහතාත් දැක් වූ සහායට ස්තූතිය පිරිනැමේ. ක්ෂේත්‍ර දත්ත රැස් කිරීමේ කාර්යයෙහි නියුතු වූ ඩබ්.ඒ.ආර්.ඩී.සේ. විජේසූරිය, සී.එම්.එම්. දසනායක, සී.බී. ප්‍රේමලතා, ඩබ්.ඩී.පේ. රාජපක්ෂ සහ ඒ.එම්.එම්.එන්. ජයරත්න යන මහත්ම මහත්මීන්ට අප ගේ ස්තූතිය පිරිනැමේ. පළමු පරිච්ඡේදයේ සංඛ්‍යා සටහන් සහ ප්‍රස්තාර සකස් කර දීමෙන් හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ දත්ත විශ්ලේෂක රංජිත් ප්‍රනාන්දු මහතා සහ දත්ත සහායක එන්.පී. ජයනෙත්ති මහත්මිය සහාය වූහ.

යතුරු ලියන කටයුතු ප්‍රවේශම්කාරී ලෙස ඉටු කිරීමත් මුද්‍රණය සඳහා අත්පිටපත සකස් කිරීමට සහාය වීමත් වෙනුවෙන් හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂවරයා ගේ පෞද්ගලික සහකාර අනුලා පතිරණ මහත්මියට අප ගේ හෘදයාංගම ස්තූතිය හිමි වේ. තවදුරටත්, මෙම ග්‍රන්ථය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම පිළිබඳ මහත් උනන්දුවකින් කටයුතු කළ ප්‍රකාශන ඒකකයේ වැඩි බලන ඒකක ප්‍රධාන එස්. රාමේස්වරන් මහතාටත්, පිටු සැකසීම වෙනුවෙන් එල්.පී. පාලිත ගුණරත්න මහතාටත්, මෙම වාර්තාව මුද්‍රණය කිරීමේ කටයුතු ඉටු කළ මුද්‍රණ ඒකකයේ කාර්ය මණ්ඩලයටත් ස්තූතිය පළ කිරීමට කැමැත්තෙමු. අවසන් වාර්තාවේ සෝදුපත් කියැවීම සම්බන්ධයෙන් එන්.පේ.වී.එස්. නානාසකකාර සහ ඒ.ඒ. ආර්.එස්. අමරසිංහ මෙනෙවියන්ට අප ගේ ස්තූතිය පිරිනැමීමට කැමැත්තෙමු. අවසාන වශයෙන් මෙම ප්‍රශ්නයේ දී අපහට සහාය වූ සියලු දෙනාට අපගේ ස්තූතිය පිරිනැමේ.

මෙම වාර්තාවේ 4 සහ 5 පරිච්ඡේද ලිපිම බොහෝ දුරට දමයන්ති විසින් සිදු කළ අතර 6 වැනි පරිච්ඡේදය එකලාව ම ඇය විසින් ලියන ලදී. 2 වැනි සහ 7 පරිච්ඡේද ලිපිම නානායක්කාර විසින් සිදු කළ අතර 1 සහ 3 පරිච්ඡේද සඳහා දෙදෙනා ම දායක වූහ. එක් අයකු මුදු කොටස් අනෙකා විසින් කියවීමත් පුළුල් විවේචනයකට ලක් කිරීමත් සිදු විය. එ බැවින්, මෙම ග්‍රන්ථය සම්පූර්ණයෙන් ම සහයෝගශීලී ප්‍රයත්නයකි.

එම්.කේ.එන්. දමයන්ති
පී.කේ. නානායක්කාර
2008 ජූනි

පරිවර්තනය පිළිබඳව

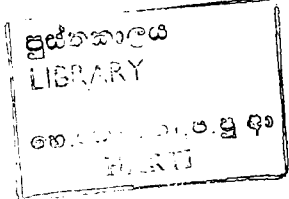
“දේශීය ආහාර වගා අංශය කෙරෙහි පළාත් සභා ක්‍රමයේ බලපෑම” නමින් ඔබ අතට පත් වන්නේ 2008 ජූනි මාසයේ දී හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය විසින් ඉංග්‍රීසි බසින් ප්‍රකාශයට පත් කළ “Impact of the Provincial Council System on the Smallholder Agriculture in Sri Lanka” නම් පර්යේෂණ වාර්තාවේ සිංහල පරිවර්තනය යි. අප ආයතනය විසින් සිදු කරනු ලබන පර්යේෂණ අධ්‍යයනවල වාර්තා ඉංග්‍රීසි බසින් පළවන අවස්ථාවන් හි දී එම දැනුම පුළුල් පාඨක සමූහයක් වෙත රැගෙන යාමේ අරමුණින් 2008 වසරේ පටන් තෝරා ගත් පර්යේෂණ වාර්තා සිංහල බසට පරිවර්තනය කිරීමට දැරූ ප්‍රයත්නයේ පළමු සාර්ථක පියවර වශයෙන් මෙම පර්යේෂණ කෘතිය හැඳින්විය හැක.

ඉංග්‍රීසි බසින් පළ වූ වාර්තාව සිංහල බසට පරිවර්තනය කරන ලද්දේ එම්.කේ. නදීකා දමයන්ති මෙනෙවිය විසිනි. වාර්තාව පරිඝනක ගතකිරීමේ කටයුතු තරංගා ද සිල්වා මෙනෙවියත්, ඒ.පී. උදේති කරුණාරත්න මහත්මියත් විසින් සිදු කරන ලද අතර පිටු සැකසීම උදේති කරුණාරත්න මහත්මිය විසින් සිදු කරන ලදී.

මෙම පර්යේෂණ වාර්තාව සිංහල බසට පරිවර්තනය කොට පළ කිරීමට සහාය වූ සියලු දෙනාට ස්තූතිය පිරිනැමේ.

පටුන

පෙරවදන	iii
ස්තූතිය	v
පරිවර්තනය පිළිබඳව	vi
පටුන	vii
රූ සටහන්	ix
වගු සටහන්	x
කෙටි යෙදුම්	xii
සංක්ෂේපය	xiv
පළමු පරිච්ඡේදය: හැඳින්වීම	01
1.1 හැටලුව	01
1.2 අධ්‍යයනයේ සාධාරණීකරණය	01
1.3 පර්යේෂණ අරමුණු	04
1.4 අධ්‍යයනයේ විෂය පථය	05
1.5 ක්‍රමවේදය	06
1.5.1 දත්ත රැස් කිරීමේ ක්‍රම	06
1.5.2 අධ්‍යයන ප්‍රදේශ	06
1.5.3 අධ්‍යයනයේ කාල පරිච්ඡේදය	08
1.5.4 දත්ත විශ්ලේෂණය	08
1.6 වාර්තාවේ සැකැස්ම	08
දෙ වැනි පරිච්ඡේදය: විමර්ශනකරණය සහ දේශපාලන බලතල පැවරීම:	
අදහස කුමක් ද?	09
2.1 විමර්ශනකරණය යනු කුමක් ද?	09
2.2 පරිපාලන විමර්ශනකරණයේ මුල් ප්‍රයත්න	11
2.3 විමර්ශනකරණයේ සිට දේශපාලන බලතල පැවරීම දක්වා	15
2.4 දේශපාලන බලය විමර්ශන කිරීමේ ව්‍යුහය	17
තෙ වැනි පරිච්ඡේදය: ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන සහ නීතිමය අර්ථකථන	19
3.1 හැඳින්වීම	19
3.2 දේශපාලන බලතල පැවරීම යටතේ කෘෂිකර්මය	19
3.3 දේශපාලන බලතල පැවරීම යටතේ වාරිමාර්ග	21
3.4 දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය යටතේ වඩා යහපත් ඉඩම් පරිපාලනයක් උදෙසා	24
3.5 පද සම්බන්ධයෙන් වන නිර්වචන සහ අර්ථ නිරූපණ	28
3.6 සමාජභිය	29
සිව් වැනි පරිච්ඡේදය: කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ වගකීම් වෙළීම	30
4.1 හැඳින්වීම	30
4.2 කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා උදෙසා වන වගකීම්	30
4.2.1 කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ හා ව්‍යාපති සේවා	34
4.2.2 කෘෂිකාර්මික සැලසුම්	36
4.3 පශු සම්පත් අංශයේ වගකීම්	41

4.4	වාර්මාර්ග අංශයේ වගකීම්	42
4.5	ඉඩම් අංශයේ වගකීම්	51
4.6	සමාජභීය	59

පස් වැනි පරිච්ඡේදය: ආයතනික සැකසුම සහ සම්පත් බෙදීයාම	61	
5.1	හැඳින්වීම	61
5.2	කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා ජාතික සහ පළාත් මට්ටම්වල ආයතනික සැකසුම්	61
5.3	පශු සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා මධ්‍යයේ සහ පළාත් සභාවල ආයතනික සැලසුම්	73
5.4	වාර්මාර්ග අංශය සඳහා මධ්‍යයේ සහ පළාත් සභාවල ආයතනික සැලසුම්	77
	5.4.1 දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුව (දී.කෘ.ක)	78
5.5	ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධනය සඳහා මධ්‍යයේ සහ පළාත් සභාවල ආයතනික සැලසුම්	81
5.6	මධ්‍යය සහ පළාත් සභා අතර සම්පත් බෙදීම	83
	5.6.1 මූල්‍ය සම්පත්	83
	5.6.2 මානව සම්පත්	86
	5.6.3 භෞතික සම්පත්	89
5.7	සමාජභීය	92

සය වෙනි පරිච්ඡේදය: පළාත් සභා විසින් කුඩා ඉඩම් වගා අංශයට සපයන සේවාවන් පිළිබඳ ගොවීන් ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ මූලික අදහස්	94	
6.1	හැඳින්වීම	94
6.2	ගොවීන් ගේ අදහස්	94
	6.2.1 ව්‍යාප්ති සේවය	94
	6.2.2 අලෙවිකරණ ගැටලු	100
	6.2.2.1 පළාත් සභා විසින් සැපයූ අලෙවි පහසුකම්	101
	6.2.2.2 කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවිකරණ ගැටලුව සඳහා ගොවීන් ගේ යෝජනා	102
6.3	සත්ත්ව පාලන අංශය	104
6.4	මිරිදිය මත්ස්‍ය අංශය	108
6.5	ජලය සහ වාර්මාර්ග	109
6.6	ඉඩම්	110
6.7	සවිතල පහසුකම්	112
6.8	පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්	113
6.9	සමාජභීය	115

සත් වැනි පරිච්ඡේදය: ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ සහ සාරාංශය	117	
7.1.1	භූමිකාවන් ගේ ව්‍යවස්ථාමය සහ නීතිමය නිරූපණ	117
7.1.2	පළාත ඇතුළත දේශපාලන බලතල විමර්ශනකරණය	118
7.1.3	දේශපාලන බලතල පැවරීමේ ජාතික නැවත සලකුණු කිරීම	119
7.1.4	පරිපාලන ගැටලු	119
7.1.5	ව්‍යාප්ති සේවය	120
7.1.6	කෘෂිකාර්මික සැලසුම්	122
7.1.7	ගොවීන් ගේ අදහස්	123
7.2	නිර්දේශ	124
7.3	සමාජභීය	125

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ		126
පරිශිෂ්ට	I : දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට කෘෂිකර්මයේ ආංශික දායකත්වය (ප්‍රතිශත)1950-2006	130
පරිශිෂ්ට	II : ප්‍රශ්නාවලිය	132
පරිශිෂ්ට	III : අධ්‍යයන ප්‍රදේශ	140
පරිශිෂ්ට	IV : ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කළ වකුලේඛය	142
පරිශිෂ්ට	V : ව්‍යවස්ථාමය අග්‍ර පනත්වල හමු වූ බහුවිධ අර්ථ නිරූපණ	144
පරිශිෂ්ට	VI : 1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධි විධාන) පනත	148
පරිශිෂ්ට	VII : 1988-2004 කාලය තුළ සිදු කරන ලද පළාත් සභා විසදුම්	151
පරිශිෂ්ට	VIII : ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් පිළිබඳ තොරතුරු (2008 ජුනි 04 වැනි දිනට)	163

රූ සටහන් ලැයිස්තුව

1.1	දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට කෘෂිකාර්මික අංශයේ දායකත්වය	02
3.1	වළවේ ගංගා ද්‍රෝණිය පරිපාලනමය වශයෙන් කොටස් තුනකට බෙදීම	25
5.1	මධ්‍යයේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සංවිධාන ව්‍යුහය	64
5.2	ශ්‍රී ලංකා මහවැලි සංවර්ධන අධිකාරියේ සංවිධාන ව්‍යුහය	65
5.3	පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු සංවිධාන ව්‍යුහය	68
5.4	කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථානවල සංවිධාන ව්‍යුහය	69
5.5	හෙක්ටර කොට්ඨාසවල ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ සංවිධාන ව්‍යුහය	70
5.6	දේශීය කෘෂිකාර්මික අංශයේ පර්යේෂණ සඳහා වන ආතනික සැකසුම්	72
5.7	සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සංවිධාන ව්‍යුහය (මධ්‍යම)	75
5.8	පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සංවිධාන ව්‍යුහය	76
5.9	දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ සහභාගිත්වය	79
5.10	ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සම්බන්ධීකරණය	80
5.11	දකුණු පළාත් සභාවේ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වෙන් කළ සහ විසදුම් කළ මුදල	85
5.11.1	වාරිමාර්ග-පළාත් සංවර්ධන නිශ්චිත ප්‍රදාන-2003 අගෝ. අග දක්වා	85
5.11.2	පශු සම්පත් පළාත් සංවර්ධන නිශ්චිත ප්‍රදාන-2003 අගෝ. අග දක්වා	85
5.11.3	වාරිමාර්ග උපමාන පාදක ප්‍රදාන-2003 අගෝ. අග දක්වා	85
5.11.4	පශු සම්පත්-උපමාන පාදක ප්‍රදාන 2003 අගෝ. අග දක්වා	85
5.11.5	කෘෂිකර්ම-උපමාන පාදක ප්‍රදාන 2003 අගෝ. අග දක්වා	85
6.1	සත්ත්ව පාලන අංශයේ ප්‍රතිලාභ සැපයීම සඳහා ගොවීන් තෝරා ගන්නා ආකාරය පිළිබඳ ගොවීන් අත්දැකීමෙන් තහවුරු කළ කරුණු (පළාත් අනුව)	106
6.2	සත්ත්ව පාලන අංශයේ ප්‍රතිලාභ සැපයීම සම්බන්ධයෙන් සත්ත්ව පාලනයේ නියුතු ගොවීන් අත්දැකීමෙන් සනාථ කළ කරුණු (පළාත් අනුව)	106

වගු සටහන් ලැයිස්තුව

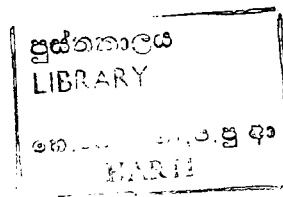
1.1	ප්‍රධාන කර්මාන්ත කාණ්ඩ අනුව සේවා නියුක්ත ජනගහණය (ප්‍රතිශත)	03
1.2	දළ දෙශීය නිෂපාදිතයට කෘෂිකර්මාන්තයේ ආංශික දායකත්වය (ප්‍රතිශත) 1950-2006	04
3.1	දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ කෘෂිකර්මය සම්බන්ධ ව්‍යවස්ථානුකූල බලයේ ශක්තතාව	20
3.2	දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ වාර්මාර්ග සම්බන්ධ ව්‍යවස්ථානුකූල බලයේ ශක්තතාව	22
3.3	ඉඩම් පරිපාලනය සඳහා වූ ව්‍යවස්ථාමය විධි විධාන	26
4.1	කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයට භාරදුන්, විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන	31
4.2	කුඩා ඉඩම් වගා ආංශයට සම්බන්ධ නීතිමය විධි විධාන	37
4.3	පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයට පැවරූ විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන	42
4.4	පශු සම්පත් ආංශයට අදාළ නීතිමය විධි විධාන	43
4.5	වාර්මාර්ග කාර්යයන් සඳහා වන අමාත්‍යාංශවලට පැවරූ විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන	46
4.6	වාර්මාර්ග සම්බන්ධයෙන් වන නීතිමය විධි විධාන	47
4.7	ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක නීති	52
4.8	ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයට පැවරූ විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන	53
4.9	ඉඩම් කොමසාරිස් ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පරිපාලනය කරන ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපාර (1989 න් පසුව)	54
4.10	ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධනය සම්බන්ධ නීතිමය විධි විධාන	55
5.1	කුඩා ඉඩම් වගා ආංශයේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන ආයතනික ව්‍යුහය	62
5.2	පශු සම්පත් ආංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය සඳහා වන ආයතනික ව්‍යුහය	74
5.3	වාර්මාර්ග පරිපාලනය සඳහා වන ආයතනික ව්‍යුහය	77
5.4	ඉඩම් විෂයය පරිපාලනය සඳහා වන ආයතනික ව්‍යුහය	82
5.5	2002-2004 කෘෂිකර්මය සඳහා වූ පළාත් ප්‍රාග්ධන වියදම් (රු.'000)	83
5.6	2002-2004 කාල පරිච්ඡේදයේ කෘෂිකර්මය සඳහා වූ පළාත් වියදම් (රු.'000)	84
5.7	පළාත් සභාවල 2003 වර්ෂයේ කෘෂිකාර්මික කාර්ය මණ්ඩලය	86
5.8	2006 දෙසැම්බර් වන විට උච්ච පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ පැවති මානව සම්පත්	88
6.1	2001-2006 කාලය තුළ පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු වැඩසටහන්	95
6.2	පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ වැඩසටහන් පිළිබඳ ප්‍රතිචාරීන් හේ තෘප්තිමත් භාවයේ විසිරීම	96
6.3	පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් මෙහෙය වූ කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන් සම්බන්ධව තෘප්තිමත් හෝ විමට හේතු (පළාත් අනුව)	97
6.4	තව තාක්ෂණය සම්බන්ධ දැනුම සඳහා වන වැඩසටහන් පිළිබඳ තෘප්තිමත්භාවය අඩුවීමට හේතු (පළාත් අනුව)	98
6.5	ව්‍යාප්ති සේවා වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ගොවීන් විසින් යෝජනා කළ වැඩසටහන්වල ස්වභාවය (පළාත් අනුව)	99
6.6	අලෙවිකරණ ගැටලුවට මුහුණ දෙන ප්‍රතිචාරීන් හේ විසිරීම	100
6.7	පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ කෘෂිකාර්මික අලෙවිකරණ වැඩසටහන්වල ස්වභාවය	101

6.8	අලෙවිකරණ ගැටලු විසඳීම සඳහා ප්‍රතිචාරීන් ගේ යෝජනා (පළාත් සභා අනුව)	103
6.9	2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ සත්ත්ව පාලන වැඩසටහන්වල ස්වභාවය (පළාත් අනුව)	104
6.10	පශු සේවාවන් ලබා ගැනීම සම්බන්ධව ප්‍රතිචාරීන් ගේ තෘප්තිමත් භාවය (පළාත් සභා අනුව)	105
6.11	සත්ත්ව පාලන අංශය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ගොවීන් විසින් ඉදිරිපත් කළ අදහස් (පළාත් අනුව)	107
6.12	මිරිදිය මත්ස්‍ය අංශයේ සංවර්ධනය සඳහා ගොවීන් ගේ යෝජනා (පළාත් අනුව)	108
6.13	2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ පළාත් සභා විසින් සිදුකළ වාර්ෂික වැඩවල ස්වභාවය	109
6.14	පළාත් සභා පිහිටු වීමෙන් පසු කාලයේ දී සුළු වාර්ෂික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ගොවීන් අත්දැකීමෙන් පළ කරන අදහස්	109
6.15	රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධව පවතින ගැටලු (පළාත් අනුව)	110
6.16	පළාත් සභා විසින් ඉඩම් ගැටලු විසඳීම සම්බන්ධයෙන් ගොවීන්ගේ තෘප්තිමත් භාවය	111
6.17	වයඹ පළාත් සභාවේ වාර්තා වූ සහ විසඳූ ඉඩම් ගැටලු (2006)	112
6.18	දකුණු පළාත් සභාවේ වාර්තා වූ සහ නිරාකරණය කළ ඉඩම් ගැටලු සංඛ්‍යාව (2005-2006)	112
6.19	පළාත් සභා විසින් සිදු කළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම සහ සේවාවන් සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ගොවීන් ගේ තෘප්තිමත් භාවය (ප්‍රතිශතාත්මක විසිරීම)	113
6.20	පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් තෝරා ගැනීමේ ක්‍රමවේදය පිළිබඳ ප්‍රතිචාරීන් ගේ ආකල්ප	115

කෙටි ගෙදම්

- ස.කෘ.අ. - සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ
- ගො.ස.නි. - ගොවිජන සංවර්ධන නිලධාරී
- කෘ.උ. - කෘෂිකර්ම උපදේශක
- කෘ.ප.නි.ස. - කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර
- ගො.ජ.සේ - ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන
- කෘ.අ. - කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ
- දි.කෘ.ක. - දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව
- ගො.ස.දෙ - ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
- ස.නි.සෞ.දෙ - සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
- දි.කෘ.ප්‍ර.ම - දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම පුහුණු මධ්‍යස්ථානය
- වි.අ. - විමර්ශන අයවැය
- දි.ස.ක. - දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුව
- නි.කෘ.අ. - නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ
- දි.ස.ස. - දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභාව
- දි.අ.කු. - දිසා අමාත්‍ය කුමඟ
- ප්‍රා.නි. - ප්‍රාදේශීය නිලධාරී
- කෘ.දෙ. - කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
- දි.දේ.අ. - දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරිය
- කි.ග.ස.වැ. - කීර්ගව ගම්මාන සංවර්ධන වැඩසටහන
- ව්‍යා.ප්‍ර.ම. - ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථාන
- ක්ෂේ.භෝ.ප.ස.අ. - ක්ෂේත්‍ර භෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය
- ගො.ස. - ගොවි සංවිධාන
- ධී.ග.සං.වැ. - ධීවර ගම්මාන සංවර්ධන වැඩසටහන
- ආ.දී - ආණ්ඩුවේ දිසාපති
- ද.දේ.නි. - දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය
- ග්‍රා.නි. - ග්‍රාම නිලධාරී
- හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර.ආ. - හෙක්ටර් කොබ්ලිකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
- උ.භෝ.ප.ස.ආ. - උද්‍යාන භෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය
- අ.මු.අ. - අන්තර්ජාතික මූල්‍ය අරමුදල
- ප.අ.කා.ආ. - පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය
- කෘ.ව්‍යා.සේ. - කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සේවක
- දු.කො.දෙ. - දුඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව
- ප.ස.උ. - පශු සම්පත් සංවර්ධන උපදේශක
- කෘ.ස.ගො.ජ.සේ.අ. - කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය
- ශ්‍රී.ලං.ම.අ. - ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය
- වා.ජ.ක.අ. - වාර්මාර්ග හා ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය
- ප.ස.ස.අ. - පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
- දු.දු.සං.අ. - දුඩම් සහ දුඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
- ම.ජ.අ. - මහවැලි ජනාවාස අධිකාරිය
- රා.නො.සං. - රාජ්‍ය නො වන සංවිධාන
- අ.ක්ෂේ.භෝ. - අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර භෝග
- ප.ස. - පළාත් සභා
- ප.කෘ.දෙ. - පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

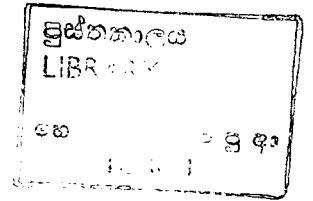
ප.ස.නි.කා සෞ.දෙ	-	පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
ප.ද.කො.	-	පළාත් දුඩම් කොමසාරිස්
ප.කෘ.අ.	-	පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
ප.නි.ස.ප්‍ර.	-	පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රතිපාදන
ම.වැ.දෙ.	-	මහජන වැඩ දෙපාර්තමේන්තුව
ප.සං	-	පර්යේෂණ හා සංවර්ධන
ස.ප.ආ.	-	සහල් පර්යේෂණ ආයතනය
ප්‍රා.තා.වැ.ක.	-	ප්‍රාදේශීය තාක්ෂණික වැඩ කණ්ඩායම
ව්‍යු.ගැ.වැ.	-	ව්‍යුහාත්මක ගැළපුම් වැඩසටහන
ශ්‍රී.කා.ප.ප්‍ර.ස	-	ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව
වී.නි.	-	වීජය බද්ධ නිලධාරී
ප්‍රා.සි.ද.සං.	-	ප්‍රාදේශීය සිවිල් ඉංජිනේරු සංවිධානය
ප.වෛ.ප.ආ.	-	පශු වෛද්‍ය පර්යේෂණ ආයතනය
ප.වෛ.	-	පශු වෛද්‍ය

සංක්ෂේපය

රාජ්‍ය ආයතන විසින් කෘෂිකාර්මික සේවා සැපයීමේ ක්‍රමයේ කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීමට 1987 පිහිට වූ පළාත් සභා ක්‍රමයට හැකිවී ද? දේශපාලන බලතල බෙදා හැරීමේ විධි විධාන තුළ කාලීනව යෙදවුම් සැපයීම හෝ නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීමේ මාර්ගවලින් පළාත් සේවාවන් වැඩි දියුණු කිරීම මගින් යැපුම් කෘෂිකර්මාන්තයේ නියුතු ගොවීන් හෝ අලෙවිය සඳහා කෘෂිකාර්මික උව්‍ය නිපදවන කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ ගොවීන් ප්‍රතිලාභ ලබා නොමැති බව පැහැදිලි ය. එයට හේතු වන්නේ, ශක්‍යතා සංවර්ධනයේ විවිධ මට්ටම්වල පැවති සහ ඒකකවල අවකාශීය ස්වභාවය අනුව විවිධතා සහිත පළාත් ඒකක තවයට ම ඒකීය ආකාරයකින් එම ක්‍රියාවලියට කඩිමුඩියේ ම අනුගත වීමට සිදු වීම නිසා දේශපාලන බලතල බෙදා හැරීමේ පුර්වපේක්ෂිත පරිවර්තනය ඉෂට සිද්ධ කර ගැනීමේ අඩු ලුහුඬුකම් මිස දේශපාලන බලතල බෙදා හැරීම නො වේ.

ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන බොහොමයකට පරස්පර වන ආකාරයෙන් පනවා ඇති ව්‍යවස්ථාදායක අණ පනත් පරිපාලනමය වක්‍රලේඛ මෙන් ම මධ්‍යය සහ පළාත් සභා අතර භෞතික සහ මානව සම්පත් බෙදා හැරීමෙන් ද සම්මිශ්‍රනය වූ ව්‍යාකූලතා මගින් ද 13 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් නිරූපිත විධි විධාන අර්ථ විරහිත භාවයට පත් කොට ඇත. කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති කටයුතු සඳහා වන පළාත් සභාවල වගකීමට මධ්‍යයේ දෙපාර්තමේන්තුවලට පමණක් වග කියන ග්‍රාමීය මට්ටමේ සේවකයන්ගෙන් සහායක් නො ලැබේ. කෘෂිකාර්මික සැලසුම් සකස් කිරීම සහ ඒවා මධ්‍යයේ සහ පළාත්වල දෙපාර්තමේන්තු විශාල සංව්‍යාපිත අතර බෙදා හැරීමත් ක්‍රියාත්මක කිරීමත් පිළිබඳ පැහැදිලි භාවය අඩුවීමෙන් එම ප්‍රයත්නයන් ද්‍රවිකරණය වීමත් කාර්යයන් අතිපිහිත වීමත් සිදු වේ. එහි විපාකයක් වශයෙන් වගවීමේ අඩු ලුහුඬුකම් මගින් නිරපරාදේ මුදල් නාස්තියක් ද සිදු වේ. කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ ගොවීන්ට ගොවිපල මට්ටමේ දී සම්බන්ධ වන හා ඉතා හොඳින් ක්‍රියාත්මක වන නවෝත්පාදන ආයතනික ක්‍රමවේදයක් පළාත් සභා විසින් නිර්මාණය කර නොමැත. සංවර්ධනයේ පෙළගැස්ම සඳහා අවශ්‍ය අවකාශීය මිණුම් නො සලකා හැර දේශපාලන බලතල බෙදා හැරීමේ ඒකක පළාතේ සංස්ථාපිත කර ඇත.

පළමු පරිච්ඡේදය

ගැඳින්වීම

1.1 ගැටලුව

කුඩා ඉඩම් වගා අංශය නිරව්‍යාජ බල විමර්ශනකරණයක් පවතින්නක් ද? නැතහොත් බලාපොරොත්තු විය හැකි පරමාදර්ශයක් ද? ශ්‍රී ලංකාවේ බලය විමර්ශනකරණය පිළිබඳ දැනට දෙකකට ආසන්න අත්දැකීම් පවතින නමුත් කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ සංවර්ධනය සඳහා බලය විමර්ශනකරණයේ බලපෑම පිළිබඳ දැනුමේ හිඟයක් පවතී. කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ සැලකීමේ දී 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදු කරන ලද දහතුන් වැනි සංශෝධනයෙන් සුවිශේෂී වගකීම් පළාත් සභා වෙත පවරා දී ඇති බව පෙනේ. පසුගිය දශකය පුරා කර්මාන්ත අංශයේ 8.5% සහ සේවා අංශයේ 6.3% වූ දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනයට ප්‍රතිවිරුද්ධව කෘෂිකර්මාන්තයේ දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය 1.5% තරම් මන්දගාමීව සිදු වී ඇති අතර ගොවිතැනින් ලබන ආදායම ක්‍රමයෙන් අඩු වෙමින් නාගරික සංක්‍රමණය වේගවත් වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ දුප්පත් ම ගණ ඒකකයන්ගෙන් අඩකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් කෘෂිකර්මාන්තයෙන් යැපේ.

බස්නාහිර පළාත් සභාව හැර සියලු ම පළාත් සභා ප්‍රදේශ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ සේ ඉස්මතු වන හෙයින් පළාත් සභාවල ක්‍රියාකාරකම්වල අරමුණ ග්‍රාමීය ජනතාව ගේ ජීවන තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා විය යුතු ය. කෙසේ වුව ද, ග්‍රාමීය සහ වතු අංශවල වර්ධනය වන දරිද්‍රතා මට්ටම්වලින් ග්‍රාමීය ජනතාව ගේ ජීවන තත්ත්වය වර්ධනය කිරීම සඳහා පළාත් සභාවලින් බහාත්මක බලපෑමක් සිදුවන බවක් නො පෙන්වයි. නිරන්තර මාධ්‍ය වාර්තා සහ එදිනෙදා සිදුවන පොදු සාකච්ඡා බොහොමයකට අනුව කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ ප්‍රවර්ධනය සඳහා පළාත් සභාවල වගකීමක් සත්‍ය සඵලතාවක් අතර පරතරයක් පවතී. අපේක්ෂිත මට්ටමට අනුව පළාත් සභාවල සඵලතාවක් නොමැති බවට එයින් අදහස් විය හැක.

1.2 අධ්‍යයනයේ සාධාරණීකරණය

ශ්‍රී ලංකාව ඉහළ ජන ඝනත්වයෙන් යුතු රටක්ව තිබියදීත්, ග්‍රාමීය ජනතාව ගේ දිවි පෙවෙත වර්ධනය කිරීමට කෘෂිකර්මය සෘජුව හෝ වක්‍රව වැදගත් භූමිකාවක් රඟ දක්වනු ලබයි. 2005 වනවිට කෘෂිකර්මාන්තයේ හි සෘජුව සේවා නියුක්ත පිරිස මිලියන 2.3 ක් වන අතර ම කෘෂිකර්මාන්තයේ සෘජුව සේවා නියුක්තවුවන් ගේ ප්‍රතිශතය 1990 දී 47% සිට 2005 වන විට 30.7% දක්වා අඩු වී ඇත (වගු සටහන් අංක 1.1). රු සටහන් අංක 1.1 හි ප්‍රවණතා රේඛාවෙන් පෙන්වා දෙන ආකාරයට සමස්ත ආර්ථික තුළ කෘෂිකර්මාන්තයේ හි කාර්ය සාධනය පහළ වැටෙමින් පවතී. ග්‍රාමීය ජනතාව ගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය මාරුය තවමත් කෘෂිකාර්මික අංශය අනුසරණය කරමින් පවතී. 1950 සිට 2006 දක්වා දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ කෘෂිකාර්මික අංශයට සම්බන්ධ පංගුව උග්‍ර ලෙස පහළ වැටීමේ ප්‍රවණතාව පරිශීලිත අංක 01 හි වගු සටහනින් පෙන්නුම් කෙරේ. කෘෂිකාර්මික නො වන අංශයේ දරිද්‍රතාව 16.4% වන විට කෘෂිකාර්මික අංශයේ නිරත ගණ ඒකකවල දරිද්‍රතා අනුපාතය 24.1% කි. දේශීය වශයෙන් නිෂ්පාදනය කළ හැකි ආහාර ද්‍රව්‍ය විශාල ප්‍රමාණයක් ආනයනය කිරීම සඳහා වාර්ෂිකව සැලකිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණයක් වියදම් කරයි. ආහාර සුරක්ෂිතතාව ළඟා කර ගැනීම, ගොවි පවුල්වල ආදායම් ඉහළ නැංවීම සහ ග්‍රාමීය දරිද්‍රතාව අඩු කිරීම සඳහා දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනයේ සීඝ්‍ර වර්ධනයක් අත්‍යවශ්‍ය වී ඇත.

මෙම පසුබැම තවදුරටත් උග්‍ර කිරීමට හෝ උග්‍ර නො කිරීමට පළාත් සභාකරණය දායක වේ ද? දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ දායකත්වය (ධීවර සහ වන හැර) 1950 දී 30% සිට 1990 දී 21% දක්වාත්, 2006 දී 13.4% දක්වාත් සැම වර්ෂයක ම අඩු වෙමින් පවතී. එහි කොටස පහළ බසිද්දී වුව ද,

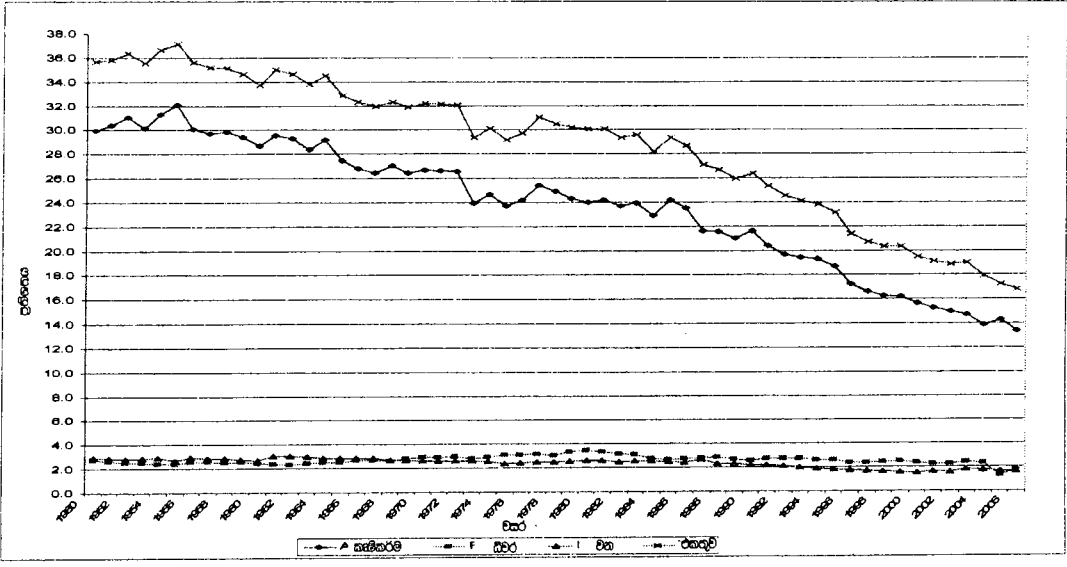
2 දේශීය ආහාර වගා අංශය කෙරෙහි පළාත් සභා ක්‍රමයේ බලපෑම

කෘෂිකර්මය පළාත් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ මෙන් ම රටේ ද වැදගත් නිර්ණායකයක් වේ. සෑම ප්‍රදේශයක ම ගොවීන් දේශගුණයේ, කෘෂි වසංගතවල, රෝග සහ වෙළඳපොළේ හි ද විප්‍රකාරයන්ට අනාවරණය වූ නමුත් පශ්චාත් නිදහස් කාල පරිච්ඡේදයේ දී තාක්ෂණික සහ ව්‍යාප්ති සේවා සපයන්නා ලෙස රජය ක්‍රියාත්මක වීමෙන්, අවදානම් බොහෝ දුරට සමනය කිරීමට හැකි විය. 2007 දී කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය විසින් පිළිගනු ලැබූ ආහාර, විසිතුරු, මල් හා පැළෑටි සහ අපනයන කෘෂිකර්ම භාග සඳහා වූ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ හි, පහත දැක්වෙන පරමාර්ථ සහ අරමුණු කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකර්මාන්තය වෙනුවෙන් අවධාරණය කර ඇත.

1. ජාතියේ ආහාර සහ පෝෂණ සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීම සඳහා දේශීය කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම.
2. කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව වර්ධනය කිරීම සහ තිරසාර වර්ධනය සහතික කිරීම.
3. දේශීය සහ අපනයන කෘෂිකර්මයට ගෝලීයකරණයේ ප්‍රතිලාභ උපරිම කිරීම සහ අයහපත් බලපෑම් අවම කිරීම
4. එලදායී වගා ක්‍රමවලට අනුගතවීම, ඒකකයක් නිෂ්පාදනයට යන වියදම අඩු කිරීම සහ ලාභය උපරිම කිරීමේ දැක්ම සහිතව කෘෂි තාක්ෂණය වැඩි දියුණු කිරීම.
5. කෘෂිකර්මය සඳහා පරිසර හිතකාමී විධික්‍රමවලට යොමුවීම.
6. කෘෂිකර්මය මත පදනම් වූ කර්මාන්ත ප්‍රවර්ධනය සහ ඒ තුළින් රැකියා අවස්ථා වර්ධනය කිරීම
7. ගොවි ප්‍රජාවේ ආදායම සහ ජීවන තත්ත්වය වර්ධනය කිරීම¹

හවුලකාරීත්වයෙන් යුතුව ක්‍රියා කිරීමේ දී මධ්‍ය සහ පළාත් සභා විසින් මෙම ප්‍රයත්නය බෙදා හදා ගත හැක. 1987න් පසුව කෘෂිකර්මය හා සබැඳි ව්‍යාප්ති, පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග ආදී විෂයයන් විමර්ශනාත්මක විෂයයන් බවට පත් කිරීමේ සිට කෘෂිකාර්මික විෂයයේ හි පළාත් සභාවල ක්‍රියාකාරීත්වයත් මධ්‍ය සමග ඔවුන්ගේ අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වයේ හි මූලික අවධානයත් කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ අනාගත සංවර්ධනය සඳහා විය.

රූ සටහන් 1.1: දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට කෘෂිකාර්මික අංශයේ දායකත්වය

¹ “ආහාර, අපනයන කෘෂිකර්ම භාග සහ විසිතුරු, මල් සහ පැළෑටි සඳහා වූ ජාතික කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිය” නම් වූ කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ ලේඛනය, 2007 සැප්තැම්බර් 03

වගු සටහන් 1.1: ප්‍රධාන කර්මාන්ත කාණ්ඩ අනුව සේවා නියුක්ත ජනගහනය (ප්‍රතිශත)

වර්ෂය	කෘෂිකර්මය	කර්මාන්ත	සේවා	එකතුව
1990*	46.7	19.4	33.9	100.0
1991*	42.5	21.2	36.3	100.0
1992*	42.2	20.1	37.7	100.0
1993*	41.5	19.7	38.8	100.0
1994*	39.5	19.8	40.7	100.0
1995*	36.7	22.2	41.1	100.0
1996*	37.4	22.0	40.6	100.0
1997*	36.2	24.2	39.6	100.0
1998*	39.3	21.9	38.8	100.0
1999*	36.3	21.9	41.8	100.0
2000*	36.1	23.6	40.3	100.0
2001*	32.6	23.9	43.5	100.0
2002*	34.5	22.4	43.1	100.0
2003**	34.0	23.0	43.0	100.0
2004***	33.5	24.1	42.4	100.0
2005****	30.7	25.6	43.7	100.0
2006*	32.2	26.6	41.2	100.0

- * උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් හැර
- ** නැගෙනහිර පළාත ඇතුළත් ය. නමුත් උතුරු පළාත ඇතුළත් නො වේ.
- *** මුලතිවු සහ කිලිනොච්චි දිස්ත්‍රික්ක හැර
- **** සියලු දිස්ත්‍රික්ක ඇතුළත් ය.

කෘෂිකර්මාන්තය

1. කෘෂිකර්මාන්තය
 2. වන සහ ධීවර
- කර්මාන්ත**
1. නිමැවුම්
 2. ඉදිකිරීම්
 3. පතල හා කැණීම්
 4. විදුලිය, ගෑස් සහ ජල සැපයුම

සේවා

1. තොග සහ සීල්ලර වෙළඳාම, රටවහන, යතුරුපැදි, පෞද්ගලික හා ශාඛ භාණ්ඩ අළුත්වැඩියාව
2. හෝටල සහ ආපනශාලා
3. ප්‍රවාහන, ගබඩා සහ සන්නිවේදන
4. රක්ෂණ, දේපල වෙළඳාම සහ ව්‍යාපාර සේවා
5. රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ආරක්ෂාව, අත්‍යවශ්‍ය සමාජ ආරක්ෂණ
6. අධ්‍යාපනය
7. සෞඛ්‍ය සහ සමාජ සේවා
8. අනෙකුත් පුළුල්, සමාජ හා පෞද්ගලික සේවා කටයුතු
9. පෞද්ගලික සේවා
10. අතිකුත් ශ්‍රම කටයුතු
11. අතිරේක ප්‍රාදේශීය සංවිධාන හා ආයතන
12. වෙනත් හඳුනාගත නොහැකි කර්මාන්ත

මූලාශ්‍රය : ජනලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණය 2000 දෙවැනි කාර්තුව සහ 2006 අවසන් වාර්තාව

මේ වන විට පළාත් සභා ආරම්භයේ සිට දැනට දෙකකට ආසන්න කාලයක් ගත වී ඇත. මෙම කාලය තුළ පළාත් සභාවල ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ පොදු දැනුම්කෝණයකින් සිමිත අධ්‍යයන සංඛ්‍යාවක් සිදු කොට තිබේ. කෙසේ වුව ද, බලතල පැවරීමේ ක්‍රියාදාමය යටතේ කුඩා ඉඩම් වහා අංශයේ කෘෂිකර්මාන්තයේ

4 දේශීය ආහාර වගා අංශය කෙරෙහි පළාත් සභා ක්‍රමයේ බලපෑම

කාර්ය සාධනය පිළිබඳව පරිපූරණ අධ්‍යයනයක් කිසිදු විටක සිදු කර නොමැත. එබැවින්, පළාත් සභාවල (ප.ස.) කාර්ය සාධනය සහ ඒවායේ හි සඵලදායකත්වයට බලපානු ලබන බාධා පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීමත්, කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකර්මාන්තයේ දී පළාත් සභාවල භූමිකාව වැඩිදියුණු කිරීම පිළිබඳ නිර්දේශ සකස් කිරීමත් වැදගත් වේ.

වගු සටහන් අංක 1.2: දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට කෘෂිකර්මාන්තයේ ආර්ථික දායකත්වය (ප්‍රතිශත) 1950-2006

වර්ෂය	කෘෂිකර්මාන්ත	ධීවර	වන	එකතුව
1950	30.0	2.8	2.9	35.7
1960	28.7	2.4	2.7	33.7
1970	26.7	2.9	2.6	32.2
1980	24.0	3.5	2.6	30.1
1990	21.6	2.5	2.2	26.3
2000	15.6	2.3	1.5	19.5
2006	13.4	1.8	1.6	16.8

- සටහන: 1. කෘෂිකාර්මික අංශය හේ, රබර්, පොල්, වී සහ අනෙකුත් හෝඟවලින් සමන්විත ය.
 2. 1950 සිට, 2002 දක්වා දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය 1999 මිල අනුව ඇස්තමේන්තු කර ඇත.
 2003 සිට 2006 දක්වා දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය 1996 මිල අනුව ඇස්තමේන්තු කර ඇත.
 3. 2006 දත්ත තාවකාලික ය.

මූලාශ්‍රය: Terrence Savundranayagam (2005), Sri Lanka National Accounts 1950-2002 ඉන්පය් වගු සටහන් 6.7.8.9, සහ 10, Institute of Policy Studies, Macro-economic Policy Series, No.15, Colombo Central Bank of Sri Lanka, Annual Report 2006 මහ පදනම්ව ගණනය කර ඇත.

1.3 පර්යේෂණ අරමුණු

කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා පළාත් සභාවල කාර්ය සාධනය ඇගයීම මෙම අධ්‍යයනයේ සමස්ත අරමුණ වේ. කෙසේ වුව ද, මෙය කුඩා ඉඩම් වගා අංශයට අනන්‍යානිමුව පළාත් සභාවල කාර්ය සාධනය පිළිබඳ ගැඹුරු, තක්සේරු, කිරීමක අයිතියක් කියාපෑමක් නො වේ. ඒ වෙනුවට, ප්‍රධාන වශයෙන් ම දේශපාලන ක්‍රියාදාමයක් වූ බලය බෙදාහැරීම, රජයේ විවිධ මට්ටම් සහ විවිධ ලැයිස්තුවන් අතර බලය සහ සම්පත් බෙදීමට මැදිහත්වීමෙන්, කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන් කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක කිරීමට උපකාරී වන්නේ ද? යන ප්‍රශ්නය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම ඉලක්ක කෙරේ. ජාතික සහ පළාත් මට්ටමේ සංවිධාන ව්‍යුහයන් කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන් සාර්ථකව සහ කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගැළපේ ද? අප හේ අවබෝධයට අනුව එහි තේනතික සහ ආයතනික සම්බන්ධතාවල හිඬැසක් පවතී.

මෙම අධ්‍යයනයේ විශේෂිත අරමුණු වන්නේ,

- (අ) මධ්‍ය සහ පළාත් සභා අතර කාර්යයන්/විෂයයන්/ආයතනවල අනුකූලතාව පිළිබඳ පිරික්සීම.
- (ආ) වගකීම් සහ පළාත් සභා විසින් ඉටු කළ කාර්යයන් විමර්ශනය කිරීම.
- (ඇ) කෘෂිකර්ම, පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, ව්‍යාපෘති, ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග සම්බන්ධ ප්‍රශ්න විසඳීමේ දී පළාත් සභාවල කාර්යක්ෂමතාව තක්සේරු කිරීම.
- (ඈ) පළාත් සභාවල කාර්ය සාධනය සඳහා බලපානු ලබන සාධක අධ්‍යයනය කිරීම.
 (උදා: විමර්ශන කළ බලයේ පවතින හිඬැස, ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග, මධ්‍ය සහ පළාත් සභා අතර ගැටුම්, මූල්‍ය සහ මානව සම්පත් ඇතුළු සම්පත් සඳහා වන සංරෝධක, දේශපාලන සාධක, ආයතනික සංවිධානය ආදිය)

- (ඉ) පුළුල් ප්‍රතිවේද හඳුනා ගැනීම, ප්‍රායෝගික සහ න්‍යායාත්මක සම්බන්ධතා ගවේෂණය සහ පළාත් සභාවල අනාගත ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය පියවර නිර්දේශ කිරීම.
- (ඊ) ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සහ සැලසුම්කරුවන් දැනුවත් කිරීම, උපදෙස් සැපයීම සහ බලපෑමක් ඇති කිරීම.

1.4 අධ්‍යයනයේ විෂය පථය

කෘෂිකර්මය යනු, හෝග, තුරුලතා, සත්ත්ව පාලන, ධීවර සහ අළුත් කළ හැකි අනෙකුත් සම්පත්වල නිෂ්පාදනය සහ කළමනාකරණය පෙන්වන දර්ශකයක් ලෙස පුළුල් වශයෙන් අර්ථ නිරූපණය කළ හැක. එය, වාර්ෂික සහ ස්ථිර හෝග, උද්‍යාන හෝග සහ වතු වගාවන්, විසිතුරු, පැළෑටි, වර්ධනය වෙමින් පවතින සත්ත්ව පාලන, ජලජ සම්පත්, ධීවර සහ වනාන්තර ආදී පුළුල් පරාසයක ක්‍රියාකාරකම් ආවරණය කරනු ලබයි. ක්‍රියාකාරකම් අනුව එය පහත සඳහන් පරිදි පුළුල් වර්ගීකරණයකට ලක් කළ හැක.

- (අ) වී සහ ධාන්‍ය, මාංශ හෝග, තෙල් ලබා ගන්නා ඕප්, මුල් හෝග, අල හෝග, එළවළු, පළතුරු, මල් සහ කැපු මල් ඇතුළත් අනෙකුත් හෝග අන්තර්ගත වන කුඩා ඉඩම් වගා අංශය
- (ආ) තේ, රබර්, පොල් හම් වූ ප්‍රධාන වැවිලි හෝග තුනත්, කුරුඳු, කෝපි, කොහොවා, ගම්මිරිස්, කරදමුංගු, කරාබුකැට්, උක්, තල් සහ කපු ආදී අපනයන කෘෂිකාර්මික හෝගයන් ඇතුළත් වන ශාක හෝග (වැවිලි) අංශය
- (ඇ) සත්ත්ව පාලන අංශය
- (ඈ) මිරිදිය සහ අභ්‍යන්තර යන දෙයාකාරය ම ඇතුළත් වූ ධීවර කර්මාන්තය
- (ඉ) වගා කළ සහ ස්වභාවික යන දෙයාකාරය ම ඇතුළත් වනාන්තර අංශය

තේ, රබර් සහ පොල් වැනි වැවිලි හෝග ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයෙහි වැදගත් උප අංශයකි. කෙසේ වුව ද මෙම ප්‍රධාන අපනයන හෝග, ගැමි ආහාර හෝග උප අංශයෙන්, එනම් වාරි කෘෂිකර්මාන්තයෙන් බොහෝ දුරට ස්වාධීන වන හෙයින් මෙම අධ්‍යයනයේ දී ‘කෘෂිකර්මය’ යන සඳහනේ දී වැවිලි උප අංශය බැහැර කොට ඇත. මෙම අධ්‍යයනයේ දී කෘෂිකර්මය යන යෙදුමෙන් අප අදහස් කරනු ලබන්නේ බොහෝ දුරට මල, පර්යේෂණ, ව්‍යාප්ති, ආයෝජන, ශාය, වෙළඳපොළ සංවර්ධනය සහ තොරතුරු ලබා ගැනීමට ප්‍රවේශවීම වැනි විවිධ ප්‍රතිපත්ති හරහා රජයේ උපකාර ඇවැසි ම සහ එහි නිරතවන්නන් බොහෝ දුරට සුළු ගොවීන් වන, කුඩා ඉඩම් වගා කරන ගැමි ආහාර හෝග උප අංශය යි. කුඩා ඉඩම් වගා අංශය පිළිබඳ නිර්වචන පිළිබඳ අප පරීක්ෂණ විස යුත්තේ සංගණන සහ විවිධ සම්බන්ධතාවල දී ඉඩම් හිමිකරු² ප්‍රමාණය අනුව එකිනෙකට විරුද්ධ අන්දමින් එය නිර්වචනය කර ඇති හෙයින්, උදාහරණ වශයෙන් “කුඩා තේ ඉඩම්” යනුවෙන් භාවිතා කරන්නේ, සංස්ථාමය අංශයට ඇතුළත් වන රාජ්‍ය [ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය (ජ.ත.ව.ස.ම.), ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි වතු (ශ්‍රී.ලං.රා.ව.ස.) සහ ඇල්කඩුව වැවිලි වතු] සහ පෞද්ගලික අංශයේ “වැවිලි වතු” මගින් කළමනාකරණය නොකරන තේ වගා බිම් ය. කුඩා ඉඩම් වගා අංශය පිළිබඳව 2005 දී සිදු කළ සංගණනයේ දී කුඩා ඉඩම් යටතේ වන තේ වගාව හෙක්ටයාර 118,300 ක් ලෙස දක්වා ඇත. කෙසේ වුවද මෙම අධ්‍යයනයේ දී “කුඩා ඉඩම් වගා අංශය” යන සඳහනේ දී එවැනි කුඩා තේ වගා ඉඩම් අත්හැර ඇත.

² 1957 අංක 51 දරණ තේ පාලන පනතින් සහ 1975 අංක 14 දරණ ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩල පනතින් “කුඩා ඉඩම්” යන්න අර්ථ නිරූපණය කර ඇත්තේ තේ වගා කළ අක්කර 10 ට අඩු බිම් වශයෙනි. එයට සමානව 1956 අංක 11 දරණ රබර් පාලන පනතින් “කුඩා ඉඩම්” අර්ථ නිරූපණය කර ඇත්තේ රබර් වගා කළ අක්කර 10 ට අඩු ඉඩම් වශයෙනි. ජනලේඛන හා සංවිනිශ්චයන දෙපාර්තමේන්තුව “කුඩා ඉඩම්” යන්න පහත සඳහන් පරිදි අර්ථ නිරූපණය කර ඇත.

- 1952 - අක්කර 1 ට වැඩි සහ අක්කර 20 අඩු කැබලි
- 1962 - ප්‍රථම 1 දින වන විට අක්කර 50 ට අඩු කැබලි
- 1982 - ප්‍රමාණයෙන් අක්කර 20 ට අඩු කෘෂිකාර්මික ඉඩම්
- 2002 - ප්‍රමාණයෙන් අක්කර 20 ට අඩු කෘෂිකාර්මික ඉඩම්

කුඩා ඉඩම් වගා අංශයට සීමා වූ අධ්‍යයනය, පළාත් සභාවල ඉඩම්, ව්‍යාප්ති කටයුතු, පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, වාර්මාර්ග, ඒ. අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර භාග සහ එළවළු යන උප අංශවලට අදාළ අලෙවිකරණ ක්‍රියාකාරකම් ආදිය වටා එකරාශී කර ඇත. මූලික අදාළකම් සහ ගැටලු තුනක් ආමන්ත්‍රණය කිරීම ඉලක්ක කරගනිමින් වැඩිදුර විශ්ලේෂණ සිදු කෙරේ.

- ඉහත එක් එක් ක්‍රියාකාරකම් පළාත්කරණය කිරීමේ පක්ෂ සහ ප්‍රතිපක්ෂ සාධක කවරේ ද?
- පළාත් සභා පිහිටුවීම (බලය විමධ්‍යගත කිරීම) ගුණාත්මකභාවය, සාධාරණත්වය සහ කාර්යක්ෂමතාව වර්ධනය කිරීම යන අර්ථයෙන් යහපත් දෙයක් ද?
- එවැනි ප්‍රතිසංස්කරණ හා එක්ව පවතින ප්‍රශ්න අවම කිරීමට බලය විමධ්‍යගතකරණයේ සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කරන්නේ කෙසේ ද?

1.5 ක්‍රමවේදය

1.5.1 දත්ත රැස් කිරීමේ ක්‍රම

ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික යන දෙ අංශයේ ම දත්ත අධ්‍යයනයට භාවිතා කෙරේ. ප්‍රශ්නාවලි භාවිතයෙන් කළ සමීක්ෂණ, කඩිනම් ඇගයීම් ක්‍රම, මූලික තොරතුරු සපයන්නන් සහ ඉලක්කගත කණ්ඩායම් සමඟ පැවැත් වූ සම්මුඛ සාකච්ඡා ආදී විධික්‍රම භාවිතයෙන් ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම සිදු විය. ව්‍යාපෘති වාර්තා, නිල ලේඛන සහ ප්‍රකාශයට පත් කළ පර්යේෂණ වාර්තාත්, එයට අමතර වශයෙන් විමධ්‍යගතකරණය පිළිබඳව වන සාහිත්‍යයත් ද්විතීයික තොරතුරු, මූලාශ්‍ර විය. තවදුරටත්, 2007 ජනවාරි-පෙබරවාරි මාසවල හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනයේ දී පැවති කෘෂිකර්ම, වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් පිළිබඳ විද්වත් වැඩිමුළු තුනෙ හි ප්‍රතිඵලය වූ ප්‍රකාශන, අධ්‍යයනය සඳහා භාවිතා කරන ලදී. අධ්‍යයනයේ ප්‍රශ්නාවලිය පරිච්ඡේද II හි දක්වා ඇත.

සම්මුඛ පරීක්ෂණයට බඳුන් කළ පිරිස, ඉඩම්, කෘෂිකර්ම, වාර්මාර්ග සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සම්බන්ධ පළාත් සහ ජාතික මට්ටමේ දේශපාලනඥයින් සහ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත විය. ලබා ගත් තොරතුරුවලින් මධ්‍යය සහ පළාත්වල භෞතික සහ මානව සම්පත් බෙදීයාම, පළාත් සභා කාර්ය සාධනයට බලපාන ආයතනික සහ දේශපාලන බාධා, ගැටලු සහ පළාත් සභා කාර්ය සාධනය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වන යෝජනා මතු කර ගැනීම්.

ග්‍රාමීය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා පළාත් සභා සතුව පැවතිය හැකි මූල්‍ය, තොරතුරු, කාර්ය මණ්ඩල, තාක්ෂණය, උපකරණ, දේශපාලන අධිකාරිය සහ ජනතා සහභාගිත්වය ඇතුළත් විභව සම්පත් පදනමත්, මධ්‍යයෙන් ලැබෙන සහයෝගයේ ප්‍රමාණයත් වැනි දෘෂ්ටිකෝණයෙන් පළාත් මට්ටමේ දේශපාලනඥයින් සහ නිලධාරීන්ගෙන් තොරතුරු, විමසා බලන ලදී. පළාත් සභා සහ රජයේ දේශපාලන සහ නිල ක්‍රියාකාරීත් සම්මුඛ පරීක්ෂණයට භාජනය කිරීමට අමතරව සත්ත්ව පාලනයේ නියුතු ගොවීන් ඇතුළු තෝරාගත් ගොවීන් පිරිසක් ද මුඛ ගැසී ප්‍රශ්නාවලියක් මාර්ගයෙන් තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී.

1.5.2 අධ්‍යයන ප්‍රදේශය

ගොවි ගහන එකක තෝරා ගැනීම පහත දැක්වෙන අන්දමේ, බහුජීය නියැදි ක්‍රමය භාවිතයෙන් සිදු කරන ලදී.

- (1) පළමු පියවරේ දී අධ්‍යයනය සඳහා වයඹ, උතුරු-නැගෙනහිර, උළු සහ දකුණ යන පළාත් තෝරා ගන්නා ලදී. කෙසේ වුව ද, උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල පැවති තත්ත්වය මත

මෙම පළාත් දෙකෙහි ක්ෂේත්‍ර තොරතුරු රැස් කිරීම කළ නො හැකි හෙයින් එම පළාත අධ්‍යයනයෙන් බැහැර කරන ලදී.

දකුණේ වරාය, දෙවැනි අත්තර්ජාතික ගුවන් තොටුපොළ සහ දක්ෂිණ අධිවේගී මාර්ගය වැනි ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා මෙම පළාතේ ආයෝජනය කිරීමට රජයේ අභිනවයෙන් පැන නැගී ඇති රුචිකත්වය නිසා දකුණු පළාත තෝරා ගැනිණි. දක්ෂිණ සංවර්ධන අධිකාරිය යටතේ වන අනෙකුත් ආයෝජන වැඩසටහන් ද පළාත තුළ ක්‍රියාත්මක වේ. මේ තුළින් පළාත් සභාවේ ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ නැංවීමට හෝ ශුන්‍ය හෝ බලරහිත කිරීමට සුවිශේෂ බලපෑම් ඇති විය හැකි බව හැඟී ගොස් තිබිණි. එම නිසා, එවැනි බලපෑම්වලින් යම්කිසිවක් ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා දකුණු පළාත් සභාව තෝරා ගැනිණි.

උළු පළාතේ ආර්ථිකයෙහි ප්‍රධාන භූමිකාවක් කෘෂිකර්මාන්තය විසින් නිරූපණය කරන බැවින් උළු පළාත් සභාව තෝරා ගැනිණි. තවත් හේතුවක් වූයේ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 37.3% ක් හා මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ 37.1% ක් වූ ඉහළ දරිද්‍රතාව ය. මෙම දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙහි ගොවිජන අංශයේ දරිද්‍රතාව ඉහළ මට්ටමක ව්‍යාප්තව පැවතීමේ විභවතාවක් පවතී. උළු පළාත රට අභ්‍යන්තරයේ පිහිටා ඇති අතර සැලකිය යුතු අන්දමේ ඉන්දියානු දෛමළ කම්කරු, ජන අනුපාතයක් සහිතව උස් බිම්වල වගා කරනු ලැබූ තේ සහ රබර් මෙම දිස්ත්‍රික්ක දෙකෙහි පවතී.

කෘෂිකර්මය පාදක කොටගත් කර්මාන්ත, පාරිසරික නීති සම්පාදනය, පෞද්ගලික අංශය සමග ක්‍රියාකාරකම් දියත් කිරීම ආදී තව අදහස් සහිත ක්‍රියාකාරකම් හඳුන්වා දීම නිසා වයඹ පළාත් සභාව තෝරා ගන්නා ලදී. අනෙකුත් පළාත් සභා සමග සන්සන්දනය කිරීමේ දී සාපේක්ෂ වශයෙන් කෘෂිකාර්මික අංශයේ පංගුව අඩු හෙයින් බස්නාහිර පළාත් සභාව තෝරා නො ගැනිණි. උතුරු මැද පළාත් සභාවේ ජනගහණයෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ නියුතු වුවත් වුව ද, ඉන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් මහවැලි ව්‍යාපාරය යටතේ වන මහා වාර්මාර්ග ව්‍යාපාරවලට අයත් වෙති. එබැවින්, පළාතේ ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්වය සඳහා උතුරු මැද පළාත් සභාවට ලැබෙන්නේ මද අවකාශයක් බව අදහස් කෙරිණි. මෙයට සමානව, මධ්‍යම හා සබරගමු පළාත් සභාවල පළාත් සභා යටතට නො ගැනෙන, සැලකිය යුතු ප්‍රදේශයක් තේ සහ රබර් වතු යටතේ පවතී.

- ii. දෙවැනි පියවරේ දී අධ්‍යයනයට තෝරාගත් සෑම පළාතකින් ම දිස්ත්‍රික්ක දෙකක් බැගින් තෝරා ගැනිණි.
- ii. තෙවැනි පියවරේ දී, තෝරාගත් සෑම දිස්ත්‍රික්කයකින් ම ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන (පෙර ගොවි ජන සේවා මධ්‍යස්ථාන/ගො.ජ.සේ.ම. වශයෙන් හැඳින් වූ මධ්‍යස්ථාන) සහ පශු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශ දෙකක් තෝරා ගැනිණි.
- iv. සිවුවැනි පියවරේ දී, සෑම ගො.ජ.සේ. මධ්‍යස්ථානයකින් ම ග්‍රාම නිලධාරී³ වසම් (ග්‍රා.නි. කොට්ඨාස) දෙකක් තෝරා ගැනිණි.
- v. පස්වැනි පියවරේ දී එක් එක් ග්‍රාම නිලධාරී බල ප්‍රදේශයෙන් ගොවීන් පස් දෙනා බැගින් තෝරා ගන්නා ලදී. මවා ගත යුතු වූ තොරතුරුවල පරාසයෙහි වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින් ගොවි සංවිධානවල (ගො.ස.) ක්‍රියාකාරී සාමාජිකයන් තෝරා ගැනිණි. එක් එක් පශු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශයකින් ගොවීන් දස දෙනා බැගින් තෝරා ගැනිණි. සමස්ත නියැදියේ ප්‍රමාණය භයසීයයි. තෝරාගනු ලැබූ ග්‍රාම නිලධාරී බල ප්‍රදේශ පරිශීෂ්ඨ III හි දැක්වේ.

³ ග්‍රාම නිලධාරී යනු නීතිමය සහ සාමය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ගම් මට්ටමේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් ම ක්‍රියාත්මක වන රජයේ නිලධාරියා වේ.

1.5.3 අධ්‍යයන කාල පරිච්ඡේදය

අධ්‍යයනය 2006 මාර්තු මස ආරම්භ කළ අතර 2007 අගෝස්තු මස අවසන් කරන ලදී. ක්ෂේත්‍රයේ තොරතුරු රැස් කිරීම 2006 අප්‍රේල් සිට 2006 සැප්තැම්බර් දක්වා කාලය තුළ සිදු විය.

1.5.4 දත්ත විශ්ලේෂණය

අධ්‍යයනයේ දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී කේන්ද්‍රීය සංශ්ලේෂණ (Focus Synthesis) ශිල්ප ක්‍රමයත්, සරල සංඛ්‍යාන විධි ක්‍රමත් භාවිතා කරන ලදී. විද්වත් වැඩිමුළුවල සාකච්ඡාවලින් සහ පාර්ශවකරුවන් සමඟ පැවැත් වූ සම්මුඛ සාකච්ඡාවල දී ලබාගත් ගුණාත්මක දත්ත සංශ්ලේෂණය කරන ලදී.

1.6 වාර්තාවේ සැකැස්ම

පළාත් සභා සන්දර්භය තුළ කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ සම්බන්ධය සහ භාවිතාව පිළිබඳව වූ පරිච්ඡේද හතකින් වාර්තාව සමන්විත වේ. මෙම පළමු පරිච්ඡේදය අධ්‍යයනයේ යුක්ති සාධනය, විෂයය පරිච්ඡේදය, අරමුණු සහ ක්‍රමවේදය කේන්ද්‍රගතව ගෙන ඇත. දෙවැනි පරිච්ඡේදය විමර්ශනකරණය, පාලනය සහ සංවර්ධනය හා බැඳුණු සංකල්පීය රාමුව හඳුන්වා දේ. වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාවේ විමර්ශනකරණයේ ස්වභාවය පිළිබඳව එමගින් ඉස්මතු කෙරේ. විමර්ශනකරණයේ සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනයේ අත්ක විධි භාවිතාවන්ගෙන් විදහා පැමිටි ප්‍රයත්න දරන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, පාලනය, විමර්ශනකරණය සහ වර්තමානයේ සිදු කෙරෙන දීප ව්‍යාප්ත සංවර්ධන වැඩසටහන්වල බොහෝ ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ ව එහි දී සලකා බලනු ලබයි.

තෙවැනි පරිච්ඡේදයේ දී, කුඩා ඉඩම් වගා අංශය, පශු සම්පත්, වාරිමාර්ග සහ කෘෂිකාර්මික ඉඩම් යන ක්ෂේත්‍රවලට සම්බන්ධ වැදගත් යෙදුම්වල අතිපිහිත වන හා බහුවිධ අර්ථ නිරූපණ පැහැදිලි කරන අතර ම එකිනෙකට යාව පවතින කෘෂිකර්ම, වාරිමාර්ග, ඉඩම් විෂයය ක්ෂේත්‍ර අතර ව්‍යවස්ථාමය නියෝග පැවරීමේ යෝග්‍යතාව පිළිබඳ විමසා බැලේ. සිව්වැනි පරිච්ඡේදයේ දී විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන රූප රේඛනය කරමින් සහ ව්‍යවස්ථාමය නියෝගවලට අනන්‍යතාවය පරිපාලන නියෝගවලින් ඇති කරන වැදගත් ප්‍රශ්න ගණනාවක් ඉස්මතු කිරීම මගින් මධ්‍යය සහ පළාත් සභා අතර වගකීම් රෙදී ගොස් ඇති ආකාරය පිරික්සනු ලබයි. පස්වැනි පරිච්ඡේදයේ දී මධ්‍ය සහ පළාත් සභා අතර මානව, මූල්‍ය සහ භෞතික සම්පත් රෙදී ගොස් ඇති ආකාරය පිළිබඳ සාකච්ඡා කෙරේ. සය වැනි පරිච්ඡේදයේ දී, සමීක්ෂණයේ ප්‍රශ්නාවලි සඳහා ලැබූ ප්‍රතිචාර විශ්ලේෂණය කිරීම මගින් කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ විවිධ පැති පිළිබඳ ගොවීන් ප්‍රත්‍යක්ෂ ඥානයෙන් ඉදිරිපත් කළ අදහස් විග්‍රහ කෙරේ.

සත්වැනි පරිච්ඡේදයෙන්, නිගමන, සොයා ගැනීම් සහ අනාගත කටයුතු සඳහා නිර්දේශ ඉදිරිපත් කෙරේ. නිශ්චිතව ම, මෙම වාර්තාවෙන් සපයන පිළිතුරුවලට වඩා බොහෝ ප්‍රශ්න මතු කරනු ලබයි. සමස්තයක් ලෙස වාර්තාව, අප ගේ බලය විමර්ශන කිරීම පිළිබඳ ගැටලුවේ හි පිහිටීමත් පාර්ශවකරුවන් ගේ ප්‍රතිචාර විචාරීමත් යන දෙ අංශය මත ප්‍රමාණික ප්‍රකාශයක් සපයනු ලබයි. එමෙන් ම දේශපාලනඥයින්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, සැලසුම්කරුවන් සහ ප්‍රජාව අවංකව වැඩිකටයුතු කිරීමට කැප වන්නේ නම්, මෙම ගැටලු විසඳිය හැකි බවට බලාපොරොත්තුවේ මන්දාලෝකයක් වාර්තාවෙන් ලබා දේ.

දෙවැනි පරිච්ඡේදය

විමධ්‍යගතකරණය සහ දේශපාලන බලතල පැවරීම: අදහස කුමක් ද?

2.1 විමධ්‍යගතකරණය යනු කුමක් ද?

බලය විමධ්‍යගත කිරීම විමධ්‍යගතකරණයේ එක් ආකෘතියක් පමණි. විමධ්‍යගතකරණය යනු රජයේ කාර්යයන් සහ බලය මධ්‍ය අධිකාරියේ සිට ප්‍රාන්තීය සහ ප්‍රාදේශීය අධිකාරීන් වෙත විසුරුවා හැරීම ය. විමධ්‍යගතකරණය සහ බලය විමධ්‍යගතකරණය යන යෙදුම් ඒවායෙහි අදහසින් සහ සම්බන්ධතාවලින් ප්‍රචලිත ජනමතවාදයක් පෙන්වන ආකෘති වශයෙන් භාවිතා කළ ද, සත්‍ය වශයෙන් කිවහොත් මෙම වදන් අදහස් උදහස් අතින් මෙන් ම අවබෝධයෙන් ද අතිමහත් සේ සංකීර්ණ ය. ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් ම, විමධ්‍යගතකරණය යන යෙදුම විවිධත්වයෙන් යුතු අදහස් සහ සංකල්ප ඇතුළත් කර ගෙන ඇත. ඩී.සී. ස්මිත් Study of Politics කෘතියේ දී විමධ්‍යගතකරණය යන්න යොදා ගනු ලබන්නේ බලය භෞමිකව බෙදා හැරීම වශයෙනි. රාජ්‍යයේ භූගෝලීය ධුරාවලි හරහා කවර බලයක් සහ අධිකාරියක් කුමන ප්‍රමාණයකින් විසුරුවන්නේ ද යන්න සහ ආයතන සහ ක්‍රියාවලි හරහා එවැනි විසිරීමකින් හටගන්නා දෑ පිළිබඳවත් එය සැලකිලිමත් වේ. විමධ්‍යගතකරණය, රාජ්‍ය භූමියේ කුඩා ප්‍රදේශවල උප කොට්ඨාස අවශ්‍යයෙන් ම ඇති කිරීමත්. එම ප්‍රදේශවල දේශපාලන සහ පරිපාලන ආයතන නිර්මාණයත් සිදු කරයි (Smith, 1985:1).

විමධ්‍යගතකරණය පිළිබඳ බොහෝ අර්ථ නිරූපණ පවතී. රොන්ඩිනෙලි සහ චිමා මධ්‍ය රජයේ සිට එහි ක්ෂේත්‍රයේ සංවිධාන දක්වා සැලසුම් කිරීම, තීරණ ගැනීම හෝ පරිපාලන අධිකාරීත්වය සඳහා වගකීම් පැවරීම ලෙස විමධ්‍යගතකරණය පිළිබඳව ප්‍රචලිත පිළිගත් අර්ථ නිරූපණයක් සපයා ඇත. ඔවුහු විමධ්‍යගතකරණයේ ප්‍රධාන ආකෘති හතරක් ප්‍රභේදනය කර දැක්වූහ. එනම්,

1. පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණය හෙවත් විභේදනය.
2. පළාත් හෝ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවලට බලය පැවරීම.
3. අර්ධ ස්වායත්ත හෝ අර්ධ-රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවලට බලතල පැවරීම.
4. රාජ්‍ය ආයතනවල සිට රාජ්‍ය නො වන ආයතන වෙත කාර්යයන් පැවරීම වශයෙනි (Rondinelli and Cheema, 1983: 18-25).

මිනක්ෂිසුන්දරම් විමධ්‍යගතකරණයේ ප්‍රධාන ආකෘති පහක් හඳුනාගෙන ඇත. එනම්,

1. පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණය හෙවත් විභේදනය (Deconcentration)
2. දේශපාලන බල විමධ්‍යගතකරණය (Devaluation)
3. බලතල පැවරීම (Delegation)
4. පුද්ගලීකරණය (Privatization)
5. රෙගුලාසීනරණය (De-regulation) (Meenakshisundaram, 1994:10).

සාහිත්‍ය විමර්ශනයේ දී පරිපාලන, දේශපාලන සහ මූල්‍ය වශයෙන් විමධ්‍යගතකරණයේ ප්‍රචලිත ආකාර තුනක් සහ පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණය, පළාත් හෝ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩුවලට බලය විමධ්‍යගත කිරීම, අර්ධ ස්වායත්ත ආයතනවලට හෝ අධිකාරීත්ව හෝ බලතල පැවරීම සහ රජයේ කාර්යයන් සහ වගකීම් අත්හැර නිදහස්වීම වශයෙන් විමධ්‍යගතකරණයේ ප්‍රධාන ආකෘති හතරක් අනාවරණය විය.

පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණය හෙවත් විභේදනයේ ඉලක්කය වන්නේ තෝරාගත් රාජ්‍ය සේවාවන් මධ්‍ය රජයේ සිට රජයේ අනෙකුත් මට්ටම් දක්වාත්, මධ්‍ය රජයේ රෙවීය ආයතනවල සිට එහි ක්ෂේත්‍ර කාර්යාල සහ නියෝජිත ආයතන දක්වාත් තීරණ ගැනීමේ අධිකාරීත්වය, සම්පත් සහ වගකීම් පැවරීම ය. පරිපාලන

විමධ්‍යගතකරණය, සිවිල් සේවා ප්‍රතිසංස්කරණ සමග සමගාමීව නිරන්තරයෙන් සිදුවන්නකි. පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණයේ ප්‍රධාන මාදිලි දෙකකි. එනම් පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණය/විභේදනය සහ අර්ධ රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතනවලට හෝ අර්ධ ස්වායත්ත ආයතනවලට බලතල පැවරීම වශයෙනි.

විමධ්‍යගත කළ ප්‍රාදේශීය ඒකකවල සිට මධ්‍ය රජයේ අමාත්‍යාංශ හෝ නියෝජිත ආයතන දක්වා වගවීමේ සමාන ධුරාවලි මට්ටම් නඩත්තු කරන අතරෙ හි මධ්‍ය ආණ්ඩුවේ එක් මට්ටමක සිට වෙනත් මට්ටමක් දක්වා තීරණ ගැනීමේ අධිකාරීත්වය සහ මූල්‍ය සහ කළමනාකරණ වගකීම් පැවරීම විභේදනය හෙවත් පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණය යන්නෙන් අදහස් කෙරේ.

මෙසේ රජයේ කාර්යයන් සහ බලය මධ්‍ය අධිකාරියේ සිට ප්‍රාන්ත/පළාත් සහ ප්‍රාදේශීය අධිකාරීන් වෙත විසරණය වේ. තීරණ නිර්මාණයේ වගකීම රජයේ ඉහළ ම මට්ටමේ සිට පහළ ම මට්ටම දක්වා පැවරීම මගින් එය ක්‍රියාවට නැංවේ. එය ඉහළම මධ්‍යයේ නිලධාරීන් ගේ සිට පළාත් සහ දිස්ත්‍රික්කවල සේවය කරන නිලධාරීන් දක්වා වගකීම් විතැන් කිරීමකි. විමධ්‍යගතකරණය කළ රජයේ එවැනි ඒකක හඳුනා ගැනීම සඳහා සමීන් විසින් ක්ෂේත්‍ර පරිපාලනය යන යෙදුම භාවිතා කරයි. පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණය/විභේදනය විමධ්‍යගතකරණයේ දුරවල ම ආකෘතිය ලෙසත් අභිනවයෙන් විමධ්‍යගතකරණයට අවතීරණ වන රාජ්‍යයන් ගේ සේවා සැපයීමේ වැඩි දියුණුව සඳහා වන පළමු පියවර ලෙසත් නිරන්තරයෙන් සැලකේ.

විශේෂිත කාර්යයන් සඳහා වන කළමනාකරණ වගකීම් පළාත් හෝ ප්‍රාදේශීය ආණ්ඩු හෝ අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන හෝ සාමාන්‍ය මධ්‍ය ආණ්ඩුවේ පාලනයෙන් බැහැරව පවතින රාජ්‍ය සංවිධාන වෙත පැවරීම, (Delegation) බලතල පැවරීම යන්නෙන් අදහස් වේ. අර්ධ-ස්වායත්ත සංවිධාන හෝ රජයේ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ඒකක හෝ නියෝජිත ආයතනවලට තීරණ ගැනීමේ අධිකාරීත්වය සහ වගකීම් පරිපාලන නියෝග හෝ තීන්දු මගින් පවරාදීම බලතල පැවරීම වේ. බලතල පැවරූ අධිකාරීන් ගේ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල හෝ ශාඛා පවත්වාගෙන යාම සෑම විට ම අත්‍යවශ්‍ය නො වන නමුත් අවසානයේ දී එය අර්ධ-රාජ්‍ය ආයතනයක් සේ වගකිව යුතු වේ. අර්ධ ස්වායත්ත ආයතනවලට බලතල පැවරීම නිසා ඇතැම් වගකීම් උප ජාතික මට්ටමේ ඒකක දක්වා පවරනු ලැබුවත් වගකීම් රාශියක් තවදුරටත් සෘජුව ම මධ්‍යයේ රඳවා ගැනීම මෙන් ම මධ්‍යයේ ඒකකවලට ඉටු කිරීමට භාර දීමෙන් මධ්‍ය වෙත රඳවා ගනිමින් බලතල පවරා ඇත.

දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණය යන්නෙන් සාමාන්‍යයෙන් සඳහන් කරනු ලබන්නේ දේශපාලන බලය සහ අධිකාරීත්වය මධ්‍යයේ සිට උප ජාතික මට්ටම් දක්වා මාරු කිරීම ය. ගම් සභාවල සිට රාජ්‍ය මට්ටමේ මණ්ඩල/සංවිධාන දක්වා වූ පරාසයක රජයේ උප ජාතික මට්ටම්, ජන්දයෙන් තෝරා පත් කර ගැනීමත්, බලාත්මක කිරීමත් මේ ආකාරයේ විමධ්‍යගතකරණයක ඉතා ම පැහැදිලිව ම විද්‍යමාන වේ. බලය පැවරීම දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණයේ මාදිලියක් ලෙස සැලකේ.

තීරණ ගැනීමේ මූල්‍ය සහ කළමනාකරණය සඳහා වූ අධිකාරීත්වය ස්වායත්ත සහ සම්පූර්ණයෙන් ස්වාධීන, විමධ්‍යගතකරණය වූ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ආයතනයක් වෙත, මුළුමනින් ම පවරා දීම දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණය යනුවෙන් සඳහන් කෙරේ. දේශපාලන බල විමධ්‍යගතකරණය යටතේ, රජයේ ප්‍රාදේශීය ඒකක ස්වායත්ත, නිදහස් සහ තෛතිකව පිළිගත් දේශ සීමාවන්ගෙන් සමන්විත වේ. දේශපාලන බල විමධ්‍යගතකරණය ඔස්සේ මධ්‍ය රජය ඇතැම් නිශ්චිත ක්‍රියාකාරකම් අත්හැරීම හෝ රජයේ සෘජු පාලනයෙන් බැහැරව පවතින රජයේ නව ඒකක නිර්මාණය කිරීම සිදු වේ. දේශපාලන බල විමධ්‍යගතකරණය, විමධ්‍යගතකරණයේ ඉතා ම ඉහළ ආකෘතිය වේ. එය පුළුල් ස්වායත්තතාවක්, නීතිමය තත්ත්වයක් සහ නියෝජිතත්වයක් සහිතව ප්‍රාදේශීය ආයතන වෙත බලය පවරනු ලබයි.

මූල්‍ය විමධ්‍යගතකරණය, අයවැය භාවිතාවන් සෘජුව භාවිතා කරන ක්‍රියාමාර්ග සමග බැඳී පවතින තාක් කල් රජයේ උප ජාතික මට්ටම්වලට සම්පත් නැවත වෙන් කිරීම ඉතා පරිපූර්ණව සිදු කෙරෙන අතර

විමධ්‍යගතකරණය ඔස්සේ පිය ගැනීමේ හැකියාවේ ප්‍රමාණය ඒ මත රඳා පවතී. ප්‍රදේශ අතර සම සාධාරණත්වය, රජයේ සියලු මට්ටම්වල පවතින සම්පත් සහ ප්‍රාදේශීය මූල්‍ය කළමනාකරණ ධාරිතාව ආදිය ඇතුළත් වන කරුණු රාශියක් මත පදනම්ව මධ්‍ය සහ ප්‍රාදේශීය අධිකාරීන් අතර නිරන්තරයෙන් සිදුවන කතිකාවන් තුළින් සම්පත් වෙන්කිරීම සඳහා පියවර ගැනේ. මූල්‍ය විමධ්‍යගතකරණයේ අත්දැකීම් ආදායම් සහ විශදුම් පැවරීමේ හැකියා වර්ධනයට මෙන් ම මූල්‍ය පැවරීමේ නියමයන් නිර්මාණයට සහ උප ජාතික ණය ගැනීම් සඳහා මග පෙන්වනු ලබයි.

සේවා සැපයීමේ සැලසුම් සහ පරිපාලනමය වගකීම් රාජ්‍ය අංශයේ සිට ස්වේච්ඡා, පුද්ගලික හෝ රාජ්‍ය නො වන ආයතනවලට පැවරීම වගකීම්වලින් නිදහස් වීමේ දී (Divestment) සිදු වේ. ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ හරහා වාණිජ ව්‍යවසායන් සහ රාජ්‍ය අංශයේ වැඩසටහන් සඳහා මුදල් සැපයීමේ වාසි, ගිවිසුම් ප්‍රකාරව අත්හැරීමට විධිවිධාන යෙදීම ද එයට අන්තර්ගත වේ. පුද්ගලිකකරණයේ විෂයය පවය, රාජ්‍ය අංශයේ හාණ්ඩ හා සේවාවන් සැපයීම සම්පූර්ණයෙන් අත්හැරීමේ සිට නිදහස් වෙළඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වය දක්වන, සේවා හෝ යටිතල පහසුකම් සැපයීම සඳහා රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශයේ සහයෝගය සහිත රාජ්‍ය-පෞද්ගලික අංශවල හවුල්කාරීත්වය දක්වන වෙනස් වේ. එමෙන් ම, දේපළ අයිතිය රාජ්‍යයේ ආධිපත්‍යවලට සිට පෞද්ගලික ව්‍යවසායන් දක්වා විතැන් වීම ද පෞද්ගලිකකරණය යන්තෙන් අදහස් වේ.

රට මුහුණ පා ඇති ගැටලු රාශියකට විසඳුමක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු ජනවර්ග, දේශපාලන සහ සමාජ කණ්ඩායම් තුළ සිදුවන සාකච්ඡාවල දී බලය බෙදාහැරීම යන මාතෘකාව පුළුල්ව පැතිර ගිය ආකර්ශනයක් දිනා ගෙන ඇත. අඩු ආදායම්ලාභී රටවල ව්‍යුහාත්මක ගැලපුම් වැඩසටහන් සඳහා අනුගතවීමේ ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තිමය දිශාව ලෙස ලෝක බැංකුව සහ අන්තර් ජාතික මූල්‍ය අරමුදල රජයේ කාර්යයන් විමධ්‍යගත කිරීම ආරෝපණය කරන ලදී. සියලු ආකාරයේ විමධ්‍යගතකරණයන් ශ්‍රී ලංකාවට හදුන්වා දී ඇති අතර එම විමධ්‍යගතකරණ ක්‍රියාවලි ජවයේ විවිධ සංවර්ධන අවස්ථාවල පවතී.

2.2 පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණයේ මුල් ප්‍රයත්න

ආරම්භයේ දී, පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණයේ ක්‍රමික සංවිධානය සහ මුල් ප්‍රයත්නවල අරමුණු විස්තර කිරීම ප්‍රයෝජනවත් විය හැක. 1833 දී කෝල්බ්‍රැන්ක් ප්‍රතිසංස්කරණවලින් මුළු රටට ම ජිකිය සහ මධ්‍යගත පරිපාලනයක් හදුන්වා දුණි. එය මෙහෙයවනු ලැබුවේ බ්‍රිතාන්‍ය ආණ්ඩුකාරවරයා සහ ඔහු ගේ යටත් විජිත නිලධාරීන් තත්ත්වය විසිනි. පරිපාලනයේ මස්තකය වූ කොළඹ, යටත් විජිත ලේකම්වරයා වෙත පළාත් පහෙ ගි ආණ්ඩුවේ ජපත්තවරුන් වගකිවයුතු විය. ප්‍රාදේශීය පරිපාලනයේ මෙම ජිකියවදි වූ කවිටේර් ක්‍රමය (නිලධාරීමය ක්‍රමය) 1930⁴ වනතෙක් අඩාණ්ඩුව පැවතිණි. ආණ්ඩුවේ ජපත්තවරයා වටා කේන්ද්‍ර වූ බලයේ තත්ත්වය සහ පරිපාලනයේ සියලු හු මට්ටම්වල සිටින කවිටේර් ක්‍රමයේ කාර්ය මණ්ඩලයන් කරණකොට ගෙන අධිකාරීත්වය පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණයකට/විභේදනයට ලක් වන බව මෙම ක්‍රමයෙන් නිරූපණය වේ. (Fernando, 1973:5) මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ, පළාත්වල කෘෂිකර්ම සහ වාරිමාර්ග වැනි දෙපාර්තමේන්තුවල තාක්ෂණික ක්ෂේත්‍රයේ අධ්‍යක්ෂවරුන් ගේ ධුරාවලියේ ප්‍රධානියා ලෙස ආණ්ඩුවේ ජපත්ත කටයුතු කරන ලදී. යටත් විජිත පරිපාලනය ප්‍රධාන වශයෙන් ම නීතිය සහ සාමය රැකීමත්, ආදායම් එකතු කිරීමත් අරමුණු කොට ගෙන පැවති හෙයින්, එම කාලයේ දී විශේෂිත තාක්ෂණික විශේෂඥයින් ගේ කාර්ය මණ්ඩලවලට ප්‍රමුඛත්වයක් නො ලැබුණි.

⁴ සමීන්, කාර්යාත්මක හා කවිටේර් (නිලධාරීමය) වශයෙන් ක්ෂේත්‍ර පරිපාලනයේ ක්‍රම දෙකක් විස්තර කරනු ලබයි. ක්ෂේත්‍ර පරිපාලනයේ කාර්යාත්මක ක්‍රමයේ දී, පළාත්වල කෘෂිකර්ම, සෞඛ්‍ය සහ අධ්‍යාපන වැනි දෙපාර්තමේන්තුවල පළාත් බදු ප්‍රධානීන්, ඔවුන් ගේ විශේෂිත වගකීම් පිළිබඳ කාර්යයන් ගි ප්‍රධානියා වේ. නිලධාරීමය ක්‍රමයේ දී, එයට ප්‍රතිවිරුද්ධව යම් මධ්‍යම විධායකයේ පොදු නියෝජිතයෙකු පළාතට යා දිස්ත්‍රික්කයට පත් කිරීම සිදු වේ. Smith, B.C. (1985) Decentralization: The Territorial Dimension of the State, George Alten and Unwin, London.

වසර සීඝ්‍රයකට ආසන්නව පැවති මෙම පරිපාලන ව්‍යුහය 1931 ඩොනමෝර් ප්‍රතිසංස්කරණ මඟින් සම්පූර්ණයෙන් ම වෙනස් කරමින් නිමා කරනු ලැබිණි (Wijeweera, 1988:9). යටත්විජිත ලේකම් කාර්යාලය වෙනුවට ඇමති මණ්ඩලයක් හඳුන්වා දීම හේතුවෙන් ගෙන එක් එක් අමාත්‍යාංශ එයට අයත් විෂය පථයෙහි කාර්යයන් සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යයේ අධිකාරීත්වය නියෝජනය කරන ලදී. දිස්ත්‍රික්කයේ කවීවේර් ක්‍රමය නො සලකා හරිමින්, ඔවුන්ගේ ම ක්‍රියාකාරකම් ඔස්සේ ක්‍රියාත්මක වන මධ්‍යගතව සහ සිරස්ව සැලසුම් කළ දෙපාර්තමේන්තුමය ක්ෂේත්‍ර ව්‍යුහයකට ඉක්මණින් පරාවර්තනය වීමේ සංවිධාන රටාවක් මෙයින් මතු වීණි (Leitan, 1979: 21).

නිදහස ලබා ගැනීමත්, යටත්විජිතය විසින් නො සලකා හැර තිබූ දශක ගණනාවකට පසු කඩිනම් සංවර්ධනය සඳහා වන ඉල්ලුමත්, අභියෝගයට ලක්ව තිබූ, ජනතාවට සේවාවන් සැපයීමේ හැකියාව ත් තුළින් රාජ්‍ය සේවාවේ කඩිනම් ව්‍යාප්තියක් ඇති කෙරිණි. එවැනි එක් සැකසුමක් වන්නේ 1948 දී ආණ්ඩුවේ ජපන්ත ගේ සහාපතිත්වයෙන්, දිස්ත්‍රික්කයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සම්බන්ධීකරණය සඳහා දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුව (දී.ක.ක.) ස්ථාපිත කිරීම ය. එය තීරණ නිර්මාණය විමධ්‍යගතකරණය කිරීමේ මූලික ප්‍රයත්නයක් විය.

1953 දී සියලු රජයේ ආයතන අධීක්ෂණය සහ සම්බන්ධීකරණය සඳහා ආණ්ඩුවේ ජපන්ත ගේ සහාපතිත්වය යටතේ දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුව (දී.ස.ක.) ස්ථාපිත කරන ලදී. විමධ්‍යගතකරණයේ මෙම පළමු ප්‍රවණතාව පැහැදිලිව ම පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණය කී. පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණ ක්‍රියාවලියේ සන්දර්භය තුළ, තීරණ නිර්මාණ බලය එහි ම ප්‍රාදේශීය නියෝජිතයන්ට පැවරූ උප ජාතික අධිකාරීන් වෙත ඇතැම් වගකීම් හා කිරීම මඟින් ජනතාවට සමීප සේවයක් ලබා දීමට රජය බලාපොරොත්තු විය.

1965-70 කාල පරිච්ඡේදයේ දී කෘෂිකාර්මික සැලසුම් ශාන්තියේ මස්තකය වූ කැබිනට් උප කමිටුවේ සහාපතිත්වය අනුමානවරයා විසින් ම දරන ලදී. මෙම කර්තව්‍යය කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ කෘෂිකර්ම සංවර්ධන අධ්‍යක්ෂවරයෙකු ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් වූ විශේෂිත අංශයකින් හඳුරුවන ලදී. ඉලක්ක පැහැදිලිව සහ නිරවුල්ව සකස් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ප්‍රගති සමාලෝචනය දිස්ත්‍රික් පරිපාලනය මඟින් ආවරණය කරන ලදී. මෙය ආණ්ඩුවේ ජපන්තවරයා විසින් අදාළ සියලු දෙපාර්තමේන්තුවල ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධීකරණය කිරීමත් සමඟ මට්ටම් තුනකින් සංවිධානය කරනු ලැබුවක් විය. “ආහාර නිෂ්පාදනය දිරි ගැන්වීම” යටතේ ආහාර නිෂ්පාදනය වර්ධනය කිරීමට දෙපාර්තමේන්තු අතර ඉහළ මට්ටමේ සම්බන්ධීකරණයක් ඇති කිරීම සඳහා ගොවිජන සේවා, සමුපකාර සංවර්ධන, කෘෂිකර්ම සහ අලෙවි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවල උප නියෝජ්‍ය ප්‍රධානියා වශයෙන් දිසාපති පත් කළේ ය. අඑතින් නිර්මාණය කර කවීවේර්වලට පත්කළ සේවා කාණ්ඩයක් වූ ආණ්ඩුවේ අතිරේක දිසාපතිවරුන් වෙත පරිපාටිගත වූ පරිපාලනය සහ උත්සව කටයුතු පැවරීමෙන් දිසාපතිවරයාට සහයක් සැපයීය. ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී, ග්‍රාමීය මට්ටමේ ආයතන සහ අධිකාරීන් අධීක්ෂණය කරන අතර ම සම්බන්ධීකරණ නිලධාරියා ලෙස ද ප්‍රාදේශීය ආදායම් නිලධාරී කටයුතු කරන ලදී. ක්ෂේත්‍ර නිලධාරියා විසින් ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී ගොවීන්ට අවශ්‍ය උපදෙස් ලබා දීමත් සැලසුම් සහ ප්‍රගති පාලනය සඳහා අවශ්‍ය දත්ත රැස් කිරීමත් සිදු කරන ලදී.

1965-70 කාල පරිච්ඡේදයේ දී, ඉලක්ක සකස් කිරීමට ගොවීන් ගේ අදහස් ලබා ගැනීමත්, පුහුණු පන්ති පැවැත්වීමත් වැනි පියවර ඔස්සේ කෘෂිකාර්මික සැලසුම් සඳහා ගොවීන් ගේ මැදිහත්වීමක් ලබා ගැනීමට උත්සාහ ගැනිණි. ආහාර නිෂ්පාදනය දිරිගැන්වීම වඩා එලදායී කර ගැනීමට තම් සාමාන්‍ය රාජ්‍ය පරිපාලකයන් අත විශාල වශයෙන් රැඳී පැවති කෘෂිකාර්මික සැලසුම් වැනි අංශවල ආයතනික වෙනස්කම් අත්‍යවශ්‍ය බව දේශපාලන නායකයින් ගේ මතය විය. මෙසේ සීමිතව හේතු වූ කරුණ වූයේ කෘෂිකර්මය පිළිබඳ කිසිදු විධිමත් පුහුණුවකින් තොරව තම ආයතන ප්‍රධානීන් වශයෙන් කටයුතු කළ පරිපාලකයින් ගේ ක්ෂේත්‍ර කිහිපයක හසල බව පිළිබඳව ප්‍රශ්න කරමින් සිටි දිස්ත්‍රික්කයේ තාක්ෂණික සහ විශේෂඥ නිලධාරීන් ගේ හෘදගාංගම සහාය පරිපාලකයන්ට නො ලැබීම ය.

නිදහසින් පසු විමධ්‍යගතකරණයේ ප්‍රවණතා කෙසේ වීද? ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය සේවාවේ වෘත්තීය සිවිල් සේවකයෙකු වශයෙන් තමන්ගේ ම අත්දැකීම් උපයෝගී කර කරමින් නිදහසින් පසු දිස්ත්‍රික් පරිපාලන මතු වූ ප්‍රතිවිරෝධතා දෙකක් සහ ගැටුම් ප්‍රවණතා පිළිබඳ විපේචිත විසින් සඳහන් කරනු ලැබූ ප්‍රත්‍යක්ෂ මූලික නිරීක්ෂණ පහත පරිච්ඡේදයෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි.

“නිදහසේ පටන් දිස්ත්‍රික් පරිපාලනය ප්‍රතිවිරෝධතා දෙකකට සහ ගැටුම්කාරී ප්‍රවණතාවන්ට විෂයය විය. පළමුවැන්න වන්නේ, ඩොනමෝර යුගයේ ආරම්භ වූ තීරණ නිර්මාණයේ බලය කොළඹ දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් හා අමාත්‍යාංශය අතර ඉතාමත් බහුල වශයෙන් ජ්‍යෙෂ්ඨ කළ, එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දිස්ත්‍රික් පරිපාලනය සහ එහි ඵලදායක බව දුර්වල බවට පත් කළ මධ්‍යගත ප්‍රවණතාව අඩුකිරීමට පවත්වා ගැනීම ය. තව දෙපාර්තමේන්තු පිහිටුවීම, අමාත්‍යාංශවල තනි වගකීම් යටතේ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, බොහෝ කාර්යයන් පරිපාලනය කිරීමේ වගකීම ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයා වෙත නීත්‍යානුකූලව පැවරීම සමගින් මෙම නිත්‍යතාව සම්බන්ධ වී පැවතිණි” (Wijeweera,1988:14-15).

කෘෂිකාර්මික සැලසුම් සම්බන්ධව කටයුතු කරන ආයතන 1970න් පසු කාලයේ දී සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් විමධ්‍යගතකරණය සහ දේශපාලනීකරණය වීමත් සමඟ වෙනසක් හඳුන්වා දීමට කටයුතු සලස්වන ලදී. මතු දැක්වෙන විශේෂිත පරිපාලන/දේශපාලන විමධ්‍යගතකරණ වැඩසටහන් 1970 සහ 1980 දී ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

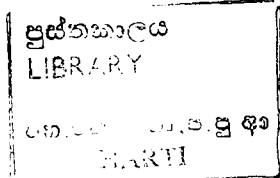
(අ)	දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරී ක්‍රමය (දී.දේ.ආ.)	-	1973
(ආ)	විමධ්‍යගත අගවැය (වි.අ.වැ.)	-	1974
(ඇ)	දිසා අමාත්‍ය ක්‍රමය (දී.අ.ක)	-	1978
(ඈ)	දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා (දී.ස.ස.)	-	1981
(ඉ)	ප්‍රාදේශීය ලේකම් ක්‍රමය (ප්‍රා.ලේ.ක)		

පරිපාලනය දේශපාලනීකරණය කිරීමේ ක්‍රියාදාමයේ වැදගත් පියවරක් වූ දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරී ක්‍රමය 1973 දී හඳුන්වා දෙනු ලැබිණි. දිස්ත්‍රික්කයේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් සහ දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රාදේශීය නායකයන් විමසීමෙන් සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා මූලික සැලසුම් සකස් කිරීම, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම ආදී කාර්යයන් සඳහා ආණ්ඩු පක්ෂයට අයත්, පාර්ලිමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාජිකයෙක් දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරිය ලෙස අනුමාතවරයා විසින් පත් කරන ලදී. දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරිය සම්බන්ධීකාරකයෙක් ලෙස පමණක් නොව දිස්ත්‍රික්කයේ විශේෂිත ව්‍යාපෘති සඳහා අරමුදල් විභාග කිරීමට ලෙස ද කටයුතු කරනු ලැබිණි. මෙතැන් පටන් අගනුවර සිටින අමාත්‍යවරයා වෙනුවට ප්‍රාදේශීය බලපෑම් කණ්ඩායම් දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරිය ඉදිරියට පොළඹවන්නා විය. විපේචිත ප්‍රකාශ කරන පරිදි,

“කෙසේ වුව ද, අපගේ මතභේදයට තුඩුදුන් කරුණ වන්නේ දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරියේ ආයතන තුළ අනුකරණ මූලාශ්‍රය විය හැකි සහ අවසානයේ දී ඕනෑ ම ආණ්ඩුවක් ජ්‍යෙෂ්ඨ විමේ සවිභාවයේ කීර්තියට රහසින් හානි කිරීමට, මෙහෙයවිය හැකි සහ අනුගමනය කළ හැකි මතභේදයේ අංකුරය මෙහි වැටී තිබීම ය” (Wijeweera, 1980:95).

එම අවස්ථාවේ දී ජාතියේ ඉහළ ම ප්‍රමුඛතාව ලබා දී තිබූ ආහාර නිෂ්පාදන වැඩසටහනෙහි සම්බන්ධීකරණ කාර්යය වගකීම දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරිය විසින් ඉටු කරන ලදී. දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරිය මෙතෙක් දිස්ත්‍රික්කයේ පරිපාලන ප්‍රධානියා වූ ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයා මත අධීක්ෂාපිත කරනු ලැබූව කි. ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයාට අමතරව ඔවුන් ගේ ප්‍රධාන කාර්යාලයට සෘජුව සහ සිරස් ආකාරයෙන් වගකිව යුතු වූ අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය, කෘෂිකර්ම, වාරිමාර්ග සහ පළාත් පාලන ආදී ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව වූ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු ද විය. දිසාපතිවරයා දිස්ත්‍රික්කයේ ඉඩම් සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය ආදී කටයුතු පිළිබඳව

21977

සෘජුව වගකිව යුතු වුවත් ඔහු/ඇය අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු තුළ දුරාවලිමය අධිකාරීත්වයක් භුක්ති නො වින්දේ ය.

මෙම පසුබිම තුළ දේශපාලන ඉදිරිපත් කිරීමක් වූ දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරිය පත් කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය පරිපාලන ක්‍රමයේ නව්‍යකරණ අත්දැකීමක් ලෙස සැලකිණි (Wijeweera, 1980:91). දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරිය, ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයා වෙනුවට සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වූ දිස්ත්‍රික් සංවිධානයේ මූලාසනය දැරී ය. දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරී ක්‍රමය අමාත්‍යාංශ හා දෙපාර්තමේන්තුවල සිරස් සංවිධානයට අභියෝගයක් වූ බව අවිවාද්‍යවම කිය හැක.

දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරී ක්‍රමය වෙනුවට 1978 දී විධිමත් බලයක් සහිතව දිසා ඇමතිවරු පත් කළ හ. ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයා දිස්ත්‍රික් ලෙකම් බවට පත් විය. දිස්ත්‍රික් සැලසුම් සුත්‍රායතනය නැතහොත් නිරවුල්ව ප්‍රකාශ කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ඇතුළත් වූ දිස්ත්‍රික්කයේ සියලු රාජ්‍ය කටයුතු සඳහා වගකීම දිසා ඇමති වෙත පවරනු ලැබී ය. ජනාධිපතිවරයා ගේ පී/එච්/17ඩී.එම්. සහ 1978 දෙසැම්බර් 15 දිනැති වකුලේඛයෙන්,

- (අ) දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සැලැස්ම සුත්‍රායතනය කිරීම.
- (ආ) දිස්ත්‍රික් අයවැය සකස් කිරීම
- (ඇ) සැලැස්ම අධීක්ෂණය කිරීම
- (ඈ) රාජ්‍ය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවහිරතා හඳුනා ගැනීම සහ නිවැරදි ක්‍රියාමාර්ග සඳහා උපදෙස් දීම.
- (ඉ) ප්‍රදේශය තුළ අන්තර් දෙපාර්තමේන්තුමය ක්‍රියාකාරකම් සෘජුව අධීක්ෂණය කිරීම මගින් දිස්ත්‍රික්කය තුළ සියලු සංවර්ධන කාර්යයන් සම්බන්ධීකරණය කිරීම සඳහා දිසා ඇමතිවරුන් පත් කිරීම සිදු කරන ලදී.

දිසා ඇමතිවරයා, ජනාධිපතිවරයාට සෘජුව වගකිව යුතු විය.

1974 හඳුන්වාදුන්, විමධ්‍යගත අයවැය (වි.අ.) සමාන්තර සහ අනුපූරක සංවර්ධනයක් විය. ජාතික අයවැයෙන් බෙදා වෙන්කර දෙන අරමුදලවල සාමූහික ප්‍රදාන, ප්‍රදේශීය ස්වභාවයක් ගත් ප්‍රාග්ධන වැඩකටයුතු සඳහා දිස්ත්‍රික් අධිකාරී මගින් භාවිතා කළ හැකි විය. ආසන පදනම මත විමධ්‍යගත අයවැය සංවිධානය විය. පාර්ලිමේන්තුවේ එ සඳහා වූ විශේෂිත සාමාජිකයින් විසින් සෑම දෙපාර්තමේන්තුවක ම ක්‍රියාකාරකම් සමීප සන්තිරීක්ෂණයකට ලක් කිරීමේ පිළිවෙළක් දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරියේ මාසික සමාලෝචන රැස්වීම්වලින් සලසා තිබිණි. ආසන මට්ටමේ අවශ්‍යතා සහ ප්‍රමුඛතා අනුව විමධ්‍යගත අයවැය අරමුදල් ප්‍රධාන වශයෙන් ම මාරු වැඩිදියුණු කිරීම, අධ්‍යාපනික ගොඩනැගිලි, සුළු වාර්මාරු ව්‍යාපෘති සංවර්ධනය, ග්‍රාමීය විදුලි සැපයුම සහ රජයේ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම සඳහා භාවිතා කරන ලදී. අනෙකුත් සාමාන්‍ය අමාත්‍යාංශ ප්‍රතිපාදන වාර්ෂික අයවැය යටතේ පරිපූරක වශයෙන් සපයන ලදී.

විමධ්‍යගත අයවැය කළමනාකරණය දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරියෙන්, පසුව දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ දී දිසා අමාත්‍යවරයාගේ ත් වගකීමක් බවට පත් වූ නමුත් ප්‍රායෝගිකව ආසන මට්ටමේ දී එය සුත්‍රායතනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයා ගේ අධීපතිත්වයෙන් සිදු විය. දිස්ත්‍රික් පරිපාලනයට එහි සංවර්ධන සැලසුම් සුත්‍රායතනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රධාන සම්පත් පදනම විමධ්‍යගත අයවැයෙන් සපයන ලදී. විමධ්‍යගත අයවැය ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකාවේ අයවැය සංවිධානයේ සාම්ප්‍රදායික සංකල්පයට විකල්ප පියවරයක් වශයෙන් සැලකිණි (Wijeweera, 1980:107). දිස්ත්‍රික් දේශපාලන අධිකාරිය සහ විමධ්‍යගත අයවැය හඳුන්වා දීමත් සමඟ ප්‍රදේශීය ප්‍රමුඛතා තීරණය කිරීමේ අධිකාරීත්වය දිස්ත්‍රික්කයේ දේශපාලන ප්‍රධානියාට ලබා දුණි. විමධ්‍යගත අයවැය ක්‍රමය විවිධ වැඩිදියුණු කිරීම්වලට ලක් වෙමින් අද දක්වා ම අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වේ.

දිස්ත්‍රික්කයේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්/වරියන් මෙන් ම නිලධාරීන් පත්වන සාමාජිකයන්ගෙන් ද සමන්විත වන දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභා 1981 දී පිහිටු විය. දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභාව, දිස්ත්‍රික්කය තුළ තිබූ පැරණි ගම් සභා සහ නගර සභාවල කාර්යයන් සංයුක්ත කරගෙන තිබිණි. මූලික වශයෙන් දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන සභාවේ කාර්යයන් පළාත් පාලන ආකාරයේ ඒවා වුවත්, එකී විධායක කමිටුව හරහා දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රථම පරාසයක සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා එය වගකිව යුතු විය. එයට පහත සඳහන් කාර්යයන් පවරා තිබිණි.

- (අ) දිසා ඇමතිවරයා ගේ විෂය පථය තුළට ගැණෙන දිස්ත්‍රික් ක්‍රියාකාරකම් සැලසුම් කිරීම.
- (ආ) දිස්ත්‍රික් ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධීකරණය
- (ඇ) දිස්ත්‍රික් අයවැය පිළියෙළ කිරීම
- (ඈ) දිස්ත්‍රික් කාර්යයන් හි වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- (ඉ) දිස්ත්‍රික් වැඩසටහන්වල කාර්ය සාධනය ඇගයීම
- (ඊ) විමර්ශන අයවැයෙන් ලැබෙන අරමුදල් සහ පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලබාදෙනු ලබන අනෙකුත් මුදල් වියදම් කිරීම.

2.3 විමර්ශනකරණයේ සිට දේශපාලන බලතල පැවරීම දක්වා

ප්‍රාදේශීය ගැටලු විසඳීම සඳහා වන රජයේ නො හැකියාව සමග අසහනයට පත්වූවන් ඔවුන් සමග ගනුදෙනු කිරීම සඳහා ඉතා ඵලදායක මාර්ගය මධ්‍යගත වූ රාජ්‍යයන් නො වන බව ඉතා තදින් කියා සිටී. ඔවුන් තර්ක කරනු ලබන්නේ, ප්‍රාදේශීය ප්‍රජාවන් ගේ සිට අදාළ ප්‍රශ්නයේ ස්වභාවය සම්පූර්ණයෙන් අවබෝධ කර ගැනීම සහ උපකාරී විය හැකි අන්දමේ විසඳුම් ලබා දීම දක්වා ක්‍රියාවලියේ දී ආණ්ඩු තරමක් දුරට ඉවත් වී තිබෙන බව ය.

මානව සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රමයක් සහතික කිරීම සඳහා විමර්ශනකරණය භාවිතා කිරීමට නැඹුරු වීමේ වර්ධනයක් ලොව පුරා පවතී. එය ජනතාවට සම්පව තීරණය ගන්නා බැවින් වැඩසටහන්වල ප්‍රතිඵල සහ සේවාවන් ප්‍රාදේශීය අවශ්‍යතා මතුවීන් ආමන්ත්‍රණය කරනු ලබයි. දේශපාලන බලය පැවරීම සහ විමර්ශනකරණ ක්‍රියාමාර්ග ලෝකයේ සමාජ ආර්ථික, දේශපාලන, ජනවාර්ගික සහ ආගමික ගැටුම් විසඳීමේ විශේෂ වැදගත්කමක් උසුලනවා සේ ම ආන්තික කණ්ඩායම්වලට ඔවුන් ගේ කටයුතු ඔවුන් විසින් ම කළමනාකරණය කිරීමේ අවස්ථා සලසන බවට ද උපකල්පනය කෙරේ. සන්ධිය සහ ඒකීය යන දෙකාකාරයේ ම රටවල විමර්ශනකරණය දෙසට වූ නැඹුරුවේ විකසනයෙන් මෙම සිත් බදනා අදහස් හටගනී. මතභේදාත්මක ගැටලු මත ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්වලට ස්වායත්තතාව යම් ප්‍රමාණයකින් ලබාගත හැකි හෙයින් බෙදුණු සමාජයන්ට එය ඵලදායක විය හැක.

සැලකිල්ලට ගනු ලබන ප්‍රජාවන් වෙතින් අඩු යෙදවුම් සහිතව හෝ කිසිදු යෙදවුමක් නොමැතිව මධ්‍ය රජයේ නිලධාරීන් විසින් සැලසුම් කරන සහ ක්‍රියාවට නංවන බොහෝ ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩසටහන් සේ ම ග්‍රාමීය සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ දුප්පත්කම අඩු කිරීම සඳහා වන ඉහළ සිට පහළට දිවෙන බොහෝ ප්‍රවේශ අඩු සාර්ථකත්වයක් හිමිකර ගනී. තවදුරටත් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වන නාගරික පක්ෂපාතිත්වයක් සහිත ප්‍රවේශ, ග්‍රාමීය අංශයේ ඉතා අන්ත අසරණ කණ්ඩායම්වල අවශ්‍යතා නො සලකා හරිමින් ග්‍රාමීය සහ නාගරික අංශවල විෂමතා වඩාත් උග්‍ර කරනු ලබයි. මෙම ආර්ථික, සමාජ සහ දේශපාලන ගැටලු ආමන්ත්‍රණය කරමින් ලොව පුරා අදාළ රටවල් රජයේ අතරමැදි සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටම්වලට ඇතැම් වගකීම්, තීරණ නිර්මාණයේ අධිකාරිත්වය සහ සම්පත් විමර්ශනකරණය කිරීම ආරම්භ කර ඇත.

⁵ බලන්න ඒ.එම්. නවරත්න බණ්ඩාර “ශ්‍රී ලංකාවේ බලය විමර්ශන කිරීමේ පසුබිම: 1928 ඩොනමෝර් පළාත් සභා යෝජනාවේ සිට 1987 පළාත් සභා ක්‍රමය හදුන්වා දීම දක්වා” පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩිමුළුවේ වාර්තාව, වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 20, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය, පිටු. 10-22

මේ නිසා දේශපාලන බලය විමධ්‍යගත කිරීම වාර්ගික, ආගමික, ස්වදේශීය හෝ බිම් මට්ටමේ ගැටලුවලට විසදුමක් පමණක් නොව ප්‍රාදේශීය සහ පළාත්බද සංවර්ධනයේ මාධ්‍යයක් ලෙස ද පෙනේ. මක් නිසාද යත්, දේශපාලන බලතල පැවරීම මගින් ගැටලු හඳුනා ගැනීම, සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ අධීක්ෂණය ආදියේ දී ප්‍රාදේශීය ජනතාව හේ සහභාගිත්වයට පහසුකම් සලසන බැවිණි. බොහෝ විට සැලසුම් සකස් කිරීම, සම්පත් ජංගමශීලනය සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය සඳහා දේශපාලන බලතල පැවරීම උපකාරී විය හැක. දුප්පත්කම තුරන් කිරීමේ ඵලදායීතාව, වැඩි දියුණු වූ උප ජාතික මට්ටමේ වර්ධනය සහ සේවා බෙදා හැරීම මත නිරන්තරයෙන් රඳා පවතී.

දේශපාලන බලතල පැවරීම් සන්දර්භය තුළ, ශ්‍රී ලංකාව 1928 සිට ප්‍රයත්න ගණනාවක් අත්හදා බලා ඇත. උදාහරණ වශයෙන් බොහෝමාද කොමිෂන් සභාව විසින් පළාත් සභා පිළිබඳ අදහස හඳුන්වා දීම, 1947 දී දිස්ත්‍රික් සභා යෝජනාව ඉදිරිපත් කිරීම, 1955 දී වොක්සි කොමිසන් විසින් ප්‍රාදේශීය සභා යෝජනාව ඉදිරිපත් කිරීම, 1958 බණ්ඩාරනායක-වෙල්චනායගම් ගිවිසුම යටතේ රට සභා යෝජනාව හඳුන්වා දීම සහ 1968 දිස්ත්‍රික් සභා යෝජනාව මුල් කාලීන වැයම් වශයෙන් ද 1987 පළාත් සභා ක්‍රමය අවසාන වැයම් වශයෙන් ද සඳහන් කළ හැක.⁵

සාමාන්‍යයෙන්, දේශපාලන බලය විමධ්‍යගත කිරීම දෙසට නැඹුරු වීමේ ප්‍රධාන හේතු වන්නේ රාජ්‍ය මැදිහත් වීමේ මධ්‍යගත ආකෘතියේ වැරදි සහ පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණය සාක්ෂාත්කරණයට එහි ම පවතින සීමාවන් වේ. ඉහත සන්දර්භය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ පරිපාලන විමධ්‍යගතකරණයේ සිට දේශපාලන බල විමධ්‍යගතකරණය දක්වා වූ අවසන් සංක්‍රාන්තිය තවමත් සිදු වී නොමැත. වෙන ම රාජ්‍යයක් සඳහා වූ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්වල අරගලවලට විසදුමක් වශයෙන් පළාත් සභාවලට බලය පැවරීම සිදුවිය. 1987 අංක 42 දරන පනතින් 1988 දී පළාත් සභා තෙතිකව ස්ථාපිත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදු කරන ලද 13 වැනි සංශෝධනයෙන් පළාත් සභා නවයක් ස්ථාපිත කිරීමට යෝජනා කරනු ලැබිණි.

කෙසේ වුව ද, ඉන්දු-ශ්‍රී ලංකා ගිවිසුම අනුව උතුරු නැගෙනහිර පළාත් තාවකාලිකව ඒකාබද්ධ කොට එක් ඒකකයක් බවට පත් කිරීම නිසා පළාත් සභා අටක් පමණක් පිහිටු විය. රජයේ විෂය පථය යටතේ තිබූ විෂයයන් මධ්‍යය සහ පළාත් සභා අතර බෙදනු ලැබී ය. 1978 ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයේ/ ආණ්ඩුක්‍රම 9 වැනි උපවග්ගයෙන් පහත සඳහන් පරිදි විෂයයන් බෙදා දී ඇත.

1. පළාත් සභා ලැයිස්තුව (පළාත් සභාවලට පමණක් පැවරූ විෂයයන්)
2. සංවෘත ලැයිස්තුව (මධ්‍යයට පමණක් පැවරූ විෂයයන්)
3. සමගාමී ලැයිස්තුව (පළාත් සභා සහ මධ්‍යය යන දෙපාර්ශවයට ම ක්‍රියාත්මක කළ හැකි විෂයයන්)

⁶ පාර්ලිමේන්තුවේ සිට පන්දයෙන් තෝරාගනු ලැබූ සභා නියෝජනය කරන පැහැදිලිව නිර්ණය කරන ලද උප ජාතික ඒකකයන්ට විශාල ක්ෂේත්‍රයක් පුරා පැතිරුණු රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ බලය පැවරීම කළ දහතුන් වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය අප හේ ව්‍යවස්ථා පරිණාමයේ වැදගත් සලකුණකි. මෙසේ විමධ්‍යගත කළ විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් නීති පැනවීමේ අයිතියක් නොමැති හෙයින් පාර්ලිමේන්තු ආධිපත්‍ය තවදුරටත් තහවුරු නො වේ. කේ.සී. විශ් සන්ධීය ආණ්ඩුක්‍රමයේ අවසාන වශයෙන් සඳහන් කරන, අවකාශය තුළ සෑම කෙනෙක් ම සම්බන්ධීකරණය සහ ස්වාධීනත්වය සඳහා ව්‍යවස්ථාවෙන් ඔවුන් හේ බලය මූලාරම්භ වන මධ්‍ය සහ පන්දදායක ඒකක යන දෙපාර්ශවයන් එහි දී හමු වේ. බලන්න K.C. Wheare (1964), Federal Government, Oxford University Press, New York, P.10

දහතුන් වැනි ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සහ 1987 පළාත් සභා පනත පනවා දුනක දෙකකට වැඩි කාලයක් ගෙවී ඇත. සත්‍ය වශයෙන් ම, එය මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කාර්ය සාධනය මතින් පිළිබිඹු කිරීමට කාලය යි. 1980 දශකයේ මුල් භාගයේ දී 28%ට ආසන්නව තිබූ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ දායකත්වය 2006 දී 16%ට ආසන්නව පහළ බසිද්දී වුව ද ශ්‍රම බලකායෙන් තුනෙන් එකකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් තවමත් ඔවුන් ගේ ආදායම සලසා ගන්නේ කෘෂිකාර්මික අංශය මත යැවීමෙනි.

2.4 දේශපාලන බලය විමධ්‍යගත කිරීමේ ව්‍යුහය

1987 නොවැම්බර 14 වැනි දින සහතික කරනු ලැබූ ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයෙන් අප ගේ ව්‍යවස්ථාමය පරිණාමයේ වැදගත් සලකුණක් සනිටුහන් කරන ලදී. එයින් මධ්‍යය සහ ජනදයෙන් පත් කරනු ලබන උප ජාතික තලය අතර බලය බෙදී යන ආකාරය විස්තර කිරීමත්, ක්‍රමානුකූලව සකස් කිරීමත් සිදුවිය. රජයේ සෑම මට්ටමක් වෙනුවෙන් ම ස්වාධීනත්වය උදෙසා විෂය පථයක් ආරක්ෂා කිරීමෙන් අප ගේ ව්‍යවස්ථාවේ පළාත් සභා වෙත දේශපාලන බලය විමධ්‍යගත කිරීමේ ක්‍රමය ස්ථිරව පිහිටුවීම මෙම සංශෝධනයේ අරමුණ විය. උත්තරීතර මධ්‍ය ව්‍යවස්ථාදායකයේ සිට පැහැදිලිව තීරණය කළ ඒකක නියෝජනය කරන ජනදයෙන් තොරා ගත් පළාත් සභාවන්ට රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල විශාල ප්‍රමාණයක් තුළ කටයුතු කිරීමේ හැකියාව පවරා දෙන ලදී. දේශපාලන බලය පැවරීමේ මූලික ව්‍යුහය, නීතිමය අධිකාරී බලය පැවරීම ය. මධ්‍යය සහ පළාත් සභාවලට විෂයයන් සහ කාර්යයන් වෙන් කර පැවරීම ය. මෙම වෙන් කිරීම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයේ නව වැනි උපලේඛනය යටතේ ලැයිස්තු තුනකට පිහිටුවා ඇත. ඒවා මතු දැක්වෙන පරිදි වේ.

- I ලැයිස්තුව පළාත් සභා ලැයිස්තුව: විමධ්‍යගත අධිකාරියට සීමා වූ විෂයයන් සඳහන් කෙරේ. පාර්ලිමේන්තුවට මෙම කරුණු සම්බන්ධව නීති පැනවිය නො හැක.
- II ලැයිස්තුව සංවෘත ලැයිස්තුව: ජාතික වැදගත්කමකින් යුතු යැයි හඟවන මධ්‍යයේ විෂයයන් නිරූපණය කෙරේ. උප ජාතික ඒකකයන්ට විමධ්‍යගත කළ ඒවා ද ඇතුළුව සියලු විෂයයන් සම්බන්ධ ජාතික ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් වේ. මෙම කරුණු සම්බන්ධව නීති පැනවීමට පාර්ලිමේන්තුවට පමණක් හැකියාව ඇත.
- III ලැයිස්තුව සමගාමී ලැයිස්තුව: පළාත් සභා ඔස්සේ පාර්ලිමේන්තුවට නීති පැනවිය හැකි විශේෂිත ක්ෂේත්‍ර අන්තර්ගත වේ. III ලැයිස්තුවේ යම් කරුණක් සම්බන්ධව පළාත් සභාව විමසීමෙන් පසුව පාර්ලිමේන්තුවට හෝ පාර්ලිමේන්තුව විමසීමෙන් පසුව පළාත් සභාවලට හෝ නීති පැනවීමට හැක.

දේශපාලන බලය විමධ්‍යගත කිරීම ජාතික, පළාත් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටම යන ස්ථර තුනක ව්‍යුහ මත පදනම් වී ඇත. තීරණ නිර්මාණ ක්‍රියාවලියේ දී ජනතාව නියෝජනය කළ හැකි බලය ලබාදෙන ආයතන සෑම මට්ටමක ම පැවතිය හැක. උප ජාතික මට්ටමේ ස්ථානීන් මත බලපානු ලබන සංවෘත ලැයිස්තුවට පැවරූ විෂයයන් සහ සියලු විෂයයන් ගේ ජාතික ප්‍රතිපත්ති සඳහා මූලික වගකීම දරන මධ්‍යය ජාතික මට්ටම ලෙස සැලකේ. විධායක ජනාධිපති සහ කැබිනට් ඇමතිවරුන් විසින් නිකුත් කරනු ලබන උපදෙස් සහ මග පෙන්වීම් නිත්‍ය වශයෙන් ම ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ නියමු රේඛා වේ.

පළාත දෙවැනි ස්ථරයයි. පළාතේ සම්පත්, ඉඩම්, පලය, බනිප සහ මිනිස් බල සංවර්ධනය ඇතුළුව උප ජාතික මට්ටමේ සංවර්ධනය පිළිබඳ කරුණු පළාත් සභාවලට පවරා ඇත. මහ නගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා නම් වූ ප්‍රාදේශීය අධිකාරීන් තෙ වැනි සහ පහළ ම මට්ටම වේ. මහජන සෞඛ්‍ය, මහජන උපයෝගීතා සේවාවන් සහ පොදු පාරවල් ඔවුන් ගේ කාර්යයන්ට ඇතුළත් වේ.

සංවෘත ලැයිස්තුවේ විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් නීති සම්පාදන බලය (පනත) පාර්ලිමේන්තුවේ රඳවා ඇති අතර පළාත් ලැයිස්තුවේ විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් නීති සම්පාදනයේ බලය (ප්‍රඥප්ති) පළාත් සභාවෙන් උත්පාදනය වේ. මධ්‍යයේ විධායක බලය ජනාධිපති සහ කැබිනට් අමාත්‍යවරයා විසින් ක්‍රියාවට නංවනු ලබයි. පළාත් ස්ථරයේ දී, ආණ්ඩුකාරවරයා/වරිය ප්‍රධාන අමාත්‍ය සහ සිව් දෙනෙකුගෙන් යුතු ඇමති මණ්ඩලය විසින් විධායක බලය ක්‍රියාවට නංවනු ලබන්නා හ. පරිපාලනයේ ප්‍රධාන උප ජාතික මට්ටම වූ දිස්ත්‍රික්කය වෙනුවට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයත් සමඟ පළාත් ප්‍රතිස්ථාපනය විය.

පළාත් සභා පිහිටුවීම, උප ජාතික මට්ටමේ නාභිගත ලක්ෂය වූ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල සහිත පරිපාලන ව්‍යුහයේ මූලික විකල්පයක් විය. ජාතික ප්‍රතිපත්ති, පළාත් සංවර්ධන සැලසුම් සහ වැඩසටහන් බවට පත් කිරීම සඳහා වූ වගකීම පළාත් මට්ටම සතු වූ අතර පළාත් සභා පරිපාලනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ මෙහෙයවීමේ පදනම වශයෙන් සංවර්ධන සහ සුභසාධන ක්‍රියාකාරකම් සහ නිතිපතා සිදු වන කාර්යයන් ක්‍රියාවට නැංවීම ප්‍රාදේශීය මට්ටම විසින් සිදු කරනු ලැබිණි. එබැවින්, ප්‍රාදේශීය ලේකම් ගේ බල ප්‍රදේශය පරිපාලනයේ නව ඒකකයක් වශයෙන් පැන නැගිණි. ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා කෘෂිකර්ම, ගොවිජන සේවා, සමුපකාර, කර්මාන්ත, සංස්කෘතික, සමාජ සංවර්ධන, යටිතල පහසුකම් සහ මාර්ග ආදී සියලු විෂයයන් සඳහා වගකිව යුතු වේ. 1992 අංක 58 දරන ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට බලය පැවරීමේ පනත අනුව පළාත් සහ මධ්‍ය පරිපාලන හවුලකාරීත්ව ක්‍රමය යා කරන පුරුක බවට ප්‍රදේශීය ලේකම්වරයා පත් වී ඇත.

දේශපාලන බලය පැවරීම මගින් සිදු වන විමර්ශනකරණය නිසා පුරවැසියන් ගේ නියෝජිත සංවිධානයක් වන පළාත් සභාවලට කාර්යයන්, සම්පත් සහ තීරණ නිර්මාණය පවරා ඇත. ප්‍රාදේශීය කාර්යයන්ට විශේෂයෙන් සම්බන්ධ වන විශේෂිත කරුණු සහ කෘෂිකර්ම, ගොවිජන සේවා, ඉඩම් සංවර්ධන, සත්ත්ව පාලන සහ පළාත් අභ්‍යන්තර වාරි මාර්ග ඇතුළත් විෂයයන් පළාත් සභාවලට පවරා ඇත.

දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය, සන්ධිත හෝ අර්ධ සන්ධිත ව්‍යවස්ථාමය සැලසුමක් කැටුව ආවේ ද? යන මතභේදයට ප්‍රවේශ නො වෙමින් ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් සභා ස්ථාපිත කිරීම පිළිබඳව විස්තර කිරීම සඳහා දේශපාලන බලය විමර්ශන කිරීම යන යෙදුම මෙම අධ්‍යයනයේ දී භාවිතා වනු ඇත.

ගෙවැනි පරිච්ඡේදය

ව්‍යවස්ථාමය විධි විධාන සහ නීතිමය අර්ථකථන

3.1 හැඳින්වීම

පරිපාලන සහ ආයතනික ආධාරකයන් ගේ ස්ථර තුනක් මත දේශපාලන බලතල පැවරීමේ ව්‍යුහය පදනම් වී ඇත. සමස්ත රටට බලපාන විෂයයන් සහ කරුණු සහ සියලු විෂයයන් ගේ මනා ප්‍රතිපත්ති සඳහා වන වගකීම මූලික වශයෙන් මධ්‍යය සතු වේ. එබැවින්, සාර්ව සැලසුම්, ප්‍රතිපත්ති සුත්‍රායනය ගෙවත් සැකසීම, ප්‍රමිති සකස් කිරීම, කාර්යයන් ඇගයීම මධ්‍යයේ ඉලක්ක වේ. සුක්ෂ්ම ප්‍රතිපත්ති, උපක්‍රම සහ සැලසුම් සකස් කිරීම සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන වගකීමත් සමඟ පාලන ප්‍රදේශය තුළ සම්පත් සංවර්ධනයට සැලකිල්ලක් දැක්වීම දෙ වැනි ස්ථරය වන පළාත් මට්ටමේ දී සිදු වේ. ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී ක්‍රියාත්මක ප්‍රතිපත්ති තුළ විශේෂිත ව්‍යාපෘතීන් ගේ සුත්‍රායනයට අදාළ කටයුතු සිදු වේ. එ බැවින්, තුන්වැනි ස්ථරය වන ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සකස් කිරීම, අගවැය සකස් කිරීම, කාර්යයන් මෙහෙයුම් කිරීම සහ ඇගයීම වැදගත් සේ උපකල්පනය කෙරේ.

සෑම ස්ථරයක දී ම ඉටු කළ හැකි කෘෂිකර්ම, වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් දහතුන් වැනි සංශෝධනයේ කාර්යයන් වර්ග කිරීමත්, එකිනෙකට සම්පූර්ණ වශයෙන් විශ්ලේෂණය කිරීමත් වගු සටහන් අංක 3.1, 3.2, හා 3.3 න් සිදු කෙරේ.

3.2 දේශපාලන බලතල පැවරීම යටතේ කෘෂිකර්මය

කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සහ උපදේශන සේවාවන් ගේ සංවිධානය පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී ආයතනවල ව්‍යුහය පහත පරිදි වේ. මධ්‍යය (ජාතික රජය):

- i. අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ රජයේ ඉඩම්වල කෘෂිකර්මය සහ වැවිලි කෘෂිකර්මය.
- ii. ගොවිජන සංවර්ධන (ගොවිජන සේවා) (නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ ඊනී නියමයන් මගින් ක්‍රියාත්මක වන)
- iii. අපනයන කෘෂිකර්මය (නීතිපති ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවේ ඊනී නියමයන් මගින් ක්‍රියාත්මක වන)
- iv. කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ

පළාත් සභා:

- 1. පළාත් අවශ්‍යතා සඳහා කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති කටයුතු ප්‍රවර්ධනය සහ අධ්‍යාපනය සහ කෘෂිකාර්මික සේවාවන් ඇතුළු කෘෂිකර්මය

විටින් විට සිදු කරනු ලැබූ විවිධ වෙනස්කම් මගින් මෙරට කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති කටයුතු අඩපණ වූ බව සටහන් කිරීම වැදගත් ය. කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සේවකයන්ගෙන් (කැ.ව.සේ.) සමන්විත වූ ක්ෂේත්‍ර ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලය ඉන් ඉවත් කර ග්‍රාම නිලධාරීන් වශයෙන් පත් කිරීමෙන්, පළාත් සභා පිහිටුවීමට පෙර පවා ග්‍රාමීය මට්ටමේ ව්‍යාප්ති සේවාවන් කඩාකප්පල් වී තිබිණි. මධ්‍යය තුළ පර්යේෂණ ඉතුරු කොට ගෙන ව්‍යාප්ති සහ අධ්‍යාපන පළාත් සභාවලට පැවරීම තුළින් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සහ උපදේශන සේවාවන් හි සැලසුම්කරණ සහ වැඩසටහන් සම්පාදනයේ යාන්ත්‍රණය වූ ප්‍රාදේශීය තාක්ෂණික ක්‍රියාකාරී කණ්ඩායම කොටස් දෙකකට බෙදීම සිදු විය.

<p>සත්ත්ව රෝග වැළැක්වීම</p>		<p>විද්‍යාගාර සහ විද්‍යා උපකරණ සැපයීම ඇතුළුව පශු කටයුතු පුහුණු ක්‍රම සහ පර්යේෂණ සතුන් බෝ කිරීම, රැකබලා ගැනීම හා සෞඛ්‍යය. තණබිම් පිහිටුවීම. 23 (අ) ආහාර ද්‍රව්‍ය සහ ගව ආහාර 35 මනුෂ්‍යයන්ට, සතුන්ට හෝ ශාකවලට බලපාන ආසාදක හෝ ස්පර්ශක රෝග හෝ ප්‍රතිරෝධී එක් පළාතකින් තවත් පළාතකට පැතිරීම වැළැක්වීම.</p>
-----------------------------	--	---

මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 1978

3.3 දේශපාලන බලතල පැවරීම යටතේ වාරිමාර්ග

දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය යටතේ, වාරිමාර්ග සම්බන්ධයෙන් මතු දැක්වෙන කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පළාත් සභා බලාත්මක කර ඇත.

1. සුළු වාරිමාර්ග වැඩ කටයුතු පුනරුත්ථාපනය සහ නඩත්තු කිරීම (පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ වගන්ති අංක 9.2)
2. පළාත් එකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගලා බසිනා ගංගා හා සම්බන්ධ වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රම හෝ අන්තර් පළාත් වාරිමාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම හැර සියලු වාරිමාර්ග වැඩ හා සම්බන්ධ ක්‍රම සම්පාදනය, ඒවා සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නඩත්තු කිරීම (පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ 19 වැනි වගන්තිය)
3. අන්තර් පළාත් වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘතිවල වුව ද, අන්තර් පළාත් හරහා ගලායන ජලය භාවිතා කරමින් පළාත් ඇතුළත වාරිමාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමට පළාත් සභාවලට හැකි ය. [පළමු ලැයිස්තුවේ II වැනි පරිච්ඡේදයේ 2:1 (අ) වගන්තිය]

සංවෘත ලැයිස්තුවේ වාරිමාර්ග සම්බන්ධ කටයුතු වශයෙන් අන්තර්ගත කර ඇති මතු දැක්වෙන කරුණු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රඥප්ති සම්පාදනය කිරීමේ බලයක් පළාත් සභාවලට නොමැත.

- (1) අන්තර් පළාත් වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘති
 - i රජය විසින් ආරම්භ කරනු ලැබුවා වූ ද, පළාත් එකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගලා යන ගංගාවල ජලය යොදා ගනු ලබන්නා වූ ද ව්‍යාපෘති.
 - ii පළාතෙන් පිටත සිටි හරවන ලද ජලය යොදා ගනු ලබන පළාත ඇතුළත වූ ව්‍යාපෘති.
 - iii මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය වැනි, පාලන ප්‍රදේශය පළාත් දෙකක් හෝ වැඩි ගණනකට අයත්වන සියලු ව්‍යාපෘති.

පළාත් දෙකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගලා බසිනා ගංගාවල ජලය භාවිතා කරනු ලබන්නා වූ අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මෙහෙයවීම සහ පාලනය සඳහා පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ II පරිච්ඡේදයෙන් පැහැදිලිව ම මධ්‍යය බලාත්මක කරනු ලබයි. එමෙන් ම, එයින් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය වැනි පළාත් දෙකක් හෝ තුනක් යටතේ පාලන ප්‍රදේශය පැතිර පවතින සියලු ව්‍යාපෘති පාලනය කිරීම සඳහා මධ්‍යය බලාත්මක කර ඇත.

මතු දැක්වෙන කරුණු සම්බන්ධයෙන් පාර්ලිමේන්තුව විමසීමෙන් පසුව පමණක් ප්‍රඥප්ති සම්පාදනය කිරීමේ හැකියාව පළාත් සභාවලට ඇත.

- (i) ජලය රැස්කර තැබීම සහ පාලනය කිරීම, ජලාපවහනය සහ වේලි, ගංවතුරින් ආරක්ෂාව, ජල සම්පත් සැලසුම් කිරීම (නව වැනි උපදෙශනය, III ලැයිස්තුව, වගන්තිය 17.1)
- (ii) ග්‍රාම සංවර්ධනය, සෞඛ්‍ය, අධ්‍යාපනය, වෘත්තීය සහ කාර්මික පුහුණුව, සමුපකාර වැනි අන්තර් පළාත් ඉඩම් හා වාර්මාර්ග යෝජනා ක්‍රමවලට සලසනු ලබන සේවා සහ වෙනත් පහසුකම් (නවවැනි උපදෙශනය, III ලැයිස්තුව, වගන්ති 17.2)

මෙහි දී මතුවන වැදගත් ප්‍රශ්නය වන්නේ වාර් ව්‍යාපාර කළමනාකරණය කරන්නේ කවුරුන් විසින් ද? යන්නයි. පළාත් සභා ලැයිස්තුවෙන් මෙම වගකීම වැදගත් කොන්දේසි ගණනාවක් සමගින් පළාත් සභා වෙත අත්කර දී ඇත. වාර් ජලය භාවිතා කරන ගොවීන් සත්‍ය වශයෙන් ම වාර් පද්ධතීන් හි කළමනාකරුවන් වේ ද? මධ්‍යයේ සහ පළාතේ දේශපාලනඥයින්, නිලධාරීන් සහ ගොවී සංවිධානවල නියෝජිතයින්, කළමනාකරණ මෙහෙයුම් සඳහා බලපෑම් කරන තීරණ ක්‍රියාවලියේ අනෙකුත් සහභාගීන් වේ. තවමත්, ශ්‍රී ලංකාවේ ජලය පදනම් කරගත් වාර් ක්‍රමවල ක්‍රියාකාරීත්වය, වගාව සඳහා ජලය තිබීම අනුව සැපයීමේ ඊතිය අනුව සිදු වේ. විශාල වාර් ව්‍යාපාර මූලික වශයෙන් ම තාක්ෂණික කරුණු මත පදනම්ව පද්ධතිය සැලසුම් කළ ද, පද්ධතිය ක්‍රියාකරවන, කළමනාකරණය කරන සහ පද්ධතියෙන් ප්‍රතිලාභ ලබන ගොවීන් ඉලක්ක කර ගත යුතු වේ.

වාර් පද්ධතිය ක්‍රියාකරවීමේ මූලික අරමුණ වන්නේ, ජල භාවිතා කරන ප්‍රතිලාභීන් සමග සීදුකරන සාකච්ඡාවලින් එළඹෙන එකඟතාවක් මත නිශ්චිත බෙදීමේ රටාවකට සාධාරණව, ප්‍රමාණාත්මකව සහ විස්වාසනීය පරිදි ගොවීන්ට ජලය බෙදාහැරීම ය. පළාත් මායිම්වලින් වාර් පද්ධති බෙදෙන විට සාකච්ඡා කළමනාකරණය සහතික කිරීම සඳහා මධ්‍ය නියෝජිත ආයතන විසින් ගශේ ඉහළ සහ පහළ කොටස්වල සංවර්ධනය නිත්‍ය වශයෙන් හැසිරවීම අවශ්‍ය වේ. මේ නිසා ව්‍යාපෘති කළමනාකරුවන් සහ ගොවී සංවිධාන ප්‍රමාණයට වඩා කන්න රැස්වීම්වල මුලසුනට පැමිණීම අරමුණක් නො වේ. පළාත් සභාවලින් කලාතුරකින් යෙදවුම් ලැබුවත්, ගොවී සංවිධාන, මධ්‍යයේ ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ වගකීමක් වේ.

වගු සටහන් 3.2: දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ වාර්මාර්ග සම්බන්ධ අධීකරණ බලයේ ශක්තතාව

I ලැයිස්තුව - පළාත	II ලැයිස්තුව - සංවෘත	III ලැයිස්තුව සමගාමී
9.2 කුළු වාර්මාර්ග වැඩිකටයුතු පුනරුත්ථාපනය සහ නඩත්තු කිරීම.	ගංගා සහ ජල මාර්ග: නැව් ගමනාගමනය සහ මුහුදු තරණය, ජෛවභෞතික ජල තීරය, අනන්‍ය ආර්ථික කලාපය සහ මහද්වීපික තටාකය සහ අභ්‍යන්තර ජල ඇතුළුව සමුද්‍රීය කලාප 1 වන ලැයිස්තුවේ 18 වැනි විෂයය යටතේ නිශ්චිතව	17. වාර්මාර්ග 17.1 ජලය රැස්කර තැබීම සහ පාලනය කිරීම, ජලාපවහනය සහ වේලි, ගංවතුරින් ආරක්ෂාව, ජල සම්පත් සැලසුම් කිරීම.
19 පළාත් එකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගලා යන ගංගා හා සම්බන්ධ වාර්මාර්ග යෝජනා ක්‍රම හෝ අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන		17.2 ග්‍රාම සංවර්ධනය, සෞඛ්‍යය, අධ්‍යාපනය, වෘත්තීය සහ කාර්මික පුහුණුව, සමුපකාර වැනි අන්තර්

<p>යෝජනා ක්‍රම හැර සියලු වාර් මාරු වැඩ හා සම්බන්ධ ක්‍රම සම්පාදනය, ඒවා සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ නඩත්තු කිරීම</p>	<p>දක්වා ඇති ප්‍රමාණයට හැර රජයේ ඉඩම් සහ අක් වෙරළ</p> <p>I මැයිස්තුවේ II පරිච්ඡේදය</p> <p>අන්තර් පළාත් වාර්මාරු කටයුතු සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති</p> <p>2.1 ඒ ව්‍යාපෘති -</p> <p>(අ) රජය විසින් පළාත ඇතුළත ආරම්භ කරනු ලැබුවා වූද, පළාත් එකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගමායන ගංගාවල ජලය යොදාගනු ලබන්නාවූ ද, වාර්මාරු සහ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවලින් සමන්විත විය යුතු ය. එසේ වුව ද, පළාත් සභාවක් විසින් ඒ ගංගාවල ජලය යොදා ගනිමින් ඒ පළාත ඇතුළත වාර්මාරු සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ද ආරම්භ කරනු ලැබිය හැකි ය.</p> <p>(ආ) පළාතෙන් පිටත සිටි හරවන ලද ජලය යොදා ගනු ලබන සහ පළාත් ඇතුළත වූ වාර්මාරු සහ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවලින් සමන්විත විය යුතු ය.</p> <p>(ඇ) මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වැනි, පාලන ප්‍රදේශය පළාත් දෙකකට හෝ වැඩි ගණනකට අයත් වන සියලු යෝජනා ක්‍රමවලින් සමන්විත විය යුතු ය.</p> <p>2.2 මේ ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් වගකීම ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව සතු විය යුතු ය</p> <p>2.8 එම ව්‍යාපෘති පරිපාලනය කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව විසින් කළ යුතු ය.</p>	<p>පළාත් ඉඩම් හා වාර්මාරු යෝජනා ක්‍රමවලට සලසනු ලබන සේවා සහ වෙනත් පහසුකම්</p>
--	---	--

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 1978

3.4 දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය යටතේ වඩා යහපත් ඉඩම් පරිපාලනයක් උදෙසා

ඉඩම් බැහැර කිරීම, අත්සතු කිරීම, භුක්තිය, ඉඩම් ලියාපදිංචිය, අත්පත්කර ගැනීම, සංවර්ධනය, නැවත බෙදා හැරීම සහ ඉඩම් භාවිතා කිරීමේ සැලසුම් සකස් කිරීම ආදී බහුච්ච ක්‍රියාකාරකම්වලට ඉඩම් පරිපාලනය සම්බන්ධ වේ. ඉඩම් පරිපාලන ක්‍රම සමාජ අසාධාරණය සහ දුප්පත්කමෙන් රට මුදවා ගැනීම කෙරෙහි ආමන්ත්‍රණය කිරීම අවශ්‍ය ය.

රජයේ විවිධ ස්ථරවල භූමිකා හා වගකීම් දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් පැහැදිලි කරන්නේ කෙසේ ද? පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ II වැනි පරිච්ඡේදයේ 2.1 වගන්තියෙන් මධ්‍යය වෙත බලය රඳවා තැබීම හෝ වෙනත් වචනවලින් කිවහොත් පළාත තුළ තිබෙන පළාත් එකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගලා යන ගංගාවක ජලය භාවිතා කරන වාර්මාරග සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් පළාත් සභාවේ පාලනය ඉවත් කර ඇත. දිවයිනේ මතුපිට ඉඩ ප්‍රමාණයෙන් 90% ට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ආවරණය කරන වෙන් වෙන්ව පවතින ගංගා ද්‍රෝණි 103 ක් පවතී. ගංගා ද්‍රෝණි දහහතක් ප්‍රමාණයෙන් වර්ග කිලෝ මීටර 1,000 ට වඩා වැඩි ය. වර්ග කිලෝ මීටර 100ට වඩා අඩු ගංගා ද්‍රෝණි 14 ක් පමණ ඇත. මෙම ගංගා ද්‍රෝණිවලින් බහුතරයක් පමණක් පළාත් මායිම් තුළට සීමාවීමත්, මුහුදු තීරය ආසන්නයේ පිහිටීමත් සිදු වී ඇත. මෙම තත්ත්වය තවදුරටත් පැහැදිලි කර ගැනීම සඳහා දකුණු පළාත හරහා ගලායන ගංගා සැලකිල්ලට ගත හැක. ගිං ගග, නිල්වලා ගග, වලවේ ගග, මැණික් ගග සහ කුඹුක්කන් ඔය ආදී සියලු ප්‍රධාන ගංගාවන් පළාත් මායිම් හරහා ගලා බසී. මේ නිසා මෙම කවර හෝ ගංගා ද්‍රෝණියක ඒකාබද්ධ සංවර්ධනය සඳහා වූ ව්‍යාපෘතියක් පළාත් සභාව විසින් නො ව මධ්‍යයේ ආයතනයක් විසින් භාර ගැනීම අවශ්‍ය විය හැක. දකුණු පළාතේ තිබෙන ප්‍රමාණයෙන් වර්ග කිලෝ මීටර සියයට අඩු මාදු ගග, තෙල්වත්ත, රත්ගම, කොස්ගල, සීනිමොදුර, රැකව ගංගා සහ කොස්ගම ඔය වැනි පළාත තුළට සීමා වූ ගංගා ද්‍රෝණිවල වගකීම පමණක් පළාත් සභාවට තිබිය හැක.

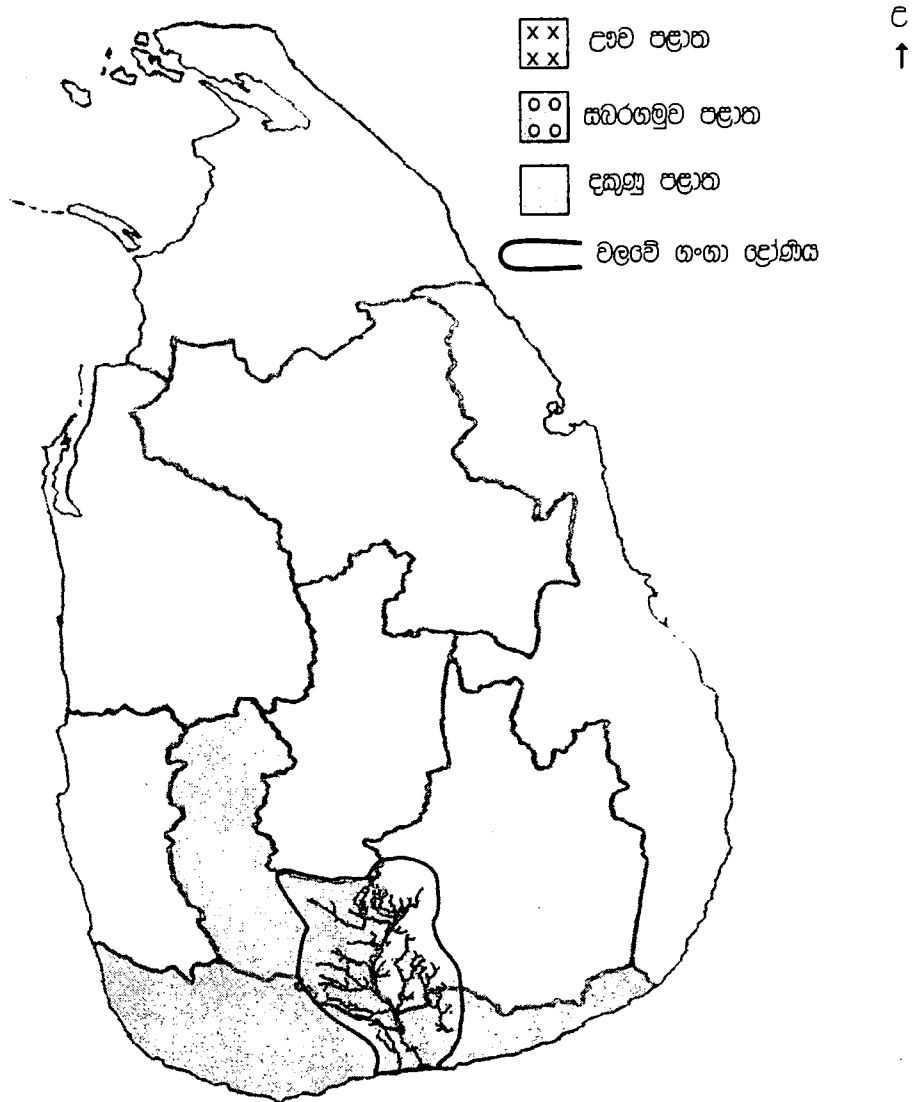
තවදුරටත්, පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ II වැනි පරිච්ඡේදයේ වගන්ති අංක 2.1 (ඇ) මගින්, මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වැනි පාලන ප්‍රදේශය පළාත් දෙකක් හෝ එයට වැඩි ගණනකට අයත් වන සියලු ව්‍යාපාරයන් හි වගකීම පළාත් සභාවලින් ඉවත් කර ඇත. වර්ග කිලෝ මීටර 10,327කින් යුතු මහවැලි ගංගා ද්‍රෝණිය දිවයිනේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 16%ක් ආවරණය කරනු ලබයි.

මෙම උදාහරණයෙන් මතුවන ගැටලුකාරී තත්ත්වය ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන මත පැන නැගුනක් නො වන නමුත් දේශපාලන බලතල පැවරීමේ ඒකකයේ භෞතික පිහිටීම සම්බන්ධයෙන් පැන නැගුනක් වේ. ඒකාබද්ධ සැලසුම්කරණයේ සංවර්ධන විධි සඳහා පැහැදිලිව ම සම්පූර්ණ ජල මානක ඒකකයක් නැතහොත් සම්පූර්ණ ගංගා ද්‍රෝණිය අවශ්‍ය වේ. 1987 ඉඩම් කොමිෂන් සභාව, ඉඩම් සහ ජල සම්පත් සංරක්ෂණයේ සහ සංවර්ධනයේ මූලික උපක්‍රමයක් වශයෙන් ස්වභාවික ගංගා ද්‍රෝණිවල දිය බස්නාවන් මත පළාත් මායිම් පැවරීමේ යෝග්‍යතාව හඟවන ලදී (Land Commisian, 1987: පිටු 85)

වලවේ ගංගාවේ පහළ දියමානය දකුණු පළාත හරහා ගලා බසීන අතර ඉහළ දියමානය සබරගමුව හා ඌව පළාත් මායිම් අතරින් ගලා බසීමින් වලවේ ගංගා ද්‍රෝණිය පරිපාලනමය වශයෙන් කොටස් තුනකට බෙදී ඇති බව රූපසටහන් අංක 3.1 න් පිදහා දැක් වේ. එහි දකුණු ඉවුර සබරගමුව පළාත තුළින් ද, වම් ඉවුර ඌව පළාත තුළින් ද ගලා බසී. එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන්, වලවේ ගග යටතේ වන ජනාවාස කටයුතු පළාත් තුනේ හි අධිකාරීන් විසින් එකට එකතු වී කළ යුතු ය. මෙම දුෂ්කරතා මගහැරීම සඳහා තනි මධ්‍යම නියෝජිත ආයතනයකින් එනම්, ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය විසින් එය පාලනය කරනු ලබයි. වලවේ ප්‍රදේශය මහවැලි අධිකාරිය යටතේ වන ප්‍රදේශයක් වශයෙන් ගැසට් නිවේදනයකින් ප්‍රකාශයට පත් කළ කල් හි, පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ සඳහන් වන කෘෂිකර්ම, වාර්මාරග සහ ඉඩම් සංවර්ධන වැඩකටයුතු අදාළ පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාවට නැංවීම අවහිර කරනු ලබයි.

ඉඩම් පරිහරණය, පාංශු සංරක්ෂණය, වනාන්තර, වාරිමාර්ග, ගංවතුර පාලනය සහ ස්වාභාවික සම්පත් සහ ජලජීවී සම්පත් කළමනාකරණයට සම්බන්ධ සියලු ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තීරණ නිර්මාපකයින් ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඉතා ම ප්‍රශස්ත ස්වාභාවික ප්‍රදේශය වශයෙන් දිය බස්නා මායිම තහවුරු කරනු ලබයි. නිෂ්පාදන සම්බන්ධතා නො සලකා හරින භූමිය පිළිබඳ ඕනෑ ම ප්‍රතිපත්තියක් අභ්‍යන්තර විය හැකිවා පමණක් නො ව එයට අමතරව නිරන්තර අභියෝගයන්ට සහ හැටුම්වලට මුහුණදීමට ද සිදු වේ.

රූ. සටහන් 3.1: වලවේ ගංගා ද්‍රෝණිය පරිපාලනමය වශයෙන් කොටස් තුනකට බෙදීම

වගු සටහන් 3.3: ඉඩම් පරිපාලනය සඳහා වූ ව්‍යවස්ථාමය විධි විධාන

පළාත්	සංවිෂය	සමගාමී
<p>ඉඩම්</p> <p>18 ඉඩම්</p> <p>ඉඩම්, එනම් (II) වැනි පරිච්ඡේදයේ හි දක්වා ඇති ප්‍රමාණයට ඉඩම් කෙරෙහි හෝ ඉඩම් විෂයයෙහි ඇති අයිතිවාසිකම් ඉඩම් භුක්තිය, ඉඩම් විකිණීම සහ අත්සතු කිරීම, ඉඩම් පරිහරණය, ඉඩම්වල පදිංචි කරවීම සහ ඉඩම් වැඩි දියුණු කිරීම.</p>	<p>ඉඩම් සම්බන්ධ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය</p>	
<p>II පරිච්ඡේදය (I ලැයිස්තුව)</p> <p>ඉහත කී ආකාරයට යටත්ව (රජයේ ඉඩම් දිනට ම ජනරජය සතුව පැවතිය යුතුදීම, 33 (ඇ) ව්‍යවස්ථාවට අනුව එම ඉඩම් බැහැර කළ හැකි වීම) ඉඩම් පිළිබඳ විෂයය, පහත දැක්වෙන විෂය විධි විධානවලට යටත්ව, පළාත් සභා විෂයයක් විය යුතු ය.</p> <p>1. රජයේ ඉඩම්</p> <p>1.1 සංවිෂය හෝ සමගාමී විෂයයක් සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුවේ කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය රජයේ ඉඩම්, ආණ්ඩුව විසින් එම කාරණය පාලනය කෙරෙන නීතිවලට අනුකූලව ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබිය හැකි ය. එම ඉඩම් එම විෂයය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම පිළිබඳව ආණ්ඩුව විසින් අදාළ පළාත් සභාව විමසිය යුතු ය.</p> <p>1.2 සෑම පළාත් සභාවකට ම පළාත් සභා විෂයයක් සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය වී ඇති එම පළාත ඇතුළත ඇති රජයේ ඉඩම් ආණ්ඩුව විසින් ලබා දිය යුතු ය. පළාත් සභාව විසින් එම රජයේ ඉඩම් එම කාරණය පාලනය කෙරෙන නීති හා ප්‍රඥප්තිවලට අනුකූලව පරිපාලනය කිරීම, පාලනය කිරීම සහ ප්‍රයෝජනයට ගැනීම කළ යුතු ය.</p> <p>1.3 පළාතක් ඇතුළත ඇති රජයේ ඉඩම් යම් පුරවැසියෙකුට හෝ සංවිධානයකට</p>	<p>II පරිච්ඡේදය (I ලැයිස්තුව)</p> <p>2. අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග කටයුතු සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති.</p> <p>2.1 ඒ ව්‍යාපෘති</p> <p>(අ) රජය විසින් පළාත ඇතුළත ආරම්භ කරනු ලැබුවා වූ ද, පළාත් එකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගලා යන ගංගාවල ජලය යොදාගනු ලබන්නා වූ ද, වාරි මාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවලින් සමන්විත විය යුතු ය.</p> <p>එසේ වුව ද, පළාත් සභාවක් විසින් ඒ ගංගාවල ජලය යොදා ගනිමින් ඒ පළාත ඇතුළත වාරිමාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ද ආරම්භ කරනු ලැබිය හැකි ය.</p> <p>(ආ) පළාතෙන් පිටත සිටි හරවන ලද ජලය යොදාගනු ලබන සහ පළාත් ඇතුළත වූ වාරිමාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවලින් සමන්විත විය යුතු ය.</p> <p>(ඇ) මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වැනි, පාලන ප්‍රදේශ පළාත් දෙකකට හෝ වැඩි ගණනකට අයත්වන සියලු යෝජනා ක්‍රමවලින් සමන්විත විය යුතු ය.</p> <p>2.2 මේ ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් වගකීම ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව සතු විය යුතු ය.</p> <p>2.3 මේ ව්‍යාපෘති නිසා ඇතිවන කෘෂිකාර්මික ඉඩම්වල සහ නිවාසස්ථාන, ඉඩම් දැරිය හැකි ප්‍රමාණය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සහ</p>	

<p>පවරා දීම හෝ නිකාදනය කිරීම, අදාළ පළාත් සභාවේ උපදෙස මත එම කාරණය පාලනය කෙරෙන නීතිවලට අනුකූලව පනාධිපතිවරයා විසින් සිදුකළ යුතු ය.</p> <p>2.4 එම ඉඩම් කොටස් ලබන තැනැත්තන් තෝරා ගැනීමේ පිළිවෙළ, ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුව විසින් දරුණුමකරුවන් හේ ඉඩම් නොමැතිකමේ ප්‍රමාණය, ඔවුන් හේ ආදායම් තත්ත්වය, පවුලේ සංඛ්‍යාව, කෘෂිකාර්මික පසුබිම ආදිය ඇතුළු පදිංචිකරුවන් තෝරා ගැනීමේ උපමාන කෙරෙහි සැලකිලිමත්ව නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය. මේ ප්‍රතිපත්ති නියම වශයෙන් අදාළ කර ගැනීම, කොටස් ලබන තැනැත්තන් තෝරා ගැනීම සහ ඒ හා සම්බන්ධ වෙනත් ආනුෂංගික කාරණා පළාත් සභාවල බලතලවලට ඇතුළත් විය යුතුය.</p> <p>2.5 ඒ ව්‍යාපෘතිවල ඉඩම් කොටස් බෙදාදීම පාත්‍රික පනවාර්ගික අනුපාතය අනුව විය යුතු ය. ඒ අනුපාතවලට අනුකූලව ඉඩම් කොටස් බෙදාදීමේ දී ඒ ව්‍යාපෘතිය නිසා උත්තිට්තයන් අහිමි වූ සහ ඒ ව්‍යාපෘතිය පිහිටි දිස්ත්‍රික්කයේ ඉඩම් නොමැති තැනැත්තන්ට ද, ඉන් පසුව ඒ පළාතේ ඉඩම් නොමැති තැනැත්තන්ට ද ප්‍රමුඛතාව දෙනු ලැබිය යුතු ය.</p> <p>2.7 ඉහත කී ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූල වූ එම ව්‍යාපෘතිවල ඉඩම් කොටස් බෙදාදීම ගැනිතාක් දුරට ඒ පළාතේ ජන විකාශන රටාව සැලකිය යුතු ප්‍රමාණකින් වෙනස් නො වන පරිදි ද, මනුෂ්‍ය ජනාවාසවල ප්‍රජාවේ ඒකාග්‍රතාව සහතික කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියට අනුකූලව ද සිදුකළ යුතු ය.</p> <p>36.16 ආදායම් තක්සේරුව සහ එකතු කිරීම ඇතුළු ඉඩම් ආදායම සහ ආදායම් කාර්ය සඳහා ඉඩම් වාර්තා සමීක්ෂණය සහ පවත්වාගෙන යාම.</p>	<p>උපමාන පළාත් සභා විමසා ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව විසින් නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.</p> <p>2.6 එවැනි යම් ව්‍යාපෘතියකින්, තමන්ට හිමි ඉඩම් කොටස් යම් ජන සමූහයක සාමාජිකයින් විසින් ලබා නො ගන්නා හෝ ඔවුන්ට ඒ කොටස් ලබාගත නො ගැනීම වන අවස්ථාවක, ඔවුන්ට එක සමාන ඉඩම් කොටස් ගණනක් වෙන් අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග හෝ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමයකින් ලබා ගැනීමට හිමිකම තිබිය යුතු ය. මේ පාච්චිවී නො කරන ලද ප්‍රමාණය, දෙන ලද කාල රාමුවක් ඇතුළත ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබිය යුතු ය.</p> <p>2.8 ඒ ව්‍යාපෘති පරිපාලනය කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව විසින් කළ යුතු ය.</p> <p>3. පාත්‍රික ඉඩම් කොමිෂන් සභාව</p> <p>3.1 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව විසින්, පාත්‍රික ඉඩම් කොමිෂන් සභාවක් පිහිටවිය යුතු අතර ඒ කොමිෂන් සභාව රජයේ ඉඩම් පාච්චිවීය හා සම්බන්ධ පාත්‍රික ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම පිළිබඳව වගකිව යුතු ය. මෙම කොමිෂන් සභාවට දිවයිනේ සියලු ම පළාත් සභාවල නියෝජිතයින් ඇතුළත් විය යුතු ය.</p> <p>3.2 පාත්‍රික ඉඩම් කොමිෂන් සභාවට ස්වාභාවික සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ සමාජ-ආර්ථික සාධක මෙන් ම භෞතික සාධක ඇගයීම සඳහා, අවශ්‍ය අදාළ සියලු විෂයයන්</p>	
--	---	--

<p>36.13 ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත සහ රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ අත්සතු කරන ලද ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් ගාස්තු</p>	<p>නියෝජනය වන තාක්ෂණික ලේකම් කාර්යාලයක් තිබිය යුතු ය.</p> <p>3.3 ඉඩම් පාවිච්චිය පිළිබඳ පාහික ප්‍රතිපත්තිය (දේශපාලනික හෝ ජනවාර්ගික වශයෙන් නො ව) කාර්මික සාධක මත පදනම් විය යුතු අතර, කොමිෂන් සභාව විසින් පස, දේශගුණය, වර්ෂාපතනය, පස සේදියාම, වන ආවරණය, පාරිසරික සාධක, ආර්ථික යෝග්‍යතාව ආදී කරුණු කෙරෙහි සැලකිලිමත්ව ඉඩම් පාවිච්චිය හා සම්බන්ධ පොදු න්‍යාය නියම කළ යුතු ය.</p> <p>3.4 පළාත් සභා වෙත පැවරුණු බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හි මා ඒ පළාත් සභා විසින් පාහික ඉඩම් කොමිෂන් සභාව විසින් සකස් කරන ලද පාහික ප්‍රතිපත්තිය කෙරෙහි හිසි පරිදි සැලකිලිමත්ව ඒ බලතල ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබිය යුතු ය.</p>	
<p>36.17 පාර්ලිමේන්තුව විසින් පනවන ලද නීති මඟින් අවසර දෙන ලද ප්‍රමාණයට රජයේ දේපළ ද ඇතුළු ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි සම්බන්ධයෙන් වන බදු</p>		

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 1978

රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන, මධ්‍යය විසින් තනිව හෝ පළාත් විසින් තනිව හෝ ක්‍රියා කළ හැකි ක්‍රියාකාරකම්වල සෘජු කඩඉමක් සලකුණු නො කරන අතර පැහැදිලිවම හවුල්කාරී සැලසුමකට මුහුණපානු ලබයි. රජයට සහ පළාත් සභාවලට එකිනෙකාගේ උපදෙස් මත ක්‍රියා කිරීමට හෝ ක්‍රියා කිරීමට පෙර එකිනෙකා විමසීමට හැක. නිදසුන් වශයෙන් ඉඩම් පළාත් සභා විෂයයක් වශයෙන් ප්‍රකාශ කර ඇතත් පළාත තුළ ඇති ඉඩමක් අදාළ පළාත් සභාව විමසීමෙන් පසුව සංවෘත හෝ සමගාමී විෂයයක් සම්බන්ධයෙන් භාවිතා කිරීමේ හැකියාව මධ්‍යයට පවතී. මෙයට සමානව, පළාත තුළ පිහිටා ඇති ඕනෑ ම රජයේ ඉඩමක් අත්සතු කිරීම හෝ පවරාදීම ජනාධිපතිවරයාට (මධ්‍යයට) කළ හැකි නමුත් ඒ සඳහා පළාත් සභාවේ උපදෙස් ලබාගත යුතු ය.

3.5 පද සම්බන්ධයෙන් වන නිර්වචන සහ අර්ථ නිරූපණ

ගැටලු අවබෝධ කර ගැනීමේ අර්ථනීතතාවයට දායක වෙමින්, විවිධ ස්ථාන සහ පෙළ යෙදුම්වල දී බහුවිධ සහ අතිපිහිත වන (Overlapping) නිර්වචන භාවිතා කිරීම කරන කොට ගෙන පාරිභාෂිත වචන මාලාව ව්‍යාකූල කිරීමවලින්, කෘෂිකර්ම, වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් උප අංශයන් ගනණ වී ඇත.

එම නිසා, නානා ප්‍රකාර ව්‍යවස්ථාමය පනත්වල සන්දර්භයන් හි කෘෂිකර්ම, ඉඩම් සහ වාර්මාර්ග යන යෙදුම්වල පැහැදිලි නිර්වචන සහ වචනවල දුර්වලාදාය ඒ හා සම්බන්ධ ගැටලු අවබෝධකර ගැනීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වේ. උප පාහික මට්ටමේ සංවර්ධන ගැටලු අවබෝධ කර ගැනීමේ පහසුව තකා අප ගේ ව්‍යවස්ථාමය පනත්වලින් හමු වූ නා නා ප්‍රකාර නිර්වචන පරිශිෂ්ට I හි ලැයිස්තුගත කොට පරිතුලනය කර දක්වා ඇත.

මධ්‍යය සහ පළාත් සභා අතර, කෘෂිකර්මය සම්බන්ධයෙන් වන වගකීම් වෙළු ගොස් ඇති ආකාරය පරීක්ෂා කිරීමට පෙර “කෘෂිකර්ම” සහ “කෘෂිකාර්මික කටයුතු” ආදී ඇතැම් නිරවචන පැහැදිලි කර ගත යුතු ය. මධ්‍යයේ අමාත්‍යාංශ ගණනාවක් විසින් කෘෂිකර්මයෙන් අර්ථ විග්‍රහ වන ක්ෂේත්‍ර, කොටස් කර ගෙන ඇති බව පෙන්වා දිය යුතු ය. නිදසුන් වශයෙන්, ආහාර හෝ අතිරේක ආහාර භෝග සහ පශු සම්පත් ඇතැම් අවස්ථාවල ජාතික මට්ටමේ අමාත්‍යාංශ ගණනාවකට අයත්ව පැවතිය ද සෑම අවස්ථාවක ම පළාත් සභාවල එක් අමාත්‍යාංශයක් විසින් ඒ සියලු විෂයයන් පාලනය කෙරේ. මෙම බහු විධ අර්ථ නිරූපනයන්ගෙන් පැන නැගිණ ගැටලු පිළිබඳව සිව් වැනි සහ පස් වැනි පරිච්ඡේදවලින් තවදුරටත් විස්තර කිරීම සහ පැහැදිලි කිරීම සිදු වේ.

3.6 සමාජභිය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයේ පළමු ලැයිස්තුවේ යටතේ කෘෂිකර්ම සහ පශු සම්පත් විෂයයන්වල බොහෝ කරුණු දේශපාලන විමර්ශනකරණයට ලක් කොට ඇත. වාර්මාර්ග (අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපාර හැර) පළාත් සභාවලට පැවරූ විෂයයන් වුව ද, පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ II වැනි පරිච්ඡේදයෙන්, එකකට වැඩි පළාත් සංඛ්‍යාවක් හරහා ගලායන ගංගාවල ජලය භාවිතා කරන අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හැසිරවීම සඳහා පැහැදිලිව මධ්‍යය බලාත්මක කර ඇත.

එකිනෙකට වෙන් වෙන් වශයෙන් පවතින ගංගා ද්‍රෝණි 103කින් දිවයිනේ මතුපිට ඉඩෙන් 90%කට වැඩි ප්‍රමාණයක් ආවරණය වන අතර මේ ප්‍රධාන ගංගා සියල්ල පළාත් මායිම් හරහා වැටී ඇත. මේ නිසා දිය බස්නා මායිම් තුළ කෘෂිකාර්මික, ඉඩම් සහ වාර්මාර්ග කටයුතු සංවර්ධනය සඳහා දැනට පවතින බලතල පැවරීමේ ඒකකය උපකාරී නො වේ. පරස්පර විරෝධීව ලැයිස්තු තුනේ හි සඳහන් කර ඇති කරුණු සහ කොන්දේසි අනුව රජයට හෝ පළාත් සභාවලට තනිව කාර්ය පටිපාටිත් ක්‍රියාවට නැගීමට සෘජු සීමා මායිම් සලකුණු කොට දී නොමැත.

සිවිවැනි පරිච්ඡේදය

කුඩා ඉඩම් වගා ආයතන වගකීම් බෙදීම

4.1 ගැඹිල්වීම

අර්ථ නිරූපණයක් හි පිළිබඳ සීමා ප්‍රදේශ තුළ සිදු කළ මූලික කෙටි විවාදයක් සම්පූර්ණ කිරීමෙන් මධ්‍ය සහ පළාත් සභා යන දෙපාර්ශවයට අදාළ විෂයය කරුණු සහ කාර්යයන් පැවරීම සම්බන්ධයෙන් සම්පාදනය වූ ව්‍යවස්ථා විධි විධාන අවබෝධ කර ගැනීමට අවස්ථාව එළඹ තිබේ. තුන් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ කෘෂිකර්ම, වාරිමාර්ග සහ ඉඩම් සම්බන්ධ නීතිමය බල අධිකාරියේ බලාත්මක බව ඉදිරිපත් කරනු ලැබිණි. කෙසේ වුව ද, පාර්ලිමේන්තු පනත් සහ පරිපාලන චක්‍රලේඛ මගින් දේශපාලන විමර්ශනකරණය වූ බලතල බලපෑමට ලක් කරමින් බොහෝ වෙනස්කම් සිදු කර ඇත. මෙහි දී, දේශපාලන විමර්ශනකරණය කළේ කවර බලතල ද? යන්න පිළිබඳව පැහැදිලි කර ගැනීම අත්‍යවශ්‍ය ය. අවිවාදාත්මකව, කිසියම් ප්‍රමාණයක ස්වභාවික අවිනිශ්චිත භාවයකින් රජයේ විවිධ ස්ථර සීමා කර ඇත. ඕනෑ ම ව්‍යාකූලතාවක සහ අවිනිශ්චිතභාවයක ප්‍රතිඵල විය හැක්කේ, මධ්‍යය විසින් පාලනය නැවත උදරා ගැනීම ය. ව්‍යවස්ථාමය සහ ව්‍යවස්ථාවෙන් සම්පාදනය කළ අනෙකුත් නීති සේ ම චක්‍රලේඛ, පනත් සහ ආඥා පනත් මගින් බලපෑමට ලක්වන වෙනස්කම් සැලකිල්ලට ගනිමින් පශු සම්පත්, වාරිමාර්ග සහ ඉඩම් ඇතුළුව කුඩා ඉඩම් වගා ආයතන කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය කෙරෙහි දේශපාලන බලතල පැවරීමේ බලපෑම සහ එහි ගම්‍යමානයන් මෙම පරිච්ඡේදයෙන් පරීක්ෂා කෙරේ.

4.2 කුඩා ඉඩම් වගා ආයතන කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා උදෙසා වන වගකීම්

තුන් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සාකච්ඡා කළ පරිදි, කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා, පළාත් සභාවලට පැවරූ විෂයයන් වේ. කෙසේ වුව ද, දේශපාලන බල විමර්ශනකරණයකින් පසුව වුව ද, කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා විෂයයන් බහුවිධ අමාත්‍යාංශවලට පවරා ඇත. නිදසුන් වශයෙන් වර්තමානයේ කෘෂිකාර්මික සහ ගොවිජන සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් වූ විවිධ පැතිකඩ ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව කැබිනට් අමාත්‍යාංශ තවයක් වගකීම් දරණු ලබයි⁸. මෙම අමාත්‍ය ධුරයන්ගෙන් එකක් වන කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා (කෘ.ස.ගො.ජ.ස) අමාත්‍යාංශයට කුඩා ඉඩම් වගා ආයතන සංවර්ධනය පිළිබඳ විෂයය ක්ෂේත්‍රය ඍජුව පවරා ඇත. කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයට වෙන් කළ විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන වතු සටහන් අංක 4.1 න් පෙන්වුම් කෙරේ.

⁸ 2007 ජනවාරි 29 දිනැති අංක 1482/9 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය අනුව මතු දැක්වෙන අමාත්‍යාංශ පවතී.

- i. කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය
- ii වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය
- iii අතිරේක වැවිලි ගෝල සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
- iv රාජ්‍ය වැවිලි කළමනාකරණ සහ සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
- v ධීවර සහ ජල සම්පත් අමාත්‍යාංශය
- vi ජාතිය ගොඩනැගීමේ සහ වතු යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
- vii පශු සම්පත් සහ පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
- viii ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය
- ix වාරිමාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය

වගු සටහන් 4.1: කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයට භාරදුන් විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන

ආයතන	විෂයයන් සහ ක්‍රියාකාරකම්
<ol style="list-style-type: none"> 1. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව 2. අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව 3. ජාතික කෘෂිකාර්මික විවිධාංගීකරණය හා ජනාවාස අධිකාරිය (හදුබිම) 4. ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය 5. ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව 6. හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය 7. එළවළු සංවර්ධන මණ්ඩලය 8. පලතුරු සංවර්ධන මණ්ඩලය 9. පශ්චාත් අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය 10. සීමාසහිත ජනතා පොහොර ව්‍යවසාය සමාගම 11. සීමාසහිත ලංකා පොහොර සමාගම 12. මාංශ හෝන හා ධාන්‍ය පර්යේෂණ සහ නිෂ්පාදන අධිකාරිය 13. සීමාසහිත කොළඹ කොමර්ෂල් පොහොර සමාගම 14. තමන්කඩුව කෘෂි පොහොර සමාගම 15. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව 16. කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන සේවා රක්ෂණ මණ්ඩලය 17. ශ්‍රී ලංකා ජාතික සාහිති නිවීමේ ව්‍යාපාර මණ්ඩලය. 18. කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි අධිකාරිය 19. කුළුබඩු ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි මණ්ඩලය 20. ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය හා මහවැලි අධිකාරී පනත යටතේ පිහිටුවන ලද නියෝජිත ආයතන 	<ol style="list-style-type: none"> 1. කෘෂිකර්ම හා මහවැලි සංවර්ධනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, සැලසුම් හා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම 2. කෘෂිකාර්මික හෝන විවිධාංගීකරණය 3. කෘෂි නිෂ්පාදන වැඩිදියුණු කිරීම 4. කෘෂිකාර්මික අධ්‍යාපනය 5. පාංශු සංරක්ෂණ පනත පරිපාලනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම 6. කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා 7. අපනයන කෘෂිකර්ම හෝන සංවර්ධනය 8. සුක්ෂම ජල පද්ධති, වාරි ක්‍රම සංවර්ධනය කිරීම 9. පැලෑටි නිරෝධායනය 10. එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය, ලෝක ආහාර මණ්ඩලය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වන ජාත්‍යන්තර අරමුදල යන ආයතනවලට සම්බන්ධිත වැඩ කටයුතු 11. රෝපණ ද්‍රව්‍ය ආනයනය හා අපනයනය 12. පලිබෝධ නාශක පාලන ආඥා පනත පරිපාලනය කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම. 13. පැලෑටි ආරක්ෂා ආඥා පනත පරිපාලනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම 14. කෘෂිකාර්මික ව්‍යවසාය සංවර්ධනය 15. ආහාර නිෂ්පාදනය වැඩි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග 16. පශ්චාත් අස්වනු තාක්ෂණ හා පර්යේෂණ 17. කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සඳහා අවම මිල සහතික ක්‍රමය 18. කෘෂි අලෙවි සංවර්ධනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් සහ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම. 19. ගොවිජන සේවා පනත පරිපාලනය කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම. 20. ගොවිජන සේවා 21. ගොවිජන ගේ සමාජ ආරක්ෂණ ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය 22. කෘෂි රක්ෂණය 23. ජාතික සාහිති නිවීමේ මණ්ඩල පනත පරිපාලනය කිරීම. 24. කුඹුරු ඉඩම් භුක්තිය 25. මහවැලි ප්‍රදේශ ප්‍රතිසංවර්ධනය සහ නඩත්තුව 26. මහවැලි අධිකාරී පනත පරිපාලනය හා ක්‍රියාත්මක කිරීම

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය, අංක 1482/9, 2007.01.29

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයෙන් “ගොවිජන සේවා” විෂයය පළාත් සභාවලට පවරා ඇත. කෙසේ වුව ද, ගොවිජන සේවා සම්බන්ධයෙන් කාර්යයන් සහ විෂයයන් මධ්‍ය රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. ව්‍යවස්ථාමය විධි විධාන වලින් බැහැර වෙමින් 2007.01.29 දිනැති අංක 1482/9 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ ලැයිස්තුගත කිරීම් කර ඇත. ගැසට් පත්‍රයෙන් කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ

ගොවිජන සේවා කැබිනට් අමාත්‍ය මූලධර්ම පත් කර ගොවිජන සේවා පනත පරිපාලනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ විෂයය එයට පවරා දීමෙන් දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ විධි විධානවලින් බැහැර වී ඇත. කැබිනට් අමාත්‍යවරයා වෙත මෙම විෂයය පවරා දී තිබුණ ද, 2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනතේ ඡේදයක් මගින් 1979 අංක 48 දරන ගොවිජන සේවා පනත අවලංගු කිරීමත් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමත් සිදු කර ඇත (ගොවි ජන සංවර්ධන පනතේ 99 වැනි ඡේදය). එබැවින් කැබිනට් අමාත්‍යවරයාගේ ගොවිජන සේවාවේ බලය පවරා තිබුණ ද, එහි බල මූලාශ්‍රය වන පනත තවදුරටත් නො පවතින බව පෙනේ. තවදුරටත් ගොවිජන සේවා පනත පරිපාලනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම යන වචන යොදන ආකාරයෙන් මෙම ගැසට් නිවේදනය දැනටමත් අවලංගු වී ඇති පනතක් සඳහන් කරනු ලබයි.

1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධි විධාන) පනතේ කොන්දේසිවලින්, නව වැනි උපලේඛනයේ පළමු ලැයිස්තුවෙන් ස්ථාපිත කර ඇති ඕනෑ ම කර්මාන්ත කෙරෙහි 1987 නොවැම්බර් 14 වැනි දිනට පෙර ලිඛිත නීතියක් මගින් පැවරූ කාර්යයන් ක්‍රියාවට ගිය යෙදවීමේ හැකියාව පවතී. 1979 අංක 58 දරන ගොවිජන සේවා පනත 2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනතේ 99 (1) ඡේදයෙන් වර්තමානයේ අවලංගු වී තිබෙන හෙයින්, එවැනි බලතල පළාත් සභා නිලධාරීන්ට පැවරීමේ හැකියාවක් වර්තමානයේ පළාත් සභාවලට නොමැත.

කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම, සැලසුම් සහ වැඩසටහන්, පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති, කෘෂිකාර්මික අධ්‍යාපනය, නිෂ්පාදන වැඩි දියුණු කිරීම, කෘෂිකාර්මික ව්‍යවසාය සංවර්ධනය ආදී අත්තර්ගත වන කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ සංවර්ධනය සම්බන්ධ බලතල රැසක් ආවරණය කරනු ලබයි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දැනටමත් සඳහන් කර ඇති පරිදි, දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය යටතේ පළාත් සභා වෙත පවරා ඇති ව්‍යාප්ති (අත්තර් පළාත් වාරි ව්‍යාපාර යටතේ එන ව්‍යාපාර හැර), කෘෂිකාර්මික අධ්‍යාපනය ආදී ඇතැම් විෂයයන් අතිපිහිත වීම හෝ පරස්පර වේ.

කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයට අමතරව, ප්‍රාදේශීය සහ දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටු සම්බන්ධීකරණය වැනි කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ සංවර්ධනය සම්බන්ධ ඇතැම් වගකීම් රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රාදේශීය හා දිස්ත්‍රික් නිලධාරීන් සතු වේ. මෙම වගකීම්, පිළිවෙළින් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරු/වරියන් සහ දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරු/වරියන් හරහා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. ඉහත අමාත්‍යාංශවලට අමතරව, කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් වගකීම්, ජාතිය ගොඩනැගීමේ සහ වතු යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය සතුව ද පවතී. උදාහරණ වශයෙන් 2007.01.29 දිනැති අංක 1482/9 දරණ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයෙන් මතු දැක්වෙන අන්දමට එහි කාර්යයන් සහ විෂයයන් විස්තර කර ඇත.

- i. කුඩා පරිමාණ ගොවිජන කෘෂි ශාය හා ව්‍යාප්ති සේවා ක්‍රියාත්මක කිරීම් කටයුතු සම්බන්ධීකරණය, අධීක්ෂණය හා පරිපාලනය කිරීම සඳහා ග්‍රාමීය ආයතන පිහිටුවාලීම සහ අංලේපිකරණ පහසුකම් සලසා දීම.
- ii. ගොවි ප්‍රජාව හේ සංවර්ධනය සඳහා පුහුණු වැඩසටහන් සැලසුම් කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම.

ඉහත මධ්‍යම අමාත්‍යාංශවලට අමතරව සමෘද්ධි සංවර්ධන අධිකාරිය වැනි රජයේ ආයතන කිහිපයක් ද කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය උදෙසා වැඩසටහන් සහ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. මෙසේ මධ්‍ය සහ පළාත් සභා අතර පමණක් නො ව, ශ්‍රී ලංකා රජයේ මධ්‍යයේ අමාත්‍යාංශ තුළ ද කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ වගකීම් සහ කාර්යයන් සැලකිය යුතු අන්දමකින් අතිපිහිත වන බව හා ද්විතරණය වන බව හඳුනා ගත හැක. එහි ප්‍රායෝගික තත්ත්වය පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අදාළ ව්‍යවස්ථාමය විධි විධානවලට පටහැනි නීති, සංශෝධනය කිරීම්, කාර්යයන් සහ වගකීම් නිරන්තරයෙන් ද්විතරණය වන ප්‍රමාණය වර්ධනය කරන ව්‍යුලේඛ ආදිය මතු දැක්වෙන වගු සටහන්වලින් දක්වනු ලබයි.

කුඩා ඉඩම් වහා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයට අදාළ, පැවරූ විෂයයන් ගේ කාර්යයන් වර්ධනය හෝ ශුන්‍ය බවට පත් කරන නීතිමය විධි විධාන 4.2 වගු සටහනින් පෙන්වුම් කෙරේ.

ව්‍යවස්ථාවෙන් පවරා ඇති බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රඥප්ති පැනවීමේ බලය පළාත් සභාවලට හිමි වේ. කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා විෂයයන් පළාත් සභා වෙත පවරා තිබුණ ද, බොහොමයක් පළාත් සභා විසින් කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා සම්බන්ධ ප්‍රඥප්ති සම්මත කර ගැනීමට කටයුතු කර නොමැත. දේශපාලන බලතල පැවරීමේ මුල් අවස්ථාවේ දී, කාර්ය මණ්ඩල, පරිපාලනමය ලිපි ලේඛන සහ ගොවිජන සේවා සම්බන්ධ අනෙකුත් සම්පත් රජයෙන් පළාත් සභා වෙත භාර දුණි. වයඹ පළාත් සභාව වැනි ඇතැම් පළාත් සභා ගොවිජන සේවාවලට අදාළ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කරන ලදී, කෙසේ වුව ද, උතුරු මැද පළාත් සභාව හැර අනෙකුත් කිසිදු පළාත් සභාවක් ගොවිජන සේවා ප්‍රඥප්තියක් සම්මත කරගෙන නොමැති හෙයින් පළාත් දෙපාර්තමේන්තුවක් ස්ථාපිත කිරීමේ බලයක් නොමැත.

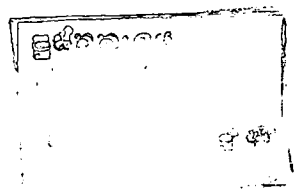
ගොවිජන සේවාවල බලතල සහ කාර්යයන්ට සම්බන්ධ වගකීම් නැවත පවරා ගැනීම සඳහා 1979 අංක 58 දරන පනතට සංශෝධිත කෙටුම්පතක් 1992 ජනවාරි 22 වැනි දින රජය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිණි. ඇතැම් පාර්ශවයන් මෙම යෝජනාවට විරෝධය ප්‍රකාශ කරනු පිණිස බලතල නැවත පවරා ගැනීමට අපේක්ෂා කළ පනත් කෙටුම්පතට එරෙහිව නඩුවක් ගොනු කළ හ. මෙහි දී, පැමිණිලිකරුවන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 121 වැනි වගන්තිය යටතේ වූ විධි විධාන ප්‍රයෝජනයට ගනු ලැබිණි. පනත් කෙටුම්පතක්, සකස් කිරීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු යැයි ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (උ) වගන්තියෙන් සවිස්තරව දක්වා ඇති ක්‍රියා පටිපාටිය යෝජිත පනතේ දී අනුගමනය කර නොමැති බවට පෙන්සම්කරුවන්ගේ චෝදනාව පිය. කෙසේ වුව ද, නඩු කීමේ පදනම යෝජිත පනතේ “ගොවිජන සේවා” නම සම්බන්ධයෙන් වුවත්, එහි සේවාවට වඩා අයිතිකරුවන් ගේ සහ අදා ගොවීන් ගේ අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම් පිළිබඳ මැදිහත් වීමේ කාර්යයන් සඳහා වැඩි වශයෙන් යොමුවන හෙයින් එය දෙවැනි ලැයිස්තුවේ විෂයය සීමාව තුළ නීති සම්පාදනය කිරීමක් බවට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය තීරණය කරන ලදී. පසුව, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ තීරණය මත ක්‍රියාකරමින් කාර්ය මණ්ඩල, පරිපාලනමය ලිපි ලේඛන, දේපළ, අනෙකුත් වත්කම් ආදිය පළාත් සභාවල සිට කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයට අයත් ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට නැවත පවරා ගැනීම අනුදකිමින්, 1979 අංක 58 දරණ “ගොවිජන සංවර්ධන පනත” අවලංගු කර පාර්ලිමේන්තුව විසින් 2000 ගොවිජන සංවර්ධන පනත සම්මත කරන ලදී. දසනායක, සම්පත් එම්. (2007) පෙන්වා දෙන පරිදි මෙම තත්ත්වය පැන නැඟී ඇත්තේ අනවබෝධයක් හේතුවෙනි. උදාහරණ වශයෙන් ඔහු කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන හා පර්යේෂණ අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් වෙත, නීතිපතිවරයා විසින් එවන ලද ලිපියක් උපුටා දක්වනු ලබයි.

1991 පෙබරවාරි 22
ලේකම්,
කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන හා පර්යේෂණ අමාත්‍යාංශය.

ඉහත විෂයය සම්බන්ධයෙන් වන මුල් ලිපියට අදාළව ය. කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ පර්යේෂණ අමාත්‍යවරයා විසින් 1991 ජනවාරි 22 වැනි දින ගොවිජන සේවා පනත සංශෝධනයට පාර්ලිමේන්තුවේ දී ඉදිරිපත් කළ පනත් කෙටුම්පත ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ දී අභියෝගයට ලක් කර ඇත. අධිකරණය ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවේ පනත් කෙටුම්පත තුළ ඇතුළත් වන කරුණු සියලුම අයිතිකරුවන් ගේ සහ අදා ගොවීන් ගේ අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම් සම්බන්ධයෙන් ජාතික ප්‍රතිපත්තිය වන බවත්, එ සියලුම දෙවැනි ලැයිස්තුවේ අන්තර්ගත බවත් ය.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ තීන්දුව සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී ගොවිජන සේවා විමර්ශන නො කළ විෂයයක් වේය යන පදනමින් ක්‍රියා කිරීමට හැක.

අතිරේක සාමසභාපති ජෙනරාල්
නීතිපති වෙනුවට

1991 දෙසැම්බර් මාසයේ නීතිපතිවරයා විසින් ඉහත වැරදි අවබෝධය නිවැරදි කරන ලදී. මේ සඳහා ඔහු කෘතීකර්ම අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයාට මතු දැක්වෙන ලිපිය යැවී ය.

13 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය තෙක්, එහි සියලු කාර්යයන් දීප ව්‍යාප්තව සාධනය කළ ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් සභාවේ පාලනය තුළ පවතින කාර්යයන් නිසාත්, පළාත් සභා මට්ටමේ දී හසුරුවන අනෙකුත් ක්‍රියාකාරකම්වලට අදාළ කාර්යයන් පළාත් කෘතීකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉටු කරනු ලැබිය හැකි නිසාත් එය ප්‍රතිව්‍යුහගත කළ හැකිවනු ඇත (දසනායක, සම්පත් එම්, 2007;35).

නීතිපතිවරයා විසින් මෙම ඊති නියමයන් දැනවා තිබිය දීත්, එවැනි කාර්යයන් සාධනය කර ගැනීම සඳහා පළාත් ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තු ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අන්දමේ ප්‍රගතියක් අත් කර ගෙන නොමැත.

4.2.1 කෘතීකාර්මික පර්යේෂණ හා ව්‍යාප්ති සේවා

පර්යේෂණ හැකිකාවන් වැඩි දියුණු කරන අතරතුර, මධ්‍යයේ පර්යේෂණ ආයතන වෙනුවෙන් අත්‍යවශ්‍යයෙන් ක්‍රියාකරන, පූර්ණ ව්‍යාප්ති ක්‍රමයක්, පර්යේෂණ ආයතනවල සොයා ගැනීම් ගොවීන් වෙත ගෙන යාමට සුදුසුම ක්‍රමය වේ. 1987 දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය පනවන තෙක්, කුඩා ඉඩම් වහා අංශයේ කෘතීකර්මය සඳහා වූ ව්‍යාප්ති ක්‍රමයේ ක්‍රියාකාරිත්වය සම්පූර්ණයෙන් ම කෘතීකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව තුළ රැඳී පැවතිණි. 1963 දී කෘතීකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ වෙත ම ඒකකයක් වශයෙන් ව්‍යාප්ති සේවා විධිමත්ව ස්ථාපිත කරන ලදී. පුහුණු සහ හමුවීම (Training and Visit) ව්‍යාප්ති ක්‍රමයට අනුගත වීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මෙම ක්‍රමය තුළ මානව සම්පත් ප්‍රසාරණය විය. සියලු භෞත ආවරණය කරන, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (ව්‍යාප්ති) හේ පටන් ගම් මට්ටමේ ව්‍යාප්ති සේවක දක්වා වූ ඒකීය අණදීමේ ක්‍රමයක් සහිත ඒකාබද්ධ ව්‍යවස්ථා ව්‍යාප්ති සේවකයන් එයින් නිර්මාණය කරන ලදී. මෙම ක්‍රමය කෘතීකාර්මික ඵලදායීතාවෙහි හි, විශේෂයෙන් ම වී අස්වැන්නේ සුවිශේෂී වර්ධනයකට හේතු විය.

තුන් වැනි පරිච්ඡේදයෙන් සාකච්ඡා කළ පරිදි, අන්තර් පළාත් වාරි ව්‍යාපාරවලට අයත් ප්‍රදේශවල හැර කෘතීකාර්මික ව්‍යාප්තිය විමර්ශන විෂයයකි. මේ නිසා අන්තර් පළාත් වාරි ව්‍යාපාර ප්‍රදේශ හැර, පළාත් කෘතීකර්ම දෙපාර්තමේන්තු නවය විසින් ආහාර භෝග සඳහා වූ ව්‍යාප්ති කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වැදගත් භූමිකාවක් රඟදක්වනු ලබයි.

ව්‍යාප්ති සේවාවන් විමර්ශන කිරීමෙන් පසුව, පළාත් නවයෙහි හි කෘතීකාර්මික ව්‍යාප්ති කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මූලික වගකීම වර්තමානයේ පළාත් සභා සතු වේ. 875ක් පමණ වූ ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලයක් පළාත් නවයෙහි සේවය කරනු ලබයි. සෑම කොට්ඨාසයක ම ක්ෂේත්‍ර ව්‍යාප්ති කටයුතු සඳහා කෘතීකර්ම උපදේශක වග කියනු ලබයි.

ග්‍රාමීය මට්ටමේ ව්‍යාප්ති සේවකයින් වූ කෘතීකර්ම ව්‍යාප්ති සේවකයින් (කේ.වී.එස්.) 2,400ක් 1988 දී ග්‍රාමසේවකවරුන් වශයෙන් පත්කර ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය යටතට පත් කරන ලදී. මේ ආකාරයට කෘතීකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට ව්‍යාප්ති සේවාවේ තම බාහුව අභිමි විය. මේ වෙනුවට, ඔවුන්ට පැවරුණ අතිකුත් කාර්යයන් අතර අර්ධ කාලීන ග්‍රාමීය මට්ටමේ ව්‍යාප්ති සේවකයන් වන කෘතීකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් 9,000 න් යුතු සේවක මණ්ඩලයක් වර්තමානයේ ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සතු වේ. සතියේ දින තුනක් සම්පූර්ණයෙන් ව්‍යාප්ති කටයුතු සඳහා යෙදවීමට ඔවුන්ට නියම කර ඇත. මෙම විශේෂිත කාර්ය සම්බන්ධයෙන් වූ දෙපාර්තමේන්තු වකුලේඛය සඳහා පරිශීල V බලන්න.

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථානයේ සංවිධාන ව්‍යුහය රු. සටහන් අංක 5.5 න් දැක්වේ. ශ්‍රී ලංකා වේ කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති ක්‍රමයේ විද්‍යුත් ස්වභාවය ඛාහිර විමර්ශනයක සඳහන් කළ මතු දැක්වෙන ආකාරයෙනි.

පොදුවේ සිදු වී ඇති ශ්‍රී ලංකා රජයේ ඉහළ මට්ටමේ බණ්ඩාරිකරණය, දැඩිව බණ්ඩාරිකරණය වූ ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති සේවය මගින් ප්‍රතිබිම්බිතව දක්වනු ලබයි. කැබිනට් අමාත්‍යාංශ 53 ක් සහ කැබිනට් නො වන අමාත්‍යාංශ 33 ක් ඇතුළත් අමාත්‍යාංශ 9 ක් කෘෂිකර්ම සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සමඟ කටයුතු කරනු ලබයි. මේවා සියල්ල ම පාහේ සමාන ආකාරයෙන් කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ හෝ ව්‍යාප්ති කටයුතුවල නියැලේ. මෙයට අමතරව පළාත් සභා අට පළාත් ව්‍යාප්ති සේවා පාලනය කිරීමත්, විවිධ කෘෂිකාර්මික පීඨ ඇතුළත්ව විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය සමඟ අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය කටයුතු කිරීමත් සහ විද්‍යා හා තාක්ෂණ කටයුතු අමාත්‍යාංශය, කෘෂිකර්මයට බලපානු ලබන ඇතැම් කටයුතු සඳහා විද්‍යා හා තාක්ෂණ ප්‍රතිපත්ති ඇති කිරීමත්, අරමුදල් සැපයීමත් කරනු ලබයි. මෙම බණ්ඩාරිකරණය වූ ප්‍රවේශය මගින් පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති ක්‍රමය එක දිගට ම සම්පූර්ණයෙන් ම ප්‍රමුඛතාවය කිරීමත්, අරමුණු එලෙසීමට ක්‍රියාවෙහි යෙදවීමත් ඉතා දුෂ්කර කාර්යයක් බවට පත්කර ඇත. (World Bank, 2007;14).

කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව, කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ සංවර්ධනයේ ආයෝජන සමඟ සම්පව බැඳී පවතී. කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සම්බන්ධයෙන් වන වගකීම් බෙදී ගොස් ඇත්තේ කෙසේ ද? පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ පිළිබඳ සඳහන්ව තිබියදීත්, පර්යේෂණ පද්ධති දැඩි සේ මධ්‍යගතව පවතී. විවිධ හේතු මත එය තවදුරටත් රඳවා ගැනීමේ අභිමතයක් පවතී. පළමුවැන්න, ඕප් සහ රෝපණ ද්‍රව්‍ය හුවමාරුව, තාක්ෂණඥයින් සහ විද්‍යාඥයින් හුවමාරුව, අන්තර්ජාතික පර්යේෂණ ආයතන සමඟ සම්බන්ධ වී විද්‍යාත්මක තොරතුරු සහ විද්‍යාඥයින් හේ පුහුණුවීම් හුවමාරුවට මැදිහත්වීම ආදී කාර්යයන් ගණනාවකින් සමන්විත වේ. දෙවැන්න, උපක්‍රමශීලී, මූලික සහ සහයෝගී කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සඳහා සහාය දක්වන ජාතික විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය සමඟ එය සම්බන්ධතාවලට මැදිහත් වී තිබීම ය. විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය මධ්‍යයේ ආධිපත්‍යයේ රැඳී පවතී. තෙවනුව, මානව සහ භෞතික සම්පත් සීමා කිරීම නිසා පළාත් සභාවලට කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සංවිධානය තත්‍යාකාරයෙන් කළ නො හැකි දෙයක් බවට පරිවර්තනය කරනු ලබයි. මධ්‍යයේ ප්‍රබල පර්යේෂණ ආයතනවලට පවා විද්‍යාඥයින් හේ පුරප්පාඩු පිරවීම දුෂ්කර බව සඳහන් වේ.

කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ යනු විද්‍යාත්මක ක්‍රියාකාරකම කී. එහි නිර්මාණශීලීත්වයත්, පද්ධතියේ සම්පත්වල විද්‍යාත්මක ගුණාත්මකභාවයත් විසින් පර්යේෂණ ප්‍රයත්නයන් හේ කාර්යක්ෂමතාව තීරණය කරනු ලබයි. 2005 වසරේ දී, ජාතික කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ පද්ධතිය තුළ විද්‍යාඥයින් 480ක් සේවා නියුක්ත වූ නමුත් එය නියමිත පර්යේෂණ කාර්යක්ෂමව ඉටු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට වඩා බෙහෙවින් අඩු විය (INFORM, 2005;26). පර්යේෂණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සුදුසුකම් සහිත සහ දක්ෂ මානව සම්පත් අත්‍යවශ්‍ය වුව ද, මධ්‍යයේ පර්යේෂණ ආයතනවල පවා පර්යේෂණ කාර්ය මණ්ඩලවලින් බහුතරය තුපුහුණු පුද්ගලයන් බැවින්, ඵලදායී පර්යේෂණ සඳහා අත්‍යවශ්‍ය, දක්ෂ වෘත්තීය කාර්ය මණ්ඩලයක් නොමැතිව, විද්‍යාගාර සහ තොරතුරු පහසුකම්, පුස්තකාල සේවා වැනි සහායක සේවාවන් පළාත් සභාවලට නැවත ලබා දීමට උත්සාහ කිරීම නිෂේද්‍ය කාර්යය කී. ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව විසින් ජාතික මට්ටමේ පර්යේෂණ පරිලාභයන් සම්බන්ධීකරණය කිරීමෙන් එක ම කාර්යය නැවත නැවත කිරීමෙන් වන නාස්තිය මග හැරීමට කටයුතු කරයි.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ පළාත් සභා ලැයිස්තුවෙහි වගන්ති අංක 9.3 අනුව ජාතික කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ආයතන ලෙස නමෝද්දීෂ්ඨාපනය කරනු ලැබූ ආයතන හැර කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ පළාත් සභා විෂයයන් වේ. එම නිසා පළාත් කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වන කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ

ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම පළාත් සභා සතු ය. නමුත්, ක්ෂේත්‍ර අත්හදා බැලීම් සහ ආදර්ශ හැර පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ තොරතුරු සපයා ගැනීමට අපහසු ය. අනෙක් අතට මධ්‍යය විසින් විවිධ ආයතන හරහා පර්යේෂණ මෙහෙයවනු ලබයි. උදාහරණ වශයෙන් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව හෝ පිළිබඳ පර්යේෂණ සහ ඇතැම් දෘෂ්ටිකෝණ සමාජ-ආර්ථික පර්යේෂණ මෙහෙය වීම ද, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව හෝ කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය සමාජ-ආර්ථික පර්යේෂණ සිදු කිරීම ද, පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතන පසු අස්වනු තාක්ෂණය පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කිරීම ද ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව, කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධීකරණය කිරීම ද පෙන්වා දිය හැක.

4.2.2 කෘෂිකාර්මික සැලසුම්

“පළාත් ආර්ථික සැලසුම සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම” විමර්ශන කළ විෂයයකි (නව වැනි උප ලේඛනය-පළමු ලැයිස්තුව). ඒ අනුව, කෘෂිකාර්මික සැලසුම් සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම පළාත් සභා වගකීමක් වේ. මධ්‍යයේ කෘෂිකාර්මික සැලසුම් සකස් කිරීමේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් ම සැලකිල්ලට ගනු ලබන්නේ, උපාය මාර්ග සකස් කිරීම සහ ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ත්, ජාතික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයන් ය. පළාත් සභා මට්ටමේ දී ප්‍රධාන ලේකම්වරයා හෝ මූලිකත්වයෙන් යුතු පළාත් සංවර්ධන කමිටුව සැලසුම් සකස් කිරීමේ ප්‍රධාන පරිපාලන යාන්ත්‍රණය වේ. පළාතේ අනෙකුත් අමාත්‍යාංශවල ලේකම්වරුන් මෙහි සෙසු සාමාජිකයෝ වෙති.

වැඩසටහන් සහ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්/වරියන් හෝ වගකීමකි. සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී, කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය කළමනාකරණය කිරීම සඳහා වූ ඒකකයකින් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය සමන්විත වේ. එමෙන් ම, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය පටන් ගැන්වීමේ දී ම මධ්‍යය නියෝජනය කරන පරිපාලන විමර්ශනකරණය කරනු ලැබූ ඒකකයක් වශයෙන් ස්ථාපිත කරනු ලැබිණි. මෙසේ උප ජාතික මට්ටමේ දී හවුල්කාරී පද්ධතියක් ක්‍රියාකාරකම් යා කරන පුරුක වශයෙන් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කටයුතු කරනු ලබයි.

පරිපාලන විමර්ශනකරණ වැඩසටහනේ නව ඇරැඹක් සහ සුවිශේෂිතාවක් ප්‍රාදේශීය මට්ටම හිමි කර ගෙන ඇත. එය දිස්ත්‍රික් ලේකම් හරහා ගලා එන ජාතික සංවර්ධන උපාය මාර්ග සහ පළාත් සැලසුම් අධිකාරිය සඳහා ප්‍රජා අවශ්‍යතා හඳුනා ගන්නා කේන්ද්‍රීය ලක්ෂය බවට පත්ව ඇත.

වගු සටහන් 4.2: කුඩා ඉඩම් වගා අංශයට සම්බන්ධ තීරණය විධි විධාන

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ විධි විධාන	පනත්/ආඥා පනත් සහ වකු ලේඛවලින් විස්තාරණය කළ අදාළ විෂය කරුණු	සටහන්
<p>තවමත් උපලේඛනය, පළමු ලැයිස්තුව, 9.1 වගන්ති</p> <p>පළාත්බදු කාර්ය සඳහා කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්තිය, ප්‍රවර්ධනය සහ අධ්‍යාපනය ද (අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග සහ ඉඩම්වල පදිංචි කිරීමේ යෝජනා ක්‍රම, රජයේ ඉඩම් හා වැවිලි කෘෂිකර්මය හැර) කෘෂිකාර්මික සේවා ද ඇතුළුව, කෘෂිකර්මය,</p>	<p>1921 අංක 37 දරණ ආඥා පනත මගින් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කොට ඇත.</p> <p>2000 අංක 46 දරණ ගොවිජන සංවර්ධන පනත.</p> <p>46(1) වගන්තිය කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් නිශ්චය කරනු ලබන යම් ප්‍රදේශයක් සඳහා ගොවි සංවිධාන එකක් හෝ වැඩි ගණනක් පිහිටවනු ලැබිය හැකි අතර ඒවායේ සාමාජිකයින් විමට සුදුසුකම් ලත් තැනැත්තන්ගෙන් ඒ ගොවි සංවිධානය සමන්විත විය යුතු ය.</p> <p>51 (1) වගන්තිය: කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් නිශ්චය කරනු ලැබිය හැකි පරිදි යම් ප්‍රදේශයක් සඳහා ගොවිජන සංවර්ධන සභාවක් සංස්ථාපනය කරනු ලැබීමටත් ගොවිජන කේන්ද්‍රයක් පිහිටුවීමටත් ක්‍රියා කළ යුතු ය. ඒ සභාවේ කාර්යාලය ඒ ගොවිජන කේන්ද්‍රයේ පිහිටවනු ලැබිය යුතුය.</p> <p>51(2) වගන්තිය: සෑම ගොවිජන සංවර්ධන සභාවක් ම අවිච්ඡින්න පැවැත්මක් සහ පොදු මුද්‍රාවක් ඇති සංස්ථාවක් විය යුතු අතර එහි සංස්ථා නාමයෙන් එය විසින් නඩු පැවරීම හෝ එයට විරුද්ධව නඩු පැවරීම කරනු ලැබිය හැකි ය.</p> <p>51(3) (i) වගන්තිය: සෑම ගොවිජන සංවර්ධන සභාවක් ම ඒ සභාව පිහිටුවන ලද්දේ යම් ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රදේශයක් සඳහා ද, ඒ ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රදේශය තුළ මේ පනතින් පිහිටුවන ලද එක් එක් ගොවි සංවිධානයකින් යටත් පිරිසෙන් එක් නියෝජිතයෙකුගෙන් සහ,</p> <p>51(3)(ii) වගන්තිය: ආණ්ඩුවේ දෙපාර්තමේන්තු සහ රාජ්‍ය සංස්ථා නියෝජනය කිරීම සඳහා</p>	<p>1990 අංක 11 දරන කෘෂිකර්ම ප්‍රදේශනිය මගින් මධ්‍යම පළාත් සභාව විසින් පළාත සඳහා වන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කොට ඇත. (1991 මැයි 31 වැනි දින ආණ්ඩුකාරවරයා ගේ අනුමැතිය ලැබී ඇත.)</p> <p>ගොවි සංවිධාන ස්වාධීන සංවිධාන වශයෙන් ස්ථාපිත කොට ඇත. භූමිය මට්ටමේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වන වැදගත් භූමිකාවක් මේවාට හිමි වේ. කෘෂිකර්මය විමර්ශනය කළ විෂයයක් වුවත් ගොවි සංවිධාන සහ පළාත් සභා සම්බන්ධීකරණය සඳහා සාක්ෂිකාරකයන් නොමැත. ගොවි සංවිධාන පිහිටුවීම, ලියා පදිංචිය සහ ක්‍රියාත්මක වීම ආදී කටයුතුවල දී ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සමඟ සමීප සබඳතාවක් පවතී. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මධ්‍යයේ දෙපාර්තමේන්තුවක් ලෙස කටයුතු කරනු විනා පළාත් සභා දෙපාර්තමේන්තුවක් ලෙස කටයුතු නො කරයි.</p>

	<p>ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රදේශය තුළ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ නියුතුව සිටින කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් පත් කරන ලද තැනැත්තන්ගෙන් සමන්විත විය යුතු ය.</p> <p>52 (1) වගන්තිය: සෑම ගොවිජන සංවර්ධන සභාවක් විසින් ම සෑම වගා කන්නයකට පෙර, ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රදේශය සඳහා කෘෂිකාර්මික වැඩසටහනක් සකස් කරනු ලැබිය යුතු අතර අවශ්‍ය සංවර්ධන සැලසුම් පිළියෙළ කළ යුතු ය. තව ද එහි පිටපතක් ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.</p> <p>52(2)(vii) වගන්තිය: වැඩිමුළු මගින් ගොවි සංවිධානවලට සහ කුඩා ගොවි කණ්ඩායම් දැනුවත් කිරීම.</p> <p>29 (1) වගන්තිය: වී වගා කළ විට ප්‍රමාණවත් අස්වැන්නක් ලබා ගත හැකි කුඹුරු ඉඩම් සහ වෙනත් කෘෂිකාර්මික හෝග වගා කළ විට ප්‍රමාණවත් අස්වැන්නක් ලබා ගත හැකි කුඹුරු ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් හඳුනා ගත යුතු ය.</p>	<p>පළාත් සභාවලට කෘෂිකර්ම විෂයය පැවරීමේ සිට කෘෂිකාර්මික සැලසුම් විමර්ශන කාර්යයක් ලෙස සලකා පළාත් සභා ක්‍රියාකරනු ලැබිණි. කෙසේ වුව ද ගොවිජන සංවර්ධන සභාව, කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ නියුතු ආණ්ඩුවේ දෙපාර්තමේන්තු සහ රාජ්‍ය සංස්ථා නියෝජනය කිරීම සඳහා කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් පත් කරනු ලැබූ නියෝජිතයින් ගෙන් ද සමන්විත වේ. මේ නිසා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී කෘෂිකාර්මික සැලසුම් සකස් කිරීමත්, ක්‍රියාත්මක කිරීමත් මධ්‍යය විසින් එලදායීව සිදු කරනු ලබයි. මෙය විමර්ශන විධි විධානවල පිට ගුණයට හානි පමුණුවයි.</p> <p>කෘෂිකාර්මික ප්‍රවර්ධනය සහ අධ්‍යාපනය පළාත් සභාවේ විෂයයක් වුව ද මධ්‍යයේ ගොවි ජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව එම විෂයය ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. එබැවින් එය 13 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට පරස්පර විරෝධී ය.</p> <p>කුඹුරු ඉඩම්වල වී හැර අනෙකුත් හෝග වගා කිරීම පිළිබඳ තීරණය කිරීමේ වගකීම ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස්වරයා වෙත පවතී. මෙම නියමයෙන් ප්‍රාදේශීය අවශ්‍යතා තීරණය කිරීම සඳහා පළාත් සභාවලට පෙළඹීමක් ලබා දී නොමැත. මෙහි දී නිලධාරීන් ගේ පෞද්ගලික සබඳතා හැර වෙනත් සම්බන්ධීකරණ මාර්ගයක් නොමැත. කෘෂිකාර්මික සැලසුම්කරණය පළාත් සභා විෂයයක් වුවත්, කුඹුරුවල වී හෝ වෙනත් හෝගයක් වගා කිරීම පිළිබඳ තීරණය කරනු ලබන්නේ මධ්‍යයේ ආයතනයක් වන ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසිනි.</p>
--	--	---

	<p>2003 අංක 22 දරණ බීජ පනත: මෙම පනතින් බීජ සහ රෝපණ ද්‍රව්‍යවල ගුණාත්මක තත්ත්වය පාලනය කෙරේ. බීජ සහ රෝපණ ද්‍රව්‍යවල ගුණාත්මක තත්ත්වය විමර්ශනය කිරීම හා, ඒවායේ නිෂ්පාදනය සහ බෙදා හැරීම පිළිබඳ මෙහෙයුම් නිර්ණායක සකස් කිරීමත් සඳහා මෙම පනත යටතේ ජාතික බීජ සභාව පිහිටවනු ලබයි. කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් මෙම පනත පරිපාලනය කරනු ලබයි.</p> <p>1999 අංක 20 දරණ කෘෂිකාර්මික සහ ගොවිජන රක්ෂණ පනත.</p> <p>කෘෂිකාර්මික සහ උද්‍යාන හේත හා ඔවුන්ගේ පැළෑටි, පශු සම්පත්, ධීවර කර්මාන්තය හා මෙවලම් සහ කෘෂිකාර්මික සහ උද්‍යාන හේත නිෂ්පාදන සහ කලු තබා හැකීමත්, ඔවුන්ගේ පැළෑටි නිෂ්පාදනය, ධීවර සහ වනාන්තර ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන සම්බන්ධයෙන් රක්ෂණය සැලසීම පිණිසත්, කෘෂිකාර්මිකයින් සඳහා වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ සහ සමාජ ආරක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම සැලැස්වීම පිණිසත් වූ පනතකි.</p>	<p>පළාත් සභා මැයිස්තුව යටතේ බීජ සම්බන්ධ විෂයය කරුණු විශේෂයෙන් සඳහන් කොට නොමැත. සමගාමී මැයිස්තුවේ කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා විෂයය යටතේ මධ්‍යයට “බීජ” සම්බන්ධ විෂයය ක්‍රියාත්මක කළ හැක. මෙම වගකීම් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා සහ ජාතික බීජ සභාව විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබයි. එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයට පටහැනි නො වේ.</p> <p>මෙම විෂයය ද පළාත් සභා මැයිස්තුවේ විශේෂයෙන් සඳහන් කර නොමැත. කෙසේ වුව ද, “කෘෂිකාර්මික සේවා” යන හැඳින්වීමේ පළාත් සභා මැයිස්තුවේ කිසියම් ප්‍රමාණයකින් දක්වා ඇත. එයට අනුව පළාත් සභා මට්ටමේ දී කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන රක්ෂණය අඩංගු විය හැක. අනෙක් අතට, කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා සමගාමී විෂයයන් ලෙස සඳහන් කර ඇත. එබැවින් ජාතික මට්ටමේ කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය යටතේ කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන රක්ෂණ ව්‍යාපාරය ක්‍රියාත්මක කෙරේ. එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ විධි විධානවලට පටහැනි නො වේ.</p>
<p>9.3 වගන්තිය: ජාතික කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ආයතන ලෙස නැමැදිදිෂ්ඨ ආයතන හැර කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ</p> <p>15 වගන්තිය වෙළඳපොළවල සහ පොළවල</p>	<p>ජාතික කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ආයතන වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, අපනයන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය සහ පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය පිහිටුවා ඇත.</p> <p>මහ නගර සභා ආඥාපනත</p>	<p>පළාත් සභ මධ්‍යය යන අංශ දෙකට ම වගකීම් පවරා ඇත.</p> <p>ගොවිත්ගේ කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවිකරණය හේතුවෙන් ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ප්‍රාදේශීය වෙළඳපොළවල</p>

	<p>මෙම ආඥා පනත යටතේ වන වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා මහ නගර සභාවලට පහත සඳහන් බලතල හිමි වේ. (පුරවයෙ හි නියවය හෝ කළ මෙහි මතු දැක්වෙන විශේෂයෙන් පැවරූ වෙනත් ඕනෑ ම බලයක්) පහත දැක්වෙන ඕනෑ ම පොදු සේවාවක් ස්ථාපිත කිරීම සහ පවත්වා ගෙන යාම.</p> <p>40 (න) වගන්තිය (iv) වෙළඳ පොළවල් (1947 මහ නගර සභා ආඥා පනත, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ව්‍යවස්ථාදායක පනත්, 576 පරිච්ඡේදය, වෙළුම XVII, පිටු 12 155-160 වගන්ති VII කොටස - වෙළඳපොළවල් සහ භාණ්ඩ අලෙවිය</p> <p>(1947 මහනගර සභා ආඥා පනත, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ව්‍යවස්ථාදායක පනත්, 576 පරිච්ඡේදය, වෙළුම XVIII)</p>	<p>සහ පොළවල් වැදගත් භූමිකාවක් රඟ දක්වනු ලබයි. වෙළඳපොළවල් සහ පොළවල් පළාත් පාලන ආයතන යටතේ පාලනය වේ (මහනගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා). එය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයට පටහැනි නො වේ.</p>
<p>නව වැනි උපලේඛනය, I වැනි ලැයිස්තුව, 21 වන වගන්තිය</p> <p>සංවර්ධනය සහ ක්‍රම සම්පාදනය හා සම්බන්ධ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පිළියෙළ කිරීමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට යටත්ව, කෘෂිකාර්මික, කාර්මික, වාණිජ හා වෙළඳ ව්‍යවසාය සහ වෙනත් ආදායම් උපදන ව්‍යාපෘති, එවැනි ව්‍යවසාය හා ව්‍යාපෘති කරගෙන යාමට ආණ්ඩුවට සහ රාජ්‍ය සංස්ථාවලට ඇති බලයට භාගියක් නොමැතිව, පළාත ඇතුළත ප්‍රවර්ධනය කිරීමට පිහිටුවීමට හා ඒවායේ නිරතවීමට ඇති බලය.</p>	<p>ප්‍රාදේශීය සභා සහ නගර සභාවලට පිළිවෙළින් ප්‍රාදේශීය සභා පනතින් සහ නගර සභා ආඥා පනතින් සමාන බලතල ලබා දී ඇත.</p>	
<p>නව වැනි උපලේඛනය, III වැනි ලැයිස්තුව, 8.1 වගන්තිය: කෘෂිකර්මාන්තයට සම්බන්ධ කර්මාන්ත පිහිටුවීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම, ගොවිපලවල් පිහිටුවීම සහ නඩත්තු කිරීම සහ පෞද්ගලික තව්‍යාත්</p>		<p>මෙම විෂයය සමගාමී විෂයයක් වන හෙයින් ප්‍රඥප්ති සම්මත කිරීමෙන් පසුව පළාත් සභාවලට මෙම විෂයය කරුණු ක්‍රියාත්මක කළ හැක.</p>

<p>අධීක්ෂණය කිරීම.</p> <p>තවදැනි උපලේඛනය III වැනි ලැයිස්තුව, 8.2 වගන්තිය</p> <p>පස සංරක්ෂණය</p>	<p>1951 අංක 25 දරන පාංශු සංරක්ෂණ පනත 2 වැනි වගන්තිය:</p> <p>පාංශු බාදනයේ, ගංවතුරින් සහ නියතයෙන් පසට වන හානියේ ස්වභාවය සහ ප්‍රමාණය නිශ්චිතව දැන ගැනීම සඳහා සමීක්ෂණ පැවැත්වීමට කටයුතු සැලැස්වීම, අධ්‍යක්ෂවරයා හෝ රාජකාරියකි. සෝදා පාළුවට ලක්විය හැකි ප්‍රදේශ වශයෙන් තීරණය කළ හැකි ප්‍රදේශ ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ හැකියාව අමාත්‍යවරයාට ඇත.</p> <p>2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනත</p> <p>86 (1) (ඊ) වගන්තිය: සෑම ගොවි සංවිධානයක් විසින් ම පස සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා සහ පළිබෝධකවලින් සහ රෝගවලින් හෝ අනෙකුත් කිරීම සඳහා පියවර ගත යුතු ය.</p>	<p>පස සංරක්ෂණයේ වගකීම මධ්‍ය සහ පළාත් යන අංශ දෙකට ම ලබා දී ඇත.</p> <p>1951 අංක 25 දරන පනත යටතේ, ඒ සම්බන්ධ අධිකාරීත්වය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාට හිමි වේ. කෙසේ වුව ද මධ්‍යය මෙම ප්‍රාදේශීය ගැටලුවට හිසි පරිදි ප්‍රතිචාර නො දක්වයි.</p> <p>මෙය සම්භූත ලැයිස්තුවේ විෂයයක් වන හෙයින් ප්‍රඥප්ති සම්මත කිරීමෙන් පසුව පළාත් සභාවලට පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග දියත් කළ හැක.</p>
	<p>1999 අංක 35 දරන පැමැටි ආරක්ෂණ පනත 2 වැනි වගන්තිය:</p> <p>මෙම පනතින් ඔහු වෙත පවරා සහ භාරකර ඇති කාර්යයන් ඉටු කිරීම මගින් පනත පොදුවේ පරිපාලනය කිරීමේ වගකීම කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාට පැවරේ.</p> <p>1956 පැමැටි ආරක්ෂණ ආඥා පනත, 4 වැනි වගන්තිය:</p> <p>කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂවරයා හෝ ඔහු ලිඛිතව බලය පැවරූ ඕනෑ ම පුද්ගලයෙකු හෝ ඒ වෙනුවෙන් වන පරීක්ෂකවරයෙකු හෝ උප පරීක්ෂකවරයෙකුට සහයක් සහිතව හෝ රහිතව ඕනෑ ම යුක්ති සහගත අවස්ථාවක දී ඕනෑ ම ඉඩමක පැමැටි පළිබෝධක රෝග හෝ වල පැමැටි පිළිබඳ විමර්ශනය සහ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා එයට ප්‍රවේශවීමට නීත්‍යානුකූල බලය හිමි වේ. එවන් ඉඩමක අයිතිකරු හෝ පදිංචිකරුවා විසින් එම පරීක්ෂණයට අවශ්‍ය සියලු සාධාරණ පහසුකම් සැපයිය යුතු ය.</p>	<p>මධ්‍යය සහ පළාත් සභා යන අංශ දෙකට ම වගකීම් පවරා ඇත.</p> <p>මේ සම්බන්ධ අධිකාරී බලය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා වෙත පවරා ඇත. කෙසේ වුව ද ප්‍රඥප්ති සම්මත කිරීමෙන් පසුව පළාත් සභාවලට පැමැටි පළිබෝධක සම්බන්ධ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කළ හැක.</p>

4.3 පශු සම්පත් අංශයේ වගකීම්

තුන් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සාකච්ඡා කළ පරිදි පශු සම්පත් යනු කෘෂිකර්මාන්තයේ ප්‍රධාන අංශයක් සේ ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් විමර්ශන කළ විෂයය කි. කෙසේ වුව ද, වර්තමානයේ පශු සම්පත් සංවර්ධනය වෙත ම කැඩිනටි අමාත්‍යාංශයක් යටතට පත් කොට තිබේ. වගු සටහන් අංක 4.3 න් පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයට (ප.ස.ස.අ.) පවරනු ලැබූ විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන දැක් වේ.

වගු සටහන් 4.3: පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයට පැවරූ විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන

ආයතන	විෂයයන් සහ කාර්යයන්
<ol style="list-style-type: none"> 1. සත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව 2. ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය 3. ශ්‍රී ලංකා-ලිබියා කෘෂිකර්ම සහ පශු සම්පත් සංවර්ධන සංස්ථාව 4. සී/ස කිරියා මිලක් ඉන්ඩස්ට්‍රිස් ඔෆ් ලංකා සමාගම 5. සී/ස මිලක් ඉන්ඩස්ට්‍රිස් ඔෆ් ලංකා සමාගම 6. සී/ස මහවැලි පශු ව්‍යවසාය සමාගම 	<ol style="list-style-type: none"> 1. පශු සම්පත් සංවර්ධනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, සැලසුම් සහ වැඩසටහන් සම්පාදනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම 2. පශු සම්පත් කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීම 3. කීරි නිෂ්පාදනය හා බෙදා හැරීම 4. පශු වෛද්‍ය සේවා හා පර්යේෂණ කටයුතු 5. සතුන් රෝ කිරීම සහ ගවයන් රෝ කිරීම සඳහා ආධාර කිරීම 6. සත්ව රෝගවලින් ආරක්ෂාව හා සතුන් නිරෝධායනය. 7. සත්ව පහත පරිපාලනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය, අති විශේෂ, අංක 1482/9, 2007.01.29

කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති කටයුතු විමර්ශනකරණය කර ඇති හෙයින්, සත්ව පාලන අංශයේ ව්‍යාප්ති කටයුතු ද ස්වාභාවිකව ම විමර්ශන කරණයට ලක් වේ. කෙසේ වුව ද, වගු සටහන් අංක 4.3න් පෙන්වුම් කරන අන්දමට, පශු වෛද්‍ය සේවා සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පර්යේෂණ පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය යටතට පත් කොට ඇත. එහි අර්ථය වන්නේ පශු සම්පත් අංශයට අදාළ ව්‍යාප්ති කටයුතු සම්පාදනය සහ ක්‍රියාත්මක කරවීම මධ්‍යය විසින් හසුරුවන බවයි. පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයට පවරා ඇති සත්ව රෝගවලින් ආරක්ෂාව සහ සතුන් නිරෝධායනය, සත්ව පහත පරිපාලනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ වැඩසටහන්, සැලසුම් සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම ආදිය සමගාමී ලැයිස්තුවට අදාළ විෂයයන් වේ (වගන්ති 20, සමගාමී ලැයිස්තුව). එබැවින් එකී කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ බලය උත්පාදනය කිරීමේ හැකියාව මධ්‍යය සහ පළාත් සභා යන දෙ අංශයට ම පවතී. එකී කාර්යයන් සහ විෂයයන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ විධි විධානවලට පටහැනි නො වේ. පශු සම්පත් අංශයේ විමර්ශනකරණය කරන ලද කාර්යයන් වර්ධනය හෝ ශුන්‍ය බවට පත් කරන පශු සම්පත් සංවර්ධනයට අදාළ අනෙකුත් නීතිමය විධිවිධාන වගු සටහන් අංක 4.4 න් විස්තර කෙරේ.

4.4 වාර්මාර්ග අංශයේ වගකීම්

1900 දී වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීමට පෙර, 1856-1900 කාල පරිච්ඡේදය තුළ වාර්මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය සම්බන්ධ කටයුතු පොදු වැඩ දෙපාර්තමේන්තුව (පො.වැ.දෙ.) විසින් හසුරුවන ලදී. 1930 දශකයේ දී රාජ්‍ය සභාවේ එවකට කෘෂිකර්ම හා ඉඩම් අමාත්‍යවරයාට සිටී ගරු ඩී.එස්. සේනානායක මහතා විසින් අත්හැර දමා තිබූ පුරාතන වාර් ව්‍යාපාර නැවත ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීම රටේ නූතන වාර් සංවර්ධන යුගය දක්වා පෙර ගමන් කිරීමක් විය.

පරිපාලන විමර්ශනකරණයේ සිට දේශපාලන බල විමර්ශනකරණය දක්වා පැමිණි ගමනේ දී වාර්මාර්ග පරිපාලනය පසුකර පැමිණි වැදගත් සන්ධිස්ථාන පහත සඳහන් ආකාරයට දැක්විය හැක.

වගු සටහන් 4.4 : පශු සම්පත් අංශයට අදාළ නීතිමය විධි විධාන

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ විධි විධාන	පනත්/ආඥා පනත් සහ වක්‍ර ලේඛවලින් විස්තාරණය කළ අදාළ විෂයය කරුණු	විශේෂිත කරුණු
තව්වැනි උපලේඛනය, I ලැයිස්තුව, 20 වගන්තිය සත්ත්ව පාලනය පළාත ඇතුළත පශු සම්පත් සංරක්ෂණය කිරීම, රැක ගැනීම සහ වැඩි දියුණු කිරීම හා සත්ත්ව රෝග වැළැක්වීම		පළාත් සභාවලට පවරා ඇති විෂයයකි. කෙසේ වුව ද III ලැයිස්තුවේ විධි විධාන මගින් මේ හා සමාන බලතල මධ්‍ය සහ පළාත් සභා යන පාර්ශව දෙකට ම පවරා ඇත.
තව්වැනි උපලේඛනය, III ලැයිස්තුව, 20.1 වගන්තිය පශු සම්පත් සහ පශු නිෂ්පාදන නිපදවීම, සකස් කිරීම, බෙදා හැරීම සහ විකිණීම	1958 අංක 29 දරන සත්ත්ව පනත සතුන් මැරීමේ රෙගුලාසි, සතුන් හංවඩු ගැසීම, සතුන් බෝ කිරීම වැනි දියුණු කිරීම සඳහා වන වැඩි පිළිවෙළවල් සපයා දීම.	ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය අනුව ජාතික රජය සහ පළාත් සභා යන දෙ අංශයට ම වගකීම් බො දී ඇත. එම නිසා 1958 අංක 29 දරන සත්ත්ව පනතේ විධි විධාන 13 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ විධිවිධාන උල්ලංඝනය කරනු නො ලබයි.
තව්වැනි උපලේඛනය, III වැනි ලැයිස්තුව, 20.2 වගන්තිය: විද්‍යාගාර සහ විද්‍යා උපකරණ සැපයීම ඇතුළුව පශු කටයුතු, පුහුණු සේවා සහ පර්යේෂණ		ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය අනුව මධ්‍යය සහ පළාත් යන දෙ අංශයට ම වගකීම් පවරා ඇත.
තව්වැනි උපලේඛනය, III වැනි ලැයිස්තුව, 20.3 වගන්තිය සතුන් බෝ කිරීම, රැක බලා ගැනීම සහ සෞඛ්‍යය	1992 අංක 59 දරන සත්ත්ව රෝග පනත 2(1) කොටස: මේ පනතේ කාර්යය සඳහා (මෙහි මින් මතු අධ්‍යක්ෂවරයා යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරයා වශයෙන් හෝ සත්ත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරයා වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා හෝ තැනැත්තෙකු පත් කරනු ලැබිය යුතු ය. ඔහු මෙම පනත පොදුවේ ක්‍රියාත්මක කිරීම භාරව සිටිය යුතු ය.	ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය අනුව පළාත් සහ මධ්‍යය යන අංශ දෙකට ම මෙම වගකීම් පවරා ඇත. 1992 අංක 59 දරන සත්ත්ව රෝග පනතේ වසංගත හෝ ස්පර්ශයෙන් ව්‍යාප්ත වන රෝග ව්‍යාප්තවීම වැළැක්වීමේ බලය සත්ත්ව නිෂ්පාදන අධ්‍යක්ෂ වෙත පවරා ඇත. එය 13 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය සමග අනුකූල වේ.
තව්වැනි උපලේඛනය, III වැනි ලැයිස්තුව, 23 වගන්තිය: පහත සඳහන් දේ පිළිබඳ වෙළඳාම හා වාණිජ්‍ය, නිෂ්පාදනය, සැපයීම සහ බෙදා හැරීම 23(අ) ආහාර ද්‍රව්‍ය සහ ගව ආහාර		ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය අනුව මධ්‍යය සහ පළාත් සභා යන අංශ දෙකට ම වගකීම් පවරා ඇත.
තව්වැනි උපලේඛනය, III වැනි ලැයිස්තුව, 20.4 වගන්තිය: තණ බිම් පිහිටුවීම.		ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය අනුව මධ්‍යය සහ පළාත් සභා යන අංශ දෙකට ම වගකීම් පවරා ඇත.
තව්වැනි උපලේඛනය, III වැනි ලැයිස්තුව, 35 වගන්තිය: මනුෂ්‍යයින්ට, සතුන්ට හෝ ශාකවලට බලපාන ආසාදන හෝ ස්පර්ශක රෝග හෝ පළිබෝධ එක් පළාත්කීන් තවත් පළාතකට පැතිරයාම වැළැක්වීම		ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය අනුව මධ්‍යය සහ පළාත් සභා යන අංශ දෙකට ම වගකීම් පවරා ඇත.

- 1900 - වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීම.
- 1946 - දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටු පිහිටුවීම.
- 1957 - සුළු වාර්මාර්ග කළමනාකරණය සඳහා ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවීම.
- 1970 - මහවැලි සංවර්ධන මණ්ඩලය පිහිටුවීම.
- 1971 - ප්‍රාදේශීය සිවිල් ඉංජිනේරු සංවිධානය පිහිටුවීම (ප්‍රා.සී.ඉ.ස.). වාර්මාර්ග වැඩකටයුතු නඩත්තුව මෙම සංවිධානයට භාර දුණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් වාර්මාර්ග කටයුතු පරිපාලන විමර්ශනකරණයකට ලක් විය.
- 1977 - ප්‍රාදේශීය සිවිල් ඉංජිනේරු සංවිධාන විසුරුවා හැරීම සියලු වාර්මාර්ග කටයුතු නැවත වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව යටතට පවරා ගන්නා ලදී.
- 1987 - පළාත් සභා පිහිටුවීම.
- 1991 - පළාත් සභාවලට පවරා දී තිබූ අන්තර් පළාත් වාරි ව්‍යාපෘති නැවත වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවට පවරා ගැනීම
- 1994 - ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම

තුන් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සාකච්ඡා කළ පරිදි සුළු වාර්මාර්ග පළාත් සභා විෂයයක් වන නමුත් වාර්මාර්ග යනු සමගාමී විෂයයකි. තවදුරටත්, පළමු වැටුප්පත්තුවේ වගන්ති අංක 19 අනුව, පළාත් එකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගලා බසිනා ගංගා හා සම්බන්ධ වාර්මාර්ග යෝජනා ක්‍රම හෝ අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම හැර සියලු වාර්මාර්ග හා සම්බන්ධ ක්‍රම සම්පාදනය, ඒවා සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ නඩත්තු කිරීම පළාත් සභා විෂයයන් වේ. මෙහි ප්‍රතිපත්තිමය ගම්පොළ නැවත වන්නේ ගංගා සහ ඇළදොළවල් පළාත් මායිම් හරහා ගලා බැසීම නිසා ප්‍රධාන වාරි ව්‍යාපාරවලින් බැහැරව පවතින බොහෝ වාරි සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපාර මධ්‍යයේ වගකීම යටතේ පැවතීම ය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ එවැනි විධි විධාන නො සලකා හරිමින්, හිටපු වාර්මාර්ග අමාත්‍යවරයා (ගාමිණී දිසානායක මහතා) විසින් වගා කළ හැකි වපසරිය අක්කර 1000ට අඩු අන්තර් පළාත් වාරි ව්‍යාපාරවල පරිපාලනය පළාත් සභාවලට පැවරීමට තීරණය කරන ලදී. එම තීරණය අනුව ගොඩනැගිලි, වාහන සහ කාර්ය මණ්ඩලය ද සහිතව එවැනි ව්‍යාපාරවල නඩත්තුව පළාත් සභා වෙත පවරා දෙන ලදී. එසේ වුවත්, 1991 වන විට පෙනී ගියේ පළාත් සභා සතු මූල්‍ය සම්පත්වල මෙන් ම විශේෂඥතාවේ ද හිඟකම නිසා මෙම ව්‍යාපාර නිසි ලෙස නඩත්තු කිරීමට නො හැකි බවයි. මෙම පවරා දීමේ තවත් හානිකර බලපෑමක් වූයේ පරිපාලන වගකීම් පවරා දීමේ දී ලබාදුන් ඉංජිනේරුමය දත්ත සහ සැලසුම්, මෙහෙයුම් සහ නඩත්තු කටයුතුවලට අදාළ ලිපි ගොනු ආදී ලිපි ලේඛන අස්ථානගත වීම ය.

ප්‍රධාන වාරි ව්‍යාපාරවල වපසරිය නිරන්තරයෙන් ම පාහේ පළාත් සභා සීමාවන් ඔබ්බට පැතිරී පවතී. ජල මූලාශ්‍ර සහ බෙදා හැරීමේ ක්‍රමය පිළිබඳ අවබෝධය බොහෝ විට මධ්‍යයේ ආයතනයක් වන මෙහෙයුම් සහ නඩත්තු කටයුතු පාලනය කරන සංවිධාන සතු වේ. ප්‍රාදේශීය ජනතාව විසින් වාරි ව්‍යාපාර සඳහා කරන ඉල්ලීම්වලට එකඟ වී එවැනි සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සකස් කිරීමේ දී මධ්‍යයේ සංවිධාන සමග නිසි පරිදි සාකච්ඡා කිරීමක් නො කරයි. වැලිමඩි මැතිවරණ ආසනයේ බෝමුරැල්ල වැවෙන් උමා ඔය හරස් කොට බඳින ලද අමුණක් ඔස්සේ අක්කර 2005 ක් සඳහා වාරි ජලය සපනය ලදී. එසේ වුව ද, බෝමුරැල්ල වැව සහ උමා ඔය අතර ප්‍රදේශයක දී උමා ඔය හරස් කර පේරවැල්ල අමුණ ඉදි කර පළාත් සභාව විසින් අක්කර 80ක් සඳහා වාරි ජලය සපයනු ලැබිණි. ගොවි ජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් උමා ඔය දකුණු ඉවුරේ දෙහිපොළ අමුණ යටතේ අක්කර 30 ක් සහ වම් ඉවුරේ දඹුල්දෙන අමුණ යටතේ අක්කර 40ක් සඳහා ද වාරි ජලය සපයන ලදී. මෙම වාරි ව්‍යාපාර ප්‍රධාන පද්ධතියේ ජල කළමනාකරණයට බලපානු ලැබුව ද ඉහත කී සංවිධාන උමා ඔය ව්‍යාපෘති කමිටුව නියෝජනය කර නොමැත (කමලදාස, හදු, 2007).

වර්තමානයේ වාර්මාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ (වා.ජ.ක.අ.) කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයේ මධ්‍යයේ වාරි කර්මාන්ත සම්බන්ධ වගකීම දරනු ලබයි. වාර්මාර්ග සහ ජල

කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයට එහි කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වාර්ෂික දෙපාර්තමේන්තුව සහ ජල සම්පත් මණ්ඩලය ඇතුළු ජාතික මට්ටමේ ආයතන හතරක් අයත් වේ (වගු සටහන් 4.5 බලන්න). කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය යටතේ වන ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව අත්කර දෙසීයට අඩු වගා වපසරියකින් යුතු වාර් ව්‍යාපාරවල වගකීම පැවරුණු ජාතික මට්ටමේ ප්‍රධාන ආයතනය වේ. එම නිසා සියලු සුළු වාර් ව්‍යාපාරවල ඉදිකිරීම් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම්, නඩත්තුව සහ ජල කළමනාකරණය ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ වගකීම වේ (වගු සටහන් 4.6). මෑත කාලීනව කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය යටතේ වන ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරියට ඉදි කිරීම්/ නඩත්තුව ජල කළමනාකරණය මෙන් ම ප්‍රජා සංවර්ධනය ද පැවරී ඇත. දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ සභාපති වශයෙන් වාර් වැඩි කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ බලය හෝ වගකීම දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරයා/වරිය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. අන්තර් පළාත් වාර් ව්‍යාපාර හැර අනෙකුත් සියලු වාර් ව්‍යාපාර සම්බන්ධ වගකීම පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය සතු වුව ද දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ ඔවුන් හේ භූමිකාව ඉතා සීමිත බව පෙනේ.

ගොවීන් සහ නිලධාරීන් අතර සංවාදයකට සහ අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා අවස්ථාව ගොවි සංවිධාන විසින් සපයනු ලබයි. ඔවුන් කළමනාකරණ තීරණ සහ වගකීම්වල කොටස්කරුවන් වන අතර ක්‍රමවත් සහ විධිමත් වගා රැස්වීම් පැවැත්වීම මගින් අවසන් වගා කාල සටහන සකස් කිරීමට සහ එය අනුගමනය කිරීමටත් දායක වේ.

වාර් අංශයේ සමාජ සජීවීකරණය සඳහා යාන්ත්‍රණය වන්නේ ගොවි සහභාගිත්ව සංවිධානයයි. ගොවි සංවිධාන පිහිටුවීම ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ වගකීමක් වුවත් ව්‍යාපෘති සහ උපදේශක කමිටු පිහිටුවීම වාර්ෂික දෙපාර්තමේන්තුවේ වගකීමකි. සමාජ සජීවීකරණ අත්දැකීම් මේවාට ඔබ්බෙන්, එනම් ග්‍රාමීය සංවර්ධන පුහුණු සහ පර්යේෂණ ආයතනවල විපර්යාසකාරක වැඩසටහන් සමඟින් පවතී. ඉදිරියේ දී එම අත්දැකීම් පළාත් සභා වැඩසටහන්වලට පවරා දිය යුතු ය.

සැලසුම්කරණය, අයවැයකරණය පද්ධති කළමනාකරණ වැඩසටහන් සහ වාර් කෘෂිකර්මාන්තය කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රියා පටිපාටීන් අනුකලන සහ සම්බන්ධීකරණයෙන්, විශාල සැලසුම්කරණ, අයවැයකරණ රාමුවක සහ වැඩසටහන් කළමනාකරණ රාමුවක තුළ සිදුවන හරස් ආංශයක කාර්යයන් අන්තර්ගත කොට ගෙන ඇත. වගු සටහන් අංක 4.5 න් මධ්‍යයේ අදාළ අමාත්‍යාංශ දෙක වෙත පවරා ඇති විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන පෙන්නුම් කෙරේ.

වගු සටහන් 4.5: වාර්මාර්ග කාර්යයන් සඳහා වන අමාත්‍යාංශවලට පැවරූ විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන

ආයතන	විෂයයන් සහ කාර්යයන්
<p>වාර්මාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව 2. ජල සම්පත් මණ්ඩලය 3. මධ්‍යම ඉංජිනේරු හා උපදේශක කාර්යාංශය 4. සීමාසහිත මහවැලි වෙනවර කැපිටල් සමාගම 	<ol style="list-style-type: none"> 1. වාර්මාර්ග, ජලාශ සහ ජල කළමනාකරණය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් සහ වැඩසටහන් සම්පාදනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම. 2. වාර්මාර්ග සහ ජලාපවහන යෝජනා ක්‍රම 3. කරදිය බැහැර කිරීමේ යෝජනා ක්‍රම 4. වැසි ජලයෙන් නිසි ප්‍රයෝජන ගැනීම 5. ජල ගැලීම් වැළැක්වීම 6. ගංගා, ඇළදොළ සහ අනෙකුත් ජල මාර්ග දූෂණය වීම වැළැක්වීම. 7. වාර්මාර්ග, ජලාපවහන සහ ජල ගැලීම් පාලන යෝජනා ක්‍රම ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ඉදිකිරීම සහ මෙහෙයවීම. 8. ඉංජිනේරු උපදේශක සේවා සහ ඉදිකිරීම්
<p>කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ගොවි ජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව 2. ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය සහ මහවැලි පනත යටතේ පිහිටුවන ලද ආයතන 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ගොවිජන සේවා පනත පරිපාලනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම. 2. මහවැලි සංවර්ධනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති, සැලසුම් සහ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම. 3. මහවැලි අධිකාරි පනත පරිපාලනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

මූලාශ්‍ර: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය, අංක, 1482/9, 29.01.2007

සුළු වාර්මාර්ග පුනරුත්ථාපනය සහ නඩත්තුව පිළිබඳ සැලකීමේ දී එහි මූලික පරස්පරතා පවතී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනය යටතේ සුළු වාර්මාර්ග විමර්ශන විෂයයන් වන හෙයින් ඒවායේ වගකීම තනි තනි වශයෙන් පළාත් සභාවලට පැවරේ. කෙසේ වුව ද, ප්‍රායෝගිකත්වයේ දී සුළු වාර්මාර්ග සම්බන්ධ වගකීම ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවරා ගෙන ඇත. ග්‍රාමීය වැව් සහ වාර් මාර්ග සඳහා මැදිහත්වීමේ අධිකාරත්වය ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සතු වේ ය යන ව්‍යාජය සමඟින් එය ක්‍රියාවට නංවනු ලබයි. කෙසේ වුව ද ග්‍රාමීය වැව් සහ වාර්මාර්ග යන්තෙන් අර්ථ ගැන්වෙන්නේ කුමක් ද? යන්න පිළිබඳව නීතිමය අර්ථ කථනයක් නොමැත. ප්‍රායෝගිකව ග්‍රාමීය වැව් සහ වාර්මාර්ග යනු සුළු වාර්මාර්ග ම ය. අනෙක් අතට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයෙන් පළාත් සභාවලට සුළු වාර්මාර්ග ඉදි කිරීම, නඩත්තුව සහ කළමනාකරණය සඳහා වන විධි නියෝගයන් ලබා දී ඇත. සැබවින් ම, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ පළාත් සභා යන දෙපාර්තමේන්තු ම එකී කටයුතු සඳහා මැදිහත් වේ. මෙම තත්ත්වය, කාර්යයන් ද්විකරණය වීම, නාස්තිය මෙන් ම සම්බන්ධීකරණයේ අඩුලුහුඬුකම් සහ වගවීමේ දුර්වලතාවන් නිසා ඇතැම් වැව් නො සලකා හැරීමට ලක්වීම ඉහළ නැංවීමට ද හේතු වී ඇත.

මේ වන විට ද සඳහන් කර ඇති පරිදි, අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග වැඩකටයුතු සම්ප්‍රදායිකව ම වාර්මාර්ග අමාත්‍යාංශයේ වගකීමක් වන අතර වර්තමානයේ එය වාර්මාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය යටතට පත් කොට ඇත. කෙසේ වුව ද, වාර් මාර්ග ආඥා පනතේ 62(1) වගන්තිය යටතේ, වාර්මාර්ග අමාත්‍යාංශය මධ්‍යයේ අමාත්‍යවරයා විසින් උසුලන හෙයින් වර්තමානයේ වාර්මාර්ග හා ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයට සුළු වාර්මාර්ග නඩත්තු කටයුතු පාලනය කිරීමේ හැකියාව ඇත. වාර්මාර්ග ආඥා පනතේ 62(1) වගන්තියෙන්, මහා ව්‍යාපාරයක් හා සම්බන්ධ වන සුළු වාර් ව්‍යාපාර අයිතීකරුවන් විසින් නිවැරදි ලෙස නඩත්තු නො කිරීම හෝ මහා වාර් ව්‍යාපාරයේ එලදායිතාවට හානි පැමිණිය හැකි බවට වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂවරයා අදහස් කරන සුළු වාර් ව්‍යාපාර කළමනාකරණයට මැදිහත්වීමේ බලය වාර්මාර්ග අමාත්‍යාංශයට පවරා ඇත.

වාර්මාර්ග විෂයයේ විමර්ශන කරුණුවල කාර්යයන් වර්ධනය හෝ ශුන්‍ය කිරීමට දායක වන අනෙකුත් නීතිමය විධි විධාන වගු සටහන් 4.6 න් විස්තර කෙරේ.

වගු සටහන් 4.6 වාර්මාර්ග කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වන නීතිමය විධි විධාන

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ විධි විධාන	පනත්/ආඥා පනත් සහ වක්‍ර දේශවලින් විස්තරණය කළ අදාළ විෂයය කරුණු	සටහන්
<p>තව වැනි උපදේශනය, I වැනි ලැයිස්තුව, 9.2 වගන්තිය: සුළු වාර්මාර්ග කටයුතු පුනරුත්ථානය සහ නඩත්තු කිරීම.</p>	<p>2000 අංක 46 දරනු ගොවි ජන සංවර්ධන පනත 52(2) (xiv) වගන්තිය: ස්වකීය බල ප්‍රදේශය ඇතුළත වාර්මාර්ග කටයුතු ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම, නඩත්තු කිරීම සහ සංවර්ධනය සඳහා අරමුදල් යෙදවීමට ගොවිජන සංවර්ධන සභාවට බලය ඇත.</p> <p>52(2)(xv) වගන්තිය: සෑම ගොවි සංවිධානයක් ම, එහි බල ප්‍රදේශය තුළ ජල කළමනාකරණය, වාර්මාර්ග කටයුතු සහ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජල භාජිතය පිළිබඳ සහතික විය යුතු ය.</p> <p>1946 අංක 32 දරන වාර්මාර්ග ආඥා පනතේ 62(1) වගන්තිය: කිසියම් සුළු වාර් ව්‍යාපාරයක් එහි අයිතිකරුවන් විසින් නිසි පරිදි නඩත්තු නො කරන විට දී කිසියම් මහා වාර් ව්‍යාපාරයක් සමඟ සම්බන්ධ එවැනි සුළු වාර් ව්‍යාපාර මගින් මහා වාර් ව්‍යාපාරයේ එළදායීතාවට හානි පැමිණිය හැකි යැයි වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂවරයාගේ මතය අනුව, නියම කරන ලද කාල සීමාවක් තුළ එකී සුළු වාර් මාර්ග නිසි පරිදි නඩත්තු කිරීමට නියෝගයක් නිකුත් කිරීමට අමාත්‍යවරයාට හැක. එම නියෝගයෙන් පසුව එකී සුළු වාර්මාර්ග ව්‍යාපාරය එළදායීව නඩත්තු නො කළේ නම් එය වගන්ති අංක 56 යටතේ නඩත්තු කළ හැකි වේ.</p>	<p>කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා විෂයයන් පළාත් සභා සහ මධ්‍යය යන දෙ අංශයේ ම විෂයයන් වුව ද (තව වැනි ලැයිස්තුව, වගන්ති 8) 13 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් සුළු වාර්මාර්ග නඩත්තුව සහ පුනරුත්ථානය පළාත් සභාවලට පවරා ඇත. නමුත් මධ්‍යයේ දෙපාර්තමේන්තුවක් (ගොවි ජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව) ගොවි ජන සංවර්ධන පනතින් ගොවි ජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන හරහා මෙම විෂයය ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත. එම නිසා එය පළාත් සභා විෂයයකට මධ්‍යය මැදිහත් වීමක් ලෙස පෙනේ. එමෙන් ම එය ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ විධි විධානවලට පරස්පර වේ.</p> <p>ප්‍රධාන වාර් ව්‍යාපාරයන්ට, පළාත් සභා යටතේ වන වාර් ව්‍යාපාර භානි-දායක වන අවස්ථාවල දී ඒ සඳහා මධ්‍යයට මැදිහත්වීම සඳහා වාර්මාර්ග ආඥා පනතේ 62 වගන්තිය මගින් බලය පැවරේ. සුළු වාර්මාර්ග නඩත්තුව අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග-වලට තර්ජනයක් වන අවස්ථාවල දී එහි පුරණ නඩත්තුව සඳහා මැදිහත්වීමට මධ්‍යයට ලබා දී ඇති නීතිමය බලයක් ලෙස මෙය පෙනී යයි.</p> <p>1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (අනුෂංගික විධි විධාන) පනත යටතේ එකී තත්ත්වයට ප්‍රතිචර්ද්ධව යමින්, පළාත් වාර් මාර්ග අමාත්‍යවරයාට සහ පළාත් වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂවරයාට 1946 අංක 32 දරන වාර්මාර්ග ආඥා පනත ක්‍රියාත්මක කළ හැක.</p>

<p>තව වැනි උපලේඛණය, I ලැයිස්තුව, 19 වැනි වගන්තිය:</p> <p>පළාත් එකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගලායන ගංගා හා සම්බන්ධ වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රම හෝ අන්තර් පළාත් වාරිමාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම හැර සියලු වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රම හා සම්බන්ධ ක්‍රම සම්පාදනය, සැලසුම් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණය සහ නඩත්තු කිරීම.</p>	<p>63 (1) වගන්තිය</p> <p>කිසියම් සුළු වාරිමාර්ග ව්‍යාපාරයක් නිසි පරිදි නඩත්තු නො වන බවට හෝ එවැනි ව්‍යාපාරයක් නිසි පරිදි නඩත්තු නො කිරීමෙන් එවන් වෙනත් ව්‍යාපාරයක එලදායීතාවට හානි පැමිණිය හැකි බවට හෝ අනෙකුත් ව්‍යාපාරවල වාරි ඉඩම්වල හිමිකරුවන් හේ අභිලාෂයන්ට බාධා පැමිණ ඇති හෝ බාධා පැමිණිය හැකි යැයි ආණ්ඩුවේ ජපන්තවරයා සැකීමකට පත්වන අවස්ථාවක දී, පළමුව සඳහන් කළ වාරි ව්‍යාපාරය යටතේ වන වාරි ඉඩම් හිමියන් හේ රැස්වීමක් කැඳවීමටත් පවතින තත්ත්වය පිළිබඳ ඔවුන්ට කරුණු පැහැදිලි කිරීමටත්, සැකීමකට පත්වන සේ, නීතිමය රාමුව තුළ හෝ වෙනත් ආකාරයකින් අඩුලුහුදුකම් සඳහා ප්‍රතිකර්ම යෙදීමටත්, නිසි කටයුතු සැලසීම සඳහා ආණ්ඩුවේ ජපන්තවරයා විසින් උපදෙස් ලබා දිය යුතු ය.</p> <p>2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනත</p> <p>81 (1) වගන්තිය:</p> <p>යම් ගොවි සංවිධානයක බල ප්‍රදේශය තුළ පිහිටි සෑම වැවක්, වේලලක්, ඇලක්, ජල මාර්ගයක්, ඉවුරක්, රක්ෂිතයක් හෝ වෙනත් වාරි කර්මාන්තයක් ඒ ගොවි සංවිධානයේ අධීක්ෂණයට යටත් කරනු ලැබිය යුතු ය.</p> <p>82(1) වගන්තිය:</p> <p>ආණ්ඩුවේ යම් දෙපාර්තමේන්තුවක්, රාජ්‍ය සංස්ථාවක්, තැනැත්තෙකු හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයක් විසින් ගොවි සංවිධානයක බල ප්‍රදේශය තුළ වැවක්, වේලලක්, ඇලක් හෝ ජල මාර්ගයක් ඉදි කිරීමට යෝජනා කරනු ලබන හෝ යම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කරනු ලබන හෝ අවස්ථාවක එම යෝජිත ඉදිකිරීම හෝ ව්‍යාපෘතිය හෝ පිළිබඳව</p>	<p>වාරිමාර්ග ආඥා පනතින් දීඝාපතිවරයා වෙත වාරිමාර්ග සම්බන්ධ ඇතැම් බලතල ලබා දී තිබේ. 1990 අංක 30 දරන වාරිමාර්ග (සංශෝධිත) පනතට අනුව ආණ්ඩුවේ ජපන්ත යන්න මතු දැක්වෙන අන්දමට නිර්වචනය කර ඇත.</p> <p>“ආණ්ඩුවේ ජපන්ත” යන්නට අතිරේක දිසාපති, පළාත් වාරිමාර්ග විෂයය හැර අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් පළාත් සභාවේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් අයත් වේ (වගන්ති අංක 3, 1990 අංක 34 දරන වාරිමාර්ග (සංශෝධිත) පනත).</p> <p>කෙසේ වුව ද, 1991 දී ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්/වරියන් නැවත ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයට අනුයුක්ත කිරීම නිසා 1946 වාරිමාර්ග ආඥාපනතේ අංක 63(1) මගින් ලබා දී තිබූ කාර්යයන් සඳහා පළාත් සභා භූමිකාව අවම වූ බව පෙනේ.</p> <p>ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ 9 වැනි වගන්තිය පිළිබඳව සලකා බැලීමේ දී පළාත තුළ වන සියලු වාරිමාර්ග යෝජනා ක්‍රමවල නඩත්තුව සහ අධීක්ෂණය පළාත් සභා විෂයය කි. කෙසේ වුව ද, 2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනත අනුව වාරි ව්‍යාපාරවල අධීක්ෂණ බලය ගොවි සංවිධානවලට ලබා දී ඇත. නමුත් ගොවි සංවිධාන සහ පළාත් සභා අතර සෘජු සම්බන්ධතා ගොඩ නැඟී නොමැත. එම නිසා මෙම විධි විධාන 13 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ විධි විධානයන්ට පටහැනි වේ.</p> <p>මෙය කාර්යයන් විමර්ශනකරණය කිරීමට උදාහරණයක් වන නමුත් දේශපාලන බලතල විමර්ශනකරණයට උදාහරණයක් නො වේ.</p>
--	--	--

	<p>ගොවි සංවිධානය වෙත දැනුම් දී එම ගොවි සංවිධානයේ අදහස් විමසා බැලීම එම දෙපාර්තමේන්තුවේ හෝ සංස්ථාවේ හෝ ප්‍රධානියා ගේ ද එ තැනැත්තා ගේ හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයේ ද යුතුකම වන්නේ ය.</p> <p>1994 අංක 13 දරන වාර්මාර්ග (සංශෝධිත) පනත</p> <p>5 අ (1) වගන්තිය:</p> <p>අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග හා ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපාරයක කොටසක් වන සෑම මහා වාර් ව්‍යාපාරයක ම වාර්මාර්ග විෂයය භාර අමාත්‍යවරයා ගේ අමාත්‍යාංශ ලේකම් විසින් විශේෂයෙන් සඳහන් කරනු ලබන ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ කමිටුවක් වේ.</p> <p>එය සමන්විත වන්නේ :-</p> <p>(අ) කමිටුවේ සාමාජිකයන්ගෙන් සියයට පනහට අඩු නො වන සංඛ්‍යාවක් එම ප්‍රදේශයේ ගොවි සංවිධානවල නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත වීමට කටයුතු යෙදිය යුතු ය.</p> <p>(ආ) වාර්මාර්ග විෂයය භාර අමාත්‍යවරයා ගේ අමාත්‍යාංශ ලේකම් විසින් ව්‍යාපෘති කළමනාකරු කමිටුවේ සභාපති හෝ ලේකම් වශයෙන් කටයුතු කිරීමට පත්කළ යුතු ය.</p> <p>(ඇ) පහත සඳහන් නිලධාරීන් විසින් එක් නියෝජිතයෙක් බැගින් පත් කෙරේ.</p> <ul style="list-style-type: none"> i වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂ ii ඉඩම් කොමසාරිස් iii ගොවිජන සේවා කොමසාරිස් iv කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ සහ v සමුපකාර සංවර්ධන කොමසාරිස් <p>(ඈ) වාර්මාර්ග අමාත්‍යාංශයේ, ලේකම් විසින් තීරණය කරනු ලබන, අනෙකුත් අදාළ ආයතනයන් හි නියෝජිතයින්</p> <p>(ඉ) වාර් ව්‍යාපාරය පිහිටි ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ හෝ කොට්ඨාසවල හෝ ප්‍රාදේශීය ලේකම් හෝ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්/වරියන්</p>	<p>1994 අංක 13 දරන වාර්මාර්ග (සංශෝධිත) පනතේ 5 අ(1) වගන්තියෙන් සලසා ඇති විධි විධාන 13 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය සමඟ එකඟ ය. කෙසේ වුව ද, ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ කමිටුවේ අදාළ පළාත් සභා නියෝජිතයන් නියෝජනය නො වේ. පළාත් සභා විධි විධාන අනුව මහා වාර් ව්‍යාපාරවලට බලපෑම් කළ හැකි අන්දමේ වාර් ව්‍යාපාර ක්‍රියාත්මක කිරීමට පළාත් සභාවලට හැකි හෙයින්, අදාළ පළාත් සභා විසින් ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ කමිටුව නියෝජනය කළ යුතු වේ.</p> <p>5 (අ), (ආ), (ඇ), (ඈ) සහ (ඉ) වගන්ති මගින් මධ්‍යයට අයත් නිලධාරීන් පිළිබඳ සඳහන් කෙරේ. එම නිසා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ කමිටුව මධ්‍යයේ නිලධාරීන් විසින් මෙහෙයවනු ලබා යී.</p>
<p>නව වැනි උපලේඛනය III වැනි ලැයිස්තුව, 17.1 වගන්තිය:</p> <p>ජලය රැස්කර තැබීම සහ</p>	<p>1924 අංක 4 දරන ගංවතුරින් ආරක්ෂණවීමේ ආඥා පනත</p> <p>4 (1) වගන්තිය:</p>	<p>අධ්‍යක්ෂ යන්නට නිරවචනය - වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂ අදහස් වේ. මෙම ආඥා පනත යටතේ ව්‍යාපාර පිළියල කිරීමට සහ පවත්වාගෙන යාමට පත් කරනු ලබන වෙනත්</p>

<p>පාලනය කිරීම, ජලාපවහනය සහ වේලි ගංවතුරින් ආරක්ෂාව, ජල සම්පත් සැලසුම් කිරීම.</p>	<p>ගංවතුර ඇතිවිය හැකි ප්‍රදේශ වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කළ ඕනෑ ම ප්‍රදේශයක, එම ප්‍රදේශය ගංවතුරින් කාර්යක්ෂමව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ව්‍යාපාර සූදානම් කිරීමත්, අත්‍යවශ්‍ය වැඩකටයුතු සඳහා වියදම් ඇස්තමේන්තු ප්‍රකාශයට පත් කිරීමත් අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් කළ යුතු ය.</p> <p>4(2) වගන්තිය: අධ්‍යක්ෂවරයා විසින් එබඳු ජල ගැලුම් ප්‍රදේශයක සිතියමෙහි හි දිගෙන් යටවීමට හැඹුරු වූ ඉඩම්, වේලි, ජල බසනා කාණු, මෝයවල්, සොරොච්චි, ඇළ දොළවල් සහ නිර්මාණය හෝ නඩත්තු කිරීමට හෝ යෝජිත අනෙකුත් කාර්යයන් වර්ණ ප්‍රභේදකවලින් නිරූපණය කළ යුතු ය.</p> <p>වෙනස් කළ යුතු තත්වයේ පවතින යම් පොදු පාරක් හෝ ඉන් කොටසක් ද වර්ණ ප්‍රභේදක මගින් සිතියමෙහි නිරූපණය කළ යුතු ය. යෝජිත නව පොදු පාර පිහිටු වීමට වඩාත් ම යෝග්‍ය ස්ථානය රේඛාවකින් දැක්විය යුතු ය.</p> <p>7 වගන්තිය:</p> <p>ජල ගැලුම් පවතින ප්‍රදේශයේ පරිපාලන දිස්ත්‍රික්කයේ ආණ්ඩුවේ ඒජන්ත හෝ එබඳු ජල ගැලුම් ප්‍රදේශය එක් දිස්ත්‍රික්කයකට වඩා ප්‍රදේශයක පැතිර පවතිනම් එම ආණ්ඩුවේ ඒජන්තවරයාගෙන් එක් අයෙක් ද එම ප්‍රදේශයේ ගංවතුර අධිකාරිය සඳහා නම් කළ හැක. ජල ගැලුම් ප්‍රදේශයක් යටතට ගැනෙන යම් ප්‍රදේශයක් සම්පූර්ණයෙන් හෝ කොටසක් මග නගර සභා සීමාවක් තුළ වේ නම්, ජල ගැලුම් ප්‍රදේශය සඳහා වන ගංවතුර අධිකාරියට ආණ්ඩුවේ ඒජන්තවරයා වෙනුවට නගරාධිපති පත් කිරීමට නියෝග කිරීමට ඇමතිවරයාට හැක (වගන්ති 7, 1924 අංක 04 දරන ගංවතුරින් ආරක්ෂා වීමේ ආඥා පනත, ලංකාවේ ව්‍යවස්ථාදායක පනත්, 449 ඡේදය, 1956).</p>	<p>ඕනෑ ම ප්‍රදේශයකට හෝ වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂ හෝ අදහස් වේ. (වගන්ති අංක 2, ගංවතුරින් ආරක්ෂා වීමේ ආඥා පනත, ලංකාවේ ව්‍යවස්ථාදායක පනත්, 449 ඡේදය, 1956)</p> <p>ගංවතුරින් ආරක්ෂා වීමේ වගකීම් මධ්‍ය සහ පළාත් සභා යන දෙ අංශයට ම ලබා දී තිබේ. වාර්මාර්ග ආඥා පනත අනුව, මධ්‍යයට මෙම විෂයය පාලනය කළ හැක. කෙසේ වුව ද, මෙම කාර්යයන් සඳහා ප්‍රඥප්ති සම්මත කිරීමෙන් පළාත් සභාවලට මේ සඳහා අවශ්‍ය බලය ලබාගත හැක.</p>
<p>නව වැනි උපලේඛනය, III වැනි ලැයිස්තුව, 17.2 වගන්තිය</p> <p>ග්‍රාම සංවර්ධනය, සෞඛ්‍යය, අධ්‍යාපනය, වෘත්තීය සහ කාර්මික පුහුණුව, සමුපකාර වැනි අන්තර් පළාත් ඉඩම් හා වාර්මාර්ග යෝජනා ක්‍රමවලට සලසනු ලබන සේවා සහ වෙනත් පහසුකම්</p>		<p>මධ්‍යය සහ පළාත් සභා යන දෙ අංශයට ම වගකීම් පැවරේ.</p>
<p>නවවැනි උප ලේඛනය, I වැනි ලැයිස්තුව, II වැනි පරිච්ඡේදය අන්තර් පළාත් වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති,</p>		<p>මධ්‍යය සහ පළාත් සභා අංශ දෙකට ම වගකීම් පවරා ඇත.</p>

<p>2.1 රජය විසින් පළාත ඇතුළත ආරම්භ කරනු ලැබුවා වූ ද, පළාත් එකකට වැඩි ගණනක් හරහා ගලායන ගංගා වල පලය ගොදා ගනු ලබන්නා වූ ද, වාර්ෂික සහ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවලින් සමන්විත විය යුතු ය.</p> <p>එසේ වුව ද, පළාත් සභාවක් විසින් ඒ ගංගාවල පලය ගොදා ගනිමින් ඒ පළාත ඇතුළත වාර්ෂික සහ ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ද ආරම්භ කරනු ලැබිය හැකි ය.</p>		
<p>නව වැනි උපලේඛනය, II වැනි ලැයිස්තුව.</p> <p>ගංගා සහ පල මාරු, නැව් ගමනාගමනය සහ මුහුදු තරණය, ඓතිහාසික පල තීර, දේශීය පල තීරය, අනන්‍ය ආර්ථික කලාපය සහ මහාද්වීපික තටාකය සහ අභ්‍යන්තර පලය ඇතුළුව සම්පූර්ණ කලාපය, I වැනි ලැයිස්තුවේ 18 වැනි විෂයය යටතේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති ප්‍රමාණයට හැර රජයේ ඉඩම් සහ අක් වෙරළ.</p>		<p>මධ්‍යයට පමණක් වගකීම් ලබා දී ඇත.</p>
<p>(ග) ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුවේ පාලනය යටතේ, අන්තර් පළාත් ගංගා සහ ගංගා නිමිත විධිමත් කිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීම මහජන හිතකරව පිණිස අවස්ථාවෝචිත යැයි පාර්ලිමේන්තුව විසින් නීතියෙන් ප්‍රකාශයට පත්කරනු ලබන ප්‍රමාණයට අන්තර් පළාත් ගංගා සහ ගංගා නිමිත විධිමත් කිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීම.</p>		<p>මධ්‍යයට පමණක් වගකීම් පවරා ඇත.</p>

4.5 ඉඩම් අංශයේ වගකීම්

ඉඩම්, පළාත් සභා විෂයයක් වශයෙන් සඳහන් කළ ද දහතුන් වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ II වැනි පරිච්ඡේදයේ විධි විධානවලින් මධ්‍යය ශක්තිමත් කරන්නේ කෙසේ ද? යන්න 3.3 වගු සටහනෙන් මතු කර දැක්වීණි.

රටේ හි ඉඩම්වලින් සියයට අසූවකට ආසන්නව රජයට අයත් වන අතර අවම වශයෙන් පහත් සහ ආඥා පනත් තිස් නවයක් මගින් එම ඉඩම් පාලනය කිරීමෙන් පවතින සංකීර්ණ තත්ත්වය පෙන්වුම් කෙරේ (4.7 වගු සටහන බලන්න). තුන් වැනි පරිච්ඡේදයේ සඳහන් කළ පරිදි ඉඩම් යනු දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් විමධ්‍යගත කළ විෂයයන්ගෙන් එක කි. කෙසේ වුව ද 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 33 (ඇ) වගන්තියෙන් ඉඩම් පවරාදීමේ පරම බලය පනරජයේ පනාධිපතිවරයා වෙත හිමි කර දී ඇති අතර ඉඩම්

විෂයයේ කරුණු සම්බන්ධයෙන් පළාත් සභා භූමිකාව දැඩිව සීමා කර ඇත. වෙනත් ආකාරයකින් සඳහන් කරන්නේ නම් රාජ්‍ය ඉඩම් පාලනය කිරීමේ බලය ජනාධිපතිවරයා වෙත රඳවා තබා ගැනීම හරහා බලය මධ්‍යය සතු කරගෙන ඇත. එ බැවින්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයේ පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ ඉඩම් විෂයය සඳහන් කර තිබුණ ද රජයට අයත් ඉඩම් කළමනාකරණය පිළිබඳ සත්‍ය බලය තව දුරටත් ජනාධිපතිවරයා සතු වේ. තෙසේ වුව ද පළාත් සභා දෙකක් (බස්නාහිර සහ උතුරු මැද) එම වගකීම් ලබා ගැනීම සඳහා ප්‍රඥප්ති සම්මත කර ඇත. බස්නාහිර පළාත් සභාවේ 2002 අංක 07 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ප්‍රඥප්තියෙන් දැනටමත් පළාත් සභාව විසින් භාවිතා කරන ඕනෑ ම රජයේ ඉඩමක් 13 වැනි සංශෝධනයේ පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ II වැනි පරිච්ඡේදයේ 1.2 ඡේදය අනුව පළාත් සභාවට ප්‍රදානය කරන ලද්දක් සේ සලකා කටයුතු කිරීමට විධි විධාන සකසා ඇත. මෙය ඉහත සඳහන් කළ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධි විධානවලට පටහැනි බව පෙනේ.

වගු සටහන් 4.7: ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක නීති

1.	රජයේ ඉඩම් අනවසරයෙන් අල්ලා ගැනීමේ පනත (1840)
2.	මායිම් නිරවචන ආඥා පනත (1844)
3.	ප්‍රවේණි ඉඩම් සේවා ආඥා පනත (1852)
4.	විහාර ඉඩම් ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනත (1856)
5.	ඉඩම් සම්කෂණ ආඥා පනත (1866)
6.	සේවා භුක්ති ආඥා පනත (1870)
7.	කාලාවරෝධ ආඥා පනත (1871)
8.	ඉඩම් නැවත පවරා ගැනීමේ ආඥා පනත (1877)
9.	කැමැ ආඥා පනත (1907)
10.	පැමැව් ආරක්ෂණ ආඥා පනත (1924)
11.	ගංවතුරින් ආරක්ෂාපීමේ ආඥා පනත (1924)
12.	තේ පරයේණය ආඥා පනත (1925)
13.	පොල් පරයේණය ආඥා පනත (1925)
14.	රබර් පරයේණය ආඥා පනත (1930)
15.	රජයේ ඉඩම් සලකුණු කිරීමේ ආඥා පනත (1930)
16.	රජයේ ඉඩම් (හිමිකම්) ආඥා පනත (1931)
17.	ඉඩම් නිරවුල් කිරීමේ ආඥා පනත (1931)
18.	ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත (1935)
19.	සත්තව සහ ව්‍යක්ෂලතා ආරක්ෂණ පනත (1937)
20.	විහාර ඉඩම් (වත්දි) ආඥා පනත (1944)
21.	වාරිමාර්ග ආඥා පනත (1946)
22.	රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත (1947)
23.	තේ පාලන පනත (1949)
24.	ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත (1950)
25.	ඉඩම් ඉල්ලීමේ පනත (1950)
26.	පාංශු සංරක්ෂණ පනත (1951)
27.	රබර් නැවත වහා කිරීමේ (සහනාධාර) පනත (1953)
28.	ආහාර ආරක්ෂණ (වතු) පනත (1954)
29.	රබර් පාලන පනත (1956)
30.	තේ සහ රබර් ඉඩම් කැබලි කිරීමේ පනත (1958)
31.	කොළඹ දිස්ත්‍රික් (පහත් බිම් ප්‍රදේශ) පිළි සැකැස්ම සහ සංවර්ධන මණ්ඩල පනත (1968)
32.	ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ නීතිය, අංක 01 (1972)
33.	නාගරික සංවර්ධන අධිකාරී පනත (1978)
34.	රජයේ ඉඩම් (හිමිකම් ආපසු ලබා ගැනීමේ) පනත (1979)
35.	ඉඩම් ප්‍රදාන (විශේෂ විධි විධාන) පනත (1979)
36.	ගොවිජන සේවා පනත (1979) - 2000 පටන් ගොවිජන සංවර්ධන පනත
37.	මහවැලි අධිකාරී පනත (1979)
38.	ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරී පනත (1979)
39.	වෙරළ සංරක්ෂණ පනත (1981)

මූලාශ්‍රය : GOSL, Report of the Land Commission - 1987, Sessional Paper No III - 1990 page 151-152

ශ්‍රී ලංකා රජයේ ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් වූ කැබිනට් අමාත්‍යාංශයක් පවතී. ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයට අයත් විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන 4.8 වගු සටහනෙන් දැක් වේ.

වගු සටහන 4.8: ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයට පැවරූ විෂයයන්, කාර්යයන් සහ ආයතන

ආයතන	විෂයයන් සහ කාර්යයන්
<ol style="list-style-type: none"> 1. ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව 2. ඉඩම් නිරවුල් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව 3. මනුෂ්‍ය ඉඩම් දෙපාර්තමේන්තුව 4. ඉඩම් පරිහරණ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් අංශය 5. මනුෂ්‍ය ඉඩම් සහ සිතියම් ආයතනය 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් හා වැඩසටහන් සම්පාදනය හා ක්‍රියාත්මක කිරීම. 2. රජයේ ඉඩම් පරිපාලනය 3. ඉඩම් නිරවුල් කිරීම 4. ඉඩම් අත්කර ගැනීම 5. මැණුම් හා සම්පත් සම්බන්ධතා 6. ඉඩම් පරිහරණය සැලසුම්කරණය 7. නීති ප්‍රකාර ඉඩම් අත්කරු කිරීම සහ ඉඩම් නිරවුල් කිරීමේ ව්‍යාපෘති සංවර්ධනය කිරීම

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය, අංක 1482/9, 29.01.2007.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයේ නීතිමය විධි විධාන අනුව සමගාමී හෝ සංවෘත ලැයිස්තුවක් යටතේ සඳහන් වන කාර්යයන් සඳහා අවශ්‍ය පළාතේ පිහිටි ඉඩම් මධ්‍යයට භාවිතා කළ හැක. කෙසේ වුව ද, මධ්‍යය සතු බලය පාවිච්චි කිරීමට පෙර, අදාළ පළාත් සභාව දැනුවත් කිරීම සහ විමසීම කළ යුතු ය. මෙය නීතියකට වඩා ව්‍යවහාරය කි. අදාළ විමසීමෙන් දින 42 ක් ඇතුළත පළාත් සභා ප්‍රතිචාරය අපේක්ෂා කෙරේ. අදාළ කාලය තුළ පළාත් සභාව විසින් පිළිතුරක් ලබා නො දුන්නේ නම් ඒ සඳහා පළාත් සභාවේ එකඟතාව⁹ ලබා දුන් ලෙස සැලකේ (දැමයන්හි එම්.කේ.එන්. සහ ලුරුදු එම්.ඩී.එස්. 2007, පිටු 93). රජයේ ඉල්ලීම් සම්බන්ධයෙන් පළාත් සභාව එකඟ නො වන්නේ නම් අවශ්‍ය කාර්යය සඳහා පළාත් සභාව විසින් රජයට වෙනත් විකල්ප ඉඩමක් යෝජනා කළ යුතු වේ.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයේ පළමු ලැයිස්තුවේ 18 වැනි වගන්තියෙන් ඉඩම්, එනම් II වැනි පරිච්ඡේදයේ හි දක්වා ඇති ප්‍රමාණයට ඉඩම් කෙරෙහි හෝ ඉඩම් විෂයයේ හි ඇති අයිතිවාසිකම්, ඉඩම් භුක්තිය, ඉඩම් විකිණීම සහ අත්කරු කිරීම¹⁰ ඉඩම් පරිහරණය, ඉඩම්වල පදිංචි කිරීම සහ ඉඩම් වැඩිදියුණු කිරීම පළාත් සභා සතු වන බව විස්තර කෙරේ. කෙසේ වුව ද, මධ්‍යයේ අයිතිය සහ පළාත් සභා අයිතිය යටතේ වන ඉඩම් හඳුනා ගැනීමේ සහ මායිම් සලකුණු කිරීමේ හැකියාවක් නොමැත. 1989 දී මෙම සංකීර්ණතාව යටතේ කිරීම සඳහා ඉඩම් කොමසාරිස් (ඉ.කො.දෙ.) විසින් වක්‍රලේඛයක් නිකුත් කරන ලදී. පළාත් සභා පිහිටු වීමට පෙර ජනපද ව්‍යාපාරවල ඉඩම් කැබලි 2,800,000 ක් පමණ ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පරිපාලනය කරනු ලැබිණි¹¹. ඉහත වක්‍රලේඛය අනුව අන්තර් පළාත් ව්‍යාපාර හැර ජනපද පරිපාලන කාර්යය, ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ සිට පළාත් සභා වෙත පවරන ලදී. මෙම අවස්ථාවේ දී මානව සම්පත් ගොඩනැගීම, සිතියම්, ලිපි ලේඛන ඇතුළු භෞතික සම්පත් සහ අනෙකුත් දේපළ ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අදාළ පළාත් සභාවලට පැවරී ය. මෙම පැවරීමෙන් පසු, වගු සටහන අංක 4.9 න් දැක්වෙන පරිදි අන්තර් පළාත් ව්‍යාපාරවල ඉඩම් කට්ටි 150,000 ක් පමණක් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉතිරි විය.

වගු සටහන් 4.9: ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පරිපාලනය කරන ඉඩම් සංවර්ධන ව්‍යාපාර (1989 න් පසුව)

කලාපය	ප්‍රදේශය
අනුරාධපුර (කොටසක්) පොළොන්නරුව මහලංගණය අම්පාර දෙබරවැව ත්‍රිකුණාමලය	අනුරාධපුර, මන්නාරම, වවුනියාව, කුරුණෑගල පුත්තලම, මාකදුර පොළොන්නරුව මහනුවර, බදුල්ල, මාතලේ, (මාතලේ කොටසක්) අම්පාර, මඩකලපුව හම්බන්තොට, මොණරාගල, රත්නපුර ත්‍රිකුණාමලය

මූලාශ්‍රය: බොරැස්ස, එස්.ඩී.ජී.බී. පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩිමුළුවේ වාර්තාව, (සිංහල ප්‍රකාශනය) 2007, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය, පිටුව 50

රජයේ ඉඩම්වල භාරකරු වශයෙන් ඉඩම් කොමසාරිස්වරයෙකු නිර්දේශ කළ 1927 ප්‍රථම ඉඩම් කොමසම මගින් ගැඹියන්ට වාසිදායක වන අත්දැමින් එතෙක් පැවති ඉඩම් ප්‍රතිපත්තිය නැවත වෙනස් කරනු ලැබිණි. ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතේ 20 (අ) වගන්තිය යටතේ ඉඩම් කවිචේරියකින් තොරව බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ බලය ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් සතුව පවතී. 1989 න් පසුව අන්තර් පළාත් ව්‍යාපාරවල භාර මෙම බලය පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් (ප.ඉ.කො.) වෙත පැවරිණි (බොරැස්ස එස්.ඩී.ජී.බී., 2007, පිටුව 50). මෙම විධි විධානයන්ට අමතරව, 1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (අනුමාණික විධි විධාන) පනත මගින් පළාත් සභා බලාත්මක කර ඇත (පරිශිෂ්ට vi).

කෙසේ වුව ද, ජනපද ව්‍යාපාරවල (අන්තර් පළාත් හෝ වන) ඉඩම් නිරවුල් කිරීම, ඉඩම් භාවිතය, ඉඩම් සංවර්ධනය ආදී ඇතැම් විෂයයන් සහ කාර්යයන් පළාත් සභා විෂයයන් සහ කාර්යයන් සමග අතිපිහිත වේ. 4.10 වගු සටහනින් ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධනය වගකීම් බෙදා හදා ගැනීම සඳහා වන නීතිමය විධි විධාන විස්තර කෙරේ.

9. පසුවා ගැනීම 2007 පෙබරවාරි 19 දින හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ දී “පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය” පිළිබඳ පැවති විද්වත් වැඩිමුළුවේ දී ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල්, එස්.ඩී.ජී.බී. බොරැස්ස ඉදිරිපත් කළ කරුණු, බලන්න නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිමා ඉරිදු එම්.ඩී.එස්., වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 21, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය.

10. ඉහත ග්‍රන්ථය, පිටු 92

වතු සටහන් 4.10: ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධනය සම්බන්ධ නීතිමය විධි විධාන

13 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ විධි විධාන	ව්‍යවස්ථා/පනත්/ආඥා පනත් සහ චක්‍රලේඛ මගින් වර්ධනය කළ අදාළ විෂයය කරුණු	සටහන්
<p>9 වැනි උපලේඛනය, I වැනි ලැයිස්තුව, 18 වැනි වගන්තිය: ඉඩම්</p> <p>ඉඩම්, එනම් II වැනි පරිච්ඡේදයේ හි දක්වා ඇති ප්‍රමාණයට ඉඩම් කෙරෙහි හෝ ඉඩම් විෂයයේ හි ඇති අයිතිවාසිකම්, ඉඩම් භුක්තිය, ඉඩම් විකිණීම සහ අත්සතු කිරීම, ඉඩම් විශ්ලේෂණය, ඉඩම්වල පදිංචි කරවීම සහ ඉඩම් වැඩි දියුණු කිරීම.</p> <p>II වැනි පරිච්ඡේදය</p> <p>රජයේ ඉඩම් පනර්ජය සතුව දිනට ම පැවතිය යුතු අතර 33 (ඇ) ව්‍යවස්ථාව අනුව හා එම කාරණය පාලනය කෙරෙන ලිඛිත නීතියට අනුව එම ඉඩම් බැහැර කළ හැකිය.</p>	<p>සමාජවාදී පනර්ජයේ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 33 (ඇ) ව්‍යවස්ථාව (පිටු: 21) පනත සඳහන් පරිදි වේ.</p> <p>ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භවීමට පෙර හෝ පසුව හෝ පනවන ලද යම් ලිඛිත නීතියකින් හෝ ප්‍රකාශිතව ම තමා වෙත පවරා හෝ නියම කර ඇත්තා වූ බලතලවලට සහ කාර්යයන්ට අමතරව, පනාධිපතිවරයාට,</p> <p>(ඇ) පනර්ජයේ රාජ්‍ය මුද්‍රාව භාරයේ තබා ගැනීමට ද අනුමානවරයා ද, අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනෙකුත් අමාත්‍යවරයන් ද, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අග්‍ර විනිශ්චයකාරවරයා සහ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අනෙකුත් විනිශ්චයකාරයන් ද පත් කිරීමේ අධිකාර පත්‍රවල සහ පනර්ජයට අයත් වූ ද ප්‍රදානය කිරීමට හා පවරා දීමට පනාධිපතිවරයාට නීතියෙන් නියමව ඇත්තා වූ ද, නැතහොත් බලය පැවරී ඇත්තා වූ ද, ඉඩකඩම් සහ නිශ්චල දේපල ප්‍රදානය කිරීමේ දී හෝ පවරා දීමේ දී ඒ සම්බන්ධ ප්‍රදාන පත්‍රවල හා පැවරුම් පත්‍රවල රාජ්‍ය මුද්‍රාව තබා, අත්සන් කිරීමට ද, රාජ්‍ය මුද්‍රාව තැබිය යුතු වෙනත් සෑම ලේඛනයක ම රාජ්‍ය මුද්‍රාව තබා අත්සන් කිරීමට ද බලය ඇත්තේ ය.</p> <p>බස්නාහිර පළාත් සභාවේ ඉඩම් සංවර්ධන ප්‍රඥප්තියේ 2(1) වගන්තිය</p> <p>පළාත් සභා විෂයයන් සඳහා පළාත් සභාව විසින් දැනටමත් භාවිතා කරන ඕනෑ ම රජයේ ඉඩමක් මෙම පනත ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භයේ පටන්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 9 වැනි උපලේඛනයේ</p>	<p>පළමු ලැයිස්තුවේ 18 වැනි වගන්තිය මගින් පළාත් සභාවලට ඉඩම් සම්බන්ධ වගකීම් ලබා දී ඇතත්, එම ලැයිස්තුවේ ම II වැනි පරිච්ඡේදයෙන්, පළාත් සභාවල බලතල දැඩිව සීමා කර ඇත.</p> <p>පනාධිපතිවරයාට පවතින බලය මගින්, රජයේ ඉඩම් ප්‍රදානය සහ පවරා දීම තවදුරටත් මධ්‍යයයේ විෂයයන් වී ඇත. කෙසේ වුව ද බස්නාහිර පළාත් සභාව විසින් සම්මත කරනු ලැබූ 2002 අංක 7 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ප්‍රඥප්තියෙන් මෙම ප්‍රඥප්තිය ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ වන අවස්ථාව වන විට පළාත් සභාව විසින් භාවිතා කරනු ලබන යම් රජයේ ඉඩමක් වේ නම් එය පළාත් සභාව වෙත පවරනු ලැබුවක් ලෙස සඳහන් කර ඇත. මෙය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 33 (ඇ) වගන්තිය අනන්‍යතාවලට පරස්පර වීමක් බව පෙනේ.</p>

<p>ලිඛිත තීරණයට අනුව එම ඉඩම් බැහැර කළ හැකිය.</p>	<p>පළාත් සභා ලැයිස්තුවේ II වැනි පරිච්ඡේදයේ 1.2 පරිදි රජය විසින් පළාත් සභාව වෙත පවරා දෙනු ලැබූ ඉඩමක් ලෙස සැලකේ. ජනාධිපතිවරයාගෙන් විධිමත්ව ඉඩම් ලබා ගැනීමත් පසුව පළාත් සභාවේ ඉඩම් විෂය භාර අමාත්‍යවරයා විසින් ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රයේ එය ප්‍රසිද්ධ කිරීමට කටයුතු යොදනු ඇත.</p> <p>1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත, 2 (අ) වගන්තිය</p> <p>ඉඩම් කොමසාරිස්වරයෙක් පත්කළ යුතු ය. ඔහු රජයේ ඉඩම් පරිපාලනය සම්බන්ධයෙන් සියලු ම දිසාපතිවරුන් සහ ඉඩම් නිලධාරීන් ගේ පොදු අධීක්ෂණය සහ පාලනයත්, මෙම ආඥා පනතින් ඔහු වෙත පැවරූ රාජකාරි සහ බලතල ක්‍රියාවට නැගීම සහ ඉටු කිරීමත් යන වගකීම් උසුලන්නේ ය.</p>	<p>1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත මගින් ඉඩම් කැබලි කිරීම, මාරු කිරීම/විකිණීම තහනම් වූ තත්ත්වයන්ට යටත්ව රජයේ ඉඩම් කට්ටිකරුවන්ට පැවරීම සහ ජානපදිකයන් කැඳවීම සඳහා වන විධි විධාන සකසා ඇත. මෙය නිදහස් භුක්ති ක්‍රමයකට වඩා දිගු කාලීන බඳු ක්‍රමයකට අවස්ථාව සලසනු ලබයි. ඉඩම් පරිපාලන පද්ධතියේ අග්‍රය ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් කාර්යාලය ය. 1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධි විධාන) පනත අනුව ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ ඉඩම් කොමසාරිස්වරයා ගේ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්වරයාට හැක.</p> <p>දිසාපතිවරයාට පැවරුණු යම් යම් බලතල 1992 අංක 58 දරනු බලතල පැවරීමේ (ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට) පනත අනුව ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් විසින් ක්‍රියාවට නැගිය හැක.</p> <p>කෙසේ වුව ද, 2007 පෙබරවාරි 19 දින හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ පැවති විද්වත් වැඩමුළුවේ දී, ප්‍රකාශයට පත් වූ කරුණක් වන්නේ, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, දිස්ත්‍රික් ලේකම් හරහා රාජ්‍ය පරිපාලන අමාත්‍යාංශයට සෘජුව වග කියන බව යි. ඉඩම් අමාත්‍යාංශය වෙතින් ලැබෙන විධි විධාන කෙරෙහි ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු නොකරන බව යි.</p> <p>මූලාශ්‍රය: දමයන්ති, එම්.කේ.එන්. සහ ලුර්දු එම්.ඩී.එස්, පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය</p>
--	--	---

පුස්තකාලය
LIB
2007

<p>තවදානී උපලේඛනය, II වැනි පරිච්ඡේදය, 2.3 වගන්තිය.</p> <p>මේ ව්‍යාපෘති නිසා, ඇතිවන කෘෂිකාර්මික ඉඩම්වල සහ නිවාසස්ථාන ඉඩම් දැරිය හැකි ප්‍රමාණය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සහ උපමාන පළාත් සභා විමසා ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව විසින් නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය.</p> <p>තෝරා ගැනීමේ උපමාන කෙරෙහි සැලකිලිමත්ව නිශ්චය කරනු ලැබිය යුතු ය. මේ ප්‍රතිපත්ති නියම වශයෙන් අදාළ කර ගැනීම, කට්ටිකරුවන් තෝරා ගැනීම සහ ඒ හා සම්බන්ධ වෙනත් ආනුෂංගික</p>	<p>1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත, 20 වැනි වගන්තිය: ඉඩම් කළුපේරියකින් හැර ඉඩම් පැවරිය නො හැක.</p> <p>1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත, 22 (1) වගන්තිය.</p> <p>අත්සතු කිරීමට යෝජිත ඉඩම සඳහා අයදුම්පත් කැඳවීමට පෙර 21 වැනි වගන්තිය යටතේ ඉඩම් කළුපේරිය පැවැත්වීම සඳහා දින නියම කර දිසාපති විසින් ඒ බව දැන්වීමකින් ප්‍රසිද්ධ කළ යුතු ය.</p> <p>1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත, 23(1) (අ) (ආ) සහ (ඇ) වගන්ති</p> <p>ඉඩම් කළුපේරියේ දී, දිසාපතිවරයා ඔහු හෝ ඇතිමතය පරිදි, (අ) ක්ෂණිකව, අනාගත දිනයක හෝ එයට පෙර හෝ අයදුම්කරුවෙකුට රජයේ ඉඩම් පැවරීමට හෝ බලපත්‍ර දීමට (ආ) ඕනෑම අයදුම්පතක් සලකා බැලීම කළ දැමීම (ඇ) ඕනෑම අයදුම්පතක් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම කළ හැක.</p> <p>1993 අංක 22 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) පනත, 23 (ආ) වගන්තිය</p> <p>රජයේ ඉඩම් පැවරීම සඳහා පුද්ගලයෙකු තෝරා ගැනීමේ සිට වසරක දී එම ඉඩම සංවර්ධනය කිරීම පැහැර හැර හෝ සංවර්ධනය කිරීමට අසමත් වී හෝ එම ඉඩමේ පදිංචි වීමට අසමත් වී හෝ ඇති බව ඉඩම් කොමසාරිස්වරයා හෝ නිගමනය වේ නම් ඉඩම් කොමසාරිස්වරයාට එය නිවේදනය කළ හැක.</p> <p>1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත, 29 (1) වගන්තිය.</p> <p>සෑම පැවරුමක් ම, එම කරුණ සම්බන්ධයෙන් පනවා ඇති රෙගුලාසි ප්‍රකාරව, එය නිකුත් කළ අවස්ථාවේ ම දිසාපතිවරයා විසින් ලියාපදිංචි කළ යුතු ය.</p>	<p>පිළිබඳ විද්වත් වැඩිමුළුවේ වාර්තාව, හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය, වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 21, 2007 පිටු.56)</p> <p>ඉඩම් කට්ටිකරුවන් තෝරා ගැනීම ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යය සහ පළාත් සභා අතර පරස්පරතාවක් නොමැත.</p>
---	---	--

<p>කාරණා පළාත් සභාවල බලතල වලට ඇතුළත් විය යුතු ය.</p> <p>නවවැනි උපලේඛනය II වැනි පරිච්ඡේදය</p> <p>3. ජාතික ඉඩම් කොමිෂම 3.1 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව විසින්, ජාතික ඉඩම් කොමිෂන් සභාවක් පිහිටුවිය යුතු අතර එ කොමිෂන් සභාව රජයේ ඉඩම් පාවිච්චිය හා සම්බන්ධ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීම පිළිබඳව වගකිව යුතු ය. මේ කොමිෂන් සභාවට දිවයිනේ සියලු ම පළාත් සභාවල නියෝජිතයින් ඇතුළත් විය යුතු ය.</p> <p>නව වැනි ලේඛනය, පළමු ලැයිස්තුව, 26 වගන්තිය:</p> <p>පාර්ලිමේන්තුව විසින් පනවන ලද යම් නීතියක් මගින් හෝ එ යටතේ හෝ අවසර දී ඇති ප්‍රමාණයට පළාත ඇතුළත පතල් හා ඛනිජ සංවර්ධනය විධිමත් කිරීම.</p> <p>නවවැනි උපලේඛනය, I වැනි ලැයිස්තුව, 36:13 වගන්තිය ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත යටතේ අත්සතු කරන ලද ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් ගාස්තු.</p> <p>නවවැනි උපලේඛනය, I වැනි ලැයිස්තුව, 36:16 වගන්තිය</p> <p>ආදායම් තක්සේරුව සහ එකතු කිරීම ඇතුළු ඉඩම් ආදායම සහ ආදායම් කාර්ය සඳහා ඉඩම් වාර්තා සම්බන්ධයෙන් පවත්වා ගෙන යාම.</p>	<p>1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත, 88 වගන්තිය:</p> <p>ඉඩම් හිමිකරු ඉඩමේ හිමිකාරිත්වය සඳහා අවශ්‍ය වන සුදුසුකම් පෙන්වීමට අසමත් යැයි දිසාපතිවරයාට හැඟී යන්නේ නම්, එම හිමිකම අවලංගු කිරීමට අනුණ්ඩුකාරවරයාට නිර්දේශ කරමින් රෙගුලාසි ආකෘති පත්‍රයකින් දැනුම්දීමත් එය ප්‍රසිද්ධ ස්ථානයක නිවේදනයකින් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමටත් දිසාපතිවරයාට බලය හිමි වේ.</p> <p>1947 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත, 11 වගන්තිය: යම් රජයේ ඉඩමක් තුළ පොළව යට හෝ මතු පිට පවතින යම් ඛනිජ නිෂ්පාදනයක් හෝ ඛනිජ තෙල් වෙනත් විශේෂ ආකාරයකින් පවරා දුනහොත් මිස මෙම ආඥා පනත යටතේ රජයේ ඉඩම් පවරා දීම එම ඛනිජ සඳහා අයිතිය පවරාදීමක් ලෙස නො සැලකේ. එ වැනි සියලු ඛනිජ, ඛනිජ නිෂ්පාදන සහ ඛනිජ තෙල් එ වැනි යම් පවරාදීමකට යටත් වන තෙක්, සම්පූර්ණයෙන් ම කිරීටයේ දේපලක් ලෙස සැලකිය යුතු ය.</p>	<p>ජාතික ඉඩම් කොමිෂන් සභාව පිහිටුවන තුරු හමුදකාර සහ සාමූහික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වන අවස්ථා ප්‍රතික්ෂේප වේ.</p>
--	---	--

<p>නවවැනි උපලේඛනය, I වැනි ලැයිස්තුව, 36:17 වගන්තිය:</p> <p>පාර්ලිමේන්තුව විසින් පනවන ලද නීති මගින් අවසර දෙන ලද ප්‍රමාණයට ඊජයේ දේපළ ද, ඇතුළු ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි සම්බන්ධයෙන් බදු</p> <p>නව වැනි උපලේඛනය I වැනි ලැයිස්තුව, 36:18 වගන්තිය:</p> <p>පාර්ලිමේන්තුව විසින් පනවන ලද නීති මගින් නියමිත යම් සීමා ඇතුළත සහ යම් නිදහස් කිරීමේදීමට යටත්ව, බණිප අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් බදු</p> <p>නවවැනි උපලේඛනය, II වැනි ලැයිස්තුව:</p> <p>තෙල් බිම් සහ බණිප තෙල් සම්පත් විධිමත් කිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීම:</p> <p>පෙට්‍රොලියම් සහ පෙට්‍රොලියම් නිෂ්පාදන, භයානක අත්දැකීම් ගිණි ගන්නා සුළුයැයි පාර්ලිමේන්තුව විසින් නීති මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන වෙනත් ද්‍රව හා ද්‍රව්‍ය: සහ</p> <p>ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුවේ පාලනය යටතේ පතල් හා බණිප සම්පත් සංවර්ධනය විධිමත් කිරීම මහජන හිත පිණිස වන්නේ යැයි පාර්ලිමේන්තුව විසින් නීති මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබන ප්‍රමාණයට, පතල් හා බණිප සම්පත් සංවර්ධනය විධිමත් කිරීම.</p>		<p>මධ්‍යයට පමණක් බලතල ලබා දී ඇත.</p>
---	--	--------------------------------------

4.6 සමාජ හිඟ

කෘෂිකර්මාන්තය සහ ඒ හා සම්බන්ධ විෂයයන් වන පශු සම්පත්, වාරි මාර්ග සහ ඉඩම් 13 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් විමධ්‍යගත කරන ලද ඒවා වේ. කෙසේ වුව ද, පාර්ලිමේන්තු පනත් සහ පරිපාලන වකු ලේඛ මගින් විමධ්‍යගත කළ බලතල බලපෑමට ලක් වේ. කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා විමධ්‍යගත විෂයයන් වුවත් ශ්‍රී ලංකා රජය කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා විෂයයේ වගකීම් පැවරුණු අමාත්‍යාංශ ගණනාවක් අඩුකළ පවත්වා ගෙන යයි. ව්‍යාප්ති, කෘෂිකාර්මික සේවා සහ කෘෂිකාර්මික සැලසුම් වැනි බොහෝ විමධ්‍යගත විෂයය කරුණු කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය හෝ ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සහ පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය සහ

එහි දෙපාර්තමේන්තු වැනි මධ්‍යයේ අමාත්‍යාංශ විසින් ආවරණය කරනු ලබන කාර්යයන් සහ බලතල සමුදාය සමගින් අතිපිහිතවීම හෝ පරස්පර විරෝධීවීම සිදු වේ. 13 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් සුළු වාර්මාර්ග ප්‍රතිසංස්කරණය පළාත් සභාවලට ලබා දී ඇති නමුත් මධ්‍යය (ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව) ගොවිජන සංවර්ධන පනත නිර්මාණය කිරීම මගින් ගොවි ජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන හරහා එම විෂයය ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනයට පරස්පර විරෝධීව පළාත් සභා විෂයයකට මධ්‍යය මැදිහත්වීමක් මෙයින් පෙන්නුම් කෙරේ. ඉතිරි, 13 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් විමධ්‍යගත කළ එක් විෂයය කි. කෙසේ වුව ද, 1978 ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 33 (ඇ) ව්‍යවස්ථාව මගින් ඉතිරි සම්බන්ධයෙන් වන පළාත් සභා භූමිකාව දැඩි ව සීමා කර ඇත.

ව්‍යවස්ථාවෙන් ඔවුන් වෙත පැවරූ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රඥප්ති සම්මත කිරීමට පළාත් සභාවලට හැකි වුව ද, කෘෂිකර්මය හා ඒ හා සම්බන්ධ විෂයයන් පිළිබඳ ප්‍රඥප්ති සම්පාදනයට බොහෝ පළාත් සභා විසින් කටයුතු කර නොමැත. කෙසේ වුව ද මධ්‍යම පළාත් සභාව පමණක් කෘෂිකර්මය සම්බන්ධ ප්‍රඥප්තියක් සම්මත කර ඇති අතර උතුරු, මැද පළාත ගොවි ජන සේවා ප්‍රඥප්තියක් ද බස්නාහිර පළාත් සභාව ඉතිරි සංවර්ධනය පිළිබඳ ප්‍රඥප්තියක් ද සම්මත කර ඇත. නමුත් මෙකී ප්‍රඥප්තිවල ඇතැම් විධි විධාන ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධානවලට පරස්පර විරෝධී වේ.

කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති ක්‍රමය, විෂයය විමධ්‍යගත කිරීමෙන් පසුව තවදුරටත් බණ්ඩනය වී ඇත. කෘෂිකර්මය විමධ්‍යගත විෂයයන් වුව ද, ග්‍රාමීය මට්ටමේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ දී වැදගත් භූමිකාවක් උසුලන ගොවි සංවිධාන සහ පළාත් සභා සම්බන්ධීකරණයට යාන්ත්‍රණයක් නොමැත. මෙම තත්ත්වය තුළ සම්බන්ධීකරණයේ අඩු ලෙසින් සේ ම සේවාවන් බෙදාහැරීම සඳහා වන දුර්වල/මට්ටමක පවතින වගවීමේ ස්වභාවය නිසා ඇතැම් වැඩිකටයුතු නො සලකා හැරීම සහ නාස්තියත්, කාර්යයන් ද්විකරණයවීමත් සිදු වේ.

පස්වැනි පරිච්ඡේදය

ආයතනික සැකසුම සහ සම්පත් වෙළඳාම

5.1 හැඳින්වීම

මෙම පරිච්ඡේදයේ කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්තිය සහ අනෙකුත් සහායක පද්ධතීන්, කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සැලසුම්, සත්ත්ව පාලනය, ඉඩම් සහ වාර්ථාගත අංශවලින් මධ්‍ය සහ පළාත් සභා යන මට්ටම් දෙකේ දී ම කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වන ආයතනික සැකැස්ම විමර්ශනය කෙරේ. මෙහි දී තවදුරටත්, පළාත් සභාවලට සම්පත් පවරා දීමේ ව්‍යවස්ථා සහ කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ දී පළාත් සභා මුහුණ දෙන ගැටලු, සීමා සහ ප්‍රවණතා පිළිබඳ විමසා බැලේ.

5.2 කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා ජාතික සහ පළාත් මට්ටම්වල ආයතනික සැකසුම්

සිව් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සාකච්ඡා කළ පරිදි, කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්වලට මධ්‍ය සහ පළාත් සභා යන දෙ අංශය ම මැදිහත් වේ. අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, ආයතන සහ මණ්ඩල රාශියකට කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වන වගකීම් ඉටු කිරීමට පැවරී ඇත. සිව් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සටහන් කළ අන්දමට කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ සංවර්ධනයෙහි මූලික වගකීම් කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය සතු වේ. කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයට අමතරව ජාතික ගොඩ නැගීමේ සහ වතු යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය වෙත කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ ඇතැම් වගකීම් බෙදා දී ඇත.

කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය සතුව දෙපාර්තමේන්තු දෙකක්, නාමිකව සඳහන් කරන්නේ නම් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සහ ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව (ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව) සහ තවත් ආයතන හෝ මණ්ඩල පහළොවක් පවතී (5.1 වතු සටහන). ඉහත දෙපාර්තමේන්තු ද්විත්වය තම ක්‍රියාකාරකම් සහ වගකීම් ක්ෂේත්‍ර මට්ටම දක්වා විභේදනය (පරිපාලන විමර්ශනකරණය) කර ඇත. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජෙනරාල්වරයා යටතේ පාලනය වේ. අනුරාධපුර, මහනුවර, කුරුණෑගල සහ මාතර පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරුන් යටතේ ද, අනෙකුත් පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක සහකාර කොමසාරිස්වරුන් යටතේ ද පාලනය වේ. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සතුව දීප ව්‍යාප්තව ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන/ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන 547ක් පමණ පවතී. සාමාන්‍යයෙන් එක් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයක ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන 2-3 පිහිටුවා ඇත. බිම් මට්ටමේ (ග්‍රාම නිලධාරී වසම්වල) නිලධාරීන් වශයෙන් කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරු 9,600 ක් ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ සේවය කරති.

කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල්වරයා යටතේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරනු ලබා සිටී. උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, සහල් පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු, ක්ෂේත්‍ර හෝග සංවර්ධන සහ පර්යේෂණ, සමාජ-ආර්ථික සහ සැලසුම්, බීජ සහතික කිරීමේ සහ පැළෑටි ආරක්ෂණ, බීජ සහ රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන, පරිපාලන සහ මූල්‍ය යන එකිනෙක අංශ අධ්‍යක්ෂවරුන් තව දෙදෙනෙකු යටතට පත් කර ඇත. කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු කටයුතු සඳහා ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු අංශයේ අධ්‍යක්ෂවරයා වගකීමෙන් බැඳී සිටී. ව්‍යාප්ති, විභාග අධ්‍යාපන සහ සන්නිවේදන විෂයයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරු (නි.අ.) පත් කර සිටිති. සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂවරුන් දිස්ත්‍රික්ක භාරව සිටී. මෙම නිලධාරීන් අම්පාර, අනුරාධපුර, හසලක, පොළොන්නරුව, හම්බන්තොට, මොණරාගල අන්තර් පළාත් වාරි ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශවලටත්, මධ්‍යයේ පුහුණු මධ්‍යස්ථානවලටත් පත් කර ඇත. දිස්ත්‍රික්ක, කලාප හෝ ප්‍රාදේශීය සහ ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මට්ටම්වල දී හෝග ව්‍යාප්ති ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා විෂය භාර නිලධාරීන් (5.1 රූ සටහන) ලෙස කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් පත්කර ඇත. ව්‍යාප්ති කටයුතු සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා 244 පමණ කාර්ය මණ්ඩලයක් අන්තර් පළාත් වාරි ව්‍යාපාර ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රදේශවලට පත් කර ඇත.

වගු සටහන් අංක 5.1: කුඩා ඉඩම් වහා අංශයේ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන ආයතනික ව්‍යුහය

මට්ටම	බලය පළාත් සභා වෙත විමසිය හැකි හෝ කළ	බලය පළාත් සභා වෙත විමසිය හැකි කළ
ජාතික මට්ටම	<ul style="list-style-type: none"> * කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය (කැබිනට්) * කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව * ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව * ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව * ජාතික කෘෂිකාර්මික විවිධාංගීකරණය හා ජනාවාස අධිකාරිය (හදබිම) * හෙක්ටර් කොබ්බිකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය * පශ්චාත් අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය * එළවළු සංවර්ධන අධිකාරිය * පළතුරු සංවර්ධන අධිකාරිය * ජාතික පොහොර ලේකම් කාර්යාලය * ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය සහ මහවැලි අධිකාරි පනත යටතේ පිහිටු වන ලද නියෝජිත ආයතන * සී/ස ලංකා පොහොර සමාගම * සී/ස ජනතා පොහොර සමාගම * සී/ස කොළඹ කෘෂි පොහොර සමාගම * කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන සේවා රක්ෂණ මණ්ඩලය * ශ්‍රී ලංකා ජාතික සාහිති නිවීමේ ව්‍යාපාර මණ්ඩලය * මාංශ හෝඟ හා ධාන්‍ය පර්යේෂණ සහ නිෂ්පාදන අධිකාරිය * කුළුබඩු ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන අලෙවි මණ්ඩලය * ජාතිය ගොඩනැගීමේ සහ වතු යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය * රාජ්‍ය පරිපාලන සහ සවිදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය 	
පළාත් මට්ටම		පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය, පළාත් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ
දිස්ත්‍රික් මට්ටම	දිස්ත්‍රික් ලේකම් (දිසාපති) (දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේ සභාපති/දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන කමිටුව) ගොවිජන සංවර්ධන නියෝජ්‍ය/සහකාර කොමසාරිස් සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ (අත්තර පළාත්-06 පුහුණු මධ්‍යස්ථාන)	කෘෂිකර්ම නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ (දිස්ත්‍රික්/පුහුණු මධ්‍යස්ථාන)
ප්‍රාදේශීය මට්ටම	ප්‍රාදේශීය ලේකම් (ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටුවේ සභාපති) කෘෂිකර්ම උපදේශන කලාප හෝ ප්‍රාදේශීය	සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ (කලාප) කෘෂිකර්ම උපදේශක (කලාප)
ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මට්ටම	ගොවිජන සංවර්ධන නිලධාරී/ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරී කෘෂිකර්ම උපදේශක (අත්තර පළාත් 244)	කෘෂිකර්ම උපදේශක
ගම් මට්ටම	කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර	අර්ධ කාලීන

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය, අංක 148219, 29.01.2007

ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය, කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය යටතේ වන එක් ආයතනය කී. මහවැලි ගඟ හැරවීමේ ව්‍යාපාරය යටතේ වන ජනාවාසවල නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති කටයුතු සිදු කිරීම සම්පූර්ණයෙන් ම එහි වගකීම කී. ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය සතුව ව්‍යාපෘති නිලධාරීන් සහ කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් ඇතුළත්ව 57 දෙනෙකුගෙන් යුතු ව්‍යාපෘති කාර්ය මණ්ඩලයක් සිටී (5.2 රූප සටහන).

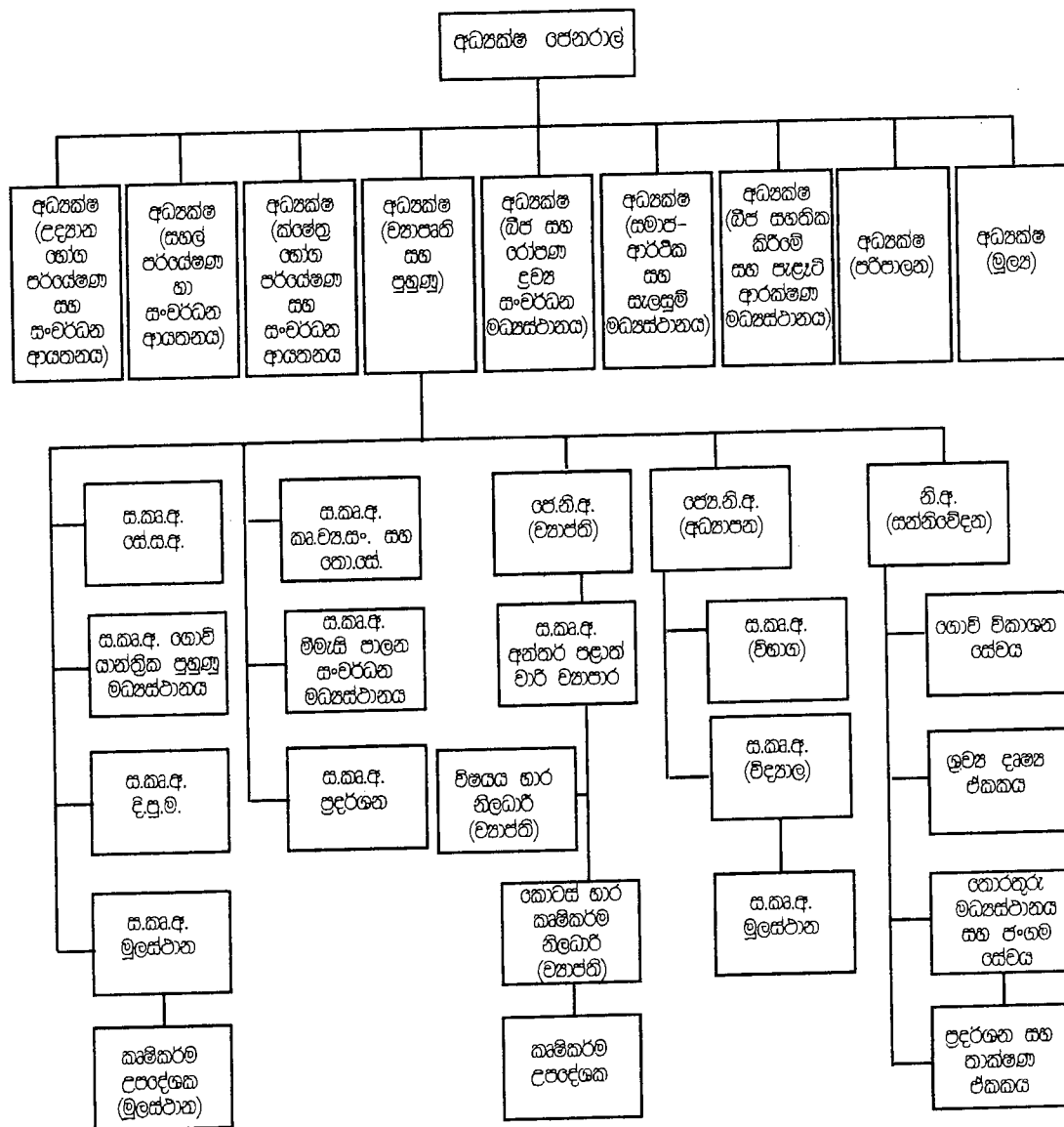
අනෙක් අතට, සෑම පළාත් සභාවකට ම පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් මෙහෙයවන පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවක් පවතී. ඉහත අමාත්‍යාංශය බොහෝ විට සත්ත්ව පාලන, ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග ආදී කෘෂිකර්මය හා බැඳුණු අනෙකුත් විෂයයන්ගෙන් ද සමන්විත වේ. සෑම පළාත් සභාවක් ම පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවක් සහ පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවක් ස්ථාපිත කොට ඇත. තමන් වෙත පැවරුණු වගකීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් සභා විසින් අදාළ ප්‍රඥප්ති සම්මත කර ගැනීමෙන් බලය ලබා ගත යුතු ය (154 වගන්තිය, ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනය, 1987). එම නිසා පළාත් දෙපාර්තමේන්තුවලට තම ක්‍රියාකාරකම් සහ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වන නීතිමය මූලාශ්‍රය වන්නේ අදාළ ප්‍රඥප්තිය යි. කෙසේ වුව ද, සෑම පළාත් සභාවක් විසින් ම පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු සහ පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු පිහිට වුව ද, මධ්‍යම පළාත් සභාවේ 1990 අංක 11 දරන කෘෂිකර්ම ප්‍රඥප්තිය හැර ඉහත දෙපාර්තමේන්තු පිහිටු වීම සඳහා පළාත් සභා විසින් සම්මත කරන ලද ප්‍රඥප්ති සොයා ගැනීම අපහසු ය. මේ නිසා පෙනී යන්නේ, එකී දෙපාර්තමේන්තු පිහිටු වීම දහතුන් වැනි සංශෝධනයෙන් නිර්මාණය කර ඇති ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන සමඟ අනුකූල නො වන බවයි.

එසේ ම, සෑම පළාත් සභාවක් ම පළාත් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ, පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ සහ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් ධුර ස්ථාපිත කර තිබේ. දකුණ සහ වයඹ වැනි ඇතැම් පළාත් සභා පළාත් වාරිමාර්ග අධ්‍යක්ෂ තනතුර ස්ථාපිත කර ඇත. ගොවිජන සේවා පළාත් සභා වෙත පවරනු ලැබූ විෂයයක් වුව ද, එම විෂයය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් සභා විසින් පළාත් දෙපාර්තමේන්තු හෝ ආයතන ස්ථාපිත කර නොමැත.

පළාත් අටෙහි සේවය කරන 875 පමණ ව්‍යාපෘති කාර්ය මණ්ඩලයක් පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු අට¹¹ සතු ය (ජයසේන, ඩබ්.එම්., 2007:74). පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව පළාත් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂවරයා යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ. පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක මට්ටමේ දී පළාත් සභා විසින් නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ ධුරය ස්ථාපිත කොට ඇත. එමෙන් ම, පළාත් පුහුණු මධ්‍යස්ථාන නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ විසින් පාලනය කරනු ලබා යි. සෑම පරිපාලන දිස්ත්‍රික්කයක් ම කෘෂිකාර්මික කලාප 4-5 බෙදා ඇත. පළාත් කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කිරීම සඳහා කලාපවලට සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂවරුන් පත් කොට ඇත. දිස්ත්‍රික් සහ කලාපීය මට්ටමේ දී විෂයය හාර නිලධාරීන් ලෙස කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් පත් කර ඇත. එසේ ම, ප්‍රාදේශීය මට්ටමට කෘෂිකර්ම උපදේශකවරු, පත් කර ඇත්තා හ (5.2 රූ සටහන), කෙසේ වුව ද, පළාත් සභා සතුව ගම් මට්ටමේ ස්ථිර ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලයක් නොමැත. ඉහත කී තත්ත්වයේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ගම් මට්ටම සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටම අතර හිඬසක් පැන නැඟී ඇත (වගු සටහන් අංක 5.1). එම පරතරය සැලකිල්ලට ගනිමින්, එම තත්ත්වය මග හැරීම සඳහා ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ 2003.03.02 දිනැති අංක 7/2/14/2/1 දරන චක්‍රලේඛය නිකුත් කොට ඇත (පරිශීෂ්ටය VI). ඉහත චක්‍රලේඛයට අනුව, කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරු, (කෘ.ප.නි.ස.) සතියේ දින තුනක් ව්‍යාපෘති කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන්ට සහාය විය යුත්තා හ, කෙසේ වුව ද, ග්‍රාමීය මට්ටමේ වැදගත් ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් සියලුම ම එනම්, කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් පළාත් සභාවට අයත් නො වේ. ඔවුහු මධ්‍යයේ ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පාලනය කෙරෙහි.

¹¹ 1987 සිට 2007 දක්වා උතුරු-කුරුමින පළාත් සභා ඒකාබද්ධ කොට එක් පළාත් සභාවක් ලෙස පරිපාලන කටයුතු මෙහෙයවන ලදී.

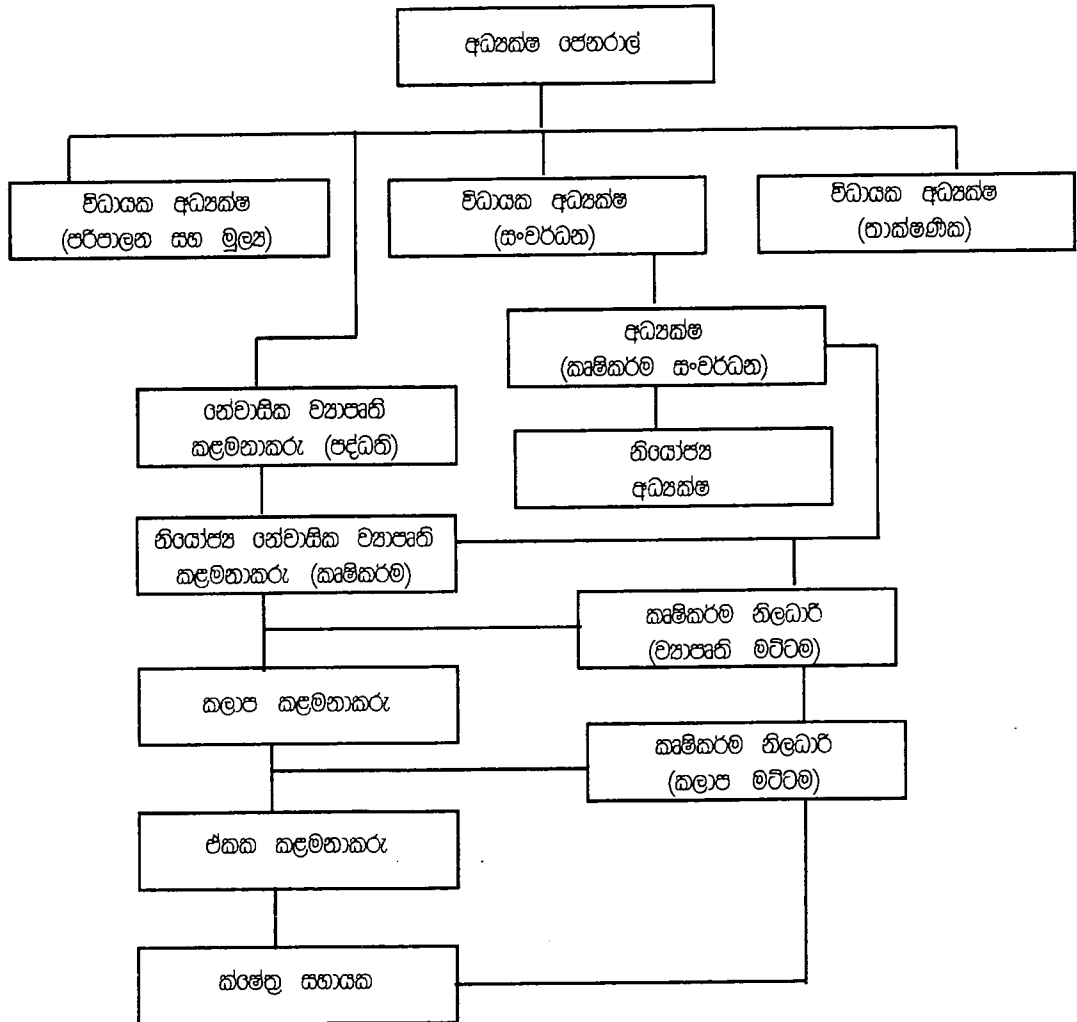
රූ සටහන් අංක 5.1: මධ්‍යයේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සංවිධාන ව්‍යුහය

ප.නි.අ. - ප්‍රධාන නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ
 ස.ක.අ. - සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ
 සේ.ස.අ. - සේවා සංස්කරණ අභ්‍යන්තර ආයතනය
 දි.පු.ම. - දිස්ත්‍රික් පුහුණු මධ්‍යස්ථාන
 ක.ව.ස.ස.භ.තො.සේ. - කෘෂිකාර්මික ව්‍යවසාය සංවර්ධන සහ තොරතුරු සේවා
 නි.අ. - නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ

මූලාශ්‍ර: Weeratunga. D.B, 2001 සහ www.agridept.gov.lk

රූ. සටහන් අංක 5.2: ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරියේ සංවිධාන ව්‍යුහය

මූලාශ්‍රය: Weeratunga D.B, 2001

පර්යේෂණ හා පුහුණු යනු ව්‍යාපෘති කාර්යයන් හි ඉතා වැදගත් අංශයකි. මධ්‍යය තම පුහුණු ක්‍රියාකාරකම් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාපෘති සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථාන හරහා ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. ව්‍යාපෘති සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථානය ව්‍යාපෘති, විභාග, අධ්‍යාපන සහ සන්නිවේදන ආදී අංශ පහක වෘත්තිකයින් සහ තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලයේ 85න් සමන්විත වේ. එසේ ම පුහුණු ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘති සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථානය සතුව සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන තුනක්, ගොවි සන්නිවේදන පුහුණු මධ්‍යස්ථානයක්, කෘෂිකර්ම විද්‍යාල හතරක් සහ දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම පුහුණු මධ්‍යස්ථාන දෙකක් පවතී. මෙයට අමතරව ශ්‍රී ලංකා දූෂණ මධ්‍යස්ථානය, තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය, ප්‍රදර්ශන සහ තාක්ෂණ ඒකක සහ ගොවි විකාශන සේවාව සහිත නවීන සන්නිවේදන ඒකකයක් ව්‍යාපෘති සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථානය සතු ය.

පළාත් සභා නවයෙන් හතරක් සතුව සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන පවතී. බිඳුණු වැව (ලාව පළාත් සභාව), බොඹුවල (බස්නාහිර පළාත් සභාව) සහ මහ ඉලුප්පලම (ලතුරු මැද පළාත් සභාව) යන සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන තුන ශ්‍රී ලංකාවේ රජය විසින් මධ්‍යයේ සිට පළාත් සභා අයිතියට පවරනු ලැබීණි. සබරගමුව පළාත් සභාව විසින් තම ක්‍රියාකාරකම් උදෙසා රජවක සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතනය ස්ථාපිත කරනු ලැබීණි. දකුණ, වයඹ, මධ්‍යම, ලතුරු සහ නැගෙනහිර වශයෙන් වූ අනෙක් පළාත්

සභා පනට ඔවුන් ගේ කෘෂිකාර්මික පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන නොමැත. කෙසේ වුව ද, මධ්‍ය රජයේ සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන දෙකක් දකුණු සහ මධ්‍ය පළාත් බල ප්‍රදේශවල අගුණකොළපැලැස්ස සහ ගන්නොරුව ප්‍රදේශවල පිහිටා ඇත. ගැටුම් තත්ත්වයට පෙරතුව නැගෙනහිර පළාතේ මඩකලපුව දිස්ත්‍රික්කයේ කුරුමිනොරු සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතනය පැවති නමුත් ගැටුම් තත්ත්වය හේතුවෙන් එය විනාශ වී ඇත. මේ නිසා වරතමානයේ, උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් සතුව කෘෂිකාර්මික සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන පිහිටා නොමැත. අනෙක් අතට, බදුදල සහ අම්පාර දිස්ත්‍රික්ක හැර අනෙකුත් පළාත් සභාවල දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම පුහුණු මධ්‍යස්ථාන පවතී. කෙසේ වුව ද, ඔවුන් ගේ කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සිදු කිරීම සඳහා පිහිටුවන ලද පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන පළාත් සභාවලට නොමැත.

කුඩා ඉඩම් වහා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වූ ආයතන ගණනාවක් මධ්‍යයේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතුව පවතී. එම ආයතන වන්නේ,

1. සහල් පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ආයතනය
2. උද්‍යාන භෝග පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ආයතනය
3. ක්ෂේත්‍ර භෝග පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ආයතනය

සහල් පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ආයතනය විසින් බෝඹුවල පිහිටි ප්‍රාදේශීය ආයතනයක් බතලගොඩ, ලබුදුව, සමන්තුවර සහ අම්බලන්තොට පිහිටි සහල් පර්යේෂණ ස්ථාන හතරක් පාලනය කරනු ලබයි. උද්‍යාන භෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයේ වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා ප්‍රධාන අංශ දෙකක් පවතී. ගන්නොරුවේ පිහිටි ආහාර පර්යේෂණ ඒකකයත්, හොරණ පිහිටි පළතුරු භෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයත් එම අංශ දෙක වේ. ක්ෂේත්‍ර භෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය අතිරේක ආහාර භෝග සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණ මෙහෙයවනු ලබා යී. මහගුලප්පලමල පිහිටි ගොවිපළ සාන්තීකරණ පර්යේෂණ ආයතනයත්, අගුණකොළපැලැස්සේ පිහිටි තෙල් ලබා ගැනීම සඳහා වන ඕප් පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයත් යන මධ්‍යස්ථාන දෙකෙන් එහි පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරනු ලබා යී (5.6 රූ. සටහන). ඉහත පර්යේෂණ ආයතනවලට අමතරව, අරලගංවිල සහ තිරුනුල්වෙලි හි පිහිටි ක්ෂේත්‍ර භෝග පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ආයතන පර්යේෂණ ක්‍රියාකාරකම් සාර්ථක කර ගැනීමට සහාය වේ.

ගුණාත්මක තත්ත්වයේ ඕප් හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය වැඩිදියුණු කිරීම සහ තොග නඩත්තුව සඳහා වන ඕප සහතික කිරීමේ සහ පැලෑටි ආරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය, ඕප සහ රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය සහ පැලෑටි හා ජාන සම්පත් මධ්‍යස්ථානය යන තවත් වැදගත් අංශ තුනක් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කළමනාකරණය කරනු ලබා යී. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සමාජ-ආර්ථික සහ සැලසුම් අංශය වැවිලි නො වන කර්මාන්ත භෝග සම්බන්ධයෙන් වන සමාජ-ආර්ථික පර්යේෂණ සඳහා සෘජුව වගකීම් දරයි.

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ඉහත සඳහන් කරනු ලැබූ ඒකක සහ ආයතනවලට අමතරව, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට සාපේක්ෂව ස්වාධීනව ක්‍රියාත්මක වන තමන්ගේ ම පාලක මණ්ඩල සහිත කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන පර්යේෂණවලට කැප වූ ආයතන ගණනාවක් කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයේ අධීක්ෂණය යටතේ පවතී. ඒවා පහත සඳහන් පරිදි වේ.

1. හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය (හෙ.කො.ගො.ප.පු.ආ.)
2. පසු අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය (ප.අ.තා.ආ.)
3. ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව (ශ්‍රී.ලං.කෘ.ප.පු.ස.)
4. මාංශ භෝග හා ධාන්‍ය පර්යේෂණ සහ නිෂ්පාදන අධිකාරිය

පාර්ලිමේන්තු පනතකින් 1972 දී පිහිටවනු ලැබූ හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු

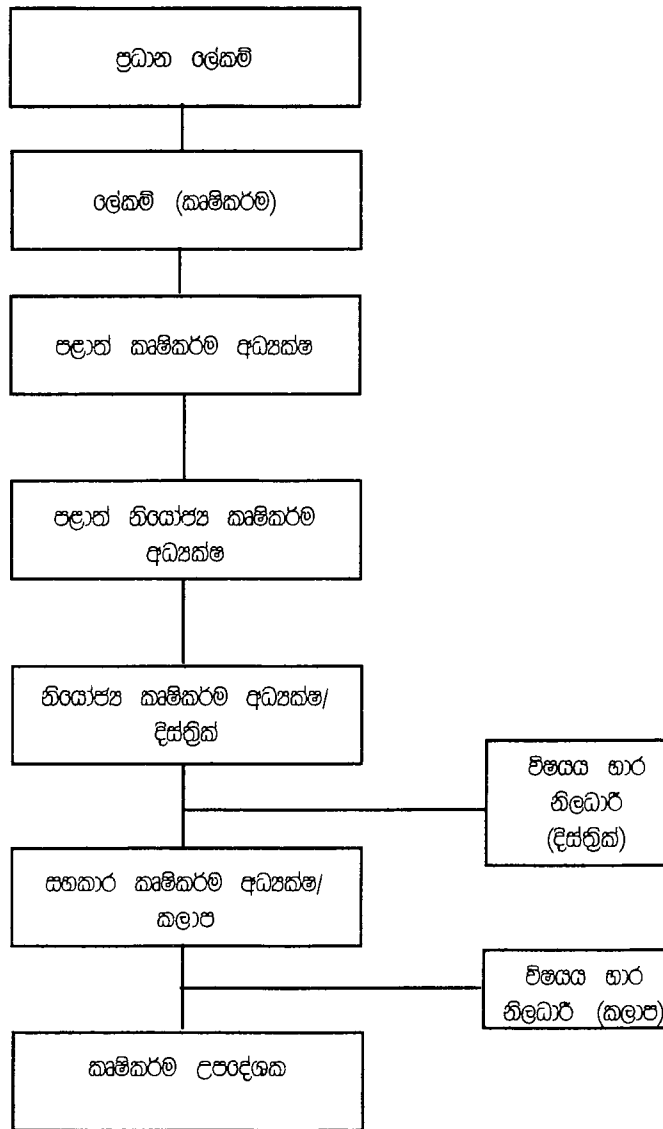
කිරීමේ ආයතනයට සංවර්ධන හා ගොවිජන අංශයන් හි ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සහ සමාජ-ආර්ථික පර්යේෂණ සහ පුනුණු කටයුතු සම්බන්ධ මූලික වගකීම පැවරී ඇත. කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති හා ව්‍යාපෘති ඇගයීම් (කෘ.ප්‍ර.ව්‍යා.ඇ.), පාරිසරික සහ ජල සම්පත් (පා.ජ.ස), අලෙවිකරණ, ආහාර ප්‍රතිපත්ති සහ කෘෂි ව්‍යාපාර (අ.ආ.ප්‍ර.කෘ.ව්‍යා.) සහ මානව සම්පත් සංවර්ධන (මා.ස.ස.) යන සිවු වැදෑරුම් අංශවලින් (5.5 රූ. සටහන) ආයතනය සමන්විත වේ.

ජාතික මෙන් ම ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ රාජ්‍ය සහ රාජ්‍ය නො වන අංශවල වැඩසටහන් අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම් ඇතුළත් පර්යේෂණ අධ්‍යයනයන් සිදු කිරීම සඳහා කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්ති හා ව්‍යාපෘති ඇගයීම් අංශය ප්‍රධාන වශයෙන් ම මැදිහත් වේ. ඉහත සඳහන් කළ පර්යේෂණවලට අමතරව කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ ගොවීන් ගේ සංවර්ධනය හා සම්බන්ධ වන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනය හා විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා ද මැදිහත් වේ. විශේෂිත වශයෙන් ගත් කළ, කෘ.ප්‍ර.ව්‍යා. ඇගයීම් අංශය මගින් කෘෂිකාර්මික හා ග්‍රාමීය සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනය හා විශ්ලේෂණය කිරීම, ගොවිජන සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනයට සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති සහ වැඩසටහන් අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම, බලපෑම තක්සේරු කිරීම, පුරව ව්‍යාපෘති සමීක්ෂණ, ශක්‍යතා අධ්‍යයන, දරිද්‍රතාව පිළිබඳ දෘෂ්ටිකෝණයන් සිදු කෙරෙන පර්යේෂණ, ගොවිජන සම්බන්ධතා පිළිබඳ අධ්‍යයන, ශ්‍රම සහ සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයන, විමර්ශනාත්මක පිළිබඳ විශ්ලේෂණ සහ සංවර්ධනයේ දී ග්‍රාමීය මට්ටමේ සහභාගීත්වය, ගොවිජන ක්ෂේත්‍රයේ හි ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ භාවය සහ සංවර්ධනය පිළිබඳව වූ පර්යේෂණ අධ්‍යයන සිදු කෙරේ.

පාරිසරික සහ ජල සම්පත් අංශය, වාරිමාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ, වාරිමාර්ග නඩත්තුව සහ ප්‍රතිසංස්කරණය, ජල ප්‍රතිපත්තිය, විකල්ප වාරි ක්‍රම, වාරි ආර්ථිකය සහ ගොවි සංවිධාන සහ ගොවි සමාගම් පිළිබඳ පර්යේෂණ ආවරණය කෙරේ (www.harti.slt.lk).

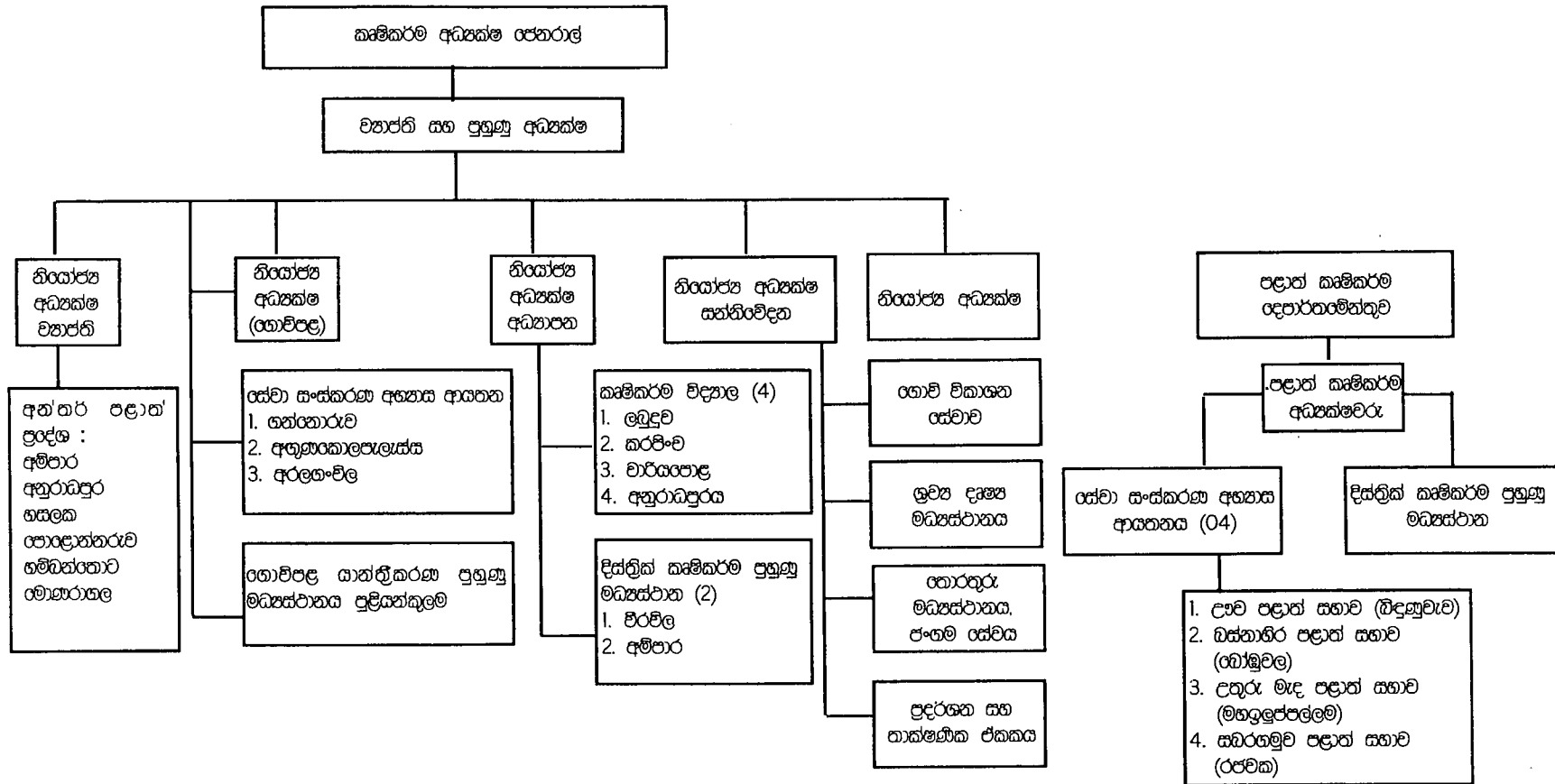
ආහාර ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදන, සැකසීම, බෙදාහැරීම, ප්‍රවාහනය, ගබඩා කිරීම, අලෙවිකරණය, පරිභෝජනය, ආහාර අයිතම හා භාණ්ඩ ආනයනය සහ අපනයනයට සම්බන්ධ දත්ත රැස් කිරීම, සැකසීම සහ විශ්ලේෂණය සම්බන්ධ වගකීම අලෙවි, ආහාර ප්‍රතිපත්ති සහ කෘෂි ව්‍යාපාර අංශය වෙත පැවරී ඇත. මෙම අංශයෙන් දිවයින පුරා ස්ථාන විසි දෙකක දී දෛනිකව විවිධ ඵලවළු වර්ග, පලතුරු සහ අනෙකුත් ආහාර භෝගවල වෙළඳපොළ තොරතුරු, (ගොවිපළ, මිල, තොග සහ සිල්ලර මිල ගණන්) රැස් කරනු ලබයි.

රූ. සටහන් 5.3: පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු සංවිධාන ව්‍යුහය

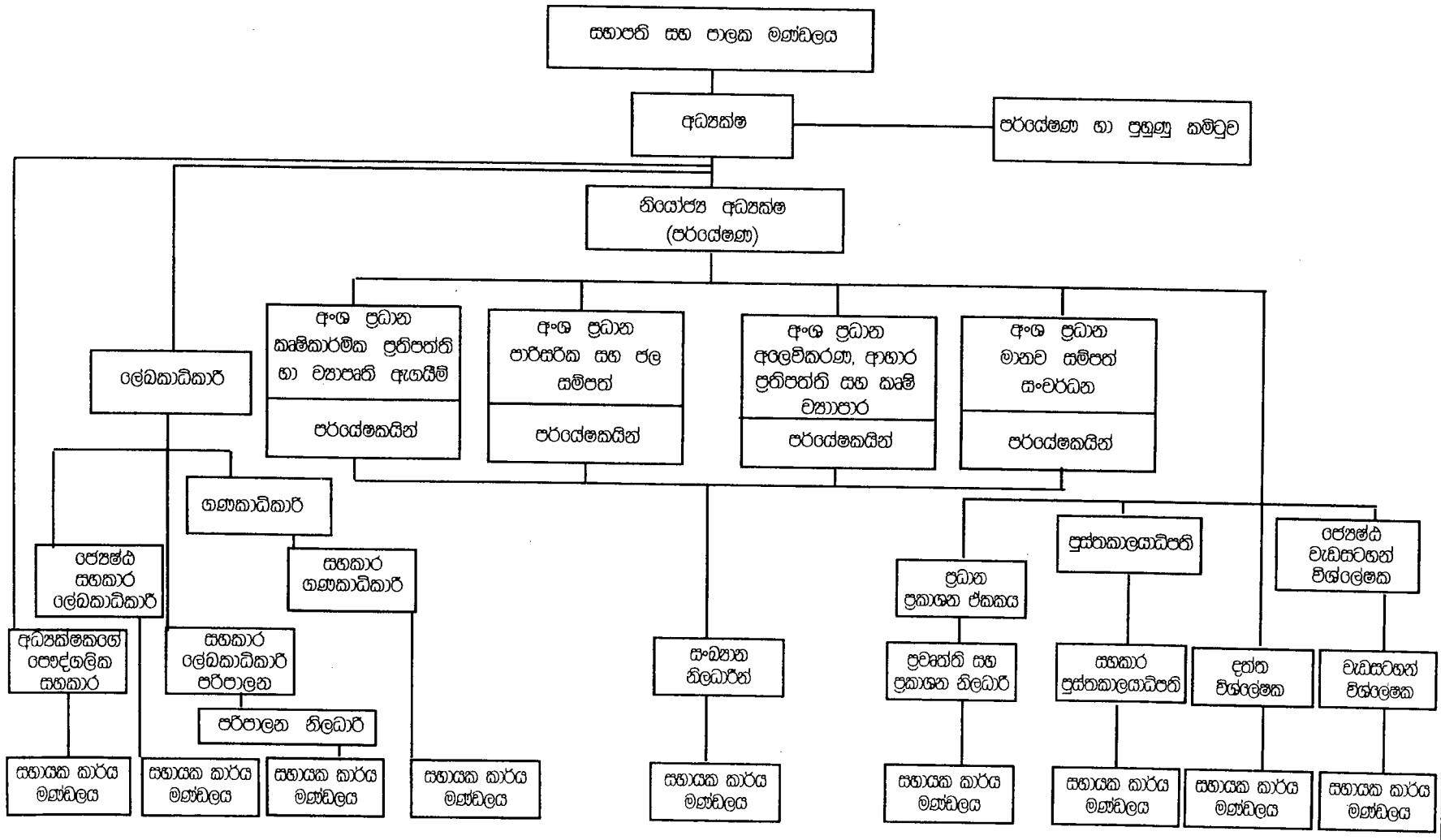
මූලාශ්‍රය: සුමතිපාල, එස්.එම්., 2007

රූ. සටහන් 5.4: කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථානවල සංවිධාන ව්‍යුහය

මූලාශ්‍රය: දසාමංශ, ඩබ්.පී.එම්.පී., 2007

රූ සටහන් 5.5: හෙක්ටර කොබ්බෑකඩුව ගොවිතලයේ පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනයේ සංවිධාන ව්‍යුහය

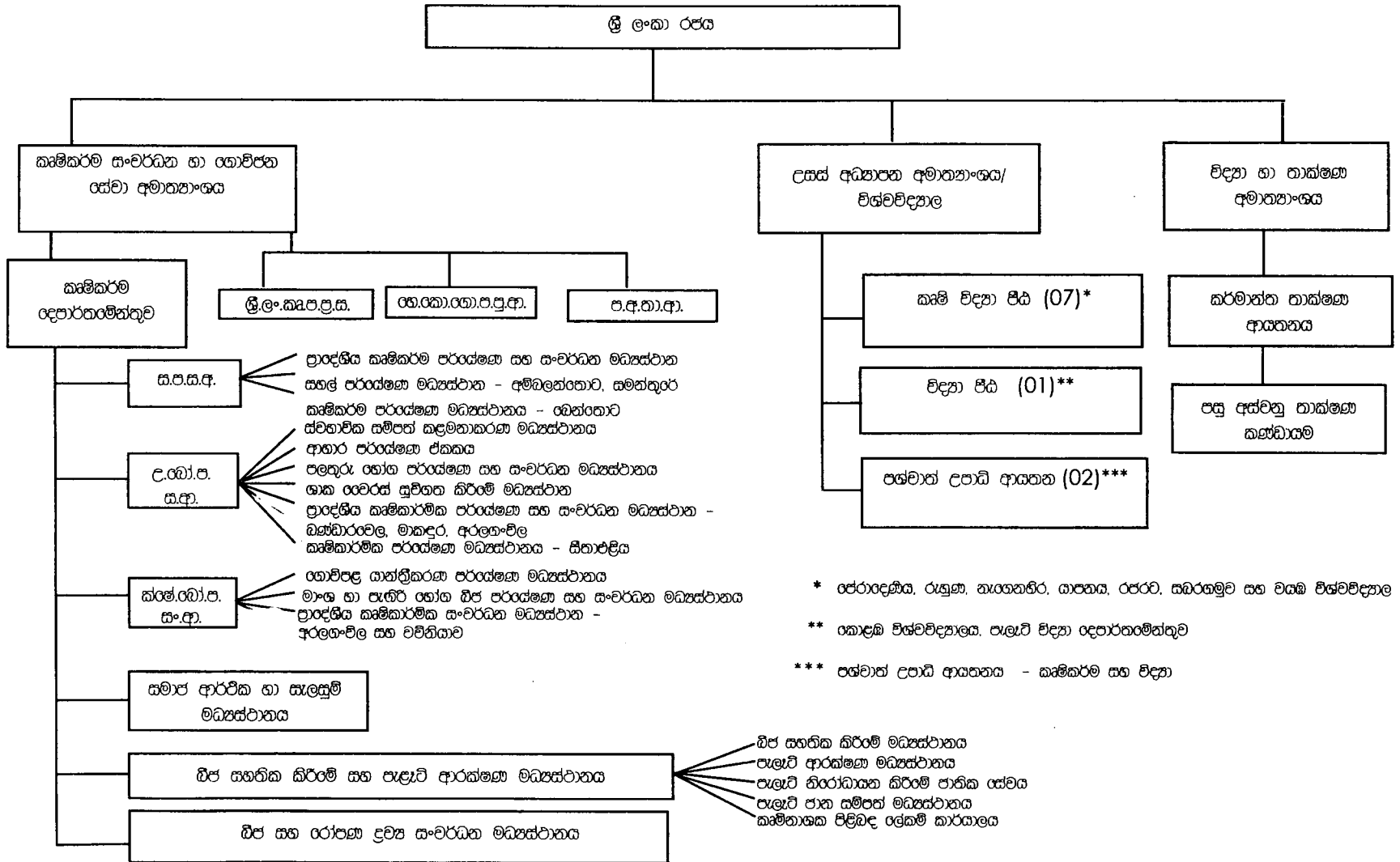

1972 අංක 11 දරන රාජ්‍ය කෘෂිකාර්මික සංස්ථා පනත යටතේ පශ්චාත් අස්වැන්න පිළිබඳ තාක්ෂණ ආයතනය පිහිට වූ අතර ඒ අලෙවි මණ්ඩලය විසින් එහි සමීපත උපයෝගී කරගනිමින්, සහල් සැකසුම් පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය දක්වා එය ව්‍යාප්ත කර සංවර්ධනය කරන ලදී. එහි මූලික අභිප්‍රායයන් වන්නේ, පර්යේෂණ අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම, සමීක්ෂණ සිදු කිරීම සහ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සැකසීම සහ ගබඩාකරණය පිළිබඳ තාක්ෂණය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා විධිමත් සැලසුම් සකස් කිරීම ය.

කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ උත්ප්‍රේරණය සහ තාක්ෂණය කඩිනමින් ජනනය කිරීම සඳහා කෘෂිකාර්මික අංශයේ පවතින සමීපත වැඩි දියුණු කිරීම, සංවිධානය කිරීම සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ මෙහෙවර උදෙසා පාර්ලිමේන්තු පනතක් මගින් 1987 දී කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව ස්ථාපිත කරනු ලැබිණි. කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයට අමතරව, කෘෂි විද්‍යා පීඨ, විද්‍යා පීඨ සහ පශ්චාත් උපාධි ආයතන හරහා උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය ද කාර්මික තාක්ෂණ ආයතනයේ, පසු අස්වනු තාක්ෂණ කණ්ඩායම හරහා විද්‍යා හා තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය ද කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ කටයුතුවල නියැලේ (රූ. සටහන් අංක 5.6).

මෙයට පෙර සිදු කළ විස්තර කිරීම් මගින් අනාවරණය කළ පරිදි, මධ්‍යය තුළ ම කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති ක්‍රමය දැඩි ලෙස බණ්ඩනය වී ඇත. බොහෝ විට රැකියාවේ ප්‍රගමනය සහ වෘත්තීය සංවර්ධනය සඳහා වන අවම අවස්ථාවක් සමඟ බැඳී පවතින මානව සම්පත් හිඟය විසින් ආයතනවල කටයුතු කරගෙන යාම දැකිව සීමා කර ඇත. මෙම බණ්ඩනය වීමෙන් සහ කාර්යයන් ද්විත්වකරණය වීමෙනුත්, සමීපත මධ්‍යයේ රඳවා තබා ගැනීමෙනුත් පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති ක්‍රමය දැඩිව බලපෑමකට ලක්වන බව ප්‍රත්‍යක්ෂ ය. පළාත් සභාවලට කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවාවන් පැවරීම මගින් ජාතික මට්ටම සහ පළාත් අතර පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති වැඩසටහන්වල නිර්මාණය කළ කාර්යාත්මක විසන්ධි කිරීමට වඩා අභිතකර බලපෑමක් එ මගින් සිදු වේ.

රූ. සටහන 5.6: දේශීය කෘෂිකාර්මික අංශයේ පර්යේෂණ සඳහා වන ආයතනික සැකසුම්

* පේරාදෙණිය, රුහුණ, නැගෙනහිර, ගාපතය, රජරට, සබරගමුව සහ වයඹ විශ්වවිද්‍යාල
 ** කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය, පැලෑටි විද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
 *** පශ්චාත් උපාධි ආයතනය - කෘෂිකර්ම සහ විද්‍යා

5.3 පශු සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා මධ්‍යයේ සහ පළාත් සභාවල ආයතනික සැලසුම්

පශු සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා වූ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම මධ්‍ය සහ පළාත් සභා යන අංශ දෙකට ම පැවරී ඇත. ජාතික මට්ටමේ දී පශු සම්පත් සංවර්ධනය පිළිබඳ වගකීම පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරී තිබේ. තම වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුවක් (ස.නි.සෞ.දෙ.) සහ තවත් ආයතන පහක් පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය සතු වේ (රු. සටහන් අංක 5.7). මහවැලි ජනාධිපති ප්‍රදේශවල පශු සම්පත් සංවර්ධනයේ වගකීම කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයට පැවරී තිබේ. එම ප්‍රදේශවල පශු සම්පත් සංවර්ධනය සම්බන්ධ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මහවැලි පශු සම්පත් සහ කෘෂි ව්‍යාපාර සමාගම සහ සීමාසහිත මහවැලි පශු සම්පත් සමාගම නමින් ආයතන දෙකක් කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය සතු වේ.

සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවට, සත්ත්ව සෞඛ්‍ය, සත්ත්ව අභිජනන, පශු වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනය (ප.ප.ආ.), සත්ත්ව සැලසුම් සහ ආර්ථික විද්‍යා, පශු සම්පත් සංවර්ධන හා මානව සම්පත් සංවර්ධන (මා.ස.ස.) ආදී වශයෙන් අංශ ගණනාවක් අයත් වේ. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයෙක් යටතේ සංවිධානය කොට ඇති අතර අධ්‍යක්ෂවරයෙක් සෑම අංශයක ම ප්‍රධානත්වය දරයි (රු. සටහන් අංක 5.7). මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශයේ මූලික වගකීම වන්නේ, පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවල කාර්යයන් පැවරී ඇති දීප ව්‍යාප්ත සේවාවේ නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම ය. පශු සම්පත් අංශයේ පුහුණුවීම් සිදු කිරීම සඳහා, මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශය සතුව ඉතා සීමිත පහසුකම් සහිත පුහුණු මධ්‍යස්ථානයක් ගන්නොරුවේ පිහිටා ඇත. නිසැක වශයෙන් ම, මුළු රටේ ම පශු සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා වන පුහුණු වැඩසටහන් සිදු කිරීමට මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශයට ඇත්තේ ඉතා සීමිත ඉඩ ප්‍රස්තාවකි. සත්ත්ව පර්යේෂණ ජාතික මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම පශු වෛද්‍ය පර්යේෂණායතනය වෙත පැවරී ඇත. සත්ත්ව අභිජනන අංශය සහ පශු සම්පත් සැලසුම් සහ ආර්ථික විද්‍යා අංශය මගින් පශු සම්පත් අංශයේ ඒ ඒ අංශවලට අදාළ පර්යේෂණ ඉටු කරනු ලබයි. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවට අමතරව, ජේරුගෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පශු වෛද්‍ය සහ සත්ත්ව විද්‍යා පීඨය ද පශු සම්පත් අංශයේ පර්යේෂණවල නියැලේ.

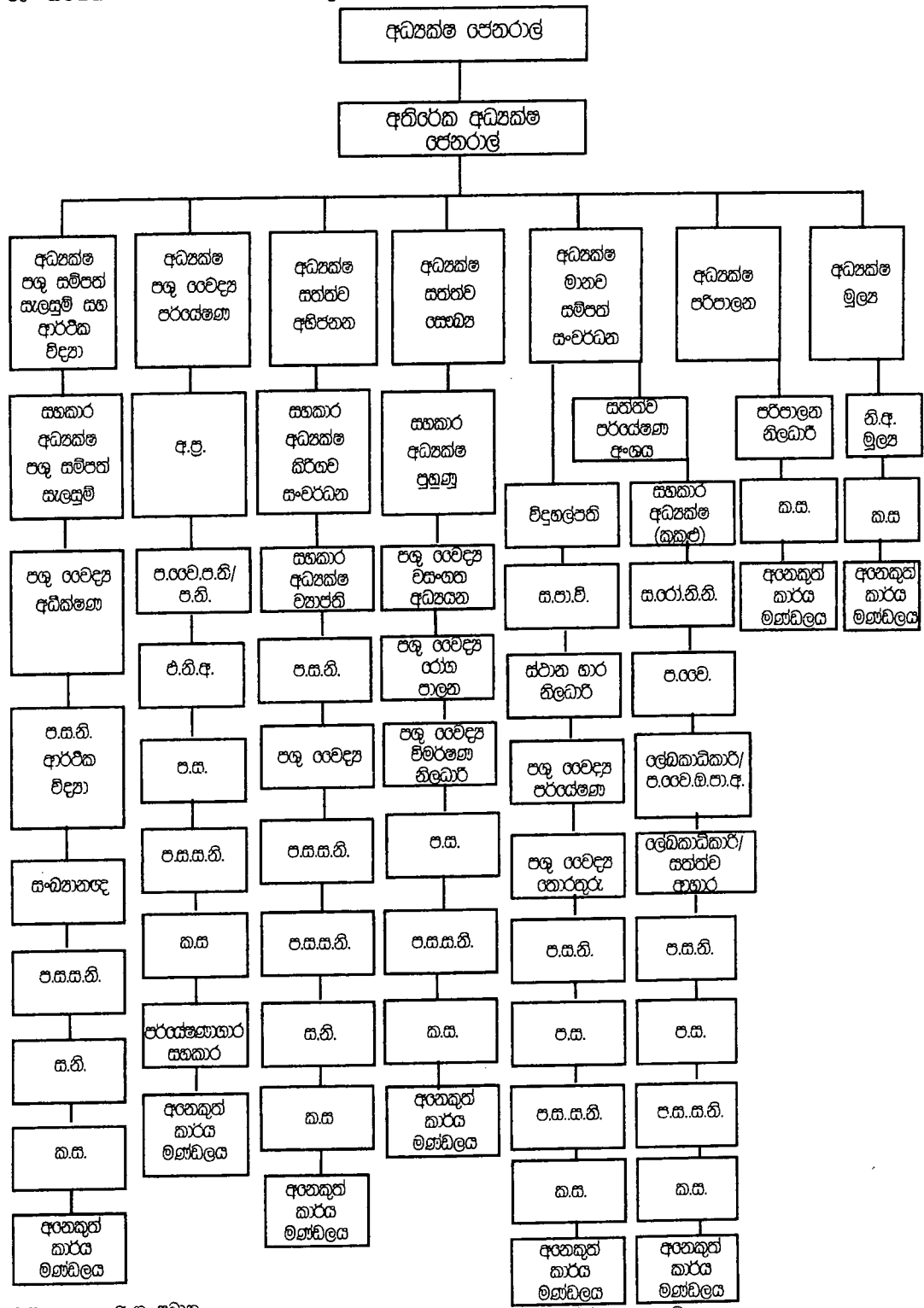
පළාත් සභා මට්ටමේ දී, සෑම පළාත් සභාවකට ම පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය යටතේ වන පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවක් පවතී. පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු කාර්ය මණ්ඩල විසින් පශු සම්පත් අංශයේ ව්‍යාප්ති කටයුතු දීප ව්‍යාප්ත මට්ටමින් ඉටු කරනු ලබයි. පළාත් සභා නවයේ පශු වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථාන 223ක ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලයේ 720ක් සේවය කරති. සෑම පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවක් ම පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරයෙකු යටතේ පාලනය වේ. සෑම දිස්ත්‍රික්කයකට ම සත්ත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරයෙකු පත් කර ඇත. දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ දී කුකුළු, එළු, ගව සහ සුකර යන විෂයයන් සඳහා විෂයය හාර නිලධාරීන් පත් කර ඇත (රු. සටහන් අංක 5.8). ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ව්‍යාප්ති කටයුතු සඳහා පශු වෛද්‍ය නිලධාරීන් බැඳී සිටී. ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන මට්ටමේ දී පශු සම්පත් අංශයේ ව්‍යාප්ති කටයුතුවල වගකීම සත්ත්ව සංවර්ධන උපදේශකවරුන් සතු ය. කෙසේ වුව ද, පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව හෝ මධ්‍යයේ සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව සතුව ව්‍යාප්ති කටයුතු සඳහා භ්‍රාමීය මට්ටමේ කාර්ය මණ්ඩලයක් නොමැත. පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව, තම ව්‍යාප්ති කාර්යයන් ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ සිටින කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් මාර්ගයෙන් සපුරා ගැනීමට උත්සාහ දරයි.

වගු සටහන් 5.2: පශු සම්පත් අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා වන ආයතනික ව්‍යුහය

ස්තරය	විමධ්‍යගත නොකළ	විමධ්‍යගත කළ
ජාතික මට්ටම	<p>පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය</p> <ul style="list-style-type: none"> * සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව * ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය * ශ්‍රී ලංකා-ලිබියා කෘෂිකර්ම සහ පශු සම්පත් සංවර්ධන සමාගම * සීමාසහිත කිරියා මිලක් ඉන්ඩස්ට්‍රිස් ඔෆ් ලංකා (පුද්ගලික) * මිලක් ඉන්ඩස්ට්‍රිස් ඔෆ් ලංකා සමාගම <p>කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය</p> <ul style="list-style-type: none"> * මහවැලි පශු සම්පත් සහ කෘෂි ව්‍යවසාය සමාගම * සී/ස මහවැලි පශු සම්පත් සමාගම 	
පළාත් මට්ටම		පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ
දිස්ත්‍රික් මට්ටම		පළාත් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ
ප්‍රාදේශීය මට්ටම		පශු වෛද්‍ය
ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මට්ටම		පශු සම්පත් සංවර්ධන උපදේශක
ග්‍රාමීය මට්ටම	කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර	

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය, අතිවිශේෂ අංක 1482/9, 29.01.2007

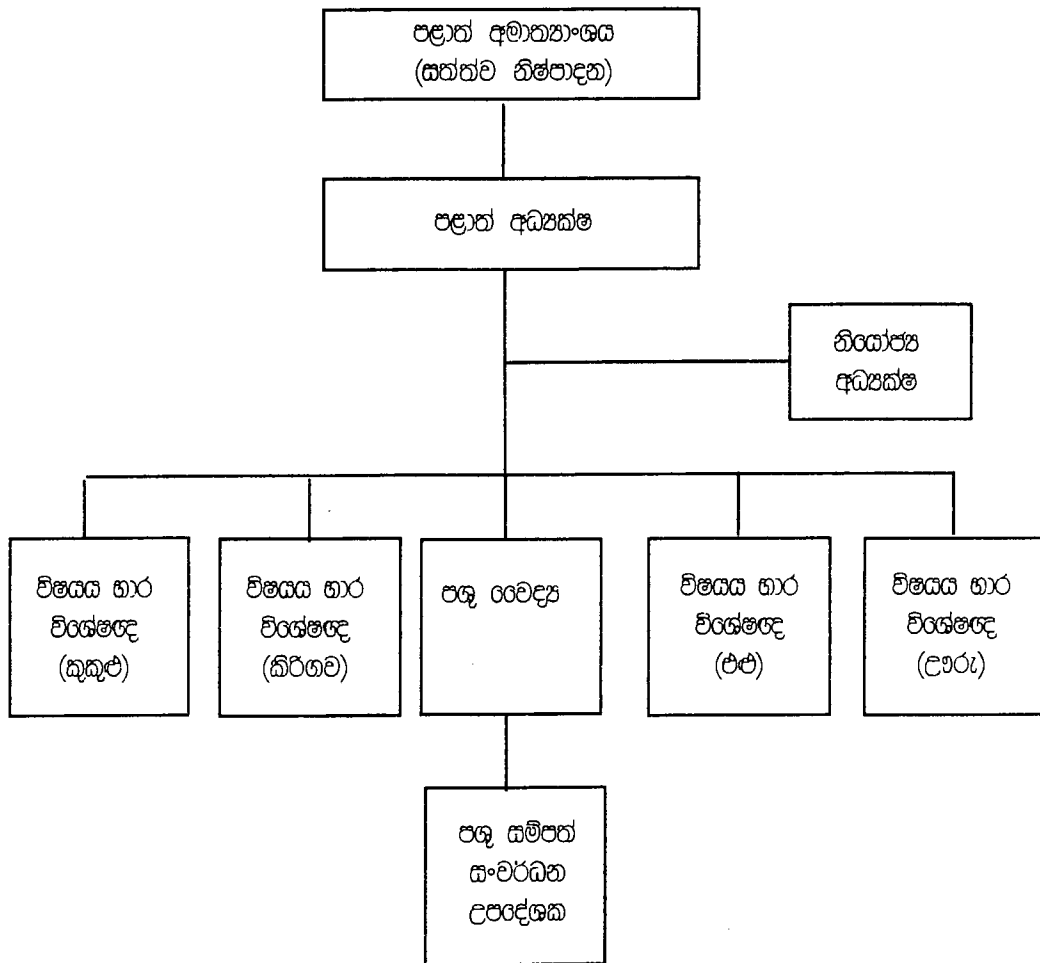
රූ සටහන් 5.7: සත්වව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සංවිධාන ව්‍යුහය (මධ්‍යම)

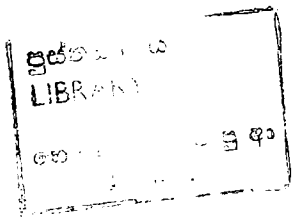
- අ.ප්‍ර. - අංශ ප්‍රධාන
- ප.වෛ. - පශු වෛද්‍ය
- ස.රෝ.නි.නි. - සත්ව රෝග නිවාරණ නිලධාරී
- ප.වෛ.ප.නි. - පශු වෛද්‍ය පර්යේෂණ නිලධාරී
- ස.නි. - සංවර්ධන නිලධාරී
- ප.ස.ස.නි. - පශු සම්පත් සංවර්ධන නිලධාරී
- ප.ස. - පර්යේෂණ සහකාර
- ස.ආ. - සත්ව ආහාර

- ස.පා.වි. - සත්ව පාලන විදුහල්
- ක.ස. - කළමනාකරණ සහකාර
- ප.වෛ.ඔ.පා.අ. - පශු වෛද්‍ය ඔසු පාලක අධිකාරී
- නි.අ. - නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ
- ප.නි. - පර්යේෂණ නිලධාරී
- එ.නි.අ. - එන්ඩන් නිෂ්පාදන අධීක්ෂක
- ප.වෛ.වි.නි. - පශු වෛද්‍ය විමර්ශන නිලධාරී
- ප.ශු.නි. - පශු සම්පත් නිලධාරී

රූ සටහන් 5.8: පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ සංවිධාන ව්‍යුහය

මූලාශ්‍රය: weerathunga, D.B, 2001

5.4 වාර්මාර්ග අංශය සඳහා මධ්‍යයේ සහ පළාත් සභාවල ආයතනික සැලසුම්

සිව් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සඳහන් කළ පරිදි, වාර්මාර්ග සත්‍ය විමධ්‍යගතකරණය කරන ලද විෂයය කි. මධ්‍යය මෙන් ම පළාත් සභා ද වාර්මාර්ග සඳහා වන වගකීම්වල හවුල්කාරිත්වය දරයි. ජාතික මට්ටමේ දී, වාර්මාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයත් කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශයත් වාර්මාර්ග අංශයට සම්බන්ධ වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා සහභාගී වේ.

ජාතික මට්ටමේ වාර්මාර්ග වැඩ කටයුතු ඉටු කිරීම සඳහා වාර්මාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයට, වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව (වා.දෙ.) සහ මධ්‍යම ඉංජිනේරු, උපදේශන කාර්යාංශය සහාය වේ. ඉහත ආයතනවලට අමතරව, සීමාසහිත මහවැලි වෙන්වර කැපීලි සමාගම මහවැලි ජනාවාස ප්‍රදේශවල වාර්මාර්ග ක්‍රියාකාරකම් සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා රජයට සහාය වේ. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය හරහා කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය එහි වාර්මාර්ග හා සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි (වතු සටහන් අංක 5.3). වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව මෙන් ම ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ද තම වගකීම් සහ කාර්යයන් ග්‍රාමීය මට්ටමට විමධ්‍යගතකරණය කර ඇත.

ඉහත අමාත්‍යාංශවලට අමතරව, දිස්ත්‍රික් හා ප්‍රාදේශීය මට්ටම්වල දී වාර්මාර්ග වැඩකටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ වගකීම පිළිවෙලින් දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් සතු වේ.

වතු සටහන් 5.3: වාර්මාර්ග පරිපාලනය සඳහා වන ආයතනික ව්‍යුහය

ස්ථරය	විමධ්‍යගත නො කළ	විමධ්‍යගත කළ
ජාතික මට්ටම	වාර්මාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය * වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව * මධ්‍යම ඉංජිනේරු, උපදේශන කාර්යාංශය * සීමාසහිත මහවැලි වෙන්වර කැපීලි සමාගම * කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය * ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව * ශ්‍රී ලංකා මහවැලි සංවර්ධන අධිකාරිය	
ප්‍රාදේශීය/පළාත් මට්ටම	රාජ්‍ය පරිපාලන සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය ප්‍රාදේශීය වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂ (14)	පළාත් වාර්මාර්ග අමාත්‍යාංශය පළාත් වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව පළාත් වාර්මාර්ග ඉංජිනේරුවරු.
දිස්ත්‍රික් මට්ටම	දිස්ත්‍රික් ලේකම් (දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේ සභාපති සහ දිස්ත්‍රික් සම්බන්ධීකරණ කමිටුවේ ලේකම්) ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු (54-වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව) ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරුවරුන්	තාක්ෂණ නිලධාරීන්
ප්‍රාදේශීය මට්ටම	ප්‍රාදේශීය ලේකම් (ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටුවේ සභාපති සහ ප්‍රාදේශීය සම්බන්ධීකරණ කමිටුවේ ලේකම්) තාක්ෂණික නිලධාරීන්	
ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මට්ටම	ගොවිජන සංවර්ධන නිලධාරී/ප්‍රාදේශීය නිලධාරී	
ග්‍රාමීය මට්ටම	කෘ.ප.නි.ස.	

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය, අතිවිශේෂ අංක 1482/9, 29.01.2007

වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධානත්වය වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂ ජෙනරාල්වරයා (ව.අ.ජ.) විසින් උසුලනු ලබයි. සෑම අංශයක් ම අධ්‍යක්ෂවරයෙක් විසින් පාලනය කරනු ලබන අතර ඔවුන්ට ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය සහ ඉදිකිරීම්, සැලසුම් සහ විශේෂඥ සේවා, වත්කම් කළමනාකරණ සහ ජල කළමනාකරණ සහ මානව සම්පත් සංවර්ධනය යන වගකීම් පැවරී ඇත. ප්‍රාදේශීය කළමනාකරණය, සැලසුම්, විශේෂඥ සේවා, භෞතික සම්පත් කළමනාකරණ සහ වාර්මාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ යන අංශ පහකට වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව බෙදා ඇත. එම අංශවලට අමතරව, විශේෂයෙන් කළ පරිපාලන ධාන්ත්‍රණය ඔස්සේ වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව එහි වගකීම් දීප ව්‍යාප්තව ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ, ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂවරුන් ගේ මූලිකත්වය යටතේ පවතින ප්‍රදේශ 14ක්¹² දිවයින පුරා පවතී. මෙම ප්‍රදේශ වාර්මාර්ග ඉංජිනේරු, කොට්ඨාස 54 ට¹³ බෙදා ඇති අතර වාර්මාර්ග හා ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශයේ වගකීම් ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් ඉටු කිරීමට වාර්මාර්ග ඉංජිනේරුවරු, බැඳී ඇත හා.

සිව් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සාකච්ඡා කළ පරිදි, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ග්‍රාමීය වාර්මාර්ග සම්බන්ධ වැඩ කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. එහි ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කිරීම සඳහා පරිපාලනමය වශයෙන් ක්ෂේත්‍ර මට්ටමට විශේෂයෙන් (පරිපාලන විමර්ශනකරණය) කරනු ලැබූ කාර්ය මණ්ඩලය මගින් ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ වාර්මාර්ග සම්බන්ධ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හෝ ඒ සඳහා සහාය වීමට ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සතුව දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ දී ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරුවරු ද, ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන මට්ටමේ දී ගොවිජන සංවර්ධන නිලධාරීන් ද (පුරවයේ හි ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන් වශයෙන් හැඳින් වූ නිලධාරීන්) ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරු ද සිටිති.

අනෙක් අතට වාර්මාර්ග විෂයය පළාත් නවයේ හි කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශවලට ද ඇතුළත් වේ. දකුණු සහ වයඹ වැනි ඇතැම් පළාත් සභාවල වාර්මාර්ග විෂයය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය යටතේ පළාත් වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තු පිහිටුවා ඇත. පළාත් වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව පළාත් වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂවරයෙකු ගේ මූලිකත්වය යටතේ පවතී. සෑම දිස්ත්‍රික්කයකට ම පළාත් සභාව විසින් පත් කළ වාර්මාර්ග ඉංජිනේරුවරයෙක් සිටී. වාර්මාර්ග සම්බන්ධයෙන් වන පළාත් සභා වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා තාක්ෂණික නිලධාරීන් (තා.නි.) වාර්මාර්ග ඉංජිනේරුවන්ට සහාය වෙති (වගු සටහන් අංක 5.3).

5.4.1 දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුව (දී.කෘ.ක.)

1946 දී කෘෂිකර්ම සහ වාර්මාර්ග කටයුතුවල නියැළුණු දෙපාර්තමේන්තු සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ අධිකාරී බලය සහිත සභාපති ධුරය ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයාට පවරා දී දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටු ස්ථාපිත කරන ලදී. වාර්මාර්ග ආඥා පනතේ 3 වැනි ඡේදයෙන් පැවසෙන්නේ,

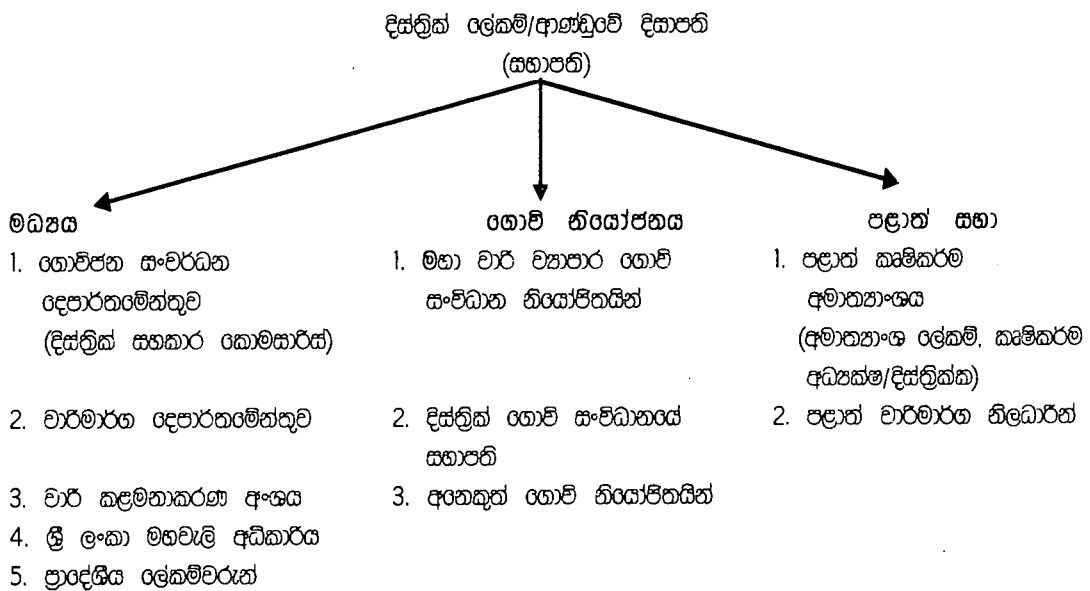
සෑම පරිපාලන දිස්ත්‍රික්කයක ම, දිසාපතිවරයා ගේ සභාපතිත්වයෙන් යුතු සහ නියම කරනු ලැබිය හැකි නියෝජිතයින්ගෙන් සහ අනෙකුත් නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවක් පිහිටුවිය යුතු ය.

දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ වගකීම් 4 වැනි ඡේදයේ අවධාරණය කර ඇත්තේ පහත සඳහන් පරිදි ය. දිස්ත්‍රික්කය තුළ වාර්මාර්ග හෝ වී වගාවට බලපානු ලබන සියලු කරුණු හෝ හදිසි අවස්ථා සම්බන්ධයෙන් ද, දිසාපතිවරයා විසින් උපදෙස් සඳහා කමිටුව විමසන කෘෂිකර්මය සම්බන්ධ අනෙකුත් සියලු කරුණු සඳහා ද, උපදෙස් දීම දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේ වගකීම වේ.

¹² කොළඹ ප්‍රදේශය (රත්නපුර, කැගලේ, ගම්පහ, කොළඹ, කළුතර) අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව, හම්බන්තොට, මොණරාගල, මාතර, මඩකලපුව, බණ්ඩාරවෙල, මහනුවර, කුරුණෑගල, පුත්තලම, ත්‍රිකුණාමලය සහ වවුනියාව
¹³ මෙම කොට්ඨාස ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස හා සමාන නොවේ. ඒවා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසවලට වඩා විශාලත්වයෙන් වැඩි ය.

මහා පරිමාණ, මධ්‍ය සහ සුළු වාරි කර්මාන්ත සම්බන්ධ සියලු කටයුතු දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ දී සම්බන්ධීකරණය කෙරේ. එහි සංයෝජනය රු. සටහන් අංක 5.9හි පෙන්වුම් කර ඇත. වර්තමානයේ, වාරි ව්‍යාපාර ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ නඩත්තුව පිළිබඳව ප්‍රධාන වශයෙන් ම සැලකිල්ල යෙදුම් කරනු ලබන්නේ පළාත් සභා, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව සහ ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ය. එයට අමතරව සමාදේශී අධිකාරිය, ජාතිය ගොඩනැගීමේ අමාත්‍යාංශය, මූල්‍ය ආධාර ලබන ව්‍යාපෘති (නිවැස්නම් දැනට වත්කම් ගැන්වීම සඳහා වන ව්‍යාපෘතිය සහ රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන) ද මෙම කටයුතුවල නියැළේ. මෙම නියෝජිත ආයතනවල බහුවිධතාව සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී පෙනී යන්නේ එහි පවතින අර්ථ ව්‍යාකූල බවේ ප්‍රමාණයත්, ඔවුන් ගේ වගවීම පිළිබඳ ව්‍යාකූලතා සහ දරනු ලබන පරිශ්‍රම ද්‍රව්‍යවකරණ වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස අරමුදල් නාස්තියක් සිදුවන බවත් ය.

රු. සටහන් අංක 5.9: දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ සහභාගීත්වය

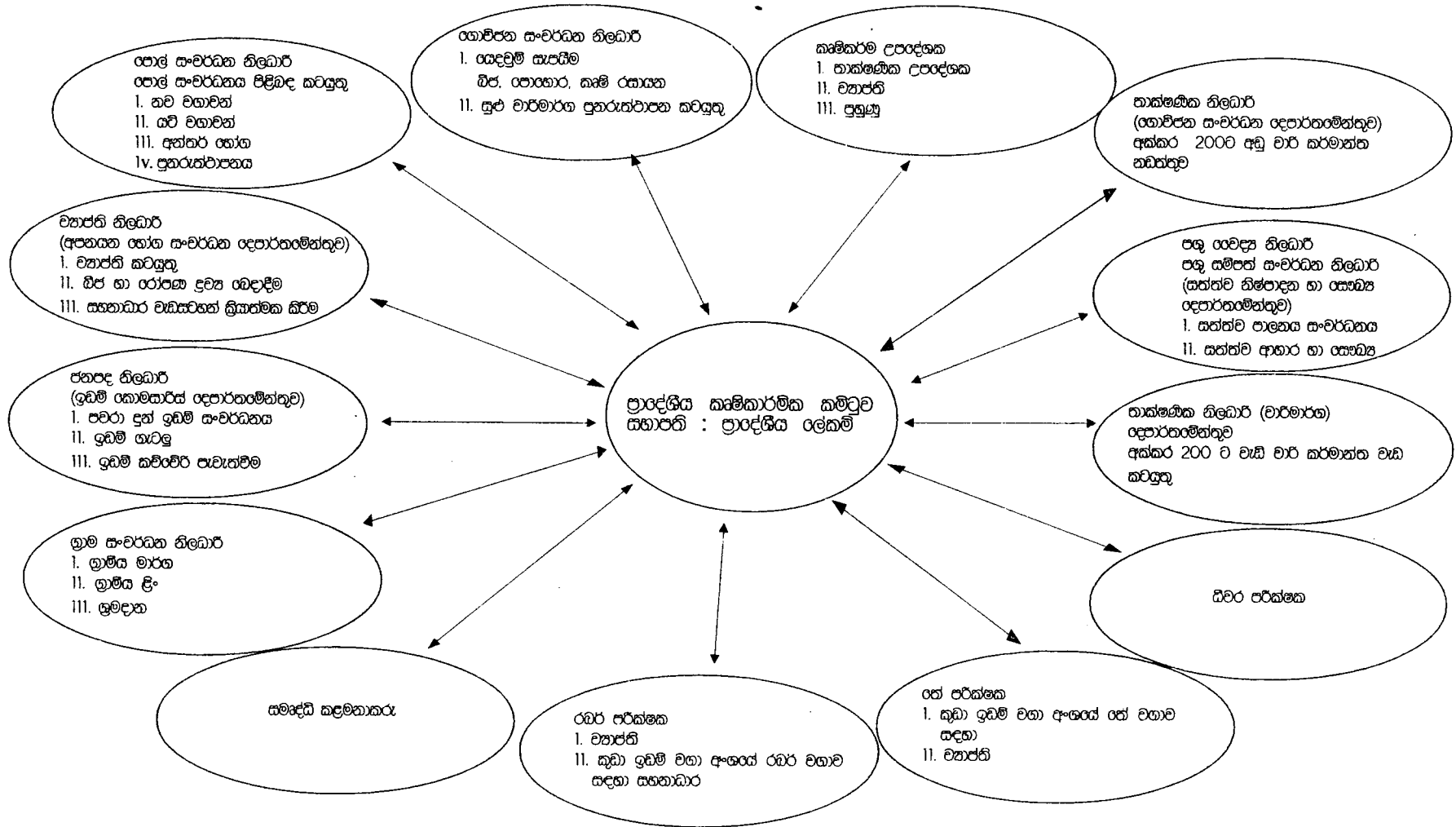

මූලාශ්‍රය: 2007 පෙබ. 20 වැනි දින ගැ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනයේ පැවති පළාත් සභා සහ වාරිමාර්ග පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවට ජයන්තා බුළුමුලල විසින් ඉදිරිපත් කළ “පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ වාරිමාර්ග සංවර්ධනය සඳහා දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේ කාර්ය භාරය” නම් පත්‍රිකාව.

ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී මෙම කමිටුවේ සහභාගීත්වය ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින් උසුලන අතර දිස්ත්‍රික් කමිටුවට සමාන සංයෝජනයක් සහිත ය. දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවට සහභාගී වන දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ නිලධාරීන් ප්‍රාදේශීය කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ සාමාජිකයින් වේ. ප්‍රාදේශීය කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ නියෝජනය වන දෙපාර්තමේන්තු සහ නියෝජිත ආයතන රු. සටහන් අංක 5.10න් පැහැදිලිව දැක් වේ. සාමාන්‍යයෙන් දිස්ත්‍රික් කමිටුවට පෙර ප්‍රාදේශීය කමිටුව රැස්වන අතර ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ගැටලු පිළිබඳව එහි දී මැනවින් සලකා බැලේ.

ගොවීන්ට සම්බන්ධ කරුණු පිළිබඳ තීරණ ගන්නා කමිටුවක් ලෙස දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුව සඳහා ගොවි නියෝජිතයින් ගේ සහභාගීත්වය ඉතා තීරණාත්මක ය. කන්න රැස්වීම්වල දී එළඹෙන තීරණ සහ ක්‍රියාත්මක කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන් දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ දී සමාලෝචනය කෙරේ. වාරි රක්ෂිත සහ පලාශ බලහත්කාරයෙන් අත්පත් කර ගැනීම් සහ ගොවීන් ගේ වහා කටයුතු නිසා වාරි පද්ධතිවලට සිදුවන හානිය සැලකිල්ලට ගනිමින් තීරණය විධි විධාන ක්‍රියාත්මක කිරීම දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවෙන් සිදු කෙරෙන තවත් වැදගත් කාර්යයකි. නො සලකා හරින ලද කෘෂිකාර්මික මාර්ග සහ ගංගාවල වැලි ගොඩ දැමීම පිළිබඳව ද දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික කමිටුවේ අවධානය යොමු කෙරේ.

රූ. සටහන් අංක 5.10: ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු සම්බන්ධීකරණය

5.5 ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධනය සඳහා මධ්‍යයේ සහ පළාත් සභාවල ආයතනික සැලසුම්

සිව් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සාකච්ඡා කළ පරිදි, ඉඩම් විමධ්‍යගතකරණය කළ විෂයයක් වන අතර මධ්‍යය සහ පළාත් සභා යන දෙ අංශයට ම වගකීම් ලබා දී ඇත. ජාතික මට්ටමේ දී ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන විෂයය පිළිබඳ වගකීම් අමාත්‍යාංශ තුනක් සහ විධායක ජනාධිපතිවරයා සතු වේ (වගු සටහන් අංක 5.4). ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධනය පිළිබඳ මූලික වගකීම් ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය සතු වේ. ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයේ වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තු තුනක් සහ ආයතන දෙකක් එම අමාත්‍යාංශය සතු ය (වගු සටහන් අංක 5.4). ඉඩම් කොමසාරිස් ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව ඉන් එක කි. මූලික වශයෙන් එය, සංවර්ධන, මූල්‍ය, ඉඩම් සහ පරිපාලන යන අංශ හතරෙන් සමන්විත වේ. ඉඩම් කොමසාරිස් ජෙනරාල්වරයා හේ ප්‍රධානත්වය යටතේ ඉඩම් කොමසාරිස් ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව ක්‍රියාත්මක වේ. ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන කාර්යයන් කොමසාරිස්වරුන් දෙදෙනෙකු යටතේ ක්‍රියාත්මක ය. ඉඩම් සංවර්ධන අංශය නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස්වරුන් හය දෙනෙකු ¹⁴ සහ සහකාර කොමසාරිස්වරුන් හෙන්¹⁵ සමන්විත ය. ඉඩම් අංශයේ ඉඩම් සහ නීතිමය කරුණු යන විෂයයන් සඳහා නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරුන් දෙදෙනෙකු සිටී. නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස්වරයා යටතේ සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස්වරුන් සිව්දෙනෙකු කාර්යයෙහි නියුතු වේ (ජයතිලක ඩබ්.එම්. 2007: 36).

ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවට දිවයින පුරා විසිරුණු ප්‍රාදේශීය හෝ ක්ෂේත්‍ර මට්ටමේ කාර්ය මණ්ඩලයක් නොමැත. අනෙක් අතට, පළාත් මට්ටමේ දී පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් මධ්‍යයේ අතිරේක ඉඩම් කොමසාරිස් වශයෙන් ද කටයුතු කරනු ලබයි. ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය වෙනුවට රාජ්‍ය පරිපාලන හා ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයේ නිලධාරීන් වන ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් හා ග්‍රාම නිලධාරීන් හරහා ඉඩම් විෂයය සම්බන්ධ වගකීම් ඉටු කරනු ලබයි. ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත වැනි අදාළ පනත් සහ ආඥා පනත් යටතේ වන බොහෝ රාජකාරී සහ කාර්යයන් ඉටු කිරීම ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත පැවරී ඇත. ප්‍රාදේශීය ලේකම්,

- * ප්‍රදේශය තුළ රජයේ ඉඩම්වල භාරකරු ලෙස ක්‍රියාකිරීම සහ රජයේ භාවිතය සඳහා ඉඩම් නිර්දේශ කිරීම
- * අනෙකතුන් නියෝජිත ආයතනවලට ඉඩම් පවරාදීම පිළිබඳ නිර්දේශ කිරීම
- * ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමට නිර්දේශ කිරීම
- * පදිංචිකරුවන් තෝරාගැනීමේ ක්‍රමවේදය ක්‍රියාත්මක කිරීම
- * අන්තර් පළාත් සහ ඉඩම් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රමවල ඉඩම් පරිපාලනය කිරීම
- * මානුෂී කටයුතු සඳහා නිර්දේශ සකස් කිරීම
- * රක්ෂිත ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා ක්‍රියා කිරීම
- * මානුෂී කටයුතු සහ සිතිමේ ගතකිරීම සඳහා ඉඩ පහසුකම් ලබාදීම

මේ නිසා, ඉඩම් කවිචේරී පැවැත්වීම, සුදුසු කට්ටිකරුවන් තෝරා ගැනීම, ඉඩම් බලපත්‍ර ප්‍රදානය ආදී බොහෝ වගකීම් ප්‍රාදේශීය ලේකම් ඉටු කරනු ලබයි. ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට පැවරී ඇති ඉඩම් සම්බන්ධ වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී ඉඩම් නිලධාරීවරයා ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට සහාය වේ. ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ කාර්යයන් ග්‍රාම නිලධාරී වෙත පැවරී ඇත.

අනෙක් අතට පළාත් සභාවේ ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන වගකීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පළාත් සභා නවයේ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්වරුන් සිටී. එ මෙන් ම, පරිපාලන දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ දී පළාත් සභාවල සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස්වරු, පත්කර සිටිති. පළාත් සභා විසින් ප්‍රාදේශීය මට්ටම සඳහා ඉඩම් නිලධාරීන්, ක්ෂේත්‍ර

¹⁴ අනුරාධපුර, පොළොන්නරුව, මහියංගණය, දෙබරවැව, ත්‍රිකුණාමලය සහ අම්පාර

¹⁵ අනුරාධපුර (02), පොළොන්නරුව (01), මහියංගණය (01), දෙබරවැව (02/මොණරාගල සහ දෙබරවැව), ත්‍රිකුණාමලය (02) ත්‍රිකුණාමලය සහ කන්තලේ අම්පාර (02/අම්පාර සහ මඩකලපුව)

උපදේශකවරුන් හෝ ජනපද නිලධාරීන් පත් කර ඇත. හෙවත්කව ඔවුන් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා ගේ අධීක්ෂණය යටතේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවල ස්ථානගත කර ඇත (වගු සටහන් අංක 5.4).

පළාත් සභාවලට කෘෂිකර්ම, පශු සම්පත්, වාර්මාර්ග සහ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් සිටිය ද, සත්‍ය වශයෙන් ම ප්‍රාදේශීය මට්ටම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මට්ටම හෝ ග්‍රාමීය මට්ටම ආදී උප පළාත් මට්ටම්වලින් ඔබ්බට එහි සමාජ කැපවීම හා බලපෑම විහිදී නොමැත. ඒ ඒ විෂයයේ හි විශේෂඥයින්, පළාත් විෂයය ප්‍රධානියා ගේ උපදෙස් සහ අධීක්ෂණය යටතේ, ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලයට තාක්ෂණික සහය ලබා දීම සඳහා විශේෂඥයෙකු වෙත යොමු කිරීමේ කේන්ද්‍රය ලෙස සහ මග පෙන්වීමේ කාර්යය වෙනුවෙන් උප පළාත් මට්ටමේ පිහිට වුවා විය හැක. ඒ අනුව උදාහරණ වශයෙන්, කෘෂිකාර්මික නිලධාරීන් සහ විෂයය බද්ධ විශේෂඥයන් උප-පළාත් කණ්ඩායම් වශයෙන් ස්ථානගත කළ හැකි වුවත් ඔවුන්ට ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය අධීක්ෂණය කිරීමේ බලයක් නො තිබිය හැක.

පළාතේ වගකීම් සපුරාලීමේ සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පදනම ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙහි දී ස්ථාපනය කර ඇත්තේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් යටතේ ය. ඉඩම් සහ කෘෂිකර්මය සම්බන්ධ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් යනු ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයෙක් විසින් අඛණ්ඩව සේවා සපයනු ලබන පුළුල් ක්ෂේත්‍රයක පැවරෙන සංවර්ධන සහ සුභසාධන කාර්යයන් අතුරින් එක් අංශයක් පමණි. ඒ නිසා, පෙර පැවති ජාතික මධ්‍යම පරිපාලනය යටතේ ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයා ඔහු ගේ/ඇය ගේ ඉඩම් සංවර්ධන නිලධාරීන් හරහා ඉඩම් විෂයය හැසිර වූ කාලයට වඩා වර්තමානයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් යටතේ ඉඩම් පිළිබඳ කරුණු අඩු අවධානයක් ලබන බව කීම නිවැරදි ය.

වගු සටහන් 5.4: ඉඩම් විෂයය පරිපාලනය සඳහා වන ආයතනික ව්‍යුහය

මට්ටම	විමධ්‍යගත කළ	විමධ්‍යගත නොකළ
ජාතික මට්ටම	ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ජනාධිපති ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව ඉඩම් නිරවුල් කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව මිණුම්පති දෙපාර්තමේන්තුව ඉඩම් පරිහරණ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් අංශය මිණුම්පොලු සහ සිතියම් ආයතනය රාජ්‍ය පරිපාලන හා සවිදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය රාජ්‍ය ආරක්ෂක, මහජන ආරක්ෂාව, නීතිය සහ සාමය පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය	
පළාත් මට්ටම	අතිරේක ඉඩම් කොමසාරිස්	පළාත් ඉඩම් අමාත්‍යාංශය පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්
දිස්ත්‍රික් මට්ටම ප්‍රාදේශීය මට්ටම	නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් (අන්තර් පළාත්) ප්‍රාදේශීය ලේකම් සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස් ඉඩම් නිලධාරී	සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස්
ග්‍රාමීය මට්ටම	ග්‍රාම නිලධාරී ක්ෂේත්‍ර උපදේශක (අන්තර් පළාත් ඉඩම්වල පිහිටි ජනපද ව්‍යාපාර)	

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ රාජ්‍ය සේවය, අතිරේක 1482/9, 29.01.2007

5.6 මධ්‍යම සහ පළාත් සභා අතර සම්පත් බෙදීම

5.6.1 මූල්‍ය සම්පත්

හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනයේ ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධතා දත්ත අනුව, වැඩසටහන් අතරමග අත්හැර දැමීම, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදය, බොහෝ වැඩසටහන් සහ ඉදිකිරීම් කටයුතු අධීක්ෂණය නො කිරීම නිසා පළාත් දෙපාර්තමේන්තු නියෝජිත ආයතන හෝ ආයතනවල කාර්ය සම්පූර්ණව පිළිබඳ ප්‍රතිවාර්තාගෙන් ඉහළ ප්‍රතිශතයක් තෘප්තිමත් නො වන බව විස්තර කර ඇත.

පළාත් සභාවලට කළමනාකරණය කළ හැකි මූල්‍ය, මානව සහ භෞතික ආදී සම්පත් ප්‍රමාණවත් නො වීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඉහත තත්ත්වය පැන නගින බව නිලධාරීන් සඳහන් කළ හ. මූල්‍ය සම්පත් පිළිබඳ සැලකීමේ දී, පළාත් සභා සතුව පහත සඳහන් පරිදි ප්‍රධාන මූල්‍ය භතරක් පවතී.

1. පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන (ප.වි.ස.ප්‍ර.)
2. උපමාන පාදක අරමුදල් (උ.පා.අ.)
3. ගැලපුම් ප්‍රදාන (ගැ.ප්‍ර.)
4. බදු ආදායම්

VII වැනි පරිච්ඡේදයේ වගු සටහන්වලින් 1988 සිට 2004 දක්වා සියලු පළාත් සභාවල මූල්‍ය ප්‍රකාශන දැක් වේ. එම දත්තවලට අනුව පළාත් සභාවල සම්පූර්ණ වියදම්වලින් 80% වඩා පුනරාවර්තන වියදම් ය. 2004 දී එය 96% දක්වා ඉහළ ගොස් ඇති අතර උපමාන පාදක අරමුදල්, ගැලපුම් ප්‍රදාන, පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සහ ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘති ඇතුළත් වූ ප්‍රාග්ධන වියදම 4% ක් පමණි. එයින් අනාවරණය කරන්නේ, සංවර්ධනය ඉලක්ක කරගත් ආයතනයකට වඩා පරිපාලනය ඉලක්ක කරගත් ආයතනයක් බවට පත්වෙමින් පළාත් සභා සාපේක්ෂ වශයෙන් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් අඩු ප්‍රමාණයක් ක්‍රියාත්මක කරන බව යි.

එමෙන් ම, 2002 සිට 2004 දක්වා සෑම පළාත් සභාවක ම කෘෂිකර්මය හා සම්බන්ධ විෂයයන් සඳහා වූ ප්‍රාග්ධන වියදම් හා සම්පූර්ණ වියදම් වගු සටහන් අංක 5.5 සහ 5.6 හි දත්තවලින් පෙන්වුම් කෙරේ.

වගු සටහන් 5.5: 2002-2004 කෘෂිකර්මය** සඳහා වූ පළාත් ප්‍රාග්ධන වියදම්* (රු.'000)

පළාත් සභාව	2002		2003		2004	
	රු. ('000)	%	රු. ('000)	%	රු. ('000)	%
බස්නාහිර	2,931	1.15	14,350	4.56	14,583	2.88
මධ්‍යම	10,512	2.41	26,902	6.64	23,515	4.50
දකුණ	22,479	3.98	26,515	4.23	44,967	7.39
උතුරු-හැරහේර	54,290	9.57	-	-	-	-
වයඹ	11,250	2.64	30,000	7.28	52,282	9.63
උතුරු මැද	9,202	1.99	18,500	5.92	25,950	5.70
පෞච්ච	18,661	4.17	20,550	4.93	34,050	7.94
සබරගමුව	6,932	1.08	25,537	5.24	31,086	6.91
එකතුව	136,257	3.58	162,354	4.88	226,443	5.88

* පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන පමණක් විශ්ලේෂණය කර ඇත. මෙය සම්පූර්ණ ප්‍රාග්ධන ප්‍රදානවලින් 2004 දී 80% ද, 2003 දී 74% සහ 2002 දී 69% විය.

** ඉඩම්, වාරිමාර්ග සහ පශු සම්පත් ඇතුළත් ය.

වගු සටහන 5.6: 2002-2004 කාල පරිච්ඡේදයේ කෘෂිකර්මය සඳහා වූ පළාත් වියදම් (රු.000)

පළාත් සභාව	2002		2003		2004	
	රු. (000)	මුළු ගණනින් %	රු. (000)	මුළු ගණනින් %	රු. (000)	මුළු ගණනින් %
බස්නාහිර	100,339	1.34	89,142	1.12	115,240	1.22
මධ්‍යම	89,598	1.78	84,088	1.59	96,124	1.57
දකුණ	75,411	1.62	92,125	1.83	100,254	1.78
උතුරු-නැගෙනහිර	103,973	1.96	110,738	2.00	123,392	1.86
වයඹ	85,432	1.92	112,557	2.20	124,698	2.16
උතුරුමැද	64,230	2.27	68,148	2.36	79,447	2.31
ඌව	58,330	2.13	61,618	2.14	65,703	1.91
සබරගමුව	51,125	1.55	51,638	1.49	42,259	1.07
එකතුව	628,438	1.75	670,054	1.76	747,117	1.68

මූලාශ්‍රය : The Finance Commission Annual Report, 2004

අනෙකුත් විෂයයන් ගේ වියදම් සමග සැසඳීමේ දී පළාත් සභාවල කෘෂිකර්මය හා සම්බන්ධ වියදම් සාපේක්ෂව අඩු බව දැක්වෙමින් අනාවරණය වේ. පළාත් සභාවල කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා වෙන් කරන අරමුදලවලින් භාවිතා කරනු ලබන්නේ අවම ප්‍රමාණයක් බව පෙනේ. උදාහරණ වශයෙන් 2003 වසරේ පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සහ උපමාන පාදක ප්‍රදාන යටතේ වෙන් කරන මුදලවලින් 2003.08.30 වැනි දින වන විට ද දකුණු පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය සිදු කළ ප්‍රාග්ධන වියදම් පිළිවෙලින් 4.8% ක්¹⁶ සහ 17.0% ක්¹⁷ පමණි. 2005 වසරේ වෙන් කරන ලද උපමාන පාදක ප්‍රදානවලින් 6.0% ක්¹⁸ සහ වෙන් කරන ලද පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදානවලින් 36.6% ක්¹⁹ පමණක් ප්‍රාග්ධන වියදම් වශයෙන් 2005.06.30 වන දින වන විට දකුණු පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය වියදම් කර තිබිණි. 5.11.1 සිට 5.11.5 දක්වා වූ රු. සටහන් මගින් මෙම තත්ත්වය ගුණා පැහැදිලිව දැක් වේ. පළාත් සභාවල අනුමත මුදල් සහ වියදම් පිළිබඳ දුගත දත්ත සැලකිල්ලට ගැනීමේ දී පෙනී යන්නේ, දීප ව්‍යාප්තව, කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කිරීම සාපේක්ෂව අවම වන බව යි.

අනෙක් අතට, මුදල් කොමිසම විසින් සංවර්ධන වැඩසටහන් අනුමත කිරීමේ ප්‍රමාදයක් පවතින බවට පළාත් සභා වෙතද කාරුණිකව ලබයි. උදාහරණ වශයෙන් 2006 වසරේ ඌව පළාත් සභා සංවර්ධන වැඩසටහන අනුමත කිරීමේ ක්‍රියාදාමය පහත සඳහන් පරිදි වේ.

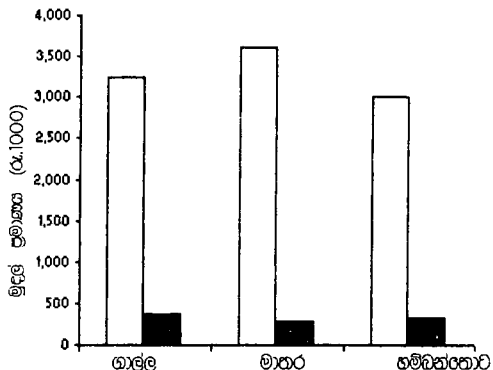
2005 දෙසැම්බර්	2006 සංවර්ධන වැඩසටහන මුදල් කොමිෂන් සභාවට යැවීම
2006 පෙබරවාරි	මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් සංවර්ධන වැඩසටහන සාකච්ඡාවට ගැනීම
2006 අප්‍රේල්	මුදල් කොමිසම විසින් අනුමැතිය ලබාදීම
2006 අප්‍රේල් 19-2006 අගෝ:	ටෙන්ඩර් සහ මිල ගණන් කැඳවීම
2006 ඔක්-2006 දෙසැ:	වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම
- (බණ්ඩාර ඩබ්.එම්.සී. 2007: 55)

¹⁶ 2003.08.30 දක්වා උපමාන පාදක ප්‍රදාන වියදම්-කෘෂිකර්ම (23.5%), සුළු වාරිමාර්ග (9.9%), ධීවර (14.2%), පශු සම්පත් (39.1%)
¹⁷ 2003.08.30 දක්වා පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන වියදම්, කෘෂිකර්ම (0.0%), වාරිමාර්ග (1.4%) සුළු වාරිමාර්ග (1.9%) සහ පශු සම්පත් (59%)
¹⁸ 2005.06.30 දක්වා උපමාන පාදක ප්‍රදාන වියදම් කෘෂිකර්ම (44.5%) සුළු වාරිමාර්ග (0.0%), පශු සම්පත් (12.0%) සහ ඉඩම් (0.0%)
¹⁹ 2005.10.31 දක්වා පළාත් විශේෂිත සංවර්ධන ප්‍රදාන වියදම්-කෘෂිකර්ම (0.5%), වාරිමාර්ග (8.6%), සුළු වාරිමාර්ග (0.0%), පශු සම්පත් (12.0%)

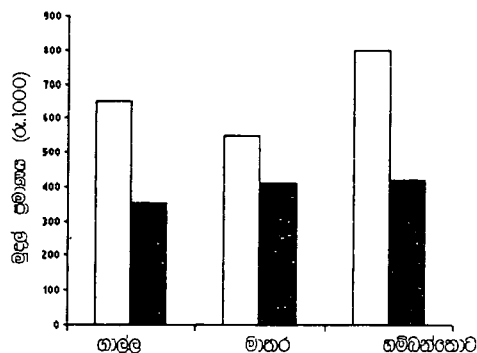
රූ. සටහන 5.11: දකුණු පළාත් සභාවේ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වෙන්කළ සහ විසඳුම් කළ මුදල්

පළාත් සංවර්ධන විශේෂිත ප්‍රදාන-2003. අගෝස්තු අග දක්වා

රූ.සටහන 5.11.1: වාරිමාර්ග

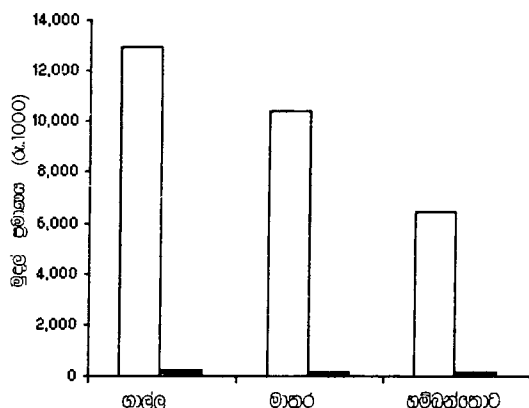

රූ. සටහන 5.11.2: පශු සම්පත්

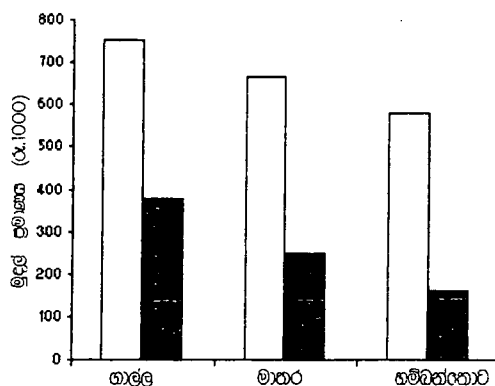

උපමාන පාදක ප්‍රදාන-2003 අගෝස්තු අග දක්වා

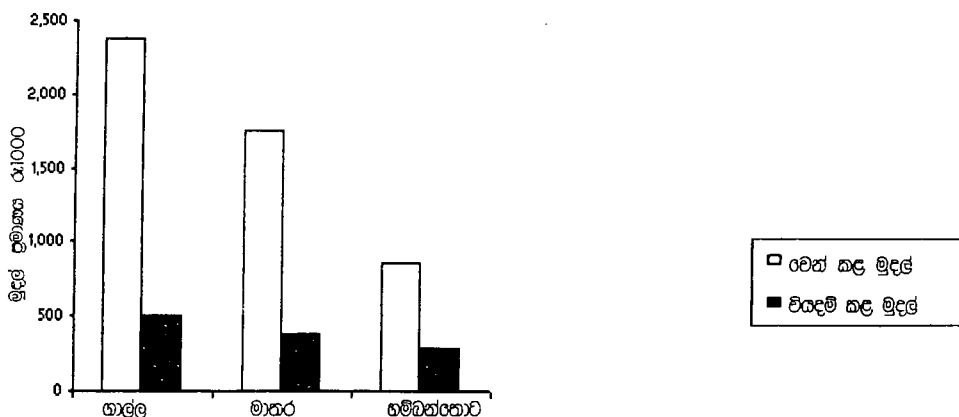
රූ. සටහන 5.11.3.: වාරිමාර්ග

රූ. සටහන 5.11.4: පශු සම්පත්

රූ. සටහන 5.11.5: කෘෂිකර්ම

මූලාශ්‍ර: දකුණු පළාත් සභාවේ කෘෂිකර්ම, වාරිමාර්ග, සිවර, පශු සම්පත්, කම්කරු හා වෙළඳ අමාත්‍යාංශයේ 2003 සංවර්ධන සැලසුමේ ප්‍රගති වාර්තාවේ දත්ත මත පදනම් වී (අගෝ. අග දක්වා) ඇත.

5.6.2 මානව සම්පත්

තමන්ට පැවරී ඇති වගකීම් ඉටු කිරීමේ දී මානව සම්පත් පිළිබඳ ගැටලු ගණනාවකට පසුගිය දශක දෙක තුළ පළාත් සභා මුහුණ පා ඇත. පළමුව, තම වගකීම් ක්‍රියාවට නැගීම සඳහා ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලය ගිණිවිටේ ශෝකාලාපයක් පළාත් සභාවලට ඇත. හේතු ගණනාවක් නිසා මෙම තත්ත්වය පැන නැගී ඇත. සාමාන්‍යයෙන් වාර්ෂිකව සේවකයන්ගෙන් 3.5% සිට 5.5% දක්වා වූ ප්‍රමාණයක් විශ්‍රාම ගනී. පුරප්පාඩු සඳහා කාර්ය මණ්ඩල ඉක්මණින් බඳවා නො ගන්නා අතර ඇතැම් අවස්ථාවල පුරප්පාඩු පිරවීම සඳහා අනුමැතිය නො ලැබේ (Finance Commission Annual Report 2005).

ඉහත කරුණුවලට අමතරව, උසස්වීම්, සමාජ පිළිගැනීම සහ පුහුණු අවස්ථා සහ වඩා ගැළපෙන ස්ථාන ලබා ගැනීම ආදී අනෙකුත් ප්‍රතිලාභ හේතුවෙන් පළාත් සභාවල සුදුසුකම් සහිත ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් මධ්‍යයේ යෝග්‍ය තනතුරු සඳහා නැවතත් යාමට ඉල්ලුමක් පවතී. මේ නිසා, දීප්තික සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ අත්දැකීම් ගිණ, අත්‍යවශ්‍ය වූ දර්ශනයක් අත්දැකීම් ඔස්සේ ගොඩනගා ගැනීමට අවස්ථාවක් ගිම් නො වූ, සාපේක්ෂ වශයෙන් කතිටු නිලධාරීන්ගෙන් පරිපාලනයේ ඉහළ පුරප්පාඩු පිරවීමට පළාත් සභා පියවර ගනී. අනෙක් අතට පළාත් සභාවලට පුරප්පාඩු පිරවීමට නො හැකි වන තාක්, ඉහළ ශ්‍රේණිවල නිලධාරීන් හේ රාජකාරි පහළ කාර්ය මණ්ඩලයෙන් ආවරණය කිරීමට ඔවුන් උත්සාහ ගනී. එය පළාත් සභාවල කාර්ය සාධනය කෙරෙහි අහිතකර අන්දමින් බලපානු ලබයි (ඉපාස්,එම්, 2007:172). පළාත් සභාවල සමස්ත කාර්ය මණ්ඩලය හා සැසඳීමේ දී කෘෂිකර්මික අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ සාමාන්‍ය 2.3% තරම් අල්ප බව වගු සටහන් අංක 5-7 හි දත්ත මගින් පෙන්වුම් කෙරේ.

වගු සටහන 5.7: පළාත් සභාවල 2003 වර්ෂයේ කෘෂිකර්මික කාර්ය මණ්ඩලය

පළාත	සියලු විෂයයන් හි කාර්ය මණ්ඩලය			කෘෂිකර්මික අංශයේ කාර්ය මණ්ඩලය			
	නිලධාරී තොවන	නිලධාරී	එකතුව	නිලධාරී	නිලධාරී තොවන	එකතුව	සියලු විෂයයන් ගේ % ලෙස
බස්නාහිර	5,713	41,590	47,303	110	650	760	1.6
මධ්‍යම	3,161	31,043	34,204	147	532	679	2.0
දකුණ	3,022	29,788	32,810	65	687	752	2.3
උතුරු-නැගෙනහිර	3,498	35,951	39,449	105	841	946	2.4
වයඹ	3,048	30,719	33,767	72	878	950	2.8
උතුරුමැද	4,385	15,129	19,514	109	539	648	3.3
ඌව	2,097	19,007	21,104	83	525	608	2.9
සබරගමුව	7,204	17,188	24,104	79	440	519	2.1
එකතුව	32,128	220,415	252,543	770	5,092	5,862	2.3

* පළාත් සභා නියෝජිතයින් සහ ඔවුන් ගේ පෞද්ගලික කාර්ය මණ්ඩලය ද ඇතුළත් වී ඇත

මූලාශ්‍රය: The Finance Commission Annual Report-2004

මූල්‍ය කොමිෂන් සභාවට අනුව, පළාත් සභාවල සේවකයන්ගෙන් සැලකිය යුතු සංඛ්‍යාවක් අතීයවී, තාවකාලික, දෛනික වැටුප් ලබන හෝ කොන්ත්‍රාත් පදනමේ සේවකයෝ වෙති. 2003 වසරේ දී පළාත් සභා අටේ හි ම කෘෂිකර්මික කාර්ය මණ්ඩලයේ එකතුව 5,862 කි (වගු සටහන් අංක 5.7). එම වසරේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සම්පූර්ණ සේවක සංඛ්‍යාව 5,904 කි. කෘෂිකර්ම, ගොවිජන සේවා සහ පශු සම්පත් (ව්‍යාප්ති සේවා ඇතුළත්ව) විමධ්‍යගත කළ විෂයයන් වුව ද, කෘෂිකර්ම විෂයය සඳහා පළාත් සභා සතු වන්නේ සාපේක්ෂ වශයෙන් කුඩා කාර්ය මණ්ඩලය කි.

කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති කටයුතු ඔවුන් ගේ ප්‍රධාන වගකීම වුවත්, පළාත් සභාවලට ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී ව්‍යාප්ති සේවකයින් නොමැති අතර පහළ ම මට්ටමේ ව්‍යාප්ති සේවකයින් බවට කෘෂිකර්ම උපදේශකවරු පත් වී ඇත්තා හ. 1988 දී ග්‍රාමීය මට්ටමේ ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලයේ (කෘ.ව්‍ය.සේ.) 2400ක් ග්‍රාම නිලධාරීන් ලෙස ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයට මාරු කරන ලදී. එය ව්‍යාප්ති සේවාවේ ප්‍රාදේශීය මට්ටම සහ ගොවීන් අතර හිඬැසක් නිර්මාණය කිරීමට සමත් විය. 1988 දී ව්‍යාප්ති ගොවී අනුපාතය එක් කෘෂිකර්ම උපදේශකවරයෙකුට ගොවී පවුල් ඒකක 3,000 සිට 7,000 දක්වා අතර ප්‍රමාණයක් විය. 1988 ට පෙර කෘෂිකර්ම උපදේශක කොට්ඨාසයක්, කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සේවක කොට්ඨාස 4-12න් සමන්විත වූ අතර එක් කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්ති සේවකයෙක් ගොවී පවුල් 1,500-2,500 අතර ප්‍රමාණයක් ආවරණය කළේ ය (ජයතිලක ඩබ්.එම්. 2007:69).

1990 දශකයේ දී කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය නව ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලයක් (9,600 වැඩි) ස්ථිර පදනමින් බඳවා ගෙන ගොවීන් සේවා දෙපාර්තමේන්තුවට පවරන ලදී. මෙම නව කාර්ය මණ්ඩලයෙන් (කෘ.ප.නි.ස.) බහුතරයක් අ.පො.ස.සා.පෙළ පමණක් සමත් වූවන් වූ නමුත් 10% පමණ කෘෂිකර්ම ඩිප්ලෝමා ලාභීන් වූහ (World Bank, 2006, 23). 2003.03.02 දිනැති 7/2/14/2/1 වකුලේඛය මගින් ව්‍යාප්ති කාර්යයේ ඇතැම් ක්‍රියාකාරකම් කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්ට පවරන ලදී (පරිශීෂ්ට IV). සතියේ දින තුනක් ව්‍යාප්ති කාර්යයන් සඳහා කෘෂිකර්ම උපදේශකට සහාය වීම මොවුන්ගෙන් බලාපොරොත්තු විය. ව්‍යාප්ති කාර්යයන් යනු කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් ගේ 59ක් වූ දීර්ඝ රාජකාරි ලැයිස්තුවෙන් එකක් පමණි (නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිලා ලුරුදු එම්.ඩී. 2007(අ): 88). එමෙන් ම කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්ගෙන් 10%ක් පමණක් කෘෂිකර්ම ඩිප්ලෝමා හිමි කරගෙන ඇති අතර බහුතරයකට කෘෂිකර්ම සැලසුම්, ගොවී පුහුණුවීම් සහ ආදර්ශන වැඩ කටයුතු වැනි ව්‍යාප්ති වැඩසටහන් පිළිබඳ තාක්ෂණික පුහුණුවීම් නොමැත. මෙයට අමතරව, ඔවුන් රජයේ වෙන ම දෙපාර්තමේන්තුවක් යටතේ පරිපාලනය වන අතර ඔවුන් ගේ පක්ෂපාතීත්වය මධ්‍යය සමග රැඳී පවතී. මේ නිසා පළාත් සභා සඳහා ඔවුන් විසින් සිදු කරන දායකත්වය උසස්වීම්වල දී අගය නො කෙරේ. ඉහත හේතු සාධකවල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, පළාත් සභාවල ව්‍යාප්ති වැසටහන්වලට කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් බහුතරයක ගේ දායකත්වය ඉතා ම අල්ප ය.

පළාත් සභා ස්ථාපිත කරන අවස්ථාව වනවිට, ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ පුද්ගලයින් සියදෙනෙක් පමණ²⁰ ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස්වරුන් සහ දීප්තික ඉඩම් නිලධාරීන් ලෙස සේවා නියුක්ත වූහ. කෙසේ වුව ද පළාත් සභා ක්‍රමය ස්ථාපිත කිරීමෙන් පසුව මෙම ව්‍යුහය වෙනස් විය. ආරම්භක අවස්ථාවේ දී පළාත් සභා විසින් පළාත් සභා අට සඳහා පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්වරුන් 08 දෙනෙකු සහ බස්නාහිර පළාත් සභාව (01), දකුණු පළාත් සභාව (01), මධ්‍යම පළාත් සභාව (01), උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත් සභාව (03), වයඹ පළාත් සභාව (04) සහ උතුරු මැද පළාත් සභාව (01) සඳහා සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස්වරුන් පත් කරන ලදී. මෙම සංක්‍රාන්ති කාල පරිච්ඡේදයේ දී ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ නිලධාරීන් පළාත් අමාත්‍යාංශවල සහ අනෙකුත් සංවිධානවල ලේකම්වරුන් ලෙස පත්කරනු ලැබීණි. 1988 දී ඉඩම් කළමනාකරණ විෂයය පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධිධාරීන් දොළොස් දෙනෙක් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර කොමසාරිස්වරුන් හෝ නියෝජ්‍ය කොමසාරිස්වරුන් වශයෙන් සේවය කළ හ. පළාත් සභා ක්‍රමය ස්ථාපිත කිරීමෙන් පසුව, නියෝජ්‍ය පමණක් තවදුරටත් සේවයේ රැඳී සිටිය හ (ජයතිලක, ඩබ්.එම්. 2007: 38-40). මෙවැනි වෙනස්කම් ජාතික මට්ටමේ දී මෙන් ම පළාත් සභා මට්ටමේ දී ද ඉඩම් විෂයය කෙරෙහි ඉතා අහිතකර

²⁰ බස්නාහිර-08, දකුණ-13, මධ්‍යම-13, උතුර-11, නැගෙනහිර-11, වයඹ-09, උතුරුමැද-14, ඌව-06. සබරගමුව-07

අත්දැකීම් බලපානු ලැබීණි. වර්තමානයේ පවා, ප්‍රමාණවත් නො වන කාර්ය මණ්ඩල හේතුවෙන් පළාත් සභා බොහෝ දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දෙනු ලබයි. උදාහරණ වශයෙන් 2006 දෙසැම්බර් වන විට දකුණු පළාත් සභාවේ ඉඩම් විෂයය සඳහා අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය 189 ක් විය. නමුත් පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්, නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් සහ සහකාර ඉඩම් කොමසාරිස් ඇතුළුව නිලයන් 57 ක් පුරප්පාඩුව පැවතුණි. මෙයට සමානවර්ග වශයෙන් අංක 5.8 හි 2006 දෙසැම්බර් වනවිට උපරි පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ පුරප්පාඩු රාශියක් පැවති බව පෙන්වුම් කෙරේ.

වගු සටහන 5.8: 2006 දෙසැම්බර් වන විට උපරි පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ පැවති මානව සම්පත්

ධුරය	අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය	සේවය කරන සංඛ්‍යාව	පුරප්පාඩු
ජනපද නිලධාරී	26	05	21
මිනිත්දෝරු	04	03	01
මිනිත්දෝරු සහායක	12	04	08
සැලසුම් නිලධාරී	01	00	01
කළමනාකරණ සහකාර	09	07	02
සංවර්ධන සහකාර	29	23	06
එකතුව	81	42	39

මූලාශ්‍රය: පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව, උපරි පළාත් සභාව

උපරි පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ ජනපද නිලධාරී 26ක් පමණක් සේවයෙහි හිඳිනු බව වගු සටහන අංක 5.8 හි දැක්වෙමින් පෙන්වුම් කෙරේ. ඉහත තත්ත්වය මත ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී ඉඩම් පරිපාලන කටයුතු ඇණහිටී.

ඉඩම් පරිපාලනයේ මානව සම්පත් පිළිබඳ සැලකීමේ දී ගැටලු දෙකක් පැන නගී. පළමුවැන්න, ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ රජයේ නියෝජිතයා ලෙස ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා ගේ පක්ෂපාතිත්වය මධ්‍යයට පැවතීම ය. ජාතික මට්ටමේ අමාත්‍යාංශ සියයකට අධික සංඛ්‍යාවක් සම්බන්ධීකරණ කටයුතු ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා සතු වන අතර ඉඩම් විෂයය ඉන් එකක් පමණි. එබැවින්, අධික කාර්ය භාරයත්, ප්‍රමාණවත් වේලාවක් නො වීමත් හේතුවෙන් ඉඩම් විෂයයට අවධානය යොමු කිරීමේ කටයුතු තදින් සීමා කිරීමට ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට සිදු වේ. අනෙක් අතට පළාත් සභා පිහිටුවීමට පෙර, රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ වගකීම් ඉටුකිරීම ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයාට පැවරී තිබිණි. එම අවස්ථාවේ දී, ඉඩම් පරිපාලනය සම්බන්ධ වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා සුදුසුකම් සැපිරූ, පුහුණු සහ මනා අත්දැකීම් සහිත කාර්ය මණ්ඩලයකින් සමන්විත විශේෂ ඒකකයක් ආණ්ඩුවේ දිසාපති කාර්යාලයේ පිහිටුවා තිබුණි. කෙසේ වුව ද, පළාත් සභා පිහිටුවීමෙන් සහ ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයා ගේ බලතල ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් වෙත පැවරීමෙන් පසුව මෙම තත්ත්වය වෙනස් විය. ඉඩම් විෂයයෙහි වගකීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සහායක කාර්ය මණ්ඩල රහිතව බලය සහ වගකීම් පවරනු ලැබිණි. බලය පැවරීමෙන් පසු, ඉඩම් විෂයය සඳහා ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ එක් නිලධාරියෙකු පමණක් (ඉඩම් නිලධාරී) ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා සතු වන අතර ඔවුන් කාර්යාලයේ දින වශයෙන් සඳා සහ බදාදා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයෙහි ගත කළ යුතු ය. එබැවින් මුළු කොට්ඨාසයෙහි ම සංචාරය කිරීමට සහ අපේක්ෂා කළ අත්දැකීම් වගකීම් ඉටු කිරීමට ද ඉඩම් නිලධාරීන්ට ඉඩ ප්‍රස්ථා හිමි නො වේ.

දෙවනුව, දහතුන් වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය යටතේ පළාත් සභාවන්ට ඉඩම් විෂයය සම්බන්ධ ඇතැම් බලතල හිමි වන අතර විවිධ පනත් සහ ආඥා පනත් යටතේ රාජකාරී සහ වගකීම් සම්භාරයක් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට හිමි වේ. ඉඩම් විෂයය සම්බන්ධ වගකීම් ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙනුවෙන් ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී ඉටු කිරීම ග්‍රාම නිලධාරීන්ට පැවරී ඇත. අනෙක් අතට, ඉඩම් විෂයයෙහි ප්‍රාදේශීය සහ ග්‍රාමීය මට්ටමේ සේවා නියුක්තිකයන් වන ඉඩම් නිලධාරීන් සහ ජනපද නිලධාරීන් ගේ සෘජු වගකීම් පළාත් සභාවලට පවතින නමුත් ඔවුන් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවලට අනුයුක්ත කොට ඇති අතර ප්‍රාදේශීය ලේකම් විසින්

අධිකමණය කරනු ලබා ගිය ඇතැම් වගකීම් පළාත් සභා වෙත පවතින නමුත් එම වගකීම් ඉටු කිරීමට අත්‍යවශ්‍ය මානව සම්පත් ඔවුන් සතූ නො වේ. එබැවින්, පළාත් සභාවල ඉඩම් ක්‍රියාකාරකම් අපේක්ෂිත මට්ටම කරා ළඟා වී නොමැත.

මධ්‍යයේ කාර්ය මණ්ඩල සමග සැසඳීමේ දී පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩලවලට පුහුණුවීම් සඳහා හිමිවන්නේ සාපේක්ෂව අඩු ඉඩ ප්‍රස්ථාවන් ය (නදීකා දුමයන්ති, එම්.කේ. සහ සුසිලා ලුරුදු එම්.ඩී. 2007 (අ): 176-178). විශේෂයෙන් ම බොහෝ කරුණු හේතුවෙන් ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලයට පුහුණු අවස්ථා නො ලැබේ. පළමුව මේ වන විට ද තදින් බණ්ඩනය වී තිබූ පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති ක්‍රමය පළාත් සභාවලට බලය පැවරීමෙන් පසුව තවදුරටත් ව්‍යාකූල වීම ය.

දෙවැන්න, පළාත් සභා පිහිටුවීමෙන් පසු රජයේ ඇතැම් සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන පළාත් සභා වෙත පවරනු ලැබීණි. ඉන් පසුව, වෙනත් පළාත් සභාවක සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතනයක් විසින් පුහුණුවීම් මෙහෙයවන විට කාර්ය මණ්ඩලය අයත් පළාත් සභාව විසින් ඒ සඳහා මුදල් ගෙවිය යුතු ය. මෙම තත්ත්වය නිසා, පළාත් සභා ඔවුන් ගේ ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩල පුහුණුව සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා නො දේ. තෙවැන්න ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ පුහුණුවීම් මෙහෙයවීම් සඳහා පළාත් සභාවල මෙන් ම රජයේ ද පුහුණු මධ්‍යස්ථානවලට ප්‍රමාණවත් විශේෂඥයින් හෝ සහායක කාර්ය මණ්ඩල නොමැති වීම ය.

පසු සම්පත් අංශය සැලකීමේ දී, සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශය දීප ව්‍යාප්ත සේවාව සඳහා පුහුණුවීම් සිදු කරනු ලබා ගියේ නමුත්, මූල්‍ය අපහසුතා සහ රෙගුලාසි²¹ හේතුවෙන් මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශයේ පුහුණු න්‍යාය පත්‍රයෙන්, පළාත් සභා ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය නො සලකා හැර හෝ පුහුණුවීම් ලබා දීම සිදු නො වේ (නදීකා දුමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිලා ලුරුදු, එම්.ඩී. 2007 (අ), 176).

වාර්මාර්ග අංශය පිළිබඳ සැලකීමේ දී, පළාත් සභාවලට, කාර්ය මණ්ඩල සඳහා තමන්ගේ ම පුහුණු පහසුකම් නොමැත. නමුත් රජය සතුව ගල්ගමුවේ පුහුණු මධ්‍යස්ථානයක් පවතින අතර වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය එහි දී පුහුණු කරනු ලබා ගියේ ය.

එසේ වුව ද, අනෙක් අතට පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩලය පළාත් පරිපාලනය හරහා ප්‍රතිලාභ ලබා ගියේ ය. පළාත් සභා පිහිටුවීමට පෙර, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික සේවාවේ නිලධාරීන් ඔවුන් ගේ පරිපාලන කටයුතු සඳහා පේරාදෙණියේ පිහිටි කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට යා යුතු විය. පළාත් සභා පිහිටුවීමත් පසුව, පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩලයේ පරිපාලන කටයුතු පළාත් සභා විසින් ම හසුරුවනු ලබා ගියේ ය. එ බැවින්, පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩලයට ඔවුන් ගේ පරිපාලන ගැටලු පළාත තුළ දී ම විසඳා ගැනීමේ සාපේක්ෂ පහසුව පවතී.

5.6.3 භෞතික සම්පත්

5.2 ඡේදයෙන් සාකච්ඡා කළ පරිදි තම පුහුණු ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පළාත් සභා සතුව සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන හතරක් සහ දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම මධ්‍යස්ථාන පවතී. සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන හතරෙන් තුනක් (බොඹුවල, මහලුප්පලලම සහ බිඳුණුවැව) රජයෙන් පළාත් සභා වෙත පවරා දී ඇත. ඉහත සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන ජාතික මට්ටමේ ආයතන ලෙස ස්ථාපිත කර ඇති අතර පළාත් සභා පිහිටුවීමට පෙර දිවයින පුරා කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලයට එමගින් සේවා සපයන

²¹ පළවා ගැනීම වී.සී. රත්නායක අධ්‍යාපන අධ්‍යාපන ආයතනයේ (ගන්තොරුව) ස්ථාන භාර නිලධාරී, පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩිමුළුව, 2007 ජනවාරි 15-16, ගනකොගො.ප.පු. ආයතනය (සංස්) නදීකා දුමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිලා ලුරුදු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 20, ගනකොගො.ප.පු. ආයතනය.

ලදී, සබරගමුව පළාත් සභාව විසින් ඔවුන් ගේ පුහුණු ක්‍රියාකාරකම් සඳහා රජවක සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතනය ස්ථාපිත කරන ලදී, පළාත් සභාවලට සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන පැවරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පුහුණු සහ ව්‍යාප්ති ක්ෂේත්‍රයේ ඇතැම් ප්‍රශ්න සහ ගැටලු ඉස්මතු වීණි. එම ගැටලු පහත සඳහන් පරිදි වේ.

(1) ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලයට පුහුණු අවස්ථා හිඟවීම.

සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන පැවරීමෙන් පසු ඒවා පළාත් සභාවල දේපළක් බවට පත් විය. පළාත් සභා සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතනයක් විසින් මෙහෙයවන පුහුණු වැඩසටහනක් සඳහා සහභාගිවීමට අපේක්ෂා කරන වෙනත් පළාත් සභාවක නිලධාරියකු වෙතොත් එම නිලධාරියා සඳහා පුහුණු ගාස්තු අදාළ පළාත් සභාවට ගෙවිය යුතු ය. බොහෝ අවස්ථාවල මුදල් අපහසුතා සහ ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලයේ පුහුණුවීම් සඳහා පළාත් සභාවේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් ගේ පවතින අලප කැමැත්තත් නිසා ඔවුන් ගේ පුහුණු අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට නො හැකි වේ.

(2) පුහුණු මධ්‍යස්ථානවල බාරතාව උපත භාවිතයට ලක්වීම

සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන පිහිටුවීමේ දී ඒවා ජාතික මට්ටමේ අවශ්‍යතා ඉලක්ක කරගෙන පිහිටුවා ඇත. එ බැවින්, මෙම පුහුණු මධ්‍යස්ථානවල බාරතාව පළාත් මට්ටමේ අවශ්‍යතා ඉක්මවා සිටී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 1987 සිට මෙම පුහුණු මධ්‍යස්ථාන උපත භාවිතයකට ලක් වී ඇත. පළාත් සභාවල සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන පළාත් නිලධාරීන් පුහුණු කරන්නේ නම්, එක ම කණ්ඩායමක් නැවත නැවත පුහුණු කිරීමට සිදු වේ. මේ නිසා පළාත් සභා මට්ටමේ වෙනත් නිලධාරීන් සඳහා වන විවිධ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම සඳහා ඉහත මධ්‍යස්ථාන භාවිතා කරනු ලබ සි. මෙම මධ්‍යස්ථාන මධ්‍යය සතු වුවා නම්, ව්‍යාප්ති පුහුණු වැඩසටහන් ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ දීප ව්‍යාප්ත මට්ටමින් පැවැත්වීමට මෙම මධ්‍යස්ථාන භාවිතා කිරීමට හැකියාව තිබිණි.

(3) මධ්‍යස්ථාන නඩත්තුව සතුටුදායක නො වීම

පුහුණු මධ්‍යස්ථාන නඩත්තු කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් පළාත් සභාවලට නොමැත. එ මෙන් ම, පරිපාලන ගැටලු සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන් වසර ගණනාවක් තිස්සේ පුරප්පාඩු නො පිරවේ. පුහුණු මධ්‍යස්ථාන නඩත්තු කටයුතුවල දී මේවා ඉතා අහිතකර අන්දමින් බලපානු ලබ සි.

(4) පළාත් සභා අතර ප්‍රාදේශීය විෂමතා නිර්මාණය කිරීම.

වර්තමාන සන්දර්භය තුළ, පළාත් සභා පහක් සඳහා ම (උතුරු, නැගෙනහිර, වයඹ, මධ්‍යම සහ දකුණ) ඔවුන් ගේ ම පුහුණු මධ්‍යස්ථාන නොමැත. නමුත් ජාතික මට්ටමේ සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන දෙකක් දකුණු පළාත් සභා මධ්‍යම පළාත් සභා බල ප්‍රදේශවල පිහිටා ඇත.

අරලගංවිල, අගුණකොළපැලැස්ස සහ ගන්නොරුවේ පිහිටි සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන තුනත්, ප්‍රලියන්කුලමේ ගොවිපළ ශාන්තීකරණ පුහුණු මධ්‍යස්ථානයත් මධ්‍යය සතු වේ. එයට අමතරව ලඩුදව, කරපිංච, වාරියපොල සහ අනුරාධපුර පිහිටි කෘෂිකර්ම විද්‍යාල හතරත්, විරවිල සහ අම්පාර පිහිටි දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම පුහුණු මධ්‍යස්ථාන දෙකකුත් මධ්‍යය සතු වේ. එ මෙන් ම, කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු කටයුතු සඳහා ගොවි විකාශන සේවාව, ශ්‍රව්‍ය දෘෂ්‍ය මධ්‍යස්ථානය, තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය, ප්‍රදර්ශන සහ තාක්ෂණික ඒකක මධ්‍යය සතු වේ. තවදුරටත් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු කටයුතු සඳහා සහායවීමට කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධන ඒකකයක් ද පවතී (රු සටහන් අංක 5.4).

පළාත් සභා අවශ්‍යතා සඳහා වන කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ පළාත් සභා විෂයයක් වුවත් පළාත් සභාවලට ඔවුන් ගේ ම පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන නොමැත. ජාතික මට්ටමේ දී කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සිදු කිරීම සඳහා රජයට ආයතන විශාල සංඛ්‍යාවක් හිමි ය. කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන අංශවල පර්යේෂණ සඳහා කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය සතුව කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික

පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය, පශ්චාත් අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය පවතී. හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවට, සහල් පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය, උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය සහ ක්ෂේත්‍ර හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය යන ආයතන තුනක් පවතී. සහල් පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය සහල් පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරනු ලබයි. එ මෙන් ම, ප්‍රාදේශීය සහල් පර්යේෂණ ආයතන සහ සහල් පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන හතර පාතික මට්ටමේ සහල් පර්යේෂණ සඳහා සහාය වේ. උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ මෙහෙයවනු ලබයි. ස්වභාවික සම්පත් කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථානය, ආහාර පර්යේෂණ ඒකකය, පලතුරු හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ඒකකය, පැළෑටි වෛරස් සුවිගත කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය, සීතාඵලීය කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ස්ථානය, සහ බණ්ඩාරවෙල සහ මාකදුර ප්‍රාදේශීය කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන ආදී උප නියෝජිත ආයතන ගණනාවක් උද්‍යාන හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනයට සහාය වේ. ගොවිපලු යාන්ත්‍රීකරණ පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානය, ධාන්‍ය හෝග සහ පැහිරි හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය සහ අරලගංවිල සහ වවුනියාවේ ප්‍රාදේශීය කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන යන උප නියෝජිත ආයතන, ක්ෂේත්‍ර හෝග පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන යන උප නියෝජිත ආයතන ආදී ආයතන රාශියක් ක්ෂේත්‍ර හෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය සතු වේ. ඉහත ආයතනවලට අමතරව සමාජ-ආර්ථික සහ සැලසුම් මධ්‍යස්ථානයක් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතු ය.

පාතික මට්ටමේ දී, බීජ සහතික කිරීමේ සහ පැළෑටි ආරක්ෂණ මධ්‍යස්ථානය සහ බීජ සහ රෝපණ ද්‍රව්‍ය සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය ආදී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ තාක්ෂණික සේවා මධ්‍යස්ථාන විසින් තාක්ෂණික සේවා සපයනු ලබයි (රු සටහන අංක 5.4)

කෙසේ වුව ද, පළාත් සභා පිහිටුවීමෙන් පසුව කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණවලට අරමුදල් ලැබීම සහ එවා කළමනාකරණය පාතික මට්ටමින් සිදු වීමත්, ව්‍යාප්ති වැඩසටහන් පළාත් දෙපාර්තමේන්තුවල විශේෂ පරිච්ඡේදය යටතේ පරිපාලනය වීමත් නිසා කුඩා ඉඩම් වහා අංශයේ පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති සම්බන්ධතා තවදුරටත් සංකීර්ණ විය. ඉහත තත්ත්වයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, පරිපාලන බාධා මැඩ පවත්වා පර්යේෂණ ව්‍යාප්ති සම්බන්ධතාවේ පරතරය යා කිරීම කළ යුතුව ඇත.

1988 දී ගොවිපන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව ඔවුන්ගේ සියලු ඉංජිනේරු උපකරණ, යන්ත්‍ර, ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරුවරුන් සහ 87 දෙනෙකු හැර සියලු තාක්ෂණ නිලධාරීන් ආදී ඔවුන් ගේ සම්පත් වාරිමාර්ග කටයුතු සඳහා පළාත් සභාවලට පැවරී ය. කෙසේ වුව ද, මෙම සම්පත් උන උපයෝජනයට ලක්කිරීම හෝ ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම, පාරවල් සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය වැනි වෙනත් කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම (විතාරණ, පී., 2007: 3).

පළාත් සභා පිහිටුවන අවස්ථාවේ දී ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව සතු වූ වාහන සහ ගොඩනැගිලි ආදී භෞතික සම්පත් ඉඩම් කොමසාරිස් විසින් පළාත් සභා හෝ නියෝජ්‍ය ඉඩම් කොමසාරිස් කාර්යාලවලට භාර දෙන ලදී. එ මෙන් ම, දිසාපති කාර්යාලවල තිබූ නීතිමය ලේඛන, ඉඩම් ලෙජර, සිතියම් සහ පිඤ්චුපත් ආදිය පළාත් සභාවලට පවරා දුණි. ආණ්ඩුවේ දිසාපතිවරයා ගේ බලතල ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත පැවරීමෙන් පසු ඉහත කී ලිපි ලේඛන පළාත් සභාවල සිට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වෙත භාර දුණි. මිල කළ නො හැකි මෙම ලිපි ලේඛන සහ සිතියම්, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවල ඉඩපහසුකම් ප්‍රමාණවත් නො වීමේ හේතුවෙන් විනාශ වී ඇත. එ බැවින්, රජයේ ඉඩම්වල නීතිමය, පාරිසරික සහ බදු එකතු කිරීම ආදී හැටලු රාශියකට රජය මුහුණ දෙමින් පවතී.

තවත් සැලකිය යුතු කරුණක් වන්නේ වර්තමාන තත්ත්වය යටතේ වාරිමාර්ග සම්බන්ධයෙන් පළාත් සභාවලට කටයුතු ඉටු කළ හැකි වපසරියයි. උදාහරණ වශයෙන් දේශපාලන බලය විමධ්‍යගත කිරීමේ මුල්

පියවරේ දී ගරු වාරිමාර්ග සහ මහවැලි සංවර්ධන අමාත්‍ය ගාමිණී දිසානායක අක්කර දහසට අඩු වගා බිම් සහිත ව්‍යාපාරවල වාරිමාර්ග කළමනාකරණය පිළිබඳ කටයුතු සඳහා මැදිහත්වීමේ බලය පළාත් සභාවලට ලබා දුණි. ටික කලක් ඇවෑමෙන් එ වැනි වාරි ව්‍යාපාර සම්පූර්ණයෙන් නඩත්තු නො කරන බවට ප්‍රාදේශීය දේශපාලනඥයින් සහ ගොවීන් යන දෙ පාර්ශවයෙන් ම වෝදනා එල්ල වන්නට පිය. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ වගකීම් නැවත මධ්‍යය වෙත පවරා ගැනීම යි. මානව සහ මූල්‍ය සම්පත්වල පැවති හිඟය නිසා එම අවස්ථාවේ දී පළාත් සභා විසින් එම ගැටලුවට මුහුණපාන ලදී. ප්‍රදාමයට කරුණක් වන්නේ නැවත පැවරීමෙන් පසු තත්ත්වය වෙනස් වූයේ ද? නැද්ද? යන්න යි. එ බැවින්, එ වැනි වගකීම් පැවරීමට පෙර පළාත් සභාවල සම්පත්වල ධාරිතා වර්ධනයේ අවශ්‍යතාව පවතින බව පෙනී යයි.

5.7 සමාජනීය

මධ්‍යය සහ පළාත් සභා යන දෙ පාර්ශවය ම කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයට මැදිහත් වේ. ජාතික මට්ටමේ දී අමාත්‍යාංශ, දෙපාර්තමේන්තු, ආයතන සහ මණ්ඩල රාශියකට කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ඉලක්ක පැවරී ඇත. කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය සහ වාරිමාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය වැනි අමාත්‍යාංශවල දෙපාර්තමේන්තු ගණනාවක් පවතින අතර ඒවා ඔවුන් ගේ කාර්යයන් සහ වගකීම් ක්ෂේත්‍ර මට්ටම දක්වා විභේදනය (පරිපාලන විමර්ශනකරණය) කර ඇත. දෙපාර්තමේන්තු දෙකක් සහ අනෙකුත් ආයතන සහ මණ්ඩල 15 ක් කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය සතු වේ. මහවැලි ගඟ හැරවීමේ ව්‍යාපාරය යටතේ, නිෂ්පාදනයට සම්බන්ධ වන ජනාවාසවල ව්‍යාප්ති ක්‍රියාකාරකම් ඉටු කරන්නේ ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය විසිනි.

පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය, ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය සහ වාරිමාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය පිළිවෙළින් පශු සම්පත් සංවර්ධන ඉඩම් සංවර්ධන සහ වාරිමාර්ග කටයුතු සම්බන්ධ මූලික වගකීම් දරයි. පශු සම්පත් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය සත්ත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව සහ තවත් මණ්ඩල පහක් මගින් තම වගකීම් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. එ මෙන් ම, කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය මහවැලි පශු සම්පත් සහ කෘෂි ව්‍යවසාය සමාගම සහ සී/ස මහවැලි පශු සම්පත් ආයතන හරහා මහවැලි ප්‍රදේශවල පශු සම්පත් අංශයේ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා මැදිහත් වේ.

ඉඩම් සහ ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය, දෙපාර්තමේන්තු තුනක් සහ ආයතන දෙකක් හරහා එහි වගකීම් ක්‍රියාවට නගයි. අනෙක් අතට ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී ඉඩම් විෂයයේ බොහෝ වගකීම් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයා සතු වේ.

වාරිමාර්ග විෂයය පිළිබඳ සැලකීමේ දී, වාරිමාර්ග සහ ජල කළමනාකරණ අමාත්‍යාංශය සේ ම කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය ද ජාතික මට්ටමේ කටයුතුවලට මැදිහත් වේ. ඒවාට අමතරව, දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ වාරිමාර්ග වැඩ කටයුතුවල සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණය ලෙස පිළිවෙළින් දිස්ත්‍රික් සහ ප්‍රාදේශීය කෘෂිකාර්මික කමිටු ස්ථාපිත කොට ඇත.

සෑම පළාත් සභාවකට ම පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයක් ඇත. බොහෝ විට පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය පශු සම්පත්, ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග ආදී කෘෂිකර්මයට සම්බන්ධ අනෙකුත් විෂයයන්ගෙන් ද සමන්විත වේ. සෑම පළාත් සභාවක් ම පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවක් සහ පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන සහ සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවක් ස්ථාපිත කොට ඇත. එ මෙන් ම, සෑම පළාත් සභාවක් ම පළාත් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ, පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂ, පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් ධුර ස්ථාපිත කොට ඇත. කෙසේ වුව ද, පළාත් සභාවලට ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී ස්ථිර ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලයක් නොමැත.

කෘෂිකාර්මික අලෙවිකරණ ගැටලුව විසඳීම සඳහා තම තමන්ට අදාළ පළාත් සභා විසින් ඇතැම් අලෙවිකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරයෙන් 4%ක් වාර්තා කළ හ. කෙසේ වුව ද, වයඹ පළාත් සභාව හැර විශේෂිත සහ විධිමත් අලෙවිකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ කිසිදු පළාත් සභාවක් පර්යේෂකයින්ට සොයා ගැනීමට නො හැකි විය.

භෞතික සම්පත් පිළිබඳ සැලකීමේ දී පළාත් සභා තවදුරටත් හතරකට සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන හිමි වේ. එමෙන් ම, බදුදල සහ අමිපාර දිස්ත්‍රික්ක හැර අනෙකුත් දිස්ත්‍රික්කවල පළාත් සභා සතුව දිස්ත්‍රික් කෘෂිකාර්මික පුහුණු මධ්‍යස්ථාන පවතී. සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන පළාත් සභාවලට පැවරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලයට පුහුණු අවස්ථා හිගවීම, පුහුණු මධ්‍යස්ථානවල ධාරිතාව උපරිමයට පත්වීම ලක්වීම සහ පළාත් සභා අතර ප්‍රාදේශීය විමර්ශන නිර්මාණය කිරීම ආදී ඇතැම් ගැටලු සහ ප්‍රශ්න පුහුණු සහ ව්‍යාප්ති ක්ෂේත්‍රයේ පැන නැගී ඇත. ජාතික මට්ටමේ දී කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව සතුව පර්යේෂණ ආයතන ගණනාවක්, සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතන දෙකක් සහ කෘෂිකර්ම විද්‍යාල පවතී. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු මධ්‍යස්ථාන, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකරුගුණ පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය, පස්වත් අස්වනු තාක්ෂණ ආයතනය, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාව වැනි ආයතන හරහා රජය තම පර්යේෂණ සහ පුහුණු කටයුතු ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි.

ඔවුන්ට පැවරුණු වගකීම් ඉටු කිරීමේ දී මානව සම්පත් පිළිබඳ ගැටලු රාශියකට පසුගිය දශක දෙක පුරා ම පළාත් සභා මුහුණ දුණි. පළමුව, තම වගකීම් ක්‍රියාවට නැගීම සඳහා පළාත් සභාවලට ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් හිමි වී නො තිබිණි. දෙවැන්න, මධ්‍යය සමග සැසඳීමේ දී පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩලයට ලැබෙන පුහුණු අවස්ථා සාපේක්ෂව අඩු ය. තෙවැන්න, ඉහළ ශ්‍රේණිවල පුරප්පාඩු පිරවීමට අවස්ථාව නො ලැබෙන තාක් කල්, පළාත් සභා විසින් කණිෂ්ඨ කාර්ය මණ්ඩලයෙන් ඉහළ ශ්‍රේණිවල නිලධාරීන් ගේ රාජකාරි ආවරණය කිරීමට උත්සාහ කෙරේ. එය පළාත් සභාවල කාර්ය සාධනය සාක්ෂාත් කරගැනීම කෙරෙහි ඉතා අහිතකරව බලපානු ලබයි. කෙසේ වුව ද, පළාත් පරිපාලනය හරහා පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩලය ප්‍රතිලාභ ලබයි. තවදුරටත්, සංවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා මුදල් කොමිසමේ අනුමැතිය ප්‍රමාදවීම වැනි ප්‍රශ්නවලට පළාත් සභා මුහුණ දී ඇත.

පුස්තකාලය
LIBRARY
නො. 1994

සයවෙනි පරිච්ඡේදය

පළාත් සභා විසින් කුඩා ඉඩම් වගා අංශයට සපයන සේවාවන් පිළිබඳ ගොවීන් ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ මූලික අදහස්

6.1 හැඳින්වීම

පළමු පරිච්ඡේදයෙන් ඉදිරිපත් කළ පරිදි, මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ ලෙස ඉලක්ක කර ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන බලය විමධ්‍යගත කිරීම සුළු ගොවි අංශය කෙරෙහි බලපා ඇති ආකාරය පරීක්ෂා කිරීම සහ ඇගයීම ය. මෙම පරිච්ඡේදයෙන් තෝරාගත් පළාත් සභාවන් හි සභායක පද්ධතීන්වල තත්ත්වය සහ ජවය ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ පරීක්ෂා කිරීම සහ විශ්ලේෂණය සිදු කෙරේ. විශේෂයෙන් ම, මෙම පරිච්ඡේදයේ දී ව්‍යාප්ති කටයුතු, තාක්ෂණය, අලෙවිය, ජලය සහ වාරිමාර්ග, ඉඩම් භුක්තිය සම්බන්ධ ගැටලු විසඳීම, පළාත් සභා වෙත විමධ්‍යගතකරණය කරන ලද මාර්ග ඉදි කිරීම සහ නඩත්තුව, අධ්‍යාපනික සහ සෞඛ්‍ය සේවා පහසුකම් සැපයීම සහ නඩත්තුව, පානීය ජලය සැපයීම පිළිබඳ පරීක්ෂා කෙරේ. එ මෙන් ම, ගොවීන් ගේ ආකල්ප, විශේෂයෙන් ම ඔවුන් ගේ අවශ්‍යතාවන් සැපයීම සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් භාවය පිළිබඳ මෙම පරිච්ඡේදයෙන් විමසා බැලේ.

6.2 ගොවීන් ගේ අදහස්

6.2.1 ව්‍යාප්ති සේවය

1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනය අනුව පළාත් සභාවලට පැවරුණු ප්‍රධාන වගකීම් අතර කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති කටයුතු, ප්‍රවර්ධනය සහ අධ්‍යාපනය ද වේ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධි විධාන ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් පළාත් සභා විසින් ශාසන ආදර්ශන, ආහාර නිෂ්පාදනය, සංරක්ෂණය, ගෙවතු වගා ආදර්ශන, පලතුරු, මල් සහ අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර භෝග සහ ගොවි පුහුණු වැඩසටහන් වැනි විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි.

වතු සටහන් අංක 6.1 න් පෙන්වුම් කෙරෙන ආකාරයට, මෙම වැඩසටහන් පළාතෙන් පළාතට වෙනස් වේ. 2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය මගින් වැඩසටහන් රාශියක් ක්‍රියාත්මක කළ බව දකුණු පළාතේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 98% (196) ද, වයඹ පළාතේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් සියයට 92% (184) ද, ඌව පළාතේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 97% (194) ද සඳහන් කරනු ලබයි. ප්‍රාදේශීය අවශ්‍යතා, පළාත් සභාවල හැකියාව සහ පළාතට ඇති යෝග්‍යතාව අනුව වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම වෙනස් වේ. උදා: මල් සහ විසිතුරු පැලෑටි ආදර්ශන වැඩසටහන් ඌව පළාත් සභාවේ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පමණක් ක්‍රියාත්මක වීම.

සලකා බලන කාල පරිච්ඡේදය තුළ (2001-2006) කුඩා ඉඩම් වගා අංශයට උපකාරී වන අනෙක් වගා වශයෙන් සම්බන්ධ වූ වැඩසටහන් රාශියක් පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කර ඇති බව 6.1 වගු සටහනේ දත්තවලින් පෙන්වුම් කෙරේ. පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද වැඩසටහන් පිළිබඳ දැනුවත්භාවයෙන් යුතු පිරිසෙන් 81%ක් පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ නිෂ්පාදන තාක්ෂණයට අනුගතවීම සම්බන්ධව පළාත් සභාව විසින් වැඩසටහන් සිදුකළ බව යි. ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 77%ක් වාරිතා කරනු ලැබූ පරිදි, පළාත් සභා විසින් ඉටු කරන ලද තවත් මූලික කාර්යයක් ලෙස පෙනී යන්නේ ඉහළ අස්වැන්නක් සහිත භෝග වර්ග බෙදා දීම ය. කෙසේ වුව ද, ඉහත සඳහන ඌව පළාත් සභාවේ දී ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 71% සිට දකුණු පළාත් සභාවේ දී 84% දක්වා වෙනස් වේ.

වගු සටහන 6.1: 2001-2006 කාලය තුළ පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සහ පුහුණු වැඩසටහන්

වැඩසටහනේ ස්වභාවය	පළාත් සභාව (ප්‍රතිශතය)			
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=183)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=195)	ඌව (සංඛ්‍යාව=194)	එකතුව (සංඛ්‍යාව=572)
කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්තිය සහ ප්‍රවර්ධනය				
ශාක ආදර්ශන	44.0	56.4	56.7	52.6
ඉහළ අස්වැන්නක් සහිත හෝත/පැලෑටි බෙදා දීම	75.4	84.1	70.6	76.7
නිෂ්පාදන තාක්ෂණය සැපයීම (කෘ.ප.නි.ස.වරැන් හෝ සහය ඇතිව)	79.8	86.7	77.3	81.3
සහන මිලට යෙදවුම් සැපයීම	48.6	56.9	50.5	52.1
සහන මිලට කෘෂිකාර්මික යන්ත්‍රෝපකරණ සැපයීම	13.1	30.8	22.2	22.2
බීජ වී නිෂ්පාදනයට සහාය වීම	2.2	3.1	0.0	1.7
මීමැසි පාලනයට සහායවීම	5.5	1.5	9.3	5.4
ගෙවතු වහා හෝත/පලතුරු වහාව සඳහා ආදර්ශන ක්‍රියාත්මක කිරීම	2.2	7.7	8.2	6.1
මල් වහාව සඳහා ආදර්ශන ක්‍රියාත්මක කිරීම	0.0	0.0	1.5	0.5
ගොවි අධ්‍යයනය සහ පුහුණුවීම්				
ප්‍රජා සංවර්ධනය පල කළමනාකරණය ආදී විෂයයන් පිළිබඳ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම	68.9	80.0	71.1	73.4
ආහාර නිෂ්පාදනය, සංරක්ෂණය සහ පරිභෝජනය සම්බන්ධ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම	6.0	7.2	2.1	5.1

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන් පිළිබඳ දැනුවත්ව සිටි සංඛ්‍යාව හැඟ වේ.

මූලාශ්‍රය: සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ශා.කො.ගො.ප.පු.ආයතනය

ගොවීන්ට සහාය වීම සඳහා පළාත් සභා විසින් පුළුල් ලෙස තෝරා ගනු ලැබූ තවත් වැඩසටහනක් වන්නේ පුහුණුවීම් ය. ඉහත තත්ත්වයන්ට පරස්පර විරෝධී ලෙස ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් ඉතා සුළු ප්‍රතිශතයක් (1.7%) බීජ වී නිෂ්පාදනයට පළාත් සභා උපකාරී වූ බව වාර්තා කර ඇත. සහතික කරන ලද සහ උසස් තත්ත්වයේ බීජ වීවල හිඟතාව නිසා පළාත් සභාවල දැඩි අවධානයක් මෙම ක්ෂේත්‍රය කෙරෙහි යොමු විය යුතු ය. කෙසේ වුව ද, ගොවීන් හේ ප්‍රතිචාරවලින් පෙන්නුම් කෙරෙන්නේ බීජ වී නිෂ්පාදනයට සහාය වීම සඳහා වන ඉල්ලුම සහ සැපයුම අතර හිඟසක් පවතින බව යි. මෙම නො ගැලපීම, බීජ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා වගකීම් දරන ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණයේ පවතින අඩුලුහුඬුකම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පෙනී යයි. උදාහරණ වශයෙන් බීජ නිෂ්පාදනය සඳහා ගොවීන්ට ව්‍යාප්ති සේවාවන් සැපයීම කෘෂිකර්ම උපදේශක හේ වගකීම වේ. අනෙක් අතට ගොවීන්ගෙන් බීජ වී නිෂ්පාදනය එකතු කර ගැනීම, එම බීජ වී සහතික කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යැවීම සහ සහතික කිරීමෙන් පසු ජවා යළි බෙදා දීම ගොවීන්ට සංවර්ධන නිලධාරී [(ප්‍රාදේශීය නිලධාරී ලෙස පෙර හැඳින් වූ තනතුර (ප්‍රා.නි.)] වෙත පැවරී ඇති කාර්යයකි. බිත්තර වී නිෂ්පාදනය විශාල වශයෙන් ශ්‍රම සුක්ෂම හා අධික වියදම් සහිත කාර්යයක් වීම නිසා ද, ගොවීන් බිත්තර වී නිෂ්පාදනයට මනාප නො වේ. එමෙන් ම, නිෂ්පාදනයෙන් පසු බීජ වී අලෙවිය අපහසු කාර්යයක්

බවට ගොවීන් ගේ හැඟීමක් වේ. බිත්තර වී නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ ගැටලු විසඳීම සඳහා මධ්‍යය සහ පළාත් සභා යන දෙපාර්තමේන්තු ම දැඩි අවධානයක් යොමු කළ යුතු ය.

ඇතැම් පුහුණු වැඩසටහන්, රාජ්‍ය හෝ වන සංවිධානවලින් ලැබෙන මූල්‍ය සහ යෙදවුම්වල සහාය සහිතව පවත්වා ගෙන යනු ලැබූව ද ගොවීන් සඳහා වන සියලු පුහුණු වැඩසටහන් මෙහෙයවනු ලබන්නේ පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩල විසිනි. 6.1 වගු සටහනින් පෙන්නුම් කරන නිෂ්පාදන තාක්ෂණය සඳහා වන පුහුණු වැඩසටහන් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ඉහළ ප්‍රතිශතයක පැවතීමට රාජ්‍ය හෝ වන සංවිධාන විසින් ඒ සඳහා යොදවන සැලකිය යුතු මට්ටමේ අරමුදල් හේතු වී ඇත. මේවා අතුරින් බොහෝ වැඩසටහන් ආහාර නිෂ්පාදනය, ගොවීන් ගේ ආදායම් ඉහළ නැංවීම සහ හෝඟ විවිධාංගීකරණය ඉලක්ක කර ගී. උදාහරණ වශයෙන්, දකුණු පළාත් සභාවේ පලතුරු, ගම්මාන වැඩසටහන ගොවීන් ගේ ආදායම ඉහළ නැංවීමත් හෝඟ විවිධාංගීකරණයත් ඉලක්ක කොට තිබිණි. බොහෝ ගොවීන් වාචිකව පෙන්වා දුන් අත්දැකීම් ගොවීන්ට උපකාරීවීම සඳහා පළාත් සභා විසින් මෙහෙයවන වැඩසටහන් හා බැඳුණු ප්‍රශ්න රාශියක් පවතින බව යථා දර්ශයයි. ගොවීන් විසින් වාර්තා කරන මෙම ගැටලුවලින් සමහරක් පහත සඳහන් පරිදි වේ.

1. වැඩ සටහන පටන් ගෙන වික කලකින් වැඩසටහන අත්හැර දැමීම හෝ ඉදිරියට පවත්වා ගෙන යාමේ අඩුලැබුණිකම්
2. අලෙවි ගැටලු සඳහා ප්‍රමාණවත් අත්දැකීන් ආමන්ත්‍රණය නො කිරීම

වගු සටහන 6.2: පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ වැඩසටහන් පිළිබඳ ප්‍රතිචාරයන් ගේ තෘප්තිමත්භාවයේ විසිරීම

කෘෂිකාර්මික වැඩසටහනේ ස්වභාවය	කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන් පිළිබඳ ගොවීන්ගේ තෘප්තිමත්භාවය			
	මුළු සංඛ්‍යාව	තෘප්තිමත් ගොවීන් %	තෘප්තිමත් නො වන ගොවීන් %	අදහසක් පළ නො කළ ගොවීන් %
කෘෂිකර්ම ව්‍යාප්තිය සහ ප්‍රවර්ධනය				
යාය ආදර්ශන	301	67.7	20.3	12.0
ඉහළ අස්වැන්නක් සහිත නව හෝඟ වර්ග/පැලෑටි බෙදා දීම	439	68.1	23.9	8.0
නිෂ්පාදන තාක්ෂණය සැපයීම	465	69.7	21.1	9.2
සහන මිල සටහන් යෙදවුම් සැපයීම	298	56.9	23.1	20.0
සහන මිල/ආධාර සටහන් කෘෂිකාර්මික යන්ත්‍රෝපකරණ සැපයීම	127	54.3	30.7	15.0
බිත්තර වී ගොවිපළවල්	10	50.0	10.0	40.0
මීමැයි පාලනය	31	73.2	17.0	9.8
ගෙවතු වගා හෝඟ/පලතුරු වගාව සඳහා ආදර්ශන පැවැත්වීම	35	45.5	6.0	48.5
මල් වගා ආදර්ශන පැවැත්වීම	03	66.6	0.0	33.4
ගොවි අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුවීම්				
පුහුණු වැඩසටහන් මෙහෙයවීම	420	69.5	19.5	11.0
ආහාර සුරක්ෂිතතා වැඩසටහන්	29	31.0	27.6	41.4

මූලාශ්‍රය: සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, හෙ.කො.ගො.ප.ද. ආයතනය

6.1 වගු සටහනින් පෙන්නුම් කරන අත්දැකීම් මුළු ගොවීන්ගෙන් 572ක් දක්වනු ලැබුවේ අධ්‍යයනයට ලක් කළ ප්‍රදේශයන් හි පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු විසින් එම පළාත් සභා තුළ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය

සඳහා විවිධ වැඩසටහන් මෙහෙය වූ බව යි. පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු විසින් කෘෂිකාර්මික තාක්ෂණයට සම්බන්ධ උපදෙස් සැපයූ බව සඳහන් කළ ගොවීන් 465න් 70%ක් ඒ සම්බන්ධයෙන් ඔවුහු තෘප්තිමත් බව පැවසූ හ. 6.2 වගු සටහනින් පෙන්වුම් කරන පරිදි පුහුණු වැඩසටහන් මෙහෙයවීම (70%), සාය ආදර්ශන (68%), ඉහළ අස්වැන්නක් සහිත ගෝග වර්ග ව්‍යාප්තිය (68%) සහ සහනාධාර සහිතව යෙදවුම් සැපයීම (54%) ගොවීන් තෘප්තිමත් බව දැක් වූ අනෙකුත් වැඩසටහන් අතරට ඇතුළත් විය. ගෙවතු වගාව, පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවල ව්‍යාප්ති කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රධාන අංශයක් වුව ද, 45%ක් පමණක්, තමන් ඒ සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් බව පැවසූ හ. අනෙක් අතට සියයට 48%ක් දැක්වූයේ එම වැඩසටහන් සම්බන්ධව කිසිදු අදහසක් තමන්ට නොමැති බව යි.

පළාත් දෙපාර්තමේන්තුවල කෘෂිකර්ම වැඩසටහන් සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේ දී තෘප්තිමත් නො වන බව දැක්වුවත්ගෙන් එයට හේතු විමසන ලදී. 25%ක් සඳහන් කළේ අවශ්‍ය වේලාවට යෙදවුම් නො සපයන බව යි. අනෙකුත් අය පුහුණුවීම් සහ උපදෙස් ප්‍රමාණවත් පරිදි ලබා නො දීම, අවශ්‍ය වේලාවට වැඩසටහන් ලබා නො දීම හෝ වැඩසටහන් අතරමග දී අත්හැර දැමීම යන සියල්ල ම පිළිබඳ නො සතුව පළ කළ හ. සියයට දහතවයක් (19%), වෙළඳපොළ සම්බන්ධ වූ වැඩසටහන්, ගොවි සංවිධානවල උපදෙස් නො විමසීමේ අඩුපාඩුව සහ කෘෂිකාර්මික යන්ත්‍රෝපකරණ බෙදාදීමේ අසතුටුදායක බව ප්‍රතිචාර්‍යයෙන් 10% ආසන්නව පෙන්වා දෙනු ලැබිණි.

වගු සටහන 6.3: පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් මෙහෙය වූ කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන් සම්බන්ධව තෘප්තිමත් නො වීමට හේතු (පළාත් අනුව)

හේතුව	පළාත (ප්‍රතිශතය)			මුළු සංඛ්‍යාව (සංඛ්‍යාව=322)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=106)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=107)	ඌව (සංඛ්‍යාව=109)	
සුළු වාරිමාර්ග සම්පූර්ණයෙන් ඉදි නො කිරීම සහ වාර්ෂිකව නඩත්තු නො කිරීම	20.8	38.3	17.4	25.5
අවශ්‍ය වේලාවට යෙදවුම් නො සැපයීම	19.8	17.8	37.6	25.2
පුහුණු වැඩසටහන් සහ උපදෙස් සේවාවන් ප්‍රමාණවත් පරිදි ක්‍රියාත්මක නො කිරීම	34.0	15.9	22.9	24.2
නිසි ඇගයීම් වැඩසටහන් නොමැතිවීම	17.9	8.4	29.4	18.6
අවශ්‍ය වේලාවට වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක නො කිරීම හෝ අතරමග අත්හැර දැමීම	17.9	12.1	10.1	13.3
උසස් නිලධාරීන් හෝ අකාර්යක්ෂමතාව	15.1	10.3	8.3	11.2
උපදෙස්වලට අනුව වගා කරනු ලැබුව ද නිසි අරලේ නාලිකා, සොයා ගැනීමට නො හැකිවීම	13.2	7.5	9.2	9.9
වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර ගොවි සංවිධාන නො විමසීම	14.2	9.3	5.5	9.6
කෘෂිකාර්මික යන්ත්‍රෝපකරණ ගොවීන් වෙත නිවැරදි ලෙස බෙදා නො දීම	4.7	14.0	8.3	9.0

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධව තෘප්තිමත් නො වන බව පැවසූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව හැඟ වේ. මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, සංකො.ගො.ප.පු. ආයතනය

නව තාක්ෂණය

පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු විසින් මෙහෙය වූ තාක්ෂණික පුහුණු වැඩසටහන් සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 41%ක් වාර්තා කළ හ. වැඩසටහන් පිළිබඳ තෘප්තිමත් බව පැවසූ පිරිස උළු පළාත් සභාවේ දී 22% සිට දකුණු පළාත් සභාවේ 51% දක්වා වෙනස් විය. ඔවුන් ගේ තෘප්තිමත්භාවයට හේතු ලෙස වාර්තා කරනු ලැබූ කරුණු පහත සඳහන් පරිදි වේ.

- (1) නිසි අවස්ථාවේ දී ව්‍යාප්ති වැඩසටහන් සහ පුහුණු පන්ති මෙහෙයවීම (62%)
- (2) නිලධාරීන් ගේ කාර්යක්ෂමතාව (41%)
- (3) ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් විසින් යෝග්‍ය විධි ක්‍රම භාවිතා කිරීම (15%)
- (4) ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් ගොවීන් සමඟ මනා සම්බන්ධතාවක් පවත්වාගෙන යාම (14%)
- (5) තම වගාවේ දී නව තාක්ෂණය භාවිතා කිරීමට ගොවීන් උනන්දු කරවීම (9%)
- (6) ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් විසින් නීතිපතා සිදු කෙරෙන ඇගයීම් ක්‍රම පවත්වාගෙන යාම (9%)

තාක්ෂණය පිළිබඳව වූ පුහුණු වැඩසටහන් සම්බන්ධයෙන් සලකා බලන විට ඒ පිළිබඳව තෘප්තිමත් බව වාර්තා කරන ගොවීන්ගෙන්, උළු සහ දකුණු පළාත් සභාවල ආසන්න වශයෙන් 58% බැගින් ද, වයඹ පළාත් සභාවේ 71% ද සඳහන් කරනු ලැබුවේ පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු විසින් ව්‍යාප්ති වැඩසටහන් සහ පුහුණු පන්ති නිසි අවස්ථාවේ දී මෙහෙයවීම ඔවුන් ගේ තෘප්තිමත් භාවයට හේතුව බවයි. වයඹ, උළු සහ දකුණු පළාත්වල ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් පිළිවෙළින් 23%, 35% සහ 54% සඳහන් කරනු ලැබුවේ, නිලධාරීන් ගේ කාර්යක්ෂමතාව හේතුවෙන් තාක්ෂණික වැඩසටහන් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් තෘප්තිමත් වන බව යි.

වගු සටහන 6.4: නව තාක්ෂණය සම්බන්ධ දැනුම සඳහා වන වැඩසටහන් පිළිබඳ තෘප්තිමත් භාවය අඩුවීමට හේතු (පළාත් අනුව)

හේතු	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=327)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=128)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=65)	උළු (සංඛ්‍යාව=134)	
නිලධාරීන් අතර වන අකාර්යක්ෂමතාව	46.9	53.8	49.3	49.3
නව තාක්ෂණික දැනුම ඉගැන්වීම සඳහා ප්‍රමාණවත් වැඩසටහන් හෝ මෙහෙයවීම්	43.8	53.8	45.5	46.5
ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් ගේ විෂයය දැනුම අඩුකම	7.8	16.9	1.5	7.0
ක්ෂේත්‍ර මට්ටමින් පුහුණු පන්ති හෝ පැවැත්වීම්	6.3	4.6	11.2	8.0
ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් ගොවීන් සමඟ මනා සම්බන්ධතාවක් පවත්වාගෙන හෝ යෑම	9.4	3.1	6.0	6.7
වි හැර අනෙකුත් හේතු සඳහා නව තාක්ෂණය හෝ සැපයීම	3.9	9.2	3.0	4.6
ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් ගේ හිඟය	8.6	0.0	3.0	4.6
ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් සම්බන්ධයෙන් අධීක්ෂණ වැඩසටහනක් හෝ වීම	6.3	6.2	1.5	4.3
වැඩසටහන ඉදිරියට ගෙන යාමට නිසි ක්‍රමයක් හෝ වීම	4.7	0.0	3.0	3.0

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන්, නව තාක්ෂණික වැඩසටහන් සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් භාවය අඩුවීමට හේතු වාර්තා කළ ගොවීන් සංඛ්‍යාව දැක් වේ. මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ගෞරව.ගො.ප.පු. ආයතනය

6.4 වගු සටහනේ දත්තවලින් ප්‍රකාශිත අදහස අනුව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 54%ක් තම තාක්ෂණය පිළිබඳ දැනුම ලබාදීමේ වැඩසටහන් පිළිබඳ තෘප්තිමත්භාවයෙන් අඩු මට්ටමක පසු වේ. නිලධාරීන් ගේ අකාර්යක්ෂමතාව හේතුවෙන් තාක්ෂණික වැඩසටහන් සම්බන්ධව තම තෘප්තිමත්භාවය අඩු වී ඇති බව දකුණ, ඌව සහ වයඹ පළාත්වල ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් පිළිවෙළින් 54%, 49% සහ 47% ක් සඳහන් කරනු ලබයි. කෙසේ වුව ද, කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා තම තාක්ෂණික වැඩසටහන් හඳුන්වාදීමට පළාත් සභාවලට හැකියාව පවතින බව සමස්ත ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 91% (543) ක් දැක් වූ අදහස යි. වයඹ පළාත් සභාවේ 94% (187)කට ආසන්නව ද, ඌව පළාත් සභාවේ 91% (181)කට ආසන්නව ද, දකුණු පළාත් සභාවේ 88% (175)කට ආසන්නව ද, එම අදහස තහවුරු කළ හ. ව්‍යාප්ති සේවාවන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ගොවීන් විසින් බොහෝ ක්‍රියාමාර්ග යෝජනා කළ හ. වගු සටහන අංක 6.5 හි දත්තවලින් එම යෝජනාවන් පෙන්වුම් කෙරේ.

වගු සටහන 6.5: ව්‍යාප්ති සේවා වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ගොවීන් විසින් යෝජනා කළ තම වැඩසටහන්වල ස්වභාවය (පළාත් අනුව)

යෝජනාව	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්ත ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=543)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=187)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=175)	ඌව (සංඛ්‍යාව=181)	
අවුරුද්දකට වතාවක් ඔවුන් ගේ ගම්මානවල දී ම ගොවීන් පුහුණු කිරීම	73.3	80.6	90.1	81.2
පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා විශේෂඥ දැනුම සහිත පුහුණුකරුවන් යෙදවීම	28.9	20.6	11.0	20.3
ප්‍රායෝගික පුහුණුවීම් මගින් යන්ත්‍රෝපකරණ පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම	18.7	16.6	12.2	15.8
ගොවීන්ට කෘෂිකාර්මික විගුපටි වැඩි සංඛ්‍යාවක් පෙන්වීම	5.9	1.7	17.7	8.5
ශාය ආදර්ශන වැඩි සංඛ්‍යාවක් ගම්මාන මට්ටමෙන් පැවැත්වීම	9.6	0.0	8.8	6.3
ක්‍රමානුකූලව සිදු කෙරෙන ඇගයීම් වැඩසටහන්වලට අනුගත වීම	9.1	4.0	3.9	5.7
පුහුණු වැඩසටහන්වලට සහභාගී වන පුහුණු ලාභීන්ට දීමනාවක් ගෙවීම	5.5	7.4	3.7	5.5
කෘෂිකර්ම විද්‍යාලවල දී ගොවීන් පුහුණු කිරීම	1.6	0.6	13.8	5.3

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් ව්‍යාප්ති සේවාවන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා තම වැඩසටහන් යෝජනා කළ ගොවීන් සංඛ්‍යාව හැඟවේ. මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, හෙ.කො.ගො.ප.පු.ආයතනය

අවුරුද්දකට වතාවක් ඔවුන් ගේ ගම්මානවල දී ම සියලු ගොවීන් පුහුණු කළ යුතු බව ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 81% ක් යෝජනා කළ හ. එය වයඹ පළාත් සභාවේ දී 73% සිට ඌව පළාත් සභාවේ දී 90% දක්වා විචලනයකින් යුක්ත විය. වගු සටහන් අංක 6.4 හි දත්තවලින් අනාවරණය කරන පරිදි, ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් ගේ විෂයය දැනුම අඩුකම, තාක්ෂණික වැඩසටහන් සම්බන්ධව ගොවීන් ගේ තෘප්තිමත්භාවය අඩුවීමට බලපාන එක්

හේතුව කී. මේ නිසා විශේෂඥතාවක් සහිත පුහුණුකරුවන් පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා යොදවා ගත යුතු බව ප්‍රතිවාර්තයෙන් 20%ක් යෝජනා කළ හ. එය උපව පළාත් සභාවේ දී 11% සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී 29% දක්වා වූ විචලනයකින් යුක්ත විය. නව කෘෂිකාර්මික යන්ත්‍රාපකරණ පිළිබඳ ප්‍රායෝගික පුහුණුවක් ලබා දිය යුතු බව ප්‍රතිවාර්තයෙන් 16% යෝජනා කළ හ.

සම්පූර්ණ නියැදියෙන් 3%ට ආසන්න පිරිසක් සඳහන් කරනු ලැබුවේ, කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා නව තාක්ෂණික වැඩසටහන් හඳුන්වා දීමේ හැකියාවක් පළාත් සභා සතු නො වන බව යි. ප්‍රමාණවත් අරමුදල් නො එමත්, ක්ෂේත්‍ර නිලධාරීන් ප්‍රමාණවත් නො එමත් එයට හේතු වේ.

6.2.2 අලෙවිකරණ ගැටලු

ගොවීන් හේ දෘෂ්ටිකෝණය අනුවත්, එදිනෙදා සිදුවන පොදු කතිකාවන් අනුවත්, කෘෂිකාර්මික අංශයේ මූලික ගැටලු අතරින් අලෙවිකරණය එක් ගැටලුව කී. තමන් නිෂ්පාදනය කරන කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ අලෙවි කිරීමේ ප්‍රශ්නයට මුහුණ දී ඇති බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිවාර්තයෙන් 79% (477) ක් තහවුරු කළහ. සමීක්ෂණ දත්ත අනාවරණය කරන පරිදි, උපව, වයඹ හා දකුණු පළාත්වල ප්‍රතිවාර්තයෙන් පිළිවෙළින් 92%, 85% සහ 62% බැගින් සඳහන් කරනු ලැබුවේ, නිෂ්පාදනය කරන කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ අලෙවි කිරීමේ ප්‍රශ්නය තමන් අත්දැක ඇති බව යි (6.6 වගු සටහන). එසේ වාර්තා කරනු ලැබුවත්, හෝඟ අනුව සලකා බැලූ විට 64%ක් වී, 44% ක් එළවළු සහ 33% අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර හෝඟ අලෙවි කිරීමේ ගැටලුවට මුහුණ දෙති. විවිධ දිස්ත්‍රික්ක සලකා බැලීමේ දී එම ගැටලුවට මුහුණදෙන ප්‍රතිශතය ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ 45% සිට මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ දී 94% දක්වා විවිධත්වයකින් යුක්ත වේ. විවිධ දිස්ත්‍රික්කවල යටිතල පහසුකම්වල පවතින අඩුපාඩුකම් හෝ උනන්දා මෙම විවිධත්වයට හේතු වී ඇත.

අලෙවිකරණ පහසුකම් සැපයීමේ දී අන්තර් පළාත්වල මෙන් ම පළාත ඇතුළත ද බොහෝ ප්‍රාදේශීය අසමානතා පවතින බව දත්ත මගින් අනාවරණය කෙරේ. උදාහරණ වශයෙන් දකුණු පළාත ගතහොත් ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රතිවාර්තයෙන් 45% ද, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රතිවාර්තයෙන් 79% ට ද අලෙවිකරණ ගැටලු පවතී. මධ්‍යයේ සිට පළාත් මට්ටම දක්වා බලය විමධ්‍යගත කළ ද පළාත් ප්‍රධාන නගරයේ හෝ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන නගරය තුළ එය නැවතත් මධ්‍යගත වී ඇත. බොහෝ විට පළාත් සභාවල කටයුතු පළාත් ප්‍රධාන නගරය හෝ අදාළ දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රධාන නගරය හෝ පළාත් අමාත්‍යවරුන් නියෝජනය කරන, පෙර අවස්ථාවල මැතිවරණ ආසන ලෙස සැලකූ ප්‍රදේශ ඉලක්ක කර ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නැඹුරුවක් පවතී.

වගු සටහන 6.6: අලෙවිකරණ ගැටලුවට මුහුණ දෙන ප්‍රතිවාර්ත හේ විසිරීම (හෝඟ වර්ගය අනුව)

හෝඟ වර්ගය	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=477)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=169)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=124)	උපව (සංඛ්‍යාව=184)	
වී	80.5	48.4	58.7	63.7
අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර හෝඟ	27.2	6.5	56.5	33.1
එළවළු	31.4	34.7	60.9	43.6
පලතුරු	20.1	16.9	13.0	16.6
වාර්ෂික හෝඟ	5.9	8.9	6.0	6.7
අපනයන හෝඟ	5.9	12.9	6.5	8.0
කිරි	4.1	4.0	1.6	3.1
මල් සහ විසිතුරු පැළෑටි	0.6	0.0	1.6	0.8

“සංඛ්‍යාව” සන්නන් අලෙවි ගැටලුව අත්විඳින ගොවීන් සංඛ්‍යාව හැඟ වේ.
 මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ශා.කො.ශා.ප.පු. ආයතනය

තමන් නිෂ්පාදනය කරන කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවිය සම්බන්ධ ගැටලුවලට මුහුණදෙන බව පැවසූ ප්‍රතිචාරින් අතුරින් 81% (136) දක්වා විවේචනයක් පෙන්වූ කරනු ලැබිණි. එළවළු අලෙවි කිරීමේ ගැටලුව වශයෙන් පළාත් සභාවේ දී 31% (53) සිට උළුව පළාත් සභාවේ දී 61% (112) දක්වා ද, අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර භාග අලෙවි කිරීමේ ගැටලුව දකුණු පළාත් සභාවේ දී 07% සිට උළුව පළාත් සභාවේ දී 57% (104) දක්වා ද විවිධත්වයකින් යුතු විය (වගු සටහන් අංක 6.6).

දිස්ත්‍රික්ක අනුව සලකා බැලීමේ දී ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වී (38%) සහ අපනයන භාග (29%) හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ වී (54%), එළවළු (46%), බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ එළවළු (80%), වී (37%) සහ අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර භාග (34%) මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ වී (80%), අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර භාග (78%) සහ එළවළු (43%), කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ වී (92%), එළවළු (38%) සහ අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර භාග (33%) සහ පුත්තලම් දිස්ත්‍රික්කයේ වී (70%) සහ එළවළු (25%) ප්‍රධාන වශයෙන් ම අලෙවි ගැටලු සහිත භාග විය. සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාරින් අතරින් සත්තව පාලන ගොවීන් පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී, ගොවීන්ගෙන් 25% ට අලෙවි ගැටලු පවතී. එය උළුව පළාත් සභාවේ දී 15% සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී 35% දක්වා වූ විචලතාවකින් යුක්ත විය. සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍යවලට පවතින අලෙවි ගැටලුව මත හැරීම සඳහා අපනයන කෘෂිකාර්මික භාග වගාව ව්‍යාප්ත කිරීමට වෙර දරනු ලැබූ ද ගොවිතැන සාම්ප්‍රදායික භාගවල දී මෙන් ම අළුතින් හඳුන්වා දුන් භාගවල ද අලෙවිකරණ ගැටලුවට මුහුණ දෙති.

6.2.2.1 පළාත් සභා විසින් සැපයූ අලෙවි පහසුකම්

සිව් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සඳහන් කළ පරිදි, පළාත් සභාවලට තම පළාත තුළ අලෙවි අංශයට මැදිහත් විය හැක. උළුව පළාතේ ප්‍රතිචාරින්ගෙන් 2% ආසන්නව ද, වයඹ පළාතේ සහ දකුණු පළාතේ ප්‍රතිචාරින්ගෙන් 5% බැගින් ද, තම පළාත් සභා විසින් කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය සඳහා අලෙවිකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ බව වාර්තා කළහ (වගු සටහන් අංක 6.7).

වගු සටහන 6.7: පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ කෘෂිකාර්මික අලෙවිකරණ වැඩසටහන්වල ස්වභාවය

වැඩසටහන්වල ස්වභාවය	පළාත් සභාව (ප්‍රතිශතය)			සමස්ත ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=600)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=200)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=200)	උළුව (සංඛ්‍යාව=200)	
අලෙවි නැමිකා සම්බන්ධීකරණය/ මග පෙන්වීම	4.5	5.5	2.2	4.0
අලෙවිකරණ තොරතුරු සැපයීම	4.5	5.0	1.5	3.7
අලෙවිකරණ පහසුකම් සැපයීම	5.0	4.0	2.0	3.7

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් නියැදියේ ගණනය හැඟ වේ.
 මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ශා.කො.ශා.ප.පු. ආයතනය

සිව් වැනි පරිච්ඡේදයේ සඳහන් කළ අන්දමට, වෙළඳපොළවල් සහ සතිපොළවල් පළාත් සභා යටතේ ක්‍රියාත්මක වන පළාත් පාලන අධිකාරීන්ට වෙන් කරන ලද විෂය කි. පළාත් සභා විසින් මහ නගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා මගින් වෙළඳපොළවල් සහ සතිපොළවල් පාලනය කරනු ලබා ඇත. රටේ වුව ද, වයඹ පළාත් සභාව හැරුණු කොට වෙනත් පළාත් සභාවක් විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ විශේෂිත සහ විශිෂ්ට අලෙවිකරණ වැඩසටහන් කිසිවක් පර්යේෂකයන්ට හමු නොවීණි. වයඹ පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් 2003 වසරේ සිට කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවිකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කර තිබේ. ඔවුන් ගේ

වැඩසටහන් රාජ්‍ය බැංකු (විශේෂයෙන් ම වයඹ සංවර්ධන බැංකුව), පෞද්ගලික අංශයේ ව්‍යවසායකයින් සහ ගොවීන් ගේ හවුල්කාරීත්වය සහිතව ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි.

පළමුව, පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් විමර්ශනයක් කිරීමෙන් ඔවුන් ගේ වැඩසටහන සඳහා යෝග්‍ය ගොවීන් සහ ව්‍යවසායකයා තෝරා ගනු ලබයි. එයට පසුව, ගොවියා, ව්‍යවසායකයා හා බැංකුව යන ත්‍රිවිධ පාර්ශවකරුවන් අතර ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම සහ තෝරාගත් ගොවීන් සඳහා ව්‍යවසායකයා විසින් පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම සිදු වේ. පුහුණු වැඩසටහන අවසානයේ, පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ මැදිහත් වීමෙන් බැංකුව විසින් ව්‍යවසායකයා හරහා ගොවියාට ණය මුදල ලබා දේ. මෙහි දී ව්‍යවසායකයා විසින් නිෂ්පාදන අමුද්‍රව්‍ය ගොවියා වෙත ලබා දිය යුතු ය. පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයේ ගිවිසුම් ප්‍රකාරව, ව්‍යවසායකයා විසින් ගොවීන් ගේ නිෂ්පාදන මිලට ගැනීම සහ ඔවුන් ගේ ණය මුදල මාසික වාරික වශයෙන් ගෙවීම කළ යුතු ය. ඉහත සඳහන් කළ ආකාරයේ තෙල්තා කුකුළු මස් ව්‍යාපෘතිය, ලතිරු, බිම්මල් ව්‍යාපෘතිය, මල් සහ විසිතුරු පැලෑටි ව්‍යාපෘතිය සහ කිරි සහ එළවළු කුටි ව්‍යාපෘතිය ආදී ව්‍යාපෘති ගණනාවක් වයඹ පළාත් සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කර ඇත (තීලකරත්න, ආර්.ඒ., 2007, 93-101).

කෘෂිකාර්මික අලෙවිකරණ වැඩසටහන්වල පළාත් සභා නිරත නො වුව ද, ඇතැම් කෘෂිකර්ම නිලධාරීන් ඔවුන් ගේ පෞද්ගලික සම්බන්ධතා උපයෝගී කරගනිමින් ගොවීන්ට අලෙවි පහසුකම් සපයා දී ඇත. පළාත් සභා විසින් අලෙවිකරණ ක්‍රියාමාර්ගයන් ක්‍රියාත්මක කර ඇතැයි පැවසූ පළාත් තුනේ හි ම ගොවීන්ගෙන් 56% (38)ක් ඔවුන් එම වැඩසටහන් පිළිබඳ තෘප්තිමත් බව තහවුරු කළ හ. පළාත් සභා විසින් අලෙවිකරණ, ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කළ බව පැවසුවන්ගෙන් දකුණු පළාතේ සියයට 21 (08) ද, ඌව පළාතේ 08% (03) ද, වයඹ පළාතේ 18% (07) ද අලෙවි නාලිකා පිළිබඳ මග පෙන්වීම හෝ සම්බන්ධීකරණය සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් තෘප්තිමත් බව තහවුරු කළ හ. පළාත් සභා විසින් අලෙවිකරණ තොරතුරු සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් තෘප්තිමත් බව දකුණු පළාතේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 13% (05) ද, ඌව පළාතේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 03% (01) ද, වයඹ පළාතේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 10% (04) ද වාර්තා කළ හ. අනෙක් අතට පළාත් සභාව විසින් සැපයූ අලෙවිකරණ පහසුකම් පිළිබඳ තමන් තෘප්තිමත් බව දකුණු පළාතේ 08% (03) ද, ඌව පළාතේ 05% (02) ද, වයඹ පළාතේ 13% (05) ද තහවුරු කළ හ.

6.2.2.2 කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවිකරණ ගැටලුව සඳහා ගොවීන් ගේ යෝජනා

පළාත් සභාවලට තම තමන් ගේ පළාත්වල අලෙවිකරණ ගැටලුව විසඳීම සඳහා හැකියාව පවතින බව ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 81% (486)ක් තරයේ ප්‍රකාශ කළ හ. එම ප්‍රතිභවය දකුණු පළාතේ දී 63% (125) සිට ඌව පළාතේ ද 95% දක්වා විචලනාවකින් යුක්ත විය. කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවිකරණ ගැටලුව විසඳීම සඳහා පළාත් සභා විසින් ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග රාශියක් ප්‍රතිචාරීන්ගේ යෝජනා කළ හ. තමන් නිෂ්පාදනය කරන කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවිකරණයේ පවතින ගැටලු විසඳීම සඳහා ගොවීන් ගේ යෝජනා වගු සටහන් අංක 6.8 දත්තවලින් පෙන්වුම් කෙරේ.

වගු සටහන් අංක 6.8 හි දත්තවලින් නිරීක්ෂණය කළ හැකි පරිදි, වී මිල දී ගැනීම සඳහා පළාත් සභා මැදිහත් විය යුතු බවට ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 64%ක් යෝජනා කළ හ. එය දකුණු පළාත් සභාවේ දී 45% (56) සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී 75% (127) දක්වා පරාසයක් පැවතීණි. ඔවුන් ගේ නිෂ්පාදනය අලෙවි කරන තෙක් ණය පහසුකම් සැපයීම, ගොවි සංවිධාන හරහා වී මිලට ගැනීම ආදී බහු මාර්ගික ක්‍රියා මෙම යෝජනාව තුළ අන්තර්ගත විය. ගොවීන් පවසන්නේ එය, විනිවිදභාවයකින්, කාර්යක්ෂමව සහ සමානාත්මතාවකින් යුතුව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බව ය. ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 46% (223) ක් පවසන්නේ වී, අතිරේක ආහාර භෝග සහ කිරි සඳහා සහතික මිල ක්‍රමයක් නියම කිරීමට පළාත් සභා මැදිහත් විය යුතු බව ය. එම ප්‍රතිභවය දකුණු පළාතේ දී 41% (51) ආසන්නයේ සිට ඌව පළාතේ දී 50% (96) දක්වා විචලනාවකින් සමන්විත විය. පළාත් සභා විසින් කාර්යක්ෂම අලෙවිකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කළ යුතු බව ප්‍රතිචාරීන්ගෙන්

14% ක් ශෝචනා කළ හ. එම ප්‍රතිඵලය දකුණු පළාතේ දී 06% (08) සිට උතුරු පළාතේ දී 21% දක්වා විචලනයක් පෙන්වුම් කරනු ලැබීණි. මෙය කාර්යයන් ගණනාවක් අත්හැරගත කොටගත් ශෝචනාවකි. උදාහරණ වශයෙන් පළාත් සභාව, බිම් මට්ටම සහ ජාතික මට්ටම සම්බන්ධීකරණය කරන සම්බන්ධීකාරකතා බවට පත්වීම සහ එක් ගමකට එක් හෝගයක් යන ක්‍රමය හඳුන්වා දීම ආදිය පළාත් සභා විසින් කළ යුතු බව ප්‍රතිචාරයන් හේ අදහස විය. පර්යේෂකයින් හේ නිරීක්ෂණවලට අනුව කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවිකරණ ගැටලුව මාරු, ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදන ක්‍රම වැනි යටිතල පහසුකම්වල හිඟය සමග ඉතා දැඩිව බැඳී පවතී. උදාහරණ වශයෙන් ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ පීටිගල ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන බල ප්‍රදේශය, බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ලුණුවිල, බත්මැඩිල්ල, ඊදිමාලියද්ද ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන බල ප්‍රදේශ, මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ මැදගම, තෙලුල්ල, ඇතිමලේ සහ ඔක්කම්පිටිය ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන බල ප්‍රදේශ සහ පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ මහකුඹුක්කඩවල සහ සේරුකැලේ ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථාන බල ප්‍රදේශයන් හි ගොවීන්ට ඔවුන් හේ නිෂ්පාදන සඳහා සාධාරණ මිලක් ලබා ගැනීමට නො හැකි වීම හෝ ගම්වල යටිතල පහසුකම්වල පවතින අඩුපාඩු හෝ හිඟය නිසා ඔවුන්ගේ නිෂ්පාදන අලෙවි කර ගැනීමට නො හැකි වීම පෙන්වා දිය හැක. මූලික තොරතුරු සපයන්නන් සමග කළ සාකච්ඡාවන්ට මෙන් ම ගොවීන් අත්දැකීමෙන් ප්‍රකාශ කරන අදහස් අනුව, පසු අස්වනු තාක්ෂණය බිම් මට්ටම කරා ප්‍රමාණවත්ව ළඟා වී නොමැත. ගොවි පුහුණු මගින් පසු අස්වනු තාක්ෂණය බෙදා හැරීම සඳහා පළාත් සභා මැදිහත් විය යුතු බව දැක්වෙමින් පෙන්වුම් කෙරිණි (වතු සටහන් අංක 6.8). ගොවීන් හේ අදහස්වලට අනුව අලෙවිකරණ ගැටලු සඳහා එය එක් විසඳුමකි.

වතු සටහන 6.8: අලෙවිකරණ ගැටලු විසඳීම සඳහා ප්‍රතිචාරයන් හේ ශෝචනා (පළාත් සභා අනුව)

ශෝචිත ක්‍රියාමාර්ගය	පළාත් සභා (ප්‍රතිඵලය)			සමස්තයේ ප්‍රතිඵලය (සංඛ්‍යාව=486)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=171)	දකුණු (සංඛ්‍යාව=125)	උතුර (සංඛ්‍යාව=190)	
වි මිල දී ගැනීම සඳහා මැදිහත්වීම	74.3	44.8	67.9	64.2
වි, අතිරේක ආහාර හෝඟ, කිරි සඳහා සහතික මිල ක්‍රමයක් හඳුන්වාදීමට මැදිහත් වීම	43.9	40.8	50.5	45.7
සෑම මැතිවරණ ආසනයක් සඳහා ම විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන පිහිටු වීම	36.8	43.2	23.2	33.1
කාර්යක්ෂම අලෙවිකරණ තොරතුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම	11.7	6.4	20.5	13.8
ආහාර සැකසීමේ කර්මාන්ත ශාලා/ මධ්‍යස්ථාන පිහිටු වීම	7.6	16.0	4.7	8.6
සියලු හෝඟ සඳහා ගබඩා පහසුකම් ස්ථාපිත කිරීම	8.8	11.2	4.7	7.8
පළාත් සභා අධීක්ෂණය යටතේ සිටින තොර වෙළඳුන් සම්බන්ධීකරණය කිරීම	2.3	4.0	3.2	3.1
දැනට පවතින විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ශක්තිමත් කිරීම සහ ගොවීන් හේ සුරක්ෂිතතාව සඳහා ඒවායේ පරිපාලනයට මැදිහත්වීම	0.0	0.8	5.8	2.5
පසු අස්වනු තාක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් ගොවීන් පුහුණු කිරීම	2.9	3.2	4.7	3.7
අලෙවිකරණ පහසුකම් සඳහා වූ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය	0.6	1.6	22.1	9.3

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් අලෙවිකරණ ගැටලු විසඳීම සඳහා ශෝචනා ඉදිරිපත් කළ ගොවීන් සංඛ්‍යාව දැක් වේ. මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ශා.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

6.3 සත්ත්ව පාලන අංශය

2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ පළාත් සභා විසින් සත්ත්ව පාලනය සම්බන්ධ විවිධ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 51% (306)ක් ප්‍රකාශ කළ හ. එම ප්‍රතිශතය දකුණු පළාත් සභාවේ දී 40% (81) සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී 56% (113) දක්වා විචලනාවක් පෙන්වුම් කරන ලදී. පළාත් සභා විසින් 2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ ක්‍රියාත්මක කළ බව ගොවීන් පැවසූ සත්ත්ව පාලන වැඩසටහන් වගු සටහන් අංක 6.9 හි දැක්වෙලින් පෙන්වුම් කෙරේ.

වගු සටහන 6.9: 2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ සත්ත්ව පාලන වැඩසටහන්වල ස්වභාවය (පළාත් අනුව)

වැඩසටහන්වල ස්වභාවය	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=306)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=113)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=81)	ඌව (සංඛ්‍යාව=112)	
සත්ත්ව පාලන ගොවීන්ට දෙමුහුන් සතුන් බෙදාදීම	46.9	43.2	59.8	50.7
සහනදායී මිලක් සටහන් සත්ත්ව ආහාර, බෙහෙත්, උපකරණ සහ ගව මඩු සැපයීම	44.2	37.0	56.3	46.7
ගොවී පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම	47.8	42.0	43.8	44.8
සත්ත්ව සායන අඛණ්ඩව පැවැත්වීම	38.9	32.1	23.2	31.4
කිරි ගව ගම්මාන වැඩසටහන මෙහෙයවීම	2.7	2.5	11.6	5.9
කිරි ගව පාලනයේ නියුතු ගොවීන් සඳහා ජීව වාසු ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය වීම	7.1	4.9	0.9	4.2
තණකොළ වැවීම සඳහා බිම් සැපයීම	8.0	1.2	1.8	3.9
කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමට මැදිහත්වීම	1.8	2.5	4.5	2.9
සත්ත්ව පාලන ගොවීන්ට ආය පහසුකම් ලබා ගැනීමට කටයුතු සකසා දීම	2.7	0.0	0.9	1.3
ගුහල ම අස්වැන්නක් ලබා ගන්නා ගොවීන්ට මාසික දීමනාවක් ලැබීම	1.8	0.0	0.0	0.7

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් පළාත් සභා විසින් සත්ත්ව පාලන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ බව වාර්තා කළ ගොවීන් සංඛ්‍යාව දැක් වේ. මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, සං.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

පළාත් සභා විසින් සත්ත්ව පාලන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ බවට මත ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවන්ගෙන් 38% (115)ක් තමන් එයින් ප්‍රතිලාභ ලැබූ බව තරයේ ප්‍රකාශ කළ හ. එම ප්‍රතිශතය දකුණු පළාත් සභාවේ දී 20% (16) සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී 49% (55) දක්වා විචලනාවක් පෙන් විය. මේ පිරිසෙන් 41%ක් (47) තමන්

පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් දෙමුහුන් සතුන් බඩාගත් බව වාර්තා කරන ලදී. පළාත් සභා මෙහෙය වූ සත්ත්ව පාලන වැඩසටහන්වලින් ප්‍රතිලාභ ලැබූ බව වාර්තා කළ ගොවීන්ගෙන් 24% (27) සත්ත්ව නිෂ්පාදන අලෙවියෙන් තමන් ඉහළ ම ආදායමක් බඩාගත් බව තහවුරු කළ හ.

පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ සත්ත්ව පාලන වැඩසටහන් සඳහා ප්‍රතිලාභීන් තෝරාගනු ලැබූවේ කෙසේ දැ යි තමන් හෝ දන්නා බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරින්ගෙන් 59% ආසන්න පිරිසක් (352) සඳහන් කළ හ. එම ප්‍රතිශතය වයඹ පළාතේ දී 54% (109) සිට දකුණු පළාතේ දී 61% (123) දක්වා වූ විචලතාවක පැවතිණි. මෙම අංශයේ ප්‍රතිලාභ සැපයීමේ පාරදෘෂ්‍යභාවය සම්බන්ධයෙන් සත්ත්ව පාලන ගොවීන් තම අත්දැකීම් අනුව පවසන අදහස් පිළිබඳ සලකා බැලීමේ දී පෙනී යන්නේ 42% (48) ක් තෝරා ගැනීමේ පදනම පිළිබඳ හෝ දන්නා බව යි. මෙම කරුණු උළු පළාත් සභාවේ සත්ත්ව පාලනයේ නිරත ගොවීන්ගෙන් 32% (13) ද, වයඹ පළාත් සභාවේ සත්ත්ව පාලනයේ නිරත ගොවීන්ගෙන් 45% (18) ද දකුණු පළාත් සභාවේ සත්ත්ව පාලන ගොවීන්ගෙන් 49% (17) ද තහවුරු කළ හ.

වගු සටහන 6.10: පශු සේවාවන් ලබා ගැනීම සම්බන්ධව ප්‍රතිචාරින් ගේ තෘප්තිමත්භාවය (පළාත් සභා අනුව)

තෘප්තිමත්භාවයේ මට්ටම	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=600)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=200)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=200)	උළු (සංඛ්‍යාව=200)	
ඉතා ම තෘප්තිමත්	10.0	7.5	4.5	7.3
තෘප්තිමත්	55.0	45.0	62.0	54.0
තෘප්තිමත් නැත	18.5	13.0	19.0	16.8
ඉතා ම අතෘප්තිමත්	5.5	8.0	2.5	5.3
කිසිදු අදහසක් පැවසිය නො හැක	11.0	26.5	12.5	16.5
එකතුව	100.0	100.0	100.0	100.0

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් නිශ්චය ගතණය දැක් වේ.

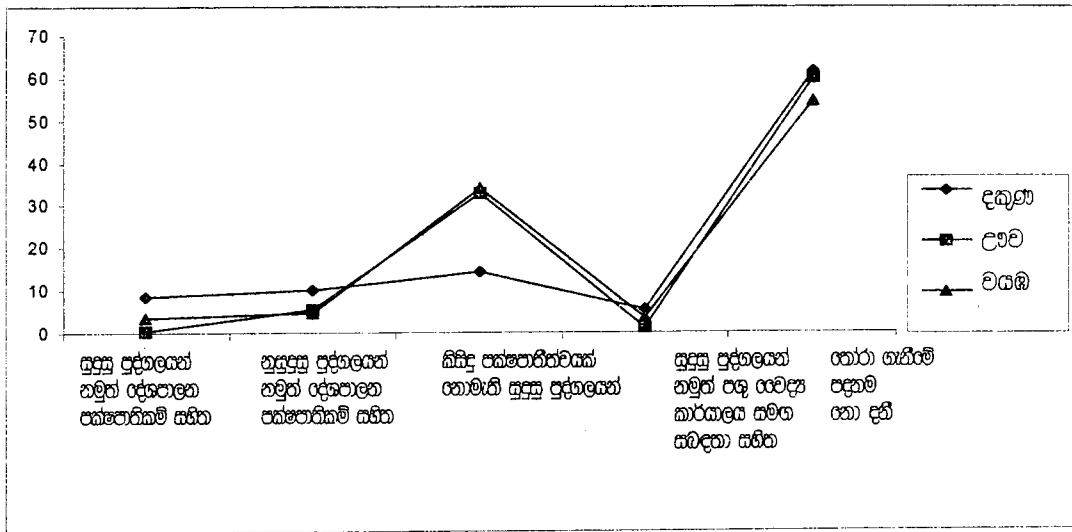
මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, හෙ.කො.හො.ප.පු. ආයතනය

පළාත් සභා විසින් සපයන පශු සේවාවන් පිළිබඳ ගොවීන් ගේ තෘප්තිමත්භාවයේ ප්‍රමාණය 6.10 වගු සටහනින් අනාවරණය කෙරේ. පළාත් සභාවල පශු සේවාවන් සම්බන්ධයෙන් ගොවීන් ගේ තෘප්තිමත්භාවය සැලකීමේ දී ප්‍රතිචාරින්ගෙන් 07% ට ආසන්න පිරිසක් (44) පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ ඉතා ම තෘප්තිමත් මට්ටමේ පසු වේ. මේ අය අතුරින් උළු පළාතේ 04%, දකුණු පළාතේ 07% සහ වයඹ පළාතේ 10% ක් පළාත් සභාව විසින් සපයන සේවාවන් සහ ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ ඔවුන් ඉතා තෘප්තිමත් බව තහවුරු කළ හ. සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරින්ගෙන් 54% (324) ක් පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉටු කරන කාර්යයන් පිළිබඳ තෘප්තිමත් මට්ටමේ පසුවෙති. එම පිරිස පළාත් පදනමින් ගත් විට දකුණු, වයඹ සහ උළු පළාත් සභාවල පිළිවෙලින් 45%, 55% සහ 62% බැගින් නියෝජනය වෙති. ප්‍රතිචාරින්ගෙන් 17% තෘප්තිමත් නො වූ අතර 5%ක් ඉතා ම අතෘප්තිමත් මට්ටමේ පසුවන්නෝ වූහ.

සත්ත්ව පාලන වැඩසටහන් සඳහා පළාත් සභා විසින් ප්‍රතිලාභීන් තෝරාගන්නා ආකාරය පිළිබඳ ප්‍රතිචාරින් විසින් අත්දැකීමෙන් සනාථ කළ කරුණු 6.1 ප්‍රස්තාරයේ දක්වන ලද පෙනුම් කෙරේ. එමෙන් ම, සත්ත්ව පාලන වැඩසටහන් සඳහා ප්‍රතිලාභීන් තෝරා ගැනීම පිළිබඳ සත්ත්ව පාලනයේ නියුතු ගොවීන් ගේ අත්දැකීමෙන් තහවුරු කළ අදහස් 6.2 ප්‍රස්තාරයේ දක්වන ලද පෙනුම් කෙරේ.

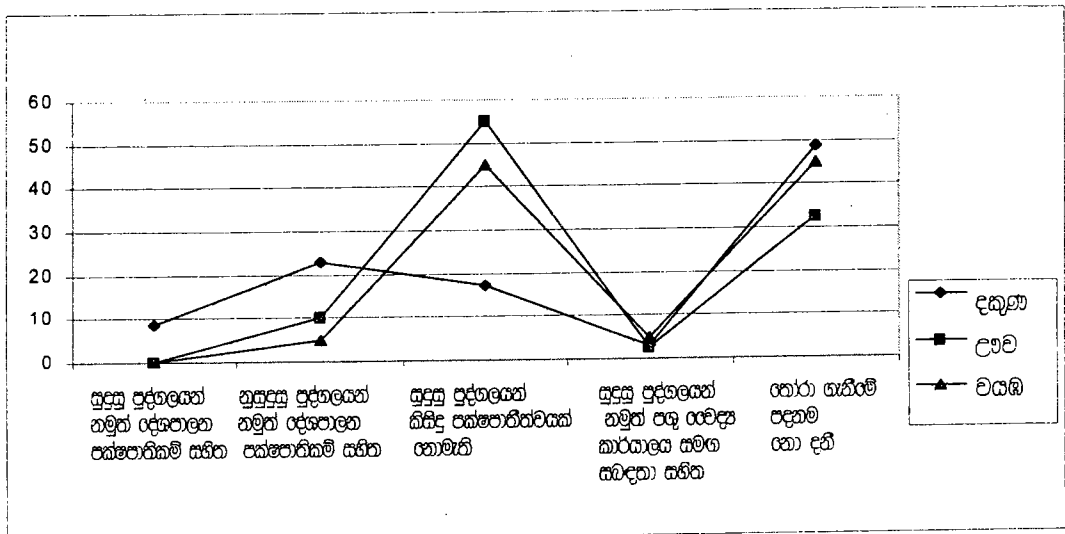
දේශපාලන අනුමානක ක්‍රම භරතා නුසුදුසු පුද්ගලයින්ට ප්‍රතිලාභ සැලසෙන බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරිතතෙන් 07% ක් පමණ (40) තරයේ ප්‍රකාශ කළ හැක. මෙම ගොවීන්ගෙන් වයඹ පළාත් සභාවේ 04% (09) ද, උතුරු පළාත් සභාවේ 05% (11) ද, දකුණු පළාත් සභාවේ 10% (20) ද තම අදහස මෙය බව ප්‍රකාශ කළහ. සත්ත්ව පාලනයේ නියුතු ගොවීන්ගෙන් පවා 12% (14)ක් මෙම අදහස තහවුරු කළ හැක.

ප්‍රස්තාර අංක 6.1: සත්ත්ව පාලන අංශයේ ප්‍රතිලාභ සැපයීම සඳහා ගොවීන් තෝරා ගන්නා ආකාරය පිළිබඳ ගොවීන් අත්දැකීමෙන් තහවුරු කළ කරුණු (පළාත් අනුව)

මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ශ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

ප්‍රස්තාර අංක 6.2: සත්ත්ව පාලන අංශයේ ප්‍රතිලාභ සැපයීම සම්බන්ධයෙන් සත්ත්ව පාලනයේ නියුතු ගොවීන් අත්දැකීමෙන් සනාථ කරගත් කරුණු (පළාත් අනුව)

මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ශ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

ප්‍රතිචාරිතයෙන් 85%ක් පමණ (512) පළාත් සභාවලට සත්ත්ව පාලන අංශය වැඩි දියුණු කිරීමේ හැකියාව පවතින බව පවසයි. එම ප්‍රතිශතය දකුණු පළාතේ දී 76% (152) සිට වයඹ පළාතේ දී 89% දක්වා විචලතාවකින් යුක්ත වේ.

වගු සටහන 6.11: සත්ත්ව පාලන අංශය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ගොවීන් විසින් ඉදිරිපත් කළ අදහස් (පළාත් අනුව)

යෝජනා	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=512)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=177)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=152)	ඌව (සංඛ්‍යාව=183)	
මූලික අවශ්‍යතා සාධාරණ මිලකට සැපයීම	19.8	16.4	24.0	20.3
වාර්ෂික ගොවි පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම	52.0	45.4	63.4	54.1
දෛමුහුන් සතුන් සාධාරණ මිලකට සැපයීම	62.1	65.1	73.8	67.2
කිරි ගව ගම්මාන වැඩසටහන ව්‍යාප්ත කිරීම	47.5	29.6	50.8	43.4
තණ වගාව සඳහා බිම් සැපයීම	25.4	29.6	28.4	27.7
කිරි එකතු කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන සහ සහතික මිල ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීමට මැදිහත්වීම	27.1	9.9	21.3	19.9
සත්ත්ව නිෂ්පාදන සඳහා තාක්ෂණික දැනුම සහ ශාය සැපයීම	4.0	2.6	3.3	3.3
සත්ත්ව පාලනයේ නියුතු ගොවීන් සමග සමීප සබඳතාවක් ගොඩනගා ගැනීම	5.6	2.6	2.7	3.7

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් සත්ත්ව පාලන අංශය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කළ ගොවීන් සංඛ්‍යාව දැක් වේ.

මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, හෙ.කො.කො.ප.ප්‍ර. ආයතනය

සත්ත්ව පාලන අංශයේ සංවර්ධනය සඳහා ඉවහල් වන බොහෝ ක්‍රියාමාර්ග ප්‍රතිචාරිත විසින් යෝජනා කරනු ලැබීණි. ඒ අතුරින් ප්‍රධාන යෝජනා වශයෙන් සාධාරණ මිලකට දෛමුහුන් සතුන් (එළඟවයින්, මීගවයින් සහ එළුවන්) ලබා ගැනීම සඳහාත්, දැනුම සාවත්කාලීන කර ගැනීමට සහ හැකියාවන් වැඩිදියුණු කර ගැනීමට වාර්ෂික ගොවි පුහුණුවීම් සඳහාත් වන ඉහළ ඉල්ලුම 6.11 වගු සටහනේ හි දක්වන ලදී. අනාවරණය කෙරේ. එමෙන් ම, එම වගුවෙන් කිරි ගව ගම්මාන සංවර්ධන වැඩසටහන ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා වන ඉහළ ඉල්ලුම දැක්වෙන බව පෙනේ. කිරි ගව ගම්මාන සංවර්ධන වැඩසටහන ඔස්සේ පළාත් සභාවලට සත්ත්ව පාලන අංශය වැඩි දියුණු කළ හැකි බවට සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරිතයෙන් 43% ක් පමණ (222) පැවසූ හ (6.11 වගු සටහන).

කිරි ගව ගොවීන් 220,000 පමණ ද, කුකුළු පාලනයේ නියුතු ගොවීන් 75,000 ක් පමණ ද දිවයින පුරා විසිරී සිටිති. කුකුළු පාලනයේ නියුතු ගොවීන්ගෙන් බහුතරයක් පෞද්ගලික අංශය විසින් පුහුණු කරනු ලැබූව ද, කිරිගව පාලනයේ නියුතු ගොවීන්ට පෞද්ගලික හෝ රාජ්‍ය අංශයෙන් එ වැනි පුහුණුවීම් සඳහා සමාන අවස්ථා නො ලැබේ. එම නිසා ගොවීන් පුහුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාව පවතී.

සෑම පළාත් සභාවක් ම කෘතීම සිංවන සේවාව සපයනු ලබා ගියේ වුව ද, අවශ්‍ය අවස්ථාවන් හි දී ගොවීන්ට එම සේවාව ලබා ගැනීමට නො හැකි වීම නිසා එම සේවාව කාර්යක්ෂම නො වන සේවාවක්

බවට පත්ව ඇත. මේ නිසා රජයේ නිවාඩු දිනවල සහ ඉරිදා දිනවල දී කෘත්‍රීම සිංචන සේවාව ලබා ගැනීමට හැකි වන පරිදි අවශ්‍ය විධි විධාන යෙදීම කළ යුතු බවට ගොවිහු යෝජනා කළ හ.

6.4 මිරිදිය මත්ස්‍ය අංශය

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය අනුව සමස්ත ධීවර අංශය ම මධ්‍යයේ විෂයයක් වුව ද, පළාත් සභා විසින් මිරිදිය මත්ස්‍ය කර්මාන්තයට මැදිහත් වී ඇත. පළාත් සභා විසින් මිරිදිය මත්ස්‍ය කර්මාන්තයේ සංවර්ධනය සඳහා වන ඇතැම් වැඩසටහන් හසුරුවන බව ගොවීන්ගෙන් 25%ක් පමණ අනාවරණය කළ හ. මෙම වැඩසටහන් ප්‍රධාන වශයෙන් ම ධීවර ගම්මාන සංවර්ධන වැඩසටහන මත පදනම් වී ඇත. මාළු පැටවුන් සහ ධීවර ආම්පන්න බෙදාදීම, ධීවරයින් සඳහා උපදේශන සේවාවන් සහ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම ආදී අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් එකිනෙකට සම්බන්ධ වැඩසටහන්වලින් එය සමන්විත වේ. රැකියා අවස්ථා ජනනය සහ දුර බැහැර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ආන්තික ජනතාව ගේ ආදායම් සහ පෝෂණ මට්ටම් වර්ධනයට සහාය වීම ආදී බහුජීවි මාර්ගවලින් මෙම වැඩසටහන් ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා උපකාරී වේ. ග්‍රාමීය ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීමට මිරිදිය මත්ස්‍ය කර්මාන්තයට හැකියාවක් පැවතිය ද, ධීවරයින් සහ ඔවුන් ගේ රැකියාව සම්බන්ධව පවතින අප්‍රියජනක සමාජ සහ සංස්කෘතික පිළිගැනීම, ගබඩා පහසුකම් හිඟය, තාක්ෂණය පැවරීමේ හිඟය, අස්වැන්න ආරක්ෂා කර ගැනීමේ ගැටලුව ආදී බොහෝ සීමාවන්ට සහ දුෂ්කරතාවන්ට එය මුහුණ දෙනු ලබයි. මිරිදිය මත්ස්‍ය කර්මාන්තයේ වැඩිදියුණුව සඳහා වන ගොවීන් ගේ යෝජනා 6.12 වගු සටහනෙහි දැක්වෙමින් පෙන්වුම් කෙරේ.

වගු සටහන 6.12: මිරිදිය මත්ස්‍ය අංශයේ සංවර්ධනය සඳහා ගොවීන් ගේ යෝජනා (පළාත් අනුව)

යෝජනා	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=274)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=120)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=82)	ඌව (සංඛ්‍යාව=72)	
තව තාක්ෂණය පිළිබඳ දැනුම සාවත්කාලීන කිරීම සඳහා වාර්ෂික පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම	59.2	46.3	55.6	54.4
ධීවරයින්ට නග, මාළු පැටවුන් සහ උපකරණ සැපයීම	59.2	65.9	59.7	61.3
වැවී සහ පුරන් කුඹුරුවල මිරිදිය ධීවර කර්මාන්තය සංවර්ධනයට අවශ්‍ය සියලු පහසුකම් සැපයීම	58.4	56.1	52.8	65.3
යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය (මාර්ග, විදුලිය සහ සන්නිවේදන)	21.7	4.9	27.8	18.2
දේපල ආරක්ෂාව සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම	10.8	4.9	11.1	9.1
දේශපාලනඥයින් ගේ අනවශ්‍ය ඇඟිලි ගැසීම්වලින් තොරව වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම	0.8	0.0	0.0	0.4
වාර්ෂික ඇගයීම් වැඩසටහන් පැවැත්වීම	2.5	2.4	0.0	1.8
අලෙවි නාලිකා සහ ගබඩා පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම	6.7	2.4	4.2	4.7

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් මිරිදිය ධීවර අංශය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කළ ප්‍රතිචාරීන් සංඛ්‍යාව දැක් වේ. මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ශ.කො.කො.ප.පු. ආයතනය

6.5 ජලය සහ වාරිමාර්ග

පළාත් සභා විසින් 2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ වාරිමාර්ග සම්බන්ධ ඇතැම් වැඩ කටයුතු සිදු කළ බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරිතයෙන් 51% (306)ක් අවධාරණය කළ හ. දකුණු පළාතේ ප්‍රතිචාරිතයෙන් 54% (108), උතුරු පළාතේ ප්‍රතිචාරිතයෙන් 49% (98)ක් සහ වයඹ පළාතේ ප්‍රතිචාරිතයෙන් 50% (100) එය තහවුරු කළ හ. පළාත් සභා විසින් වාරිමාර්ග වැඩ කටයුතු ඉටු කළ බව පැවසූ ගොවීන්ගෙන් 98%ක් පමණ (299) පළාත් සභා විසින් සුළු වාරිමාර්ග නඩත්තුව හෝ ඉදිකිරීම සිදු කළ බව අනාවරණය කළ අතර ඉතිරි පිරිස ප්‍රකාශ කළේ කෘෂි ශ්‍රීං ඉදිකිරීමට හෝ වැසි ජල කළමනාකරණ වැංකි සැපයීමට පළාත් සභා මැදිහත් වූ බව යි (6.13 වගු සටහන).

වගු සටහන 6.13: 2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ පළාත් සභා විසින් සිදු කළ වාරිමාර්ග වැඩවල ස්වභාවය

වාරිමාර්ග වැඩෙහි ස්වභාවය	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=600)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=200)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=200)	උතුර (සංඛ්‍යාව=200)	
සුළු වාරිමාර්ග ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීම නඩත්තුව	48.0	53.0	48.5	49.8
කෘෂි ශ්‍රීං ඉදිකිරීම	1.5	1.0	0.5	0.8
වැසි ජල කළමනාකරණ වැංකි සැපයීම	0.5	0.0	0.0	0.2

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් හිඟදිගේ ගණනය දැක් වේ

මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ශා.කො.කො.ප.පු. ආයතනය

පළාත් සභා පිහිටුවීමට පෙර සහ පසු කාල පරිච්ඡේදවල සුළු වාරිමාර්ග ව්‍යාපාර ඉදිකිරීම සහ නඩත්තුව පිළිබඳව සංසන්දනය කිරීමේ දී තෘප්තිමත් වන්නේ ද? යන ප්‍රශ්නයට ප්‍රතිචාරිතයෙන් 25% පිරිසක් ප්‍රතිචාරිතයෙන් පිළිතුරු සැපයූ හ. කෙසේ වුව ද මෙම ගොවීන්ගෙන් 01% (07)ක් පමණක් ඒ සම්බන්ධයෙන් තමන් ඉතා ම තෘප්තිමත් බව පවසා ඇත. ප්‍රතිචාරිතයෙන් 52% පමණ (314) පළාත් සභා පිහිටුවීමෙන් පසුව සිදු කරන ලද සුළු වාරිමාර්ග ඉදිකිරීම සහ නඩත්තුව සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් නො වන හෝ ඉතා අතෘප්තිමත් මට්ටමේ පසුවන්නෝ වෙති (6.14 වගු සටහන). 6.14 වගු සටහනේ දත්තවලින් පෙනෙන්නේ කෙරෙන අත්දැකීමට ගොවීන් ගේ අවශ්‍යතා සහ සුළු වාරිමාර්ග අංශය සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් ගේ තෘප්තිමත්භාවය අතර හිඟසක පවතී.

වගු සටහන 6.14: පළාත් සභා පිහිටු වීමෙන් පසු කාලයේ දී සුළු වාරිමාර්ග කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ගොවීන් අත්දැකීමෙන් පසු කරන අදහස්

ගොවීන් ගේ මතය	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=600)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=200)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=200)	උතුර (සංඛ්‍යාව=200)	
ඉතා ම තෘප්තිමත්	2.0	1.0	0.5	1.2
තෘප්තිමත්	27.5	22.5	23.0	24.3
තෘප්තිමත් නො වන	38.5	32.0	44.0	38.2
ඉතා ම අතෘප්තිමත්	12.5	21.0	9.0	14.2
වෙනසක් නොමැත	10.5	17.0	16.5	14.7
දැනුමක් නොමැත	9.0	6.5	7.0	7.8
එකතුව	100.0	100.0	100.0	100.0

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් හිඟදිගේ ගණනය දැක් වේ

මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ශා.කො.කො.ප.පු. ආයතනය

පළාත් සභා පිහිටුවීමට පෙර කාලය සමඟ සත්කන්දනය කිරීමේ දී, සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 24% ක් පමණ සුළු වාර්මාර්ග කටයුතු සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් බව 6.14 වගුවේ දත්තවලින් පෙනෙන්නට පෙනේ. එම ප්‍රතිශතය දකුණු පළාත් සභාවේ දී 22% සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී 27% දක්වා විචලනයකින් යුක්ත වේ. සුළු වාර් කාර්මාන්ත සම්බන්ධව තමන් තෘප්තිමත් නො වන බව සහ දුතා ම අතෘප්තිමත් බව ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 38% සහ 14% බැගින් පිළිවෙළින් වාර්තා කළහ. එසේ වාර්තා කළ ගොවීන්ගෙන්, පළාත් සභා පිහිටුවීමෙන් පසු සුළු වාර් කාර්මාන්ත සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් දුතා ම අතෘප්තිමත් බව පැවසූ ප්‍රතිශතය උළුව පළාත් සභාවේ දී 09% සිට දකුණු පළාත් සභාවේදී 21% දක්වා වූ විචලනයක පැවතිණි.

සුළු වාර් කාර්මාන්ත සම්බන්ධව තෘප්තිමත් නො වීමට ප්‍රධාන හේතුව පළාත් සභාව හෝ අදාළ අනෙකුත් ආයතන විසින් සුළු වාර් කාර්මාන්ත නඩත්තු කිරීමේ වැඩසටහන් වාර්ෂිකව නො මෙහෙය වීම ය (85%). එම ප්‍රතිශතය වයඹ පළාතේ දී 64% සිට දකුණු පළාතේ දී 67% (71) දක්වා විචලනයකින් යුක්ත විය. නිලධාරීන් හෝ අකාර්යක්ෂමතාව (17.8%), ඉදිකිරීම් හෝ පුනරුත්ථාපන කටයුතු අඩු ප්‍රමිතියක පැවතීම (17.2%) සුළු වාර් කාර්මාන්ත නඩත්තුවේ දී, ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ දී ගොවි සංවිධාන නො වීමයි (14.6%), නඩත්තු/ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වෙන් කරන මුදල් ප්‍රමාණවත් නොවීම (13.1%), නඩත්තු/ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු පමා වීම (9.6%) සහ අදාළ අධිකාරීන් විසින් විධිමත් අධීක්ෂණ වැඩසටහන් නො පැවැත්වීම (57%) ඒ සඳහා බලපානු ලැබූ අනෙකුත් කරුණු විය.

පළාත් සභාව විසින් සිදු කරනු ලැබූ සුළු වාර් කාර්මාන්ත සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් වූ බව පැවසූ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 84% පමණ ඔවුන් හෝ තෘප්තිමත් හේතුව ලෙස සඳහන් කරනු ලැබුවේ ගොවි සංවිධානයන් හි ඉල්ලීම්වලට අනුව පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් ඒවා ඉටු කිරීම ය. එම ප්‍රතිශතය දකුණු පළාතේ දී 77% (36) සිට වයඹ පළාතේ දී 90% (53) දක්වා වූ විචලනයක පෙන්වී ය. සුළු වාර් කාර්මාන්ත අප්තින් ඉදිකිරීමත්, ජල ප්‍රශ්නයට විසඳුමක් ලෙස කෘෂි ළිං ඉදිකිරීමත් (17.0%), සුළු වාර් කාර්මාන්ත පුනරුත්ථාපනය සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් ලබාදීමත් (14.4%), නිලධාරීන් හෝ කාර්යක්ෂමතාවත් (9.2%) තෘප්තිමත්භාවය සඳහා හේතු වූ අනෙකුත් කරුණු වේ.

6.6 ඉඩම්

සිව් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සාකච්ඡා කළ පරිදි, ඉඩම් (අන්තර් පළාත් වාර් ව්‍යාපාරයන් හැර) පළාත් සභා විෂයය කී, පළාත් සභා ස්ථාපිත කිරීමෙන් පසුව මානව සහ භෞතික සම්පත්, සීතියම් සහ අනෙකුත් ලියකියවිලි ආදී ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ බොහෝ සම්පත් පළාත් සභා වෙත ලබා දුණි. සිව් වැනි පරිච්ඡේදයේ දී සඳහන් කළ පරිදි 1992 අංක 58 දරන පනත යටතේ, ඉඩම් කවිටේරි පැවැත්වීම සහ ඉඩම් ලබාදීම සඳහා යෝග්‍ය පුද්ගලයින් තෝරා ගැනීම ආදිය මගින් ඉඩම් විෂයයට මැදිහත්වීමට ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට බලය හිමි වේ. මේ නිසා ඉඩම් විෂයයට අදාළ රාජකාරි බොහොමයක් 1992 සිට ප්‍රාදේශීය මට්ටම දක්වා පවරා ඇත.

වගු සටහන 6.15: රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධව පවතින ගැටලු (පළාත් අනුව)

පළාත	ඉඩම් සම්බන්ධ ගැටලු (සංඛ්‍යාව=600)	
	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
වයඹ	30	15.0
දකුණ	28	17.5
උළුව	45	24.0
එකතුව	103	17.2

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් නිශ්චය කළයුතු දැක් වේ
 මූලාශ්‍රය: සමජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, ස.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

6.15 වගු සටහනේ දත්තවලින් නිරීක්ෂණය වන අන්දමට, රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ ගැටලුවට මුහුණ පා ඇති පිරිස 17%ක් පමණ වේ. එම ප්‍රතිභවය වශයෙන් පළාත් සභාවේ දී 15% සිට 24% දක්වා විවලතාවකින් යුක්ත වේ. දිස්ත්‍රික්ක පදනමින් විමසීමේ දී, මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රතිචාරයෙන් 25% ද, හම්බන්තොට සහ බදුල්ල දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රතිචාරයෙන් 20% බැගින් ද ඉඩම් ගැටලුවලට මුහුණ දෙමින් සිටී.

ඉඩම් සම්බන්ධව ගොවීන් මුහුණ පෑ ප්‍රධාන ගැටලු තුනක් අධ්‍යයනයේ සොයා ගැනීමට ලක්ව ඇත. එනම්, එම ගැටලු පහත සඳහන් පරිදි වේ.

1. ඉඩම් බලපත්‍ර හෝ ඔප්පු ලබා ගැනීමට නො හැකි වීම (14.3%)
2. අයිතිය/මායිම් සම්බන්ධ ගැටලු (5.5%)
3. අත්පත් කරගත් ඉඩම්වලට වන්දි ලබාගත නො හැකි වීම (2.7%)

ඉඩම් ගැටලු සහිත ගොවීන්ගෙන්, 83% (ප්‍රතිචාර 86)ක් ඉඩම් බලපත්‍ර හෝ ඔප්පු ලබා ගැනීමේ ගැටලුවට මුහුණ පා සිටිති. ඉඩම් ගැටලුවලට මුහුණ පා ඇති බව හෙළි කළ ගොවීන් අතුරින් 24% පළාත් ප්‍රතිචාරයෙන් 89% ද, දකුණු පළාත් ප්‍රතිචාරයෙන් 86% ද වයඹ පළාත් ප්‍රතිචාරයෙන් 80% (24) ද ඉහත ගැටලුවට මුහුණ පෑ හ. පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉඩම් ගැටලු විසඳීම සම්බන්ධයෙන් ගොවීන් ගේ තෘප්තිමත්භාවය 6.16 වගු සටහනේ දත්තවලින් පෙන්වුම් කෙරේ.

වගු සටහන 6.16: පළාත් සභා විසින් ඉඩම් ගැටලු විසඳීම සම්බන්ධයෙන් ගොවීන් ගේ තෘප්තිමත්භාවය

තෘප්තිමත් භාවය	පළාත (ප්‍රතිභවය)			සමස්තයේ ප්‍රතිභවය (සංඛ්‍යාව=600)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=200)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=200)	උතුර (සංඛ්‍යාව=200)	
ඉතා ම තෘප්තිමත්	0.0	0.0	18.4	1.0
තෘප්තිමත්	26.7	3.6	71.1	12.6
තෘප්තිමත් නොමැත	53.3	64.3	13.3	64.0
ඉතා ම අතෘප්තිමත්	10.0	21.4	4.4	14.7
ගැටලුව ඉදිරිපත් කර නොමැත	10.0	10.7	8.9	7.7
එකතුව	100.0	100.0	100.0	100.0

“සංඛ්‍යාව” සන්නය නියැදියේ ගණනය දැක් වේ
 මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර. අයතනය

පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉඩම් ගැටලු විසඳන ආකාරය පිළිබඳ ප්‍රතිචාරයෙන් 64%ක් පමණ තෘප්තිමත් නො වූ අතර 15%ක් ඉතා ම අතෘප්තිමත් බව 6.16 වගු සටහනේ දත්ත අනුව නිරීක්ෂණය වේ. ගොවීන් ගේ තෘප්තිමත්භාවය අඩුවීම සඳහා බලපෑ හේතු පහත සඳහන් පරිදි වේ.

1. ගොවීන් ගැටලු සම්බන්ධයෙන් නිලධාරීන් ගේ අවධානය ප්‍රමාණවත් නො වීම (54.3%)
2. නිලධාරීන් ගේ අකාර්යක්ෂමතාව (39.5%)
3. ස්ථිර ඉඩම් ඔප්පු නිකුත් කිරීම ප්‍රමාද වීම (22.2%)

මෙම තත්ත්වයට පරස්පර විරෝධීව පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස්වරුන් වාර්තා කරනු ලබන්නේ පළාත්වල ඉඩම් ගැටලු විසඳීම සඳහා ඔවුන් වෙත කාර්යයන් සිදු කරන බව යි. වයඹ සහ දකුණු පළාත් සභා ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තු විසින් ඒ ඒ පළාත්වල ඉඩම් ගැටලු විසඳීම සඳහා ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග වගු සටහන් 6.17 සහ 6.18 න් අනාවරණය කෙරේ.

වගු සටහන 6.17: වයඹ පළාත් සභාවේ වාර්තා වූ සහ විසඳූ ඉඩම් ගැටලු (2006)

ගැටලුවේ ස්වභාවය	වාර්තා වූ ගැටලු සංඛ්‍යාව	විසඳූ සංඛ්‍යාව	ගැටලුවලින් විසඳූ ප්‍රතිශතය
බලපත්‍ර පැවරීම සම්බන්ධ ගැටලු	88	60	68.2
අනුප්‍රාප්තිය නම් කිරීම සම්බන්ධ ගැටලු	135	100	74.1
ඉඩම් ආරවුල් සම්බන්ධ ගැටලු	327	200	61.2
නිකාදන සාධන පැවරීම් පරීක්ෂණ	99	67	67.7
දීර්ඝ කාලීන බදු මූලික පරීක්ෂණ	34	23	67.6
පුජා-ඔපපු සම්බන්ධ මූලික පරීක්ෂණ	30	18	60.0
වෙනත්	60	40	60.0
එකතුව	779	508	65.2

මූලාශ්‍රය: තාක්ෂණ වි.පී.ඊ.බී. පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩිමුළුවේ වාර්තාව, 2007, ශා.කො.ශා.ප.පු. ආයතනය

වගු සටහන 6.18: දකුණු පළාත් සභාවේ වාර්තා වූ සහ නිරාකරණය කළ ඉඩම් ගැටලු සංඛ්‍යාව (2005-2006)

වසර	දිස්ත්‍රික්කය	අතවසර නියමානුකූල කිරීම			ඉඩම් ආරවුල්		
		ඉල්ලීම් සංඛ්‍යාව	විමර්ශනය කළ සංඛ්‍යාව	අනුමත සංඛ්‍යාව	ගැටලු සංඛ්‍යාව	විසඳූ ඇති ගැටලු සංඛ්‍යාව	පරීක්ෂණ මට්ටමේ පවතින සංඛ්‍යාව
2005	ගාල්ල	680	339	341	794	389	405
	මාතර	450	233	217	688	347	341
	හම්බන්තොට	574	294	280	986	588	398
2006	ගාල්ල	3400	971	2,429	498	258	240
	මාතර	8182	2465	5,717	433	215	219
	හම්බන්තොට	837	420	417	362	204	183
එකතුව		14,123	4,722	9,401	3,761	2,001	1,786

මූලාශ්‍රය: රැවන්පතිරණ පී.බී. පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩිමුළුවේ වාර්තාව 2007, ශා.කො.ශා.ප.පු.ආයතනය

6.7 යටිතල පහසුකම්

ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සමඟ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ සමීප සබඳතාවක් පවතී. එබැවින් පළාත් සභා විසින් සිදු කරන ප්‍රාදේශීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ මූලික සේවාවන් සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාරීන් හේ තෘප්තිමත්භාවය මෙම අධ්‍යයනයේ දී පරීක්ෂා කරනු ලැබිණි.

වගු සටහන 6.19: පළාත් සභා විසින් සිදු කළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම් සහ සේවාවන් සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ගොවීන් හේ තෘප්තිමත් භාවය (ප්‍රතිශතාත්මක විසිරීම)

යටිතල පහසුකම/සේවාව	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව=590)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=198)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=194)	ඌව (සංඛ්‍යාව=198)	
මාර්ග ඉදිකිරීම සහ නඩත්තුව	53.0	53.1	30.3	45.4
පානීය ජල පහසුකම්	37.9	24.7	22.7	44.2
අනෙකුත් යටිතල පහසුකම්	3.5	3.6	11.1	6.1
අධ්‍යාපන පහසුකම්	48.0	42.3	35.4	41.9
සෞඛ්‍ය පහසුකම්	81.0	52.1	72.7	69.0

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් බව වාර්තා කළ ප්‍රතිචාරීන් සංඛ්‍යාව හැඟ වේ.

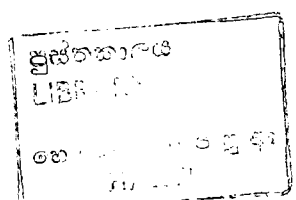
මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, හෙ.කො.හො.ප.ප්‍ර. ආයතනය

සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 69%ක් තමන් සෞඛ්‍ය පහසුකම්, විශේෂයෙන් ම පළාත් සභා යටතේ සිටින පවුල් සෞඛ්‍ය සේවිකාවන් ලබා දෙන සේවය පිළිබඳ තෘප්තිමත් බව පැවසූ හ. සෞඛ්‍ය පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් බව දැක් වූ ප්‍රතිචාරීන් හේ ප්‍රතිශතය දකුණු පළාත් සභාවේදී 52% සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී සියයට 82 දක්වා විචලතාවක් පෙන්වී ය. සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 45%ක් මාර්ග ඉදිකිරීම සහ නඩත්තුව සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් බව සඳහන් කළ හ. එම ප්‍රතිශතය ඌව පළාත් සභාවේ දී 30% සිට වයඹ සහ දකුණු පළාත් සභාවන් හි දී 53% බැගින් වූ විචලතාවක් සහිත විය. කෙසේ වුව ද, ඔවුන් සඳහන් කළේ ක්‍රමය මාර්ග කෙරෙහි පළාත් සභා එතරම් අවධානයක් යොමු නො කරන බව යි. පළාත් සභා විසින් සපයනු ලබන පානීය ජල පහසුකම් සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 44%ක් සඳහන් කරනු ලැබීණි. එම ප්‍රතිශතය ඌව පළාත් සභාවේ දී සියයට 23 සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී 38% දක්වා වූ විචලතාවකින් යුක්ත විය.

6.8 පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්

පළාත් සභා විසින් කළමනාකරණය කරන සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් නො වූ බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 63%ක් වාර්තා කළ හ. මෙම ප්‍රතිශතය දකුණු පළාත් සභාවේ දී 57% සිට ඌව පළාත් සභාවේ දී 69% දක්වා වූ විචලතාවක් පෙන්වී ය. තමන් හේ අතෘප්තිමත් හේතු හයක් එම ගොවීහු සඳහන් කළ හ.

- i. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන අවශ්‍යතාවන් ඉටු නො කිරීම (92.5%)
මෙම ප්‍රතිශතය දකුණු පළාත් සභාවේ දී 90% සිට ඌව පළාත් සභාවේ දී 96% ක් දක්වා වූ විචලතාවකින් යුක්ත විය.
- ii. භාවිතා කරන මුදල් සමග සැසඳීමේ දී ජනතාවට ලබා දෙන සේවාවන් ප්‍රමාණවත් නො වීම (75%).
මෙම ප්‍රතිශතය දකුණු පළාත් සභාවේ දී 64% සිට ඌව පළාත් සභාවේ දී 83% දක්වා විචලතාවකින් යුක්ත විය.
- iii. පළාත් සභා සහ මධ්‍ය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ක්‍රියාකාරකම් අතිපිහිටවීම (22.2%) මෙම ප්‍රතිශතය ඌව පළාත් සභාවේ දී 16% සිට දකුණු පළාත් සභාවේ දී 34% දක්වා විචලතාවක් පෙන්වී ය.

සේවාවන් ලබා දීමේ දී පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩලයේ අකාර්යක්ෂමතාව (8.5%) ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන අවශ්‍යතාවලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ දී පළාත් සභා මට්ටමේ දේශපාලනඥයින් ගේ අදක්ෂතාව (5.4%) සහ පළාත් සභාවලට තිබෙන අරමුදල් ප්‍රමාණවත් නො වීම (1.5%) ප්‍රතිචාරීන් ගේ තෘප්තිමත්භාවය අඩුවීමට හේතු වූ අනෙකුත් කරුණු වේ.

පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරන සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරීන්ගෙන් 28%ක් පමණක් වාර්තා කළ හ. මෙම ප්‍රතිශතය උළුව පළාත් සභාවේ දී 22% සිට දකුණු පළාත් සභාවේ දී 35%ක් දක්වා විචලතාවක් පෙන් විය. එම ප්‍රතිචාරීහු පහත දැක්වෙන පරිදි, තමන් ගේ තෘප්තිමත්භාවයට හේතු වූ කරුණු හතරක් විස්තර කළ හ.

- i. පළාත් අවශ්‍යතා පහසුවෙන් හඳුනා ගැනීමේ හැකියාව (81.5%)
ප්‍රතිශතය උළුව පළාත් සභාවේ දී 76% සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී 86% දක්වා විචලතාවක් පෙන්වී ය.
- ii. සමාජ සම්බන්ධතා හේතුකොට ගෙන මධ්‍යයේ නිලධාරීන්ට වඩා පළාත් සභා නිලධාරීන් ග්‍රාමීය ජනතාවට සමීප වීම (59.6%)
ප්‍රතිශතය දකුණු පළාත් සභාවේ දී 57% සිට වයඹ පළාත් සභාවේ දී 86% දක්වා විචලතාවකින් යුක්ත ය.
- iii. ජාතික මට්ටමේ නිලධාරීන්ට පරස්පරව යමින් පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩලය භෞතික වශයෙන් ආසන්නයේ සිටීම (40.4%)
මෙම ප්‍රතිශතය උළුව පළාත් සභාවේ දී 30% සිට දකුණු පළාත් සභාවේ දී 50% දක්වා විචලතාවකින් යුක්ත විය.
- iv. පළාත් සභා දේශපාලනඥයින් විසින් ඉතා හොඳ සේවාවක් සැපයීම (17.4%)
මෙම ප්‍රතිශතය උළුව පළාත් සභාවේ දී 10% සිට දකුණු පළාත් සභාවේ දී 21% දක්වා විචලතාවකින් යුක්ත ය.

පළාත් මට්ටමේ හෝ වේවා ජාතික මට්ටමේ හෝ වේවා දේශපාලනඥයින් සංවර්ධනය සම්බන්ධ තීරණ ගැනීමේ දී හෝ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් තෝරා ගැනීමේ දී තර්කානුකූල නො වන හෝ ආර්ථික නො වන මිණුම් දඩු මත පදනම්ව එය සිදු කරන බව බොහෝවිට කියැවෙන්න කි. ජනද පදනම තබන්න කිරීම සඳහා වන දේශපාලන අනුග්‍රහ, යහළු හිතමිතුරන්, ඥාතීන්, කුල කණ්ඩායම් වැනි දේශපාලනඥයින් වටා සිටින සම්පතමයින් සෘජුව ප්‍රතිලාභ ලැබීම සහ තීරණ ගැනීමේ දී ජාතික මට්ටමේ දේශපාලනඥයින් ගේ බලපෑම් ආදිය තර්කානුකූල නො වන මිණුම් දඩුවලට අත්තරඟන වන කරුණු වේ. එම නිසා තීරණ ගැනීමේ දී එම අංශවල බලපෑම පිළිබඳ සමීක්ෂණයේ දී පරීක්ෂා කරනු ලැබීණි.

වගු සටහන් 6.20: පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් තෝරා ගැනීමේ ක්‍රමවේදය පිළිබඳ ප්‍රතිචාරයන් හේ ආකල්ප

තෝරා ගැනීමට පාදක වන මිණුම් දණ්ඩ	පළාත (ප්‍රතිශතය)			සමස්තයේ ප්‍රතිශතය (සංඛ්‍යාව 566)
	වයඹ (සංඛ්‍යාව=192)	දකුණ (සංඛ්‍යාව=187)	ඌව (සංඛ්‍යාව=187)	
දේශපාලනඥයින් හේ ජන්ද පදනම සඳහා වන අනුග්‍රාහකත්වය මත පදනම්ව	72.4	68.4	80.7	73.9
පළාත් සභා දේශපාලනඥයින් හේ හිතමිතුරන් සඳහා වන අනුග්‍රාහකත්වය	68.2	65.2	66.8	66.8
පළාත් සභාවේ දේශපාලනඥයින් හේ (ගම්) ප්‍රදේශය අනුව	46.4	40.4	40.1	42.4
පළාත් අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගැනීම	35.9	31.6	29.4	32.3
මධ්‍යයේ දේශපාලනඥයින් හේ බලපෑම අනුව	6.8	4.3	0.5	3.9
පළාත් සභාවේ දේශපාලනඥයින් හේ කුලය මත පදනම්ව	1.6	7.5	0.5	3.2
ප්‍රධාන අමාත්‍යවරයා හේ බලපෑම මත	6.8	4.3	0.5	3.9

“සංඛ්‍යාව” යන්නෙන් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් තෝරා ගැනීමේ ක්‍රමවේදය පිළිබඳ තම ආකල්ප ඉදිරිපත් කළ ප්‍රතිචාරයන් සංඛ්‍යාව දැක් වේ. මෙහි දී එක ම ප්‍රතිචාරයා විසින් ආකල්ප කිහිපයක් දැක්වීම නිසා අවසාන ප්‍රතිශතය සියයට සමාන නො වේ. මූලාශ්‍රය: සමාජ-ආර්ථික සමීක්ෂණ දත්ත, 2006, හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර.ආයතනය

ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 70% ක් ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවේ, පළාත් සභා දේශපාලනඥයින් විසින් සංවර්ධනය සම්බන්ධ තීරණ ගැනීමේ දී ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනයේ සැබෑ අවශ්‍යතාවන්වලට වඩා ජන්ද පදනම තබාගත් කිරීම පිළිබඳ සැලකිල්ලට ගන්නා බව යි. මෙම ප්‍රතිශතය හි විචලනය වූ දකුණු පළාත් සභාවේ දී 68% සිට ඌව පළාත් සභාවේ දී 81% දක්වා විචලනයක් දැක්වේ. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් විසින් තම හිතමිතුරු වැනි සමීප ම සමාජ කවයන්ට වාසිදායක වන අන්දමින් පළාත් සභා මට්ටමේ දී තීරණ ගන්නේ යැයි තමන් සිතන බව ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 67% ක් පැවසූ හ. පළාත් සභා මට්ටමේ දේශපාලනඥයින් විසින් සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ ගන්නා තීරණ පළාත් අමාත්‍යවරුන් හේ භූගෝලීය ප්‍රදේශ මගින් බලපෑමට ලක්වන බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 42%ක අදහස වේ. ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් අතලොස්සක් (3.2%) තීරණ ගැනීමේ දී එම තීරණ කුල අනුග්‍රාහකත්වය සහ ජාතික මට්ටමේ දේශපාලනඥයින් හේ බලපෑමට යටත් වන බවට අදහස් කළ හ.

ඉහත තත්ත්වයන්ට පරස්පරව යමින් පළාත් සභා මට්ටමේ දේශපාලනඥයින් ගන්නා තීරණ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ සංවර්ධන අවශ්‍යතාවල බලපෑමට යටත් වන බව ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 32%ක අදහස් කළ හ.

6.9 සමාජත්වය

2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ කුඩා ඉඩම් වහා අංශයට උපකාරී වන අනන්‍යතාව වශයෙන් සම්බන්ධ වූ වැඩසටහන් විශාල සංඛ්‍යාවක් පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශ විසින් ක්‍රියාත්මක කර ඇති බව ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 96%ක පමණ වාර්තා කළ හ. ප්‍රාදේශීය අවශ්‍යතා, පළාත් සභාවේ ශක්‍යතාව සහ ප්‍රදේශයට ඇති යෝග්‍යතාව ආදී කරුණු මත වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම වෙනස් වී තිබේ. ගොවීන්ට සහාය වීම සඳහා පළාත් සභා විසින් පුළුල් වශයෙන් අනුගත වූ වැඩසටහන් වන්නේ, නිෂ්පාදන තාක්ෂණය සැපයීම, යාන් ආදර්ශන වැඩසටහන්, ඉහළ අස්වැන්නක් සහිත හෝග වර්ග/පැලෑටි බෙදාදීම, සහනාධාර මිල ක්‍රමයක් යටතේ යෙදවුම් සැපයීම සහ පුජා සංවර්ධනය සහ ජල කළමනාකරණය වැනි විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් පුහුණු වැඩසටහන්

පැවැත්වීම ආදිය යි. මෙයට පරස්පරව ප්‍රතිචාරිතයෙන් ඉතා සුළු ප්‍රතිභවයක් වාර්තා කරනු ලැබුවේ ඩීපී ඒ නිෂ්පාදනයට පළාත් සභා සභාය වූ බව යි. පෙර සඳහන් කළ අන්දමට සහතික කළ ඩිප්ටර් ඒ සහ ඉහළ ගුණාත්මක තත්ත්වයේ ඩීපීවල හිඟයක් පවතින හෙයින් පළාත් සභාවල වැඩි අවධානයක් මේ කෙරෙහි යොමු විය යුතු ය.

කෘෂිකාර්මික ද්‍රව්‍ය අලෙවිකරණය සඳහා වූ ඇතැම් වැඩසටහන් පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරිතයෙන් 04% ක් පමණ වාර්තා කරනු ලැබිණි. කෙසේ වුව ද, වයඹ පළාත් සභාව හැර විශේෂිත සහ විධිමත්ව පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ කිසිදු අලෙවිකරණ වැඩසටහනක් කතුවරුන්ට සොයා ගැනීමට නො හැකි විය.

2001-2006 කාල පරිච්ඡේදය තුළ සත්ත්ව පාලනයේ නියුතු ගොවීන්ට දෙමුහුන් සතුන් බෙදාදීම, සත්ත්ව ආහාර, බෙහෙත් සහ උපකරණ සැපයීම, පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම, අධ්‍යාපන සත්ත්ව ආයතන පැවැත්වීම සහ තණ වගාව සඳහා බිම් සපයා දීම වැනි සත්ත්ව පාලන අංශයට සම්බන්ධ වැඩසටහන් පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කර ඇත. සමස්ත ධීවර අංශය ම මධ්‍යයේ විෂයයක් වුව ද මර්දනය මත්ස්‍ය කර්මාන්තය සඳහා පළාත් සභා මැදිහත් වී ඇත. ධීවර ගම්මාන සංවර්ධන වැඩසටහන වැනි වැඩසටහන් ඔස්සේ මර්දනය ධීවර කර්මාන්තයේ සංවර්ධනය සඳහා පළාත් සභා ක්‍රියාත්මක වන බව ප්‍රතිචාරිතයෙන් 25% ක් පමණ අනාවරණය කළ හ.

සුළු වාරි ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීම/නඩත්තුව (49.8%) කෘෂි ළං ඉදිකිරීම (0.8%) සහ වැඩි ජල කළමනාකරණ වැංකි සඳහා පහසුකම් සැපයීම (0.2%) වැනි වාරි කර්මාන්තයට සම්බන්ධ ඇතැම් දෑ පළාත් සභා විසින් ඉටු කළ බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරිතයෙන් 51%ක් අවධාරණය කළහ. පළාත් සභා පිහිටු වීමට පෙර සහ පසු කාල සන්සන්දනයේ දී, පළාත් සභා පිහිටුවීමෙන් පසුව සුළු වාරිමාර්ග ඉදි කිරීම සහ නඩත්තුව සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් බව ප්‍රතිචාරිතයෙන් 25%ක් (153) පැවසූ හ. ප්‍රතිචාරිතයෙන් 52%ක් පළාත් සභා පිහිටුවීමෙන් පසු සුළු වාරිමාර්ග ව්‍යාපාරවල ඉදිකිරීම හෝ නඩත්තුව සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් නො වන බව හෝ දැඩි සේ අතෘප්තිමත් බව සඳහන් කළ හ. වගවීම සම්බන්ධයෙන් වන ගැටලුව මෙන් ම, සම්බන්ධීකරණයේ සහ සම්පත්වල පවතින අඩුපාඩුකම් මේ සඳහා බලපා ඇති ප්‍රධාන හේතු වේ. ඉඩම් විෂයය සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේ දී, පළාත් සභා වෙත යොමු කරන ඉඩම් ගැටලු සඳහා ලබා දෙන විසඳුම් සම්බන්ධයෙන් තමන් තෘප්තිමත් නො වන බව ප්‍රතිචාරිතයෙන් 79%ක් පැවසූ හ.

පළාත් සභා විසින් ගොවීන්ට සහාය වීම සඳහා මෙහෙයවන වැඩසටහන් හා සම්බන්ධිත ගැටලු ගණනාවක් පැවතිණි. මද කලකට පසුව වැඩසටහන් අත්හැර දැමීම හෝ වැඩසටහන් ඉදිරියට කරගෙන යාමේ අඩු ලැහැදිලිකම්, අලෙවි ගැටලු සඳහා ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු නො කිරීම, නිසි අවස්ථාවේ දී අමුද්‍රව්‍ය නො සැපයීම, සුළු වාරිමාර්ග පරිපූරණව ඉදි නො කිරීම සහ වාර්ෂිකව නඩත්තු නො කිරීම, වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර ගොවි සංවිධාන නො විමසීම සහ ඇගයීම් ක්‍රමයේ අඩුපාඩු වැනි දෑ ප්‍රතිචාරිත විසින් එසේ වාර්තා කරනු ලැබූ ඒවායින් සමහරේ කි.

සත්වැනි පරිච්ඡේදය

ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ සහ සාරාංශය

දේශපාලන බලතල විමධ්‍යගත කිරීම දේශීය, ගැමි මූලික, කුඩා ඉඩම් වගා අංශය කෙරෙහි සිදු කරන බලපෑම පිළිබඳ පෙර සිදුකළ විමර්ශනයේ පොදු සාරාංශය වන්නේ, අංශයේ පසුබෑම එහි අපේක්ෂිත අරමුණු සීමා කර ඇති බව යි. පළාත් සභා පිහිටුවීම හේතුවෙන් සේවාවන් වැඩි දියුණු කිරීම හෝ ග්‍රාමීයකරණය කිරීමේ අතුරු එලයක් ලෙස කාලීනව යෙදවුම් සැපයීම හෝ නිෂ්පාදන අලෙවිකරණය ඔස්සේ, යැපුම් මට්ටමේ ගොවීහු ප්‍රතිලාභ නො ලබති. අපේක්ෂා කළ පරිවර්තන යම් කිසි ආකාරයකින් අසාර්ථක බව ප්‍රකාශ වන්නේ නම් එය දේශපාලන බලතල විමධ්‍යගතකරණය නිසා සිදු වූවක් නො ව, බලතල විමධ්‍යගතකරණය සඳහා භාවිතා කළ භූමි ඒකකයේ ස්වභාවය සහ සංවර්ධන විභවතාවන් හේ විවිධ මට්ටම්වල පවතින උප ජාතික ඒකක නවයට ඒකාකාර නියෝග, නියමයන් සහ විධි ක්‍රම කඩිනමින් අනුගත කිරීම නිසා උද්ගත වුව කි.

අනාගතයේ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ආර්ථිකය තුළ කෘෂිකර්මයේ භූමිකාව තවදුරටත් අඩුවීම ආරම්භ වී ඇත. එසේ වුවත්, තවමත් ජාතියේ ආහාර සුරක්ෂිතතාව සහතික කිරීම සඳහාත්, වර්ධනය වන කර්මාන්ත සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය සැපයීම සඳහාත්, ග්‍රාමීය ජනතාවට රැකියා අවස්ථා සහ ප්‍රමාණවත් ආදායම් සැපයීම සඳහාත් කෘෂිකර්මය අත්‍යවශ්‍ය ය.

7.1.1 භූමිකාවන්ගේ ව්‍යවස්ථාමය සහ නීතිමය නිරූපණ

මෙරට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනය යටතේ කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා, සත්ත්ව පාලනය, ඉඩම් සහ වාරිමාර්ග (අන්තර් පළාත් ඉඩම් සංවර්ධන සහ වාරි ව්‍යාපාර හැර) විෂයයන් පළාත් සභා වෙත විමධ්‍යගත කර ඇත. මෙම ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ සැලකීමේ දී, රජයේ විවිධ ස්ථරවල භූමිකාව පැහැදිලිව ම නිර්ණය කිරීම අවශ්‍ය ය. වර්තමානයේ එහි ක්ෂේත්‍ර හෝ නිර්වචන, ව්‍යවස්ථා විධි විධාන හෝ ව්‍යවස්ථාදායක අණ පනත් හෝ පරිපාලන වක්‍රලේඛවලින් හෝ අභිපීභිත වේ. උදාහරණ වශයෙන් සුළු වාරිමාර්ග නඩත්තුව සහ ප්‍රතිසංස්කරණය පළාත් සභා විෂයයක් වශයෙන් සඳහන් වේ. කෙසේ වුව ද, ප්‍රායෝගිකත්වයේ දී ගොවි ජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව තම පනතින් උත්පාදනය වන බලය ඔස්සේ එකී කාර්යයන් සහ වගකීම් ක්‍රියාත්මක කර යි. මෙම තත්ත්වය සේවාවන් බෙදා හැරීම සම්බන්ධයෙන් වගවීමේ අඩුලඟුකම, සම්බන්ධීකරණ අඩුපාඩු සහ වගකීම් අභිපීභිතවීම හේතු කොට ගෙන ඇතැම් කටයුතු නො සලකා හැරීමට පමණක් නො ව කාර්යයන් ද්විකරණය වීම සහ නාස්තිය වැඩි කිරීමටත් හේතු වී ඇත.

සුළු වාරිමාර්ග සම්බන්ධ වගකීම්වලට අමතරව, අන්තර් පළාත් වාරි ව්‍යාපාර හැර වාරිමාර්ග ද, පළාත් සභාවලට පැවරී ඇත. කෙසේ වුව ද, වාරිමාර්ග ආඥා පනතේ 62(1) ඡේදයෙන්, මහා වාරිමාර්ගවලට සම්බන්ධ සුළු වාරිමාර්ග නිසි පරිදි නඩත්තු නො කිරීමෙන් මහා වාරිමාර්ගයකට තර්ජනයක් විය හැකි යැයි වාරිමාර්ග අධ්‍යක්ෂවරයා හේ මතය වන අවස්ථාවක දී, සුළු වාරි ව්‍යාපාර කළමනාකරණය සඳහා මධ්‍යයේ වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශයට මැදිහත්වීම සඳහා අවශ්‍ය බලතල ලබා දී තිබේ.

ඉඩම්, විමධ්‍යගත විෂයයක් වශයෙන් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබූ ද, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 33(ඇ) ව්‍යවස්ථාව සහ නව වැනි උපලේඛනයේ හි, I වැනි ලැයිස්තුවේ II වැනි පරිච්ඡේදයේ විධි විධාන අනුව එය මධ්‍යයේ විෂයයක් බවට පත් කොට ඇත. කට්ටිකරුවන් තේරීමේ බලය පළාත් සභා සතු වුවත්, 1992, අංක 58 දරන ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට බලය පැවරීමේ පනත යටතේ කට්ටිකරුවන් තෝරා ගැනීමේ බලය ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත පැවරීම මගින් එය නැවත මධ්‍යය වෙත පවරා ගෙන ඇත.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයෙන් තමන් වෙත පැවරී ඇති බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රඥප්ති සම්මත කිරීමේ හැකියාව පළාත් සභාවලට පවතින නමුත් එකී විධි විධාන භාවිතා කර

බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන ආයතන සංවිධානය කිරීමට හෝ පිහිටුවීමට පළාත් සභා විසින් කටයුතු කර නොමැත. නව වැනි උපලේඛනයේ I වැනි ලැයිස්තුව යටතේ ගොවිජන සේවා සම්බන්ධයෙන් සඳහන් කර ඇති පළාත් සභා වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා උතුරු, මැද පළාත් සභාව පමණක් ගොවිජන සේවා සම්බන්ධයෙන් ප්‍රඥප්තියක් සම්මත කර ඇත. සෑම පළාත් සභාවක් ම පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවක් ස්ථාපිත කළ ද, නව වැනි උපලේඛනයේ පළමු ලැයිස්තුවෙන් ලබා දී තිබෙන වගකීම් ක්‍රියාවට නැගීම සඳහා පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම ප්‍රඥප්තියක් සම්මත කර ඇත්තේ මධ්‍යම පළාත් සභාව පමණි. පළාත් වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂ ධුරය පිහිටුවීම සඳහා උතුරු, මැද පළාත් සභාව 1990 අංක 03 දරන වාර්මාර්ග ප්‍රඥප්තිය සම්මත කර තිබේ.

සමාජ-ආර්ථික සංවර්ධන මට්ටම් සහ පරිපාලන ශක්‍යතාව සම්බන්ධයෙන් පළාත් අතර සැලකිය යුතු මට්ටමේ වෙනස්කම් පවතී. උඩ පළාත් සභා උතුරු, මැද පළාත් සභා බස්නාහිර සහ වයඹ වැනි වඩාත් සාර්ථක හෝ සාපේක්ෂව දියුණුවට පත් පළාත් සමග පොදුවේ ලා ක්‍රියා කිරීමෙන් කළ හැක්කේ කුමක් ද? කුඩා ඉඩම් වහා අංශයේ කෘෂිකර්මය, වාර්මාර්ග, පශු සම්පත් සහ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් පළාත් සභාව වගකීම් ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය විභවතා අත්කර ගන්නා තෙක් සහ තහවුරු කර ගන්නා තෙක් පළාත් සභාවලට භාරදුන් කාර්යයන් ගේ ක්‍රමික ක්‍රියාවලියක් පවතී. පළාත් සභා මට්ටමේ ශක්‍යතා සම්පූර්ණයෙන් සංවර්ධනයකට ලක් නො කොට සිදු කළ දේශපාලන බලතල විමධ්‍යගතකරණය අපේක්ෂා කළ සහභාගීත්ව කළමනාකරණය සහ විමධ්‍යගත රාමුවේ හි ග්‍රාමීය ගොවීන් ගේ අවශ්‍යතා පූර්ණ වශයෙන් සපුරාලීමට කටයුතු නො කරයි.

7.1.2 පළාත ඇතුළත දේශපාලන බලතල විමධ්‍යගතකරණය

පළාත තුළ ප්‍රාදේශීය සහ ග්‍රාමීය මට්ටම දක්වා දේශපාලන බලතල පැවරීමේ ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රමාණවත්ව බෙදී යන්නේ ද? පළාත්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී විමධ්‍යගතකරණ ක්‍රමයට වන නො කැමැත්තකට අනුගත වී ඇත. පළාත් සඳහා විශාල ප්‍රමාණයේ ස්වායත්තතාවක් සඳහා වන බලපෑම වර්ධනය වන අතර ම පළාත් සභා ඵයට ප්‍රතිචර්යාදේශී දීඝාවකට තල්ලුවීම හෝ ප්‍රාදේශීය මට්ටමට භාහිදායක වන අන්දමින් බලය පළාත් මට්ටමේ (ප්‍රධාන දිස්ත්‍රික්කය තුළ) මධ්‍යගත කිරීමට කටයුතු කර යී.

පළාත් සභා ගම් මට්ටමේ දී වන සමාජ කැපවීමේ හා වගකීමේ අඩුලුහුඬුකම් සමතයකට පත් කළ හැක්කේ කෙසේ ද? වර්තමානයේ ගම් මට්ටමේ ක්‍රියාකාරී නිලධාරීන් තිදෙනා ම වග කියනු ලබන්නේ පළාත් සභාවලට නොව මධ්‍යයට ය. ඔවුන් අතුරින් ග්‍රාම නිලධාරී, ප්‍රාදේශීය ලේකම්, දිස්ත්‍රික් ලේකම් සහ ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයට වග කියනු ලබන්නේ ය. කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර, ප්‍රාදේශීය නිලධාරී (ගොවිජන සංවර්ධන නිලධාරී) හරහා මධ්‍යයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සහ ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය යටතේ වන ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට වග කියනු ලබ යී. ග්‍රාමීය මට්ටමේ කාර්යය ඉටු කරන තෙවැන්නා වන සමාදේශී සංවර්ධන නිලධාරී සමාදේශී අධිකාරීයට සහ මධ්‍යයේ ජාතික ගොඩ ගැනීමේ සහ වතු යටිතල පහසුකම් අමාත්‍යාංශයට වගකිව යුතු වේ. පෙන්නුම් කෙරෙන පරස්පරතා සමතයකට පත්කළ හැක්කේ කෙසේ ද? පැහැදිලිව ම, පළාත් සභාව විසින් අයත් කර ගත හැකි ඔවුන්ගේ විෂයයන් නො නසා පවත්වා ගෙන යාමට වන අවශ්‍යතාව නිසා පළාත් සභා විසින් ඒවා අයත් කර ගැනීමට ඵරෙහිව අතිශය උනන්දුවෙන් කටයුතු කිරීම තුළින් මධ්‍යයේ රේඛීය අමාත්‍යාංශ, දේශපාලන බලතල පැවරීම අර්ථවත්ව ක්‍රියාවට නැගීමට ඉඩ ලබා නො දේ. දේශපාලන බලතල පැවරීම අර්ථවත් කර ගැනීමට පළාත් සභා කළ යුත්තේ කුමක් ද? තම සේවාවන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ දී බෙදා හැරීමේ සංවර්ධන නියෝජිතයා වශයෙන් පළාත් සභාවලට පළාත් පාලන ආයතන උපයෝගී කරගත හැක. දේශපාලන බලතල පැවරීම යටතේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනය අනුව පළාත් පාලන ආයතන පළාත් සභා යටතට පවරා ඇත. පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් වන අමතර බලයක් ද පළාත් සභා වෙත පැවරීමට දහතුන් වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයේ විධි විධාන සකසා ඇත. ග්‍රාමීය මට්ටමේ සංවර්ධන කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී පළාත් සභාවල දැනට පවතින හිඩැස මේ තුළින් පිරවිය හැක. පළාත් තුළ මහජන ජන්දයෙන් තොරා පත්කර ගත්

මහ නගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා යන ආයතනවලට ප්‍රමාණවත් අධිකාරීත්වයක් පැවරීම සහ යම් යම් කටයුතු තවදුරටත් පැවරීම කළ යුතු වේ.

7.1.3 දේශපාලන බලතල පැවරීමේ ඒකක නැවත සලකුණු කිරීම

ජල බස්නා මායිම් පදනම් කර ගත් නව අවකාශීය ආකෘතියක් මත පළාත් ඒකක පිහිටු වීමෙන් ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයේ ඉඩම් සහ ජලය සම්බන්ධයෙන් වන විධි විධාන ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාකරවිය හැකි පදනමකට ගෙන ඒමට උපකාරී වනු ඇත. දැනට පවතින පළාත් මායිම් එ වැනි ආකාරයකට වෙනස් කිරීමෙන් පමණක් විමර්ශන ඒකකවල කාර්ය සාධනය වර්ධනය කළ හැක. ජල කළමනාකරණ ඒකක වශයෙන් ගංගා ද්‍රෝණි සැලකිය යුතු ය. ගංගා පද්ධතිය තුළ කරදිය වැළැක්වීම් සහ ගංවතුර පාලනය පළාත් සභා මායිම් තුළ හැසිරවිය නො හැක. පළාත් සභාවල නව වාරි ව්‍යාපාර සඳහා ගංගා පද්ධතියෙන් ජලය ලබා ගැනීම දැනට පවතින වාරි ව්‍යාපාරවලට ඉතා අහිතකර අත්දැකීම් බලපෑ හැක. පළාත් මායිම් නැවත සලකුණු කිරීමෙන් පොදු ස්වාභාවික සම්පත් දෙකඩ නො කොට අන්තර් පළාත් ගැටුම් මගහරවා ගත හැක.

7.1.4 පරිපාලන ගැටලු

කෘෂිකර්ම සහ ගොවිජන සේවා විමර්ශන විෂයයක් වුව ද, එම විෂයයන් සහ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මධ්‍යයේ අමාත්‍යාංශ ගණනාවක් පවතී. මධ්‍යයේ අමාත්‍යාංශ යටතේ දෙපාර්තමේන්තු සහ ආයතන රාශියක් විසින් එම කටයුතු පාහික මට්ටමේ දී මෙන් ම පළාත් මට්ටමේදී ද ක්‍රියාවට නංවනු ලබයි.

තෙ වැනි සහ සිව් වැනි පරිච්ඡේදවල දී අවධාරණය කළ පරිදි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දහතුන් වැනි සංශෝධනයේ සඳහන් කරුණුවල අර්ථ ව්‍යාකූල බවට පත් කිරීමත් කෘෂිකර්ම විෂයයට අදාළව විමර්ශන කිරීමට යෝජනා කළ වගකීම් මධ්‍යයේ අප්‍රමාණ වූ අමාත්‍යාංශ ගණනාවක් තුළින් අතිපිහිත වීමත් නිසා උප-පාහික මට්ටමේ ආණ්ඩු වශයෙන් ක්‍රියාකිරීමට ස්ථාපිත කළ පළාත් සභා ක්‍රමය අසාර්ථක වී ඇත.

1989 අංක 12 දරණ පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධි විධාන) පනතින්, නව වැනි උපලේඛනයේ, පළමු ලැයිස්තුවේ සඳහන් විෂයයන් සහ වගකීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය බලය පළාත් සභාවලට ලබා දී තිබේ. කෙසේ වුව ද, එම බලය 1987 නොවැම්බර් 14 වැනි දිනට පෙර සම්මත කළ නීතිවලට පමණක් අදාළ වන සේ සීමා කොට ඇත. එම පනත යටතේ පළාත් සභාවලට 1979 අංක 58 දරන ගොවිජන සේවා පනතේ කාර්යයන් සහ වගකීම් ඉටු කිරීමට හැකි වුව ද, 2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනත යටතේ වන වගකීම් සහ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කළ නො හැක. එසේ වන්නේ පසුව කී පනත (2000 අංක 46 පනත) 1987 නොවැම්බර් 14 වැනි දිනට පසුව සම්මත කළ හෙයිනි. පළාත් සභා, ගොවිජන සේවා විෂයය සම්බන්ධ වගකීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට කැමැත්තේ නම්, ඔවුන් ගොවිජන සේවා විෂයය සඳහා ප්‍රඥප්ති සම්මත කළ යුතු වේ.

කෘෂිකර්ම සහ ගොවි ජන සේවා විෂයයන් විමර්ශන ඒවා වුව ද, එම වගකීම් ඉටු කිරීම සඳහා පළාත් සභාව සතුව පවතින්නේ සාපේක්ෂ වශයෙන් අවම කාර්ය මණ්ඩලයකි. පළාත් සභා නවයේ ම කෘෂිකාර්මික අංශයේ සේවා නියුක්තිකයන් සංඛ්‍යාවට වඩා වැඩි සේවා නියුක්තිකයන් මධ්‍යයේ කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ පවතී.

දැනටමත් පවතින දෙපාර්තමේන්තුමය ව්‍යුහයට අනුගත වූ පළාත් සභා පරිපාලන පද්ධතිය කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතණය නො සැලකිලිමත් ලෙස සිදු කර ඇත. මෙය පළාත් සභා තුළ ඔවුන් ගේ ධුරාවලි සැකැස්මක් අනුව මධ්‍යයේ දෙපාර්තමේන්තු ව්‍යුහයේ අනු ආකෘතියක් ස්ථාපිත කිරීමට නැඹුරු වීම කි. මේ ආකාරයේ ධුරාවලි ව්‍යුහ ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී ජනතා හිතවාදී පරිපාලන ක්‍රමයක් බවට කෙසේ පත් වේ ද?

පළාත් සභා පිහිටුවන ලද්දේ, රටේ සිවිල් උද්ඝෝෂණ සහ ප්‍රවණ්ඩතා උත්සන්න වූ අවස්ථාවක ය. රාජ්‍ය සේවාවේ ඉහළ මට්ටම සමන්විත වන්නේ, රටේ පරිපාලන ක්‍රමයේ හරය වූ ද, දීප ව්‍යාප්ත සේවාවට අයත්, මධ්‍යය විසින් බඳවා ගනු ලැබූ ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවාවේ නිලධාරීන්ගෙනි. එකී නිලධාරීන් පළාත් රාජ්‍ය සේවාවේ තනතුරු, සඳහා බඳවා ගත් විට නැවත මධ්‍යයේ තනතුරුවලට යාමේ වැඩි හැකියාවක් පවතී. බොහෝ විට කෘෂිකර්ම පරිපාලනය, මධ්‍යය විසින් බඳවා ගත් දීප ව්‍යාප්ත සේවාවක් වන ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකාර්මික සේවාවේ සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත වේ. දීප ව්‍යාප්ත සේවාවක් ගේ ඉහළ මට්ටමේ බොහෝ නිලධාරීන් පළාත් දෙපාර්තමේන්තු සහ අමාත්‍යාංශවල ජ්‍යෙෂ්ඨ තනතුරුවල රැදීමට බොහෝ විට තීරණය නො කරයි.

උසස්වීම් සඳහා වන සීමිත අවස්ථා, උචිත දිරිගැන්වීම් ක්‍රමවල හිඟය, අඩු පහසුකම් සහිත ප්‍රදේශවල සේවය කිරීමට සිදු වීම, ඔවුන් තවදුරටත් මධ්‍යයේ රඳවා ගැනීමට පොළඹවනු ලබා යී. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පළාත් සභාවල ප්‍රධාන තනතුරු, උසුලන ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් පළාත් සභා තුළ රඳවා ගැනීම අපහසු වී ඇත. නිලධාරීන් රඳවා ගැනීමට ඇති මෙම අපහසුතාව බොහෝ පළාත් සභාවල කාර්ය මණ්ඩලයේ ශක්තිය කෙරෙහි ඉතා අහිතකර අන්දමින් බලපෑම් කර යී. එ බැවින්, අත්දැකීම් තුළින් ගොඩනගා ගත යුතු ක්‍රමික විචාර බුද්ධියක් නැතහොත් දෘෂ්ටිකෝණයක් ගොඩනගා ගැනීමට අවස්ථාව හිමි නො වූ සාපේක්ෂව කණිෂ්ඨ නිලධාරීන් පළාත් පරිපාලනයේ දැඩි වගකීම් සහිත ඉහළ තනතුරුවලට හදිසියේ ම පත් කරනු ලබා යී. මධ්‍යම සේවාවේ නිලධාරීන්ගෙන් අති බහුතරයක ආකල්ප දේශපාලන බලතල පැවරීමේ සාරය නිෂේධ කිරීමක් පමණක් නො ව, ලබා ගන්නා වැඩසටහන් සහ ව්‍යාපෘතිවල වර්ධනය මොට කරන අන්දමින් පළාත් සභා මට්ටමේ දී අවශ්‍ය වන පහසුකම්වල හිඟයක් ද ජනිත කරනු ලබා යී.

පසෙහි ක්ෂය වන සාරවත් භාවය නැවත පෙර පැවතී තත්වයට පත් කිරීමට සහ පසේ එලදායීතාව වර්ධනය කිරීම සඳහා උපාය උපක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීමට වඩාත්ම සුදුසු කවරෙක් ද? පසෙහි සාරවත්භාවය කළමනාකරණය කිරීමට සහාය වන ක්‍රියාකාරකම් අධීක්ෂණය කළ හැකියේ කා හට ද? කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ ගොවීන්ට තම එලදායීතාව සහ ආදායම වැඩි දියුණු කිරීමට හැකි අන්දමේ ආයතනික වටපිටාවක් සංවර්ධනය කිරීමේ සහ වැඩිදියුණු කිරීමේ වගකීම පවතින්නේ කවුරුන් වෙත ද? පැහැදිලිව ම, පිළිතුර වන්නේ එය මධ්‍යය සහ පළාත් මට්ටම්වලට අතරමැදිව පිහිටා ඇති සංවර්ධන මට්ටම බව යී.

ප්‍රාදේශීය ලේකම්, විමර්ශන විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් පළාත් සභාවට ද, සංවෘත විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් රේඛීය අමාත්‍යාංශවලට ද වගකිව යුතු වේ. දිසාපතිවරයා සතු වූ සියලු ව්‍යවස්ථානුකූල බලතල තම කොට්ඨාසය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත බලය සහ වගකීම ලබා දී ඇත.

කෙසේ වුව ද, ප්‍රමාණවත් අත්දැකීම් සහිත නිලධාරීන් ගේ හිඟය, ජ්‍යෙෂ්ඨත්වය සහ ශ්‍රේණියෙන් පහළ මට්ටමක සිටීම නිසා ප්‍රාදේශීය ලේකම්ට සෑම විට ම දිසාපතිවරයාට සමාන බලතල ක්‍රියාවට නැංවීමට හැකියාවක් නොමැත.

ප්‍රාදේශීය ලේකම් තනතුරු ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයේ I පන්තියේ තනතුරක් වන අතර දිවයිනේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස 312 හි සේවයේ නියුතු ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්/වරියන්ගෙන් අති බහුතරය එනම්, 133 (42.6%) සාපේක්ෂ වශයෙන් රාජ්‍ය සේවාවේ නවක ප්‍රවේශකයන් වන, ශ්‍රී ලංකා පරිපාලන සේවයේ II පන්තියේ II ශ්‍රේණියේ නිලධාරීන් වන විට 118 ක් (37.8%)ක් පමණක් පරිපාලන සේවයේ I පන්තියේ නිලධාරීන් වේ (පරිශීෂ්ටය VIII බලන්න).

7.1.5 ව්‍යාප්ති සේවය

දේශපාලන බලතල පැවරීම ග්‍රාමීය ගොවීන්ට සහායක් වේ ද? ප්‍රත්‍යක්ෂව ම, ව්‍යාප්ති සේවාව පිළිබඳ සැලකීමේ දී ඔවුහු වඩාත් දුෂ්කර තත්වයකට මුහුණ දෙති. අන්තර් පළාත් වාරි ව්‍යාපාරවල හැර,

කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවාව පළාත් සභා විෂයය කී. කෙසේ වුව ද, පළාත් සභාවලට ග්‍රාමීය මට්ටමේ ව්‍යාප්ති සේවකයන් හිමිව නොමැත. රජය විසින් 1988 දී ග්‍රාමීය මට්ටමේ ව්‍යාප්ති සේවකයින් (කෘ.ව්‍යා.සේ.) 2400 ක් ස්වදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයට අනුයුක්ත කිරීමෙන් ප්‍රාදේශීය සහ ග්‍රාමීය මට්ටම් අතර විශාල පරතරයක් පතිත කරන ලදී. එයට පසුව, එක් කෘෂිකර්ම උපදේශකවරයෙකු/වරියක විසින් ව්‍යාප්ති සේවාව ලබා දිය යුතු ගොවි පවුල් සංඛ්‍යාව 3,000 ට ආසන්නව වැඩි වූ අතර ඇතැම් ප්‍රදේශවල එය ගොවි පවුල් 7,000 පමණ වන බව වාර්තා වේ.

එක් දහස් නවසිය අනූ ගණන්වල දී ක්ෂේත්‍ර කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා (කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්) 9,000 පමණ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශයට බඳවා ගැනිණි. 2003 වසරේ පටන් කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්/වරියන් සතියේ දින තුනක් ව්‍යාප්ති වැඩකටයුතු ඉටු කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම උපදේශකව සහාය විය යුතු ය. කෙසේ වුව ද, මෙම පිරිසෙන් 10% ට ආසන්න පිරිසක් පමණක් කෘෂිකර්ම සිප්ලෝමාධාරීන් වේ. එමෙන් ම, ව්‍යාප්ති වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් පුහුණුවක් ද ඔවුන්ට නොමැත. ව්‍යාප්ති රාජකාරි පැවරුණ ද ඔවුන්ට කෘෂිකාර්මික සහ ව්‍යාප්ති කටයුතුවල නිපුණතාවක් නො වීමත්, පක්ෂපාතිත්වය සහ බැඳීම මධ්‍යයේ අමාත්‍යාංශය වෙත පැවතීමත් නිසා කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්ගෙන් බහුතරයක් ව්‍යාප්ති වැඩසටහනක් සඳහා සිදු කරන දායකත්වය ඉතා ම අල්ප ය. කෙසේ වුව ද, කෘෂිකර්ම සිප්ලෝමා හිමි සහ හෝ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ රාජිකත්වයකින් හෙබි කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්/වරියන් ඇතැම් ගම්මානවල ව්‍යාප්ති වැඩසටහන් සඳහා ධනාත්මක බලපෑමක් කරනු ලබ සි. ඉහත කී තත්ත්වය තුළ ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්තිය ඉතා අසතුටුදායක තත්ත්වයකට පත්ව ඇත. පවතින අසතුටුදායක තත්ත්වය සතුටුදායක මට්ටමකට වෙනස් කිරීමට ගත හැකි අවම ක්‍රියාමාර්ගය වන්නේ, යුද්ධකම් සහිත සහ කැමැත්තක් දක්වන කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්/වරියන් ව්‍යාප්ති කටයුතු සඳහා පළාත් සභා කාර්ය මණ්ඩලයට පත් කිරීම ය.

1987 දී ව්‍යාප්ති කටයුතුවල වගකීම පළාත් සභා වෙත පැවරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පර්යේෂණ සහ ව්‍යාප්ති සේවා අතර සම්බන්ධතාව බිඳ වැටීමකට ලක් වූ බව පෙනේ. එකිනෙක යා කරන ප්‍රමාණවත් අන්දමේ ශාන්ත්‍රණයක් දක්නට නොමැත. කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු මධ්‍යයේ එක් තනි අමාත්‍යාංශයක් විසින් හැසිරවීම වඩාත් යුද්ධ කාර්යය වේ. නමුත්, පළාත් සභාවේ දී මේ සියලු කාර්යයන් එක් අමාත්‍යාංශයක් විසින් හසුරුවනු ලැබුව ද ජාතික මට්ටමේ දී අමාත්‍යාංශ රාශියක් අතර එම වගකීම් බෙදී ගොස් තිබේ. අන්තර් පළාත්වල කෘෂිකර්ම, වාරිමාර්ග සහ ඉඩම් සම්බන්ධ කටයුතු මධ්‍යය විසින් හැසිරවීම නිසා මෙම තත්ත්වය තවදුරටත් සංකීර්ණ බවට පත් වේ. ග්‍රාමීය මට්ටමේ කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවකයා මධ්‍යයේ ගොවිපත සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් වන අතර ම ඔහුට/ඇයට පළාත් ආණ්ඩුවට අයත් වෙනත් දෙපාර්තමේන්තුවක නිලධාරියෙක් යටතේ ව්‍යාප්ති කටයුතු සඳහා සතියේ දින තුනක් තම කාලය වෙන් කිරීමට නියෝග කිරීම මෙම සංකීර්ණභාවය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීමට හේතු වී ඇත.

පළාත් සභා පිහිටු වීමෙන් පසුව බෝඹුවල, බිඳුණු වැව සහ මහ ඉලුප්පල්ලම යන සේවා සංස්කරණ අභ්‍යන්තර ආයතන පළාත් සභා වෙත භාර දෙන ලදී. මෙම පැවරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් පුහුණු අංශයේ ප්‍රශ්න සහ ගැටලු රාශියක් පැන නැඟී ඇත. එම ප්‍රශ්න පහත සඳහන් ආකාරයට ගොනු කර දැක්විය හැක.

- (i) ව්‍යාප්ති කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පුහුණු අවස්ථා හිගවීම
- (ii) පුහුණු මධ්‍යස්ථානවල ධාරිතාව අඩු උපයෝජනයකට ලක් කිරීම
- (iii) මධ්‍යස්ථාන නඩත්තුව පිළිබඳ සැකීමකට පත්විය නො හැකි වීම
- (iv) පළාත් සභා අතර ප්‍රාදේශීය විෂමතා නිර්මාණය කිරීම

සම්පත් ප්‍රශස්ත අන්දමින් උපයෝජනය කිරීම සඳහා ජාතික ආයතන වශයෙන් හඳුනා ගෙන තිබූ මහ

ඉලෙප්පලමම, බිඳුණුවැව සහ බෝඹුවල සේවා සංස්කරණ අභ්‍යන්තර ආයතන නැවත මධ්‍යයට පැවරීම කළ යුතු ය. සාපේක්ෂව කාර්ය මණ්ඩල පුරප්පාඩු පිරවීම සහ අනෙකුත් සම්පත් සැපයීම සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යය වඩා හොඳ තත්ත්වයක තවදුරටත් පවතී. ඉහත කී පුහුණු ආයතන නැවත පවරන්නේ නම් රාජ්‍ය මුදල් භාවිතා කරමින්, අවශ්‍ය පුහුණුවීම් සැපයීමට ද නාස්තිකාර වූ ද්‍රවිකරණ ප්‍රයත්නයක් මග හැරීමට ද හැකි ය.

වර්තමාන තත්ත්වය යටතේ, පළාත් සභාවලට වාර්මාර්ග කටයුතු සඳහා මැදිහත් වී කෙතරම් දුරට ක්‍රියාත්මක විය හැකි ද? යන්න සලකා බැලිය යුතු ය. නිදසුන් වශයෙන්, දේශපාලන බලතල පැවරීමේ මුල් අවධියේ දී, වාර්මාර්ග සහ මහවැලි සංවර්ධන අමාත්‍යවරයාගේ සිටි ගරු ගාමිණී දිසානායක මහතා විසින් අක්කර දහසට අඩු වගා වපසරියකින් යුතු වාර් ව්‍යාපාර කළමනාකරණය සමග එම කටයුතුවලට මැදිහත් වී ක්‍රියා කිරීමේ බලය පළාත් සභාවලට ලබා දුණි. මද කලකට පසුව ප්‍රාදේශීය දේශපාලඥයින් සහ ගොවීන් එවැනි වාර් ව්‍යාපාර මැනවින් නඩත්තු නො වන බවට වෝදනා කරමින් එම පවරා දීමට එරෙහිව හඬ නගන්නට වූ හ. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් එම වගකීම් නැවත මධ්‍යයට භාර දෙන ලදී. එම අවධියේ දී පළාත් සභා මුහුණ දුන් ප්‍රශ්නය වූයේ මානව සහ මුද්‍ර සම්පත් හිඟය යි. එ බැවින්, නව වගකීම් පැවරීමට පෙර පළාත් සභාවල සම්පත් වර්ධනය කිරීම කළ යුතු ය.

7.1.6 කෘෂිකාර්මික සැලසුම්

ජාතික කෘෂිකාර්මික සැලසුම්, විශේෂයෙන් ම ඉලක්ක සහ ක්‍රියාකාරකම් පළාත් සභා විමසීමෙන් සිදු කළ යුතු ය. මධ්‍යයේ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් ජාතික කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සැලැස්ම සකස් කොට පළාත් සභා වෙත පළාත් ඉලක්ක ලබා දීම සිදු වේ. සැලසුම් සකස් කිරීමට පළාත් සභා සම්බන්ධ නො වන හෙයින් එය තමන් ගේ සැලසුමක් වශයෙන් පළාත් සභා සලකනු නො ලබා යී. මෙයට පරස්පර සිද්ධිය වන්නේ ජාතික මට්ටමේ සැලසුම්කරුවන් පළාත් මට්ටමේ අවශ්‍යතා ප්‍රමාණවත්ව හදුනා නො ගැනීම හෝ නො දැනීම ය. එ බැවින්, මේ ආකාරයේ සැලසුම්, පළාත් මට්ටමේ දී බොහෝ විට දැඩිව ක්‍රියාවට නො නැගේ.

පළාත් ක්‍රියාබද්ධ සැලසුම් සඳහා මුදල් කොමිෂන් සභාවේ අනුමැතිය ප්‍රමාද වී ලැබීම නිසා, පළාත් සභාවලට තම සැලසුම් අපේක්ෂිත පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවස්ථාව නො ලැබේ. මන්ද යත්, මුදල් වර්ෂයේ අවසාන කාල පරිච්ඡේදය වැසී සහිත කාලයක් වන බැවින් ක්ෂේත්‍රයේ වැඩ කටයුතු කිරීමට අපහසු බැවිනි. එ බැවින් මුදල් කොමිෂන් සභාව විසින් සංවර්ධන සැලසුම් අදාළ වර්ෂය එළඹීමට ප්‍රථම, එනම් ගෙවී යන වසරේ දෙසැම්බර් 31 ට ප්‍රථම අනුමත කළ යුතු ය. අවිච්ඡේද කටයුතු සඳහා ඊ ළග වසරේ මුදල් ලබා ගැනීම ද දුෂ්කර කාර්යය කී. කෘෂිකාර්මික කන්නන් (යල²² සහ මහ²³), මුදල් වර්ෂයත් එකිනෙකින් වෙනස් වන හෙයින් පළාත් සභාවලට ලබා දෙන මුදල් මග කන්නයේ අවසානය වන තෙක් (එනම් පෙබරවාරි/මාර්තු දක්වා) අඛණ්ඩව ලබා දීම කළ යුතු ය.

ව්‍යවස්ථාමය විධි විධාන උපයෝගී කර ගනිමින්, පළාතෙන් පළාතට විවිධත්වයකින් යුතු වූ නා නා ප්‍රකාර වැඩසටහන් පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබා යී. පළාත් සභා විසින් පුළුල් වශයෙන් අනුගත වූ වැඩසටහන් වන්නේ, නිෂ්පාදන තාක්ෂණයට යොමු වීමට අවශ්‍ය සහායක් ලබා දීම, ඉහළ අස්වැන්නක් සහිත බීජ වර්ග බෙදා දීම සහ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම ය. කෙසේ වුව ද, ගොවීන් ගේ ප්‍රතිචාරවලින් පෙනුම් කෙරෙන්නේ බීජ වී නිෂ්පාදනයට අවශ්‍ය සහාය සැපයීමත්, ඒ සම්බන්ධයෙන් වන ඉල්ලුමත් අතර

²² යල - තෙත් කලාපයට හිරිත දිග මෝසම් වැසි ලැබෙන, වර්ෂයේ මැයි සිට සැප්තැම්බර් දක්වා වන, වගා කටයුතු සුළුවෙන් කෙරෙන කන්නය.
²³ මහ - ඊසාන දිග මෝසම් වැසි ලැබෙන, ඔක්තෝබර් සිට මාර්තු දක්වා වූ ප්‍රධාන වගා කන්නය

නිසා සත්‍ය පවතින බව යි. බීජ වී නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ වගකීම් උසුලන ආයතන අතර වන සම්බන්ධීකරණ දුර්වලතා හේතුවෙන් ගෙන මෙම විෂමතාව ඇතිවන බව පෙනී යයි.

මධ්‍යයේ දෙපාර්තමේන්තු, පළාත් දෙපාර්තමේන්තු සහ රාජ්‍ය නො වන සංවිධාන ආදී ආයතන රාශියක් කෘෂිකාර්මික සහ වාර්මාර්ග ව්‍යාපෘතිවල නියැළේ. පළාත් සභා නො දැනුවත්ව, රාජ්‍ය නො වන සංවිධාන මෙන් ම මධ්‍යයේ දෙපාර්තමේන්තු විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම් නිසා කාර්යයන් ද්විකරණය වීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ක්‍රියාකාරකම් අතිපිහින වීමත්, අරමුදල නාස්තියත් සිදු වේ. එ බැවින්, මෙම කටයුතු පළාත් ප්‍රධාන ලේකම් හරහා සම්බන්ධීකරණය කිරීම ඉතා ම යෝග්‍ය ය.

ග්‍රාමීය, කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ ගොවීන්ට සහාය විය හැකි ඉතා ම ඵලදායී සහ තිරසාර මං පෙතක් වන්නේ වෙළඳපොළ ප්‍රවේශයට ඉඩ ප්‍රස්ථා සැපයීම ය. එම නිසා, උචිත මාර්ග සංවර්ධනය කිරීමත්, අගය එකතු කිරීම ඵලදායී කිරීම සඳහා කෘෂි සැකසුම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමත් වැදගත් වේ. වයඹ පළාත් සභාව හැර නිෂ්පාදකයන්, ව්‍යවසායකයා සහ බැංකුත් එකට සම්බන්ධ වී කටයුතු කරන විශේෂිත වැඩසටහන් පිළිබඳ තහවුරු කරන සාකච්ඡා නොමැත. මෑතවත් ක්‍රියාත්මක වන කෘෂිකාර්මික අලෙවිකරණයකට, ආහාර සඳහා වන පිරිවැයක් සැපයීම පිළිබඳ වන අභිමානයන් අඩු කිරීමෙන් ආහාර සුරක්ෂිතතාව වැඩි දියුණු කළ හැක. කුඩා ඉඩම් වගා අංශයේ ගොවීන් වඩා යහපත් වූ වෙළඳපොළකට සම්බන්ධ කිරීමේ දී ගොවිපළ මට්ටමේ ඵලදායීතාව වර්ධනය කිරීමේ වෙනස්කම් සිදු කිරීම මෙන් ම අලෙවිකරණ පද්ධතිය තුළ ආයතනික නවීකරණයක අවශ්‍යතාව ද පවතී.

7.1.7 ගොවීන් හේ අදහස්

පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන නිෂ්පාදන තාක්ෂණය සම්බන්ධ කටයුතු, ශාසන ආදර්ශන කෘෂිකාර්මික වැඩසටහන් සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් නො වන බව සඳහන් කළ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් ඔවුන් පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩසටහන් පිළිබඳ තෘප්තිමත් නො වීමට හේතු වීමකු ලැබිණි. හේතු වශයෙන් ගෙන හැර දක්වනු ලැබුවේ, නිසි අවස්ථාවේ දී යෙදවුම් ලබා දීමට කටයුතු නො කිරීම, පුහුණුවීම් සහ උපදෙස් ප්‍රමාණවත් අත්දැම්මන් නො ලැබීම, නිසි අවස්ථාවේ දී වැඩසටහන් ලබා නො දීම හෝ වැඩසටහන් අතරමග අත්හැර දැමීම, වෙළඳපොළ සමග සම්බන්ධ වන වැඩසටහන්වල හිඟය, වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර ගොවි සංවිධාන විමසීම සම්බන්ධයෙන් වන අඩු ලුහුඬුකම් සහ කෘෂිකාර්මික උපකරණ බෙදා දීමේ පවතින දුර්වලතා ආදිය යි.

සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 54%ක් නිලධාරීන් හේ අකාර්යක්ෂමතාව නිසා නව තාක්ෂණික දැනුමට සම්බන්ධ වැඩසටහන් පිළිබඳව අඩු තෘප්තිමත් භාවයක පසු වෙති. කෙසේ වුව ද, කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා නව තාක්ෂණික වැඩසටහන් හඳුන්වා දීමට පළාත් සභාවලට හැකියාව ඇති බව සමස්ත ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 91% පමණ විශ්වාස කරති. වෙළඳපොළවල් සහ සතිපොළ පළාත් සභා විෂයයන් වුව ද වයඹ පළාත් සභාව හැර වෙනත් පළාත් සභාවක් විසින් විශේෂිත සහ ක්‍රමානුකූල අලෙවිකරණ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කර නොමැත.

2001-2006 කාලය තුළ පළාත් සභා විසින් පශු සම්පත් අංශයේ වැඩසටහන් රාශියක් ක්‍රියාත්මක කළ බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 51% ක් පැවසූ හ. එම වැඩසටහන්වලින් ඔවුන් ප්‍රතිලාභ ලැබූ බව 38%ක් තහවුරු කළ හ. පළාත් සභා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ පශු සම්පත් අංශයේ වැඩසටහන් සඳහා ප්‍රතිලාභීන් තෝරා ගැනීමේ පදනම තමන් නො දන්නා බව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 59%ක් සඳහන් කළ හ.

පළාත් සභාවේ පශු වෛද්‍ය සේවාව පිළිබඳ තෘප්තිමත්භාවය සම්බන්ධයෙන් සැලකීමේ දී, පළාත් සත්වව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව සමීක්ෂණයේ ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 7%ක් ඉතා ම තෘප්තිමත් බව ත්, 54%ක් තෘප්තිමත් බවත් සඳහන් කළ හ. කෙසේ වුව ද, පළාත් සභාවට, පශු සම්පත් අංශය වැඩි දියුණු කිරීමට හැකි බව ප්‍රතිචාරයන්ගෙන් 85%ක් පැවසූ හ.

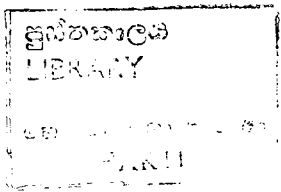
- x පළාත් සභාවල කාර්ය මණ්ඩලයේ ඉක්මණින් පිරවිය යුතු පුරප්පාඩු සඳහා ප්‍රමාදයකින් තොරව අනුමැතිය ලබා දීම.
- xi කුඩා ඉඩම් වහා අංශයට සම්බන්ධව මධ්‍යයේ අමාත්‍යාංශ රාශියක් පැවතීම නිසා කාර්යයන් ඉටු කිරීමේ අපහසුකම් පවතින බැවින් ආහාර නිෂ්පාදනය, පශු සම්පත්, මහවැලි, වාරිමාර්ග සහ ඉඩම් සඳහා එක් මධ්‍ය අමාත්‍යාංශයක් පිහිටුවීමට අපී තරයේ නිර්දේශ කරන්නෙමු.
- xii ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සුළු වාරිමාර්ග සම්බන්ධ වගකීම් හසුරුවන රජයේ දෙපාර්තමේන්තුව ලෙස ක්‍රියා කර යී. නමුත් මෙම විෂයය ව්‍යවස්ථානුකූලව පළාත් සභා වෙත පවරන ලද්දේ කි. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ සුළු වාරිමාර්ග සඳහා වන අරමුදල, කාර්ය මණ්ඩලය සහ යන්ත්‍රාපකරණ පළාත් සභාවලට පැවරීමට නිර්දේශ නො කරන්නේ එසේ වුවහොත් එහි තාක්ෂණික කාර්ය මණ්ඩලය මාර්ග ගොඩනැගිලි සහ පාලම් වැනි වෙනත් ක්ෂේත්‍ර සඳහා යෙදවීමට හැකි හෙයිනි. එ බැවින්, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන තාක්ෂණික වැඩකටයුතු පළාත් සභා සමඟ සහයෝගයෙන් සහ ඉතා සම්පව උපදෙස් ලබා ගැනීම ත් තොරතුරු, විමසීමත් සමගින් කළ යුතු ය.

7.3 සමාජිකය

රජයේ කටයුතු ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාවට නැගීම සඳහා මධ්‍යගතකරණ සහ දේශපාලන බලතල පැවරීම අතර උචිත සමතුලිතභාවයක් තිබිය යුතු ය. සියලු කටයුතු බලතල පැවරීමේ ආණ්ඩුක්‍රමයක් තුළ කළමනාකරණය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය හෝ අතිමත දෙයක් නො වේ. මෙම කරුණ අනුව, සම්පත් උපයෝජනය වඩා මැනවින් සිදු කරමින්, සේවා සංස්කරණ අභ්‍යාස ආයතනවල කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ සහ කළමනාකරණ කටයුතු වඩා අර්ථාන්විත අත්දැමින් හැසිරවීම මධ්‍යයට කළ හැක.

ප්‍රාදේශීය මට්ටම්වල දී තාක්ෂණික හැකියාව දුරවල වීමේ හේතුවෙන් පළාත් සභා මට්ටමේ දී පර්යේෂණ සේවාවන් හසුරුවනු ලබන්නේ අඩු කාර්යක්ෂමතාවකිනි. අනෙක් අතට පළාත් සභාවලට ග්‍රාමීය මට්ටමේ ව්‍යාප්ති සේවකයින් නොමැතිව වුව ද කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති කටයුතු වඩා අර්ථාන්විත අත්දැමින් ඉටු කරනු ලබ යී. මෙම කරුණ සම්බන්ධයෙන්, පළාත් මට්ටමේ දී සුචිතව ප්‍රමාණයක වගකීම් හැසිරවීම සඳහා අනුමත කෙරෙන, බලය ලබා දෙන වාතාවරණයක් මධ්‍යය විසින් නිර්මාණය කිරීම හෝ පවත්වාගෙන යාම කළ යුතු ම ය.

රජයේ විෂයයන් සම්බන්ධයෙන් ස්ථර අතර සහයෝගිත්වයකට වඩා තරගකාරිත්වයක් පැවතීම වැනි සාධක අනුව දේශපාලන බලතල පැවරීම විවිධ අවස්ථාවල දී අවාසි සහගත විය හැකි විභවතාවකින් යුක්ත වන බව පෙනේ. පළාත් සභාවලට දේශපාලන බලතල පැවරීම, පාලනයේ පහළ ම මට්ටම දක්වා නිර්ව්‍යාපව සම්පත් සහ අධිකාරිත්වය පැවරීම සමඟ බැඳුණු බලතල වෙදා හැරීම සඳහා වන පරිපාලන, දේශපාලන සහ මූල්‍ය විමධ්‍යගතකරණයක නිවැරදි සම්මිශ්‍රනයක් විය යුතු ය.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

බණ්ඩාර, ඒ.එම්.එස්. (2007) - “ශ්‍රී ලංකාවේ බලය බෙදා හැරීමේ පසුබිම: 1928 ඩොනමෝර පළාත් සභා යෝජනාවේ සිට 1987 පළාත් සභා ක්‍රමය හඳුන්වා දීම දක්වා” පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 ජනවාරි 15-16, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසීලා ලුරුදු එම්.ඩී. වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 20, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

බණ්ඩාර ඩබ්.එම්.සී. (2007) - “කෘෂිකාර්මික අංශයේ කටයුතු ඉටු කිරීමේ දී පළාත් සභා මුහුණ දෙන ගැටලු සහ අභියෝග : උදාව පළාත ඇසුරින්”, පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 ජනවාරි 15-16, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසීලා ලුරුදු එම්.ඩී. වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 20, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය.

බොරැස්ස, එස්.ඩී.එ.බී. (2007) - “පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය භාරය” පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 පෙබරවාරි 19, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසීලා ලුරුදු එම්.ඩී. වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 20, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය.

බුළුමුල්ල, ජේ (2007) - “පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ වාර්මාර්ග සම්බන්ධව දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේ කාර්ය භාරය” පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ වාර්මාර්ග විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 පෙබරවාරි, 20, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසීලා ලුරුදු එම්.ඩී. වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 22, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය.

Central Bank of Sri Lanka (2006) - Annual Report - 2006, Colombo.

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව (2000) - ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණය (දෙවැනි කාර්තුව), කොළඹ.

ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව (2006) - ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණය (දෙවැනි කාර්තුව), කොළඹ.

දසනායක, එම්.එස්. (2007) - “කෘෂිකර්ම සහ සත්ත්ව පාලන විෂයයන් සඳහා ඇති ආයතනික ව්‍යුහය සහ එහි ක්‍රියාකාරීත්වය” පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 ජනවාරි 15-16, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසීලා ලුරුදු එම්.ඩී. වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 20, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය.

දසාමංශ, ඩබ්.පී.එම්.පී. (2007) - “පළාත් සභා ක්‍රමය යටතේ කෘෂි ව්‍යාප්තියට අදාළ වන පුහුණුවීම්වල සිදු වූ වෙනස්කම්”, පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 ජනවාරි 15-16 සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සුසීලා ලුරුදු, එම්.ඩී. වාර ප්‍රකාශන අංක 20 (සිංහල), හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය.

රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1951) - 1951 අංක 25 දරන පාංශු සංරක්ෂණ පනත

රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1958)-1958 අංක 29 දරන සත්ත්ව පනත

රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1960) - ව්‍යවස්ථාදායක අණපනත්, 1956 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත, XII වෙළුම, 454 පේදය

- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1973) - ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතේ 1973 නැවත මුද්‍රණය
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1979) - 1979 අංක 58 දරන ගොවිජන සේවා පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1990) - 1990 අංක 34 දරන වාරිමාර්ග (සංශෝධිත) පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1992) - 1992 අංක 59 දරන සත්තව රෝග පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1993) - 1993 අංක 22 දරන ඉඩම් සංවර්ධන (සංශෝධිත) පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1994) - 1994 අංක 13 දරන වාරිමාර්ග (සංශෝධිත) පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1999) - 1999 අංක 35 දරන පැළෑටි ආරක්ෂණ පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1989) - 1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධි විධාන) පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1992) - 1992 අංක 58 දරන ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට බලය පැවරීමේ පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (2000) - 2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (2003) - 2003 අංක 22 දරන බීජ පනත
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (1991) - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව - 1978
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (2007) - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය (අති විශේෂ), අංක 1482/9, 29.01.2007
- රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව (2004) - ගැන්කාඩ් වාර්තාව, 2004 අගෝස්තු 20

ඉපාස්, එම්. (2007) - “පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ පශු සම්පත් සංවර්ධන කටයුතුවල සාර්ථක අත්දැකීම් සහ ගැටලු” පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 ජනවාරි 15-16, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිලා ලුර්දු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 20, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය.

ජයසේන ඩබ්.එම්. (2007) - “කෘෂිකාර්මික අංශයේ කටයුතු, ඉටු කිරීමේදී පළාත් සභා මුහුණ දෙන ගැටලු සහ අභියෝග: උතුරු මැද පළාත් සභාව ඇසුරින්”, පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 ජනවාරි 15-16 සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිලා ලුර්දු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 20, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය.

ජයතිලක, ඩබ්.එම්. (2007) - “පළාත් සභා ක්‍රමය යටතේ ඉඩම් විෂයය සම්බන්ධව ජාතික රජයේ සහ පළාත් මට්ටමේ ආයතනික ව්‍යුහය, සම්පත් බෙදී යාම සහ ක්‍රියාකාරිත්වය”, පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරිත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 පෙබරවාරි 19, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිලා ලුර්දු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 21, හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය.

කමලදාස, ඩී. (2007) - “පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ වාර්මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය භාරය,” පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ වාර්මාර්ග විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 පෙබරවාරි 20, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසීලා ලුරුදු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන (සිංහල) අංක 22, හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය.

Leitan, G.R.T. (1979) - Local Government and Decentralized Administration in Sri Lanka, Colombo: Lake House

Meenakishsundaram S.S, (1994) - Decentralization in Developing Countries, Concept Publishing Company, New Delhi.

කෘෂිකර්ම සංවර්ධන හා ගොවිජන සේවා අමාත්‍යාංශය (2007) - ආහාර, අපනයන කෘෂිකර්ම ගෝල සහ විසිතුරු මල් සහ පැළෑටි සඳහා වූ ජාතික කෘෂිකාර්මික ප්‍රතිපත්තිය, බත්තරමුල්ල.

නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසීලා ලුරුදු එම්.ඩී., සංස්. (2007) (අ)- පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 ජනවාරි 15-16, වාර ප්‍රකාශන අංක 20 (සිංහල), හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය

Rondinelli, D.A. and Cheema G S (1983) - “Implementing Decentralization Policies: An Introduction” in Cheema, G Shabbir and Rodinelli, Dennis, A.(ed.) Decentralization and Development (1983), Sage Publications, New Delhi.

රුවන්පතිරණ, ජී.බී. (2007)- “රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් පළාත් සභාවලට පැවරී ඇති බලතලවල ප්‍රායෝගිකත්වය: දකුණු පළාත ඇසුරින්.” පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 පෙබරවාරි 19, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසීලා ලුරුදු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන අංක 21 (සිංහල), හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර. ආයතනය.

Savundranayagam, T. (2005) - Sri Lanka National Accounts 1950-2002, Institute of Policy Studies, Macroeconomic Policy Series- No. 15, Colombo.

Smith, B.C. (1985) - Decentralization The Territorial Dimension of the State, George Allen and Unwin, London.

Sri Lanka Council for Agricultural Research Policy (2005)- INFORM - 2005, Information for Agricultural Research Managers, 2005, Colombo.

දකුණු පළාත් සභාව (2003) සංවර්ධන සැලසුම -2003 පළාත් කෘෂිකර්ම, වාර්මාර්ග, ධීවර, පශු සම්පත්, කම්කරු සහ වෙළඳ අමාත්‍යාංශය.

දකුණු පළාත් සභාව (2005) - සංවර්ධන සැලසුම - 2005, පළාත් කෘෂිකර්ම, වාර්මාර්ග, ධීවර, පශු සම්පත්, කම්කරු සහ වෙළඳ අමාත්‍යාංශය

සුමතිපාල, එස්.එම්. (2007) - “පළාත් සභා ක්‍රමය යටතේ කෘෂිකාර්මික අංශයේ ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීය පහසුකම් සහ හැටුළු: කෘෂිකර්ම උපදේශක සේවාව ඇසුරින්”, පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 ජනවාරි 15-16, සංස්. නදීකා

දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිලා මුරුදු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන අංක 20 (සිංහල), හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

තාමුගල, ටී.පී.යු.ඩී. (2007) - “ඉඩම් විෂයය සම්බන්ධ පළාත් සභා බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීම: වයඹ පළාත් සභාව ඇසුරින්”, පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 පෙබරවාරි 19, සංස්. නදීකා දමයන්ති, එම්.කේ. සහ සුසිලා මුරුදු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන අංක 21 (සිංහල), හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

තිලකරත්න, ආර්.ඒ. (2007) - “කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ වෙළඳපොළ අභියෝග ජය ගැනීම සඳහා පළාත් සභා කාර්යභාරය: වයඹ පළාත ඇසුරින්”, පළාත් සභා ක්‍රමය සහ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 ජනවාරි 15-16, සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිලා මුරුදු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන අංක 20 (සිංහල), හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

The Finance Commission (2005) - Annual Report - 2004, The Finance Commission, Kithulwatta Road, Colombo - 8.

චිතාරණ, පී. (2007) - “ගම්බද වාර්මාරග ආශ්‍රිත ජල කළමනාකරණ විෂයයේ හි ලා ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය භාරය: පරිණාමය, වර්තමාන තත්ත්වය සහ අනාගත සැලසුම්” පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ වාර්මාරග විෂයයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 පෙබරවාරි 20 සංස්. නදීකා දමයන්ති එම්.කේ. සහ සුසිලා මුරුදු එම්.ඩී., වාර ප්‍රකාශන අංක 22 (සිංහල), හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය

Weeratunga, D.B. (2001) - “Agricultural Extension Services in Sri Lanka” in Agricultural Research and Extension System in SAARC Countries, (ed) M.M. Goraya *et al*, SAARC Agricultural Information Centre, Bangladesh.

Western Provincial Council (2002) - Land Development Statute, No. 07 of 2002, Western Provincial Council, Colombo.

Wheare, K.C. (1964) - Federal Government, Oxford University Press, New York

Wijeweera B.S. (1980) - “Some Reflections Current Administrative Reforms in the District Administration”, Fernando, N.(ed), Public Management, SLIDA, Colombo.

World Bank (2007) - Reviving Sri Lanka’s Agricultural Research and Extension System : Towards More innovation and Market Orientation, May 2007, Colombo.

www.agridept.gov.lk
www.daph.gov.lk
www.harti.slt.lk

පරිච්ඡේද I: දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට කෘෂිකර්මයේ ආර්ථික දායකත්වය (ප්‍රතිශත) 1950-2006

වසර	කෘෂිකර්ම*	සීමාව	වන	එකතුව
1950	30.0	2.8	2.9	35.7
1951	30.4	2.6	2.9	35.8
1952	31.0	2.5	2.8	36.4
1953	30.2	2.5	2.9	35.6
1954	31.3	2.5	2.9	36.7
1955	32.1	2.4	2.7	37.2
1956	30.1	2.6	2.9	35.6
1957	29.7	2.6	2.9	35.2
1958	29.8	2.5	2.8	35.2
1959	29.4	2.5	2.7	34.7
1960	28.7	2.4	2.7	33.7
1961	29.5	2.4	3.1	35.0
1962	29.3	3.0	3.0	34.6
1963	28.4	3.0	3.0	33.8
1964	29.2	2.9	2.9	34.5
1965	27.5	2.9	2.9	32.9
1966	26.8	2.9	2.9	32.3
1967	26.4	2.8	2.8	32.0
1968	27.0	2.7	2.7	32.4
1969	26.5	2.7	2.7	31.9
1970	26.7	2.6	2.6	32.2
1971	26.6	2.6	2.6	32.2
1972	26.5	2.6	2.6	32.1
1973	24.0	2.6	2.6	29.4
1974	24.7	2.5	2.5	30.1
1975	23.7	2.4	2.4	29.2
1976	24.2	2.4	2.4	29.7
1977	25.4	2.5	2.5	31.1
1978	24.9	2.5	2.5	30.5
1979	24.3	2.6	2.6	30.2
1980	24.0	2.6	2.6	30.1
1981	24.2	2.6	2.6	30.1
1982	23.7	2.5	2.5	29.4

1983	23.9	2.6	2.6	29.6
1984	22.9	2.5	2.5	28.2
1985	24.2	2.5	2.5	29.3
1986	23.5	2.8	2.4	28.7
1987	21.6	2.8	2.7	27.1
1988	21.5	2.9	2.3	26.7
1989	21.0	2.7	2.3	26.0
1990	21.6	2.5	2.2	26.3
1991	20.4	2.7	2.2	25.3
1992	19.7	2.7	2.2	24.5
1993	19.4	2.7	2.0	24.1
1994	19.3	2.6	1.9	23.8
1995	18.7	2.6	1.8	23.1
1996	17.2	2.4	1.8	21.4
1997	16.6	2.4	1.7	20.7
1998	16.3	2.4	1.6	20.3
1999	16.2	2.5	1.6	20.3
2000	15.6	2.3	1.5	19.5
2001	15.3	2.2	1.6	19.1
2002	15.0	2.3	1.6	18.9
2003	14.7	2.4	1.8	19.0
2004	13.9	2.3	1.7	17.9
2005	14.3	1.3	1.7	17.2
2006	13.4	1.8	1.6	16.8

* කෘෂිකර්මය ශක්තිමත් කිරීම, රබර්, පොල්, වී අතිරේක ආහාර භෝග සුළු අපනයන භෝග, උක්, වෙනත් කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සහ සත්ව ව පාලනය ඇතුළත් වේ.

1. 1950-2002 දක්වා දැරුණු. 1999 මිල අනුව ඇස්තමේන්තු කර ඇත.
2. 2003-2006 දක්වා දැරුණු. 1996 මිල අනුව ඇස්තමේන්තු කර ඇත.
3. 2006 දත්ත නාවකාලීන ය.

මූලාශ්‍රය: Terrence Savundranayagam (2005), **Sri Lanka National Accounts 1950-2002** ඉන්ද්‍රිය වල සටහන් 6.7.8.9, සහ 10, Institute of Policy Studies, Macro-economic Policy Series, No.15, Colombo
Central Bank of Sri Lanka, Annual Report 2006 මත පදනම්ව ගණනය කර ඇත.

පරිච්ඡේද II: ප්‍රශ්නාවලිය

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය කෙරෙහි පළාත් සභා ක්‍රමයේ බලපෑම

මූලික තොරතුරු:

1. දිස්ත්‍රික්කය :.....
2. මැතිවරණ බල ප්‍රදේශය :
3. ප්‍රා.ලේ. කොට්ඨාසය :.....
4. ගොවිජන සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය :.....
5. ග්‍රා.හි. වසම :.....
6. ගොවි සංවිධානය/කිරි ගොවි සංවිධානය :.....
7. ගොවි මහතා ගේ/මහත්මිය ගේ නම :.....
8. ලිපිනය :.....
9. විමර්ශක ගේ නම :.....
10. පරීක්ෂා කළේ :.....
11. දිනය :.....

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 07.

01. පෞද්ගලික තොරතුරු.

1.1 වයස

1.2 අධ්‍යාපන මට්ටම

කේත

- 1. 1-5 වසර දක්වා
- 2. 6-11 වසර දක්වා
- 3. අ.පො.ස. සා.පෙළ සමත්
- 4. අ.පො.ස. උ/පෙළ සමත්
- 5. උපාධි හෝ එයට වැඩි
- 6. පාසැල් අධ්‍යාපනය නො ලත් (කියවීමට ලිවීමට හැකි)
- 7. කියවීමට ලිවීමට නො හැකි

1.3 ගොවි මහතා හේ/මහත්මිය හේ රැකියාව/ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය

කේත

- 1. කෘෂිකර්මාන්තය
- 2. කෘෂිකාර්මික කම්කරු
- 3. කම්කරු (කෘෂි නො වන)
- 4. ස්වයං රැකියා
- 5. පෞද්ගලික අංශයේ රැකියා
- 6. රාජ්‍ය අංශයේ රැකියා
- 7. විශ්‍රාමික
- 8. පුහුණු රැකියා (පෙදෙරේරු, වඩු කාර්මික ආදී)
- 9. වෙළඳ ව්‍යාපාරික
- 10. වෙනත් (සඳහන් කරන්න)

1.4 ඔබ කෙතරම් කලක් ගොවි සංවිධානයේ සාමාජිකත්වය දරා ඇත් ද?

1.5 ගොවි සංවිධානයේ කිසියම් ධුරයක් දරන්නේ නම් එය සඳහන් කරන්න
 1. නිලධාරී 2. කමිටු සාමාජික 3. සාමාජික

1.6 ගොවි සංවිධානයේ නිලතල දරන්නේ නම්, එම තනතුර කොතරම් කලක සිට දරන්නේ ද?

1.7 ඔබ කෘෂිකර්මාන්තයෙ හි නිරත වී කෙතරම් කාලයක් වේ ද?

1.8 ඔබගේ වගා බිම් ප්‍රමාණය කොතරම් ද?

ඉඩම්	2005 ගල	2005/06 මග
ගොඩ (අක්කර)		
කුඹුරු (අක්කර)		

1.9 ගොවිතැනෙහි ප්‍රධාන අංශයක් වශයෙන් ඔබ සත්ත්ව පාලනයේ නිරත වන්නේ ද?

කේත 1. ඔව් 2. නැත

1.10 කෘෂිකර්මාන්තයෙන් සහ සත්ත්ව පාලනයෙන් ඔබ ලබන වාර්ෂික ආදායම කොපමණද? රු.....

1.11 අනෙකුත් මාර්ගයන්ගෙන් ඔබ වාර්ෂිකව උපයන මුදල කොපමණද? රු.....

02. කෘෂිකර්ම සහ සත්ත්ව පාලනයේ පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන

2.1 කෘෂිකර්ම උපදේශක විසින් (කෘ.ප.නි.ස. හේ ද සහාය ඇතුළුව) පසුගිය වසර පහ තුළ (2001-2005) කාලය තුළ ක්‍රියාත්මක කළ වැඩසටහන් කවරේ ද?

(අදාළ කේත අංක සලකුණු කරන්න)

1. නව තාක්ෂණය බොදීම

1

2. ඉහළ අස්වැන්න සහිත පැළෑටි/හෝග සැපයීම

2

3. සහන මිලට යෙදවුම් සැපයීම

3

4. වෙළඳපොළ සමග සම්බන්ධතා ගොඩ නගා ගැනීමට සහාය වීම

4

5. සහන මිලට කෘෂිකාර්මික යන්ත්‍රෝපකරණ සැපයීම

5

6. වෙළඳපොළ තොරතුරු බොදීම

6

7. වෙළඳපොළ පහසුකම් සඳහා ප්‍රවේශය පැවැත්වීම

7

8. පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම

8

9. ආයතනික ණය ලබා ගැනීමට සහාය වීම

9

10. සුළු වාරිමාර්ග ඉදි කිරීම/නඩත්තුව

10

11. ශාස ආදර්ශන පැවැත්වීම

11.

12. ආහාර සුරකීමකට පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම

12

13. අනෙකුත් (සඳහන් කරන්න)

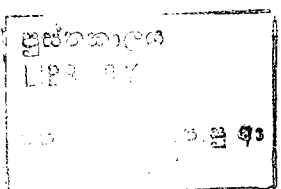
13

2.2.1 ඉහත වැඩසටහන්වලින්, ඔබ තෘප්තිමත් වන වැඩසටහන් මොනවාද? (කේත අංක /අංකය සඳහන් කරන්න)

2.2.2 ඉහත වැඩසටහන්වලින් ඔබ තෘප්තිමත් නො වූ වැඩසටහන් මොනවාද? (කේත අංක/අංකය සඳහන් කරන්න)

2.2.3 තෘප්තිමත් භාවය අඩුවීමට හේතු මොනවාද?

- i
- ii
- iii

2.2.4 ඉහත සේවා/පහසුකම් හැර, පළාත් සභාවේ කෘෂිකර්ම සහ සත්ව ව පාලන සේවාවන් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ඔබ හේ යෝජනා මොනවාද?

- i
- ii
- iii

03. කෘෂිකාර්මික අංශය (ව්‍යාප්ති සේවා)

3.1 පළාත් සභාව විසින් තාක්ෂණය බෙදා හැරීම සඳහා පවත්වන වැඩසටහන් සම්බන්ධයෙන් ඔබ තෘප්තිමත් වන්නේ ද?

කේත 1. ඔව් 2. නැත

3.2 ඉහත පිළිතුර “ඔව්” නම් හේතු මොනවාද?

- i
- ii
- iii

3.3 ප්‍රශ්න අංක 3.1 හි පිළිතුරු “නැත” නම් හේතු මොනවාද?

- i
- ii
- iii

3.4.1 තව තාක්ෂණික දැනුම ලබා දීම සඳහා පළාත් සභාව විසින් දැනට ක්‍රියාත්මක කරන වැඩසටහන් හැර වෙනත් වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි යැයි ඔබ සිතන්නේ ද?

කේත 1. ඔව් 2. නැත

3.4.2 ඉහත පිළිතුර “ඔව්” නම් ඒ කෙසේද?

- i
- ii
- iii

3.4.3 ප්‍රශ්න අංක 3.4.1 හි පිළිතුර “නැත” නම් හේතු මොනවාද?

- i
- ii
- iii

4.0 කෘෂිකාර්මික අලෙවිකරණය

4.1 ඔබ අලෙවිකරණ හැටලුවලට මුහුණ දෙන්නේ ද?

කේත 1. ඔව් 2. නැත

4.2 ඉහත පිළිතුර ඔව් නම්, ප්‍රධාන වශයෙන් ඔබ ගැටලුවලට මුහුණ දෙන්නේ කුමන හෝග සඳහා ද?

1. ඒ 2. අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර හෝග 3. එළවළු
4. පළතුරු 5. වෙනත් (සඳහන් කරන්න)

4.3 ඔබ සඳහන් කළ අලෙවිකරණ ගැටලුවලින් මිදීම සඳහා පළාත් සභාව යටතේ වන කිසියම් ආයතනයක් උපකාරී වූයේ ද?

- කේත 1. ඔව් 2. නැත

4.4 ඉහත පිළිතුර ඔව් නම් ඔවුන් මැදිහත් වූයේ කෙසේ ද?

- i
ii
iii

4.5 අලෙවිකරණ ගැටලු විසඳීම සඳහා පළාත් සභාවේ මැදිහත්වීම පිළිබඳව ඔබ තෘප්තිමත් නො වන්නේ නම්, පළාත් සභා මැදිහත්වීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ඔබගේ යෝජනා මොනවා ද?

- i
ii
iii

05. වාරිමාර්ග

5.1 පළාත් සභා පිහිටුම්වල පෙර සහ පසු කාලය සන්සන්දනයේ දී සුළු වාරිමාර්ග ඉදිරිකිරීම සහ නඩත්තුව සම්බන්ධයෙන් ඔබගේ තෘප්තිමත්භාවය කෙසේ ද?

- කේත
1. ඉතාම තෘප්තිමත් 2. තෘප්තිමත් 3. තෘප්තිමත් නොවේ
4. ඉතාම අතෘප්තිමත් 5. වෙනසක් නොමැත.

5.2 ප්‍රශ්න අංක 5.1 හි පිළිතුර තෘප්තිමත් නො වේ නම් හේතු මොනවාද?

- i
ii
iii

6. ඉඩම්

6.1 පළාත් සභා පිහිටුම්වල පසුව රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධව ඔබ කිසියම් ගැටලුවකට මුහුණ දී තිබේද?

- කේත
1. ඔව් 2. නැත

6.2 ඉහත පිළිතුර “ඔව්” නම් එම ගැටලු මොනවාද ?

- i
- ii
- iii

6.3 ඉහත ගැටලු විසඳීම සඳහා පළාත් සභාවේ දායකත්වය ඔබ අඟයන්නේ කෙසේ ද?

කේත

- 1. ඉතාම තෘප්තිමත් 2. තෘප්තිමත්
- 3. තෘප්තිමත් නොවේ 4. ඉතාම අතෘප්තිමත්

6.4 ඔබගේ පිළිතුරට හේතු මොනවාද?

	තෘප්තිමත්වීමට හේතු	තෘප්තිමත් නො වීමට හේතු
i		
ii		
iii		
iv		

07. පඟු සම්පත් සංවර්ධනය හා සත්ත්ව නිෂ්පාදන

7.1 පඟු වෛද්‍ය සේවාව ගැන ඔබගේ අඟය කිරීම කුමක් ද?

කේත

- 1. ඉතාම තෘප්තිමත් 2. තෘප්තිමත් 3. තෘප්තිමත් නො වේ
- 4. ඉතාම අතෘප්තිමත් 5. නොදැනී

7.2 ඔබගේ ප්‍රදේශය තුළ, පඟු වෛද්‍ය කාර්යාලය හෝ පළාත් සභාවේ වෙනත් ආයතනයක් විසින් සත්ත්ව පාලනයට සම්බන්ධ කිසියම් වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කර තිබේ ද?

කේත

- 1. ඔව් 2. නැත

7.3 ඉහත ප්‍රශ්නයේ පිළිතුර “ඔව්” නම් එම වැඩසටහන් මොනවාද?

- i
- ii
- iii

7.4 එවැනි වැඩසටහන්වලින් ඔබ ලැබූ ප්‍රතිලාභ මොනවාද?

- i
- ii
- iii

7.5 ඔබගේ ප්‍රදේශය තුළ සත්ත්ව නිෂ්පාදනය සහ පඟු සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා පළාත් සභාවට සැපයිය හැකි අනෙකුත් සේවාවන් ලෙස ඔබ යෝජනා කරන්නේ මොනවාද?

- i
- ii
- iii

7.6 ඔබගේ දැනුවත්කමට අනුව, පළාත් සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කළ පඟු සම්පත් සංවර්ධන වැඩසටහන්වලින් (කිරි ගවයින් බෙදාදීම වැනි) ප්‍රතිලාභීන් කවුද?

කේත

1. එවැනි සේවාවන් ලැබීමට හුදුහුදුකම් සහිත එහෙත් දේශපාලන සම්බන්ධතා සහිත පුද්ගලයින්
2. එවැනි සේවාවන් ලැබීමට නුසුදුසු එහෙත් දේශපාලන සම්බන්ධතා සහිත පුද්ගලයින්
3. එවැනි සේවාවන් ලැබීමට හුදුහුදු පුද්ගලයින්
4. එවැනි සේවාවන් ලැබීමට හුදුහුදුකම් සහිත පුද්ගලයින්, නමුත් පඟු වෛද්‍ය කාර්යාලය සමඟ සබඳතා ඇති පුද්ගලයින්
5. නොදැනී
6. වෙනත් (සඳහන් කරන්න)

08. මිරිදිය මත්ස්‍ය කර්මාන්තය

8.1 පළාතේ මිරිදිය මත්ස්‍ය කර්මාන්තයේ සංවර්ධනය සඳහා පළාත් සභාව විසින් කිසියම් වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කර තිබේ ද?

- කේත 1. ඔව් 2. නැත

8.2 ඉහත ප්‍රශ්නය සඳහා පිළිතුර “ඔව්” නම් එම වැඩසටහන් මොනවාද?

- i
- ii
- iii
- iv
- v

8.3 පළාතේ මිරිදිය මත්ස්‍ය කර්මාන්තය සංවර්ධනය කළ හැකියැයි ඔබ සිතන්නේ ද?

කේත

1. ඔව් 2. නැත

8.4 ඉහත පිළිතුර “ඔව්” නම් ඒ කෙසේ ද?

- i
- ii
- iii

09. පොදු

9.1 ඔබ පළාතේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය හෝ සේවා සඳහා පළාත් සභා විසින් සිදුකරන ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධයෙන් ඔබගේ මතය කුමක් ද?

- i මාර්ග :
- ii අධ්‍යාපනය :
- iii සෞඛ්‍යය :
- iv විදුලිය :
- v ජල සැපයුම :
- vi වෙනත් (සඳහන් කරන්න) :

9.2 සමස්ත කාර්ය සාධනය සලකා බැලීමේ දී පළාත් සභාව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව ඔබ තෘප්තිමත් වන්නේ ද?

කේත

- 1. ඔව්
- 2. නැත

9.3 ඉහත ප්‍රශ්නය සඳහා පිළිතුර “ඔව්” නම් හේතු මොනවා ද?

--	--	--	--	--	--	--	--

කේත

- i මධ්‍ය රජයේ කාර්ය මණ්ඩලයට වඩා පහසුවෙන් පළාත් සභාවේ කාර්ය මණ්ඩලයෙන් සේවා ලබා ගැනීමේ පහසුව
- ii පළාතේ අවශ්‍යතා පහසුවෙන් හඳුනා ගැනීමේ හැකියාව
- iii ජාතික මට්ටමේ කාර්යාලවලට වඩා පළාත් සභා කාර්යාල භෞතිකව ගම් මට්ටමට සමීපව පිහිටා තිබීම.

9.4 පළාත් සභාව විසින් සංවර්ධනය උදෙසා ඉටුකරන කාර්යයන් පිළිබඳව ඔබ සැතීමකට පත් නොවන්නේ නම් කරුණාකර හේතු සඳහන් කරන්න.

--	--	--	--	--

කේත

- 1. පළාත් සභා කාර්යයන් සහ මධ්‍ය රජයේ කාර්යයන් අතර පවතින ව්‍යාකූලත්වය
- 2. භාවිතා කරන අරමුදල සමග සත්සන්දනයේ දී ජනතාවට ප්‍රමාණවත් සේවාවක් නො සැපයීම
- 3. පළාතේ අවශ්‍යතා නො සැලකීම.
- 4. වෙනත් (සඳහන් කරන්න)

9.5 කෘෂිකාර්මික අංශයේ සංවර්ධනය ඉලක්ක කර ගනිමින් සිදු කෙරෙන පොදු ක්‍රියාකාරකම්වල දී ජනතා සහභාගිත්වය පිළිබඳ ඔබගේ ඇගයීම කුමක් ද?

කේත

- 1. ඉතාම තෘප්තිමත්
- 2. තෘප්තිමත්
- 3. සාමාන්‍යයි
- 4. තෘප්තිමත් නොවේ
- 5. ඉතාම අතෘප්තිමත්

9.6 ඔබගේ මතය අනුව, පළාත් සභාව විසින් ඉටු කරන සංවර්ධන කාර්යයන් සඳහා පළාත් සභාව විසින් ප්‍රදේශ තෝරා ගන්නේ කුමන කරුණු මත පදනම්ව ද?

කේත

- 1. පළාත් සභා සාමාජිකයන් ගේ/සාමාජිකාවන් ගේ ගම් ප්‍රදේශය අනුව
- 2. පළාත් සභා සාමාජික/සාමාජිකාවන්ට වඩාත් ම ජනද ලැබෙන ප්‍රදේශ අනුව
- 3. පළාත් සභාවේ දේශපාලනඥයින් ගේ දොතිත්වය අනුව
- 4. කුලය/ආගම මත පදනම්ව
- 5. පළාතේ අවශ්‍යතා අනුව
- 6. ප්‍රධාන අමාත්‍යවරයා ගේ බලපෑම අනුව
- 7. මධ්‍යයේ දේශපාලනඥයින් ගේ බලපෑම අනුව
- 8. වෙනත් (සඳහන් කරන්න)

පරිච්ඡේද III: අධ්‍යයන ප්‍රදේශ

දිස්ත්‍රික්කය	ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශය	ග්‍රාම නිලධාරී වසම
ගාල්ල	කරන්දෙණිය පිටියල නියාගම වදුරඹ උහරල රත්ගම - පශු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශය අලුත්වල } අම්බලන්ගොඩ පශු වෛද්‍ය බටපොල } කාර්යාල බල ප්‍රදේශය කෝදුගොඩ යක්කලමුල්ල තවලම ඇත්කඳුර	අගනකැටිය සහ රන්දෙණියගම හත්තක සහ ගොඩඅමුණ නියාගම මධ්‍යම සහ වත්තේන ඉහළ ලේල්වල සහ පහළ බිඹිය උහරල මධ්‍යම සහ උත්තරීය නැගෙනහිර රත්ගම සහ බුස්ස ගෝනාපිටුවල මානම්පිටිය අදගොඩ සහ ඇල්ලේපොල මාගඳුර නැගෙනහිර සහ උඩුබැට්ටව තවලම නැගෙනහිර ගුරුසිංහගොඩ සහ දිවිතුර
හම්බන්තොට	යෝධකණ්ණිය බදුගිරිය වලස්මුල්ල විරකැටිය- පශු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශය අගුණකොළ පැලැස්ස තෙට්ටේපිටිය මොදුරවාන බෙලිඅත්ත තංගල්ල මිහස්ආර - පශු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශය	සඳුන්ගම සහ රණකෙළිය තම්මැන්නාව සහ සිරියාගම හදුගල සහ බටගස්ස බුද්ධියාගම උතුර සහ මුල්කිරිගල නැගෙනහිර ඉදිතැට්ටවල, ජලමුල්ල සහ දිවුලමුල්ල වැල්ලෝඩිය සහ වාඩිගල කණුමුල්දෙණිය බටහිර සහ මීලු ආර කුඩාහිල්ල සහ පල්ලත්තර උතුර ඇත්ගාලමුල්ල ගල්පොත්තයාය දකුණ සහ මිහස්ආර
මොණරාගල	ඇතිමලේ සියඹලාණ්ඩුව ඔක්කම්පිටිය බුත්තල තෙලුල්ල බිඹිල කොටගම මැදගම තණමල්විල තණමල්විල - පශු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශය	විජයපුර සහ සිරිපුර හෙළමුල්ල සහ රාහුණු දන්විම ගැල්වම්මන්තිය සහ පහළගම මැදගම සහ කුකුරම්පොළ සිරිපුර සහ තෙලුල්ල කුරුඹාව සහ හාලාපොල කෙහෙල් අත්තාවල සහ හේවැල්ල බිඹිලමුල්ල සහ පොල්ගහපිටිය රටගමුව සහ මැදවෙල නිකවැව, සුරිය ආර, සිත්තරම
බදුල්ල	හල්දම්මුල්ල පස්සර	බටගමුව සහ මැදවෙල කනවැරැල්ල සහ උඩුගම

	<p>ලුණුගල උළු පරණාගම බත්මැඩිල්ල රිදීමාලියද්ද වැලිමඩ කැප්පෙට්පොල බණ්ඩාරවෙල</p> <p style="text-align: right;">} - පලු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශය</p>	<p>අරවකුඹුර සහ ලුණුගල තවලම්පොල සහ රත්නවාඩියගම හපුවල සහ හැතැපම බත්මැඩිල්ල සහ වැවේතැන්න පුහුල්පොල සහ කැටකැල්ල පාලුගම, තිඹිලියතොල්ල සහ පුරුත්වෙල බැද්දේඅරාව සහ වෙහෙරගල තැන්න.</p>
<p>කුරුණෑගල</p>	<p>කුලියාපිටිය - පලු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශය</p> <p>වාරියපොල රිදීගම තිකවැරටිය මාවතගම ගල්ගමුව මානෝ ඉඹිබාගමුව දොඩන්ගස්ලත්ද බිංගිරිය පත්ගල - පලු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශය</p>	<p>බෝගිංගමුව සහ කුඹුල්වෙල</p> <p>වැල්පාලුව සහ මිට්ටන ගොකැල්ල සහ රත්විට විහාරගම සහ වදුරැස්ස තාරාපොත සහ වැවගෙදුර කුඹුක්වැව සහ සීයඹලාව උල්ලෙපොල සහ දිගන හේනේගෙදුර සහ සීයඹලාව රත්විට සහ කොස්වත්ත කදුරැවැව සහ වැල්ලරාව ගලයාය, ඉහළ යාය, බෝපිටිය, මහෝලව, සහ ඇටිදොඹතාරය</p>
<p>පුත්තලම</p>	<p>ඉහළ පුලියන්කුලම පුත්තලම් තඹිබෝව නවගත්තේගම මාදම්පේ ආරච්චිකට්ටුව හලාවත - පලු වෛද්‍ය කාර්යාල නයිනමඩම බල ප්‍රදේශය ආනමඩුව ඉගිනිමිටිය මහකුඹුක්කඩවල සේරුකැලේ - පලු වෛද්‍ය කාර්යාල බල ප්‍රදේශය පාලකුඩා</p>	<p>දන්ගස්වැව සහ වීරපුර තඹිබෝව වම් ඉවුර සහ මහකොත්ගස්වැව මුල්ලේගම සහ මාරගහ වැව පොත්තක්කන්තිය සහ කුඩා ඉරිපුටුව දෙමටපිටිය සහ ඇලිවිට ඉලිප්පදෙනිය සහ තිත්තකඩේ ලුණුවිල දකුණ සහ ලුණුවිල නැගෙනහිර මුදලක්කුලිය සහ පාලියාගම වෙලවැව සහ කොත්කඩවල කිටුල අංක 4 සහ කිටුල තරුණ ජනපදය තම්මැන්නාව සහ තාමරක්කුලම පුලවිවේන, අත්තිශ්ලිය සහ නොරොච්චෝල</p>

පරිශිෂ්ටය IV: ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් නිකුත් කළ වකුලේඛය

මගේ අංකය : 7/2/14/2/1
ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව,
තැ.පෙ.537,
කොළඹ 07.
2003.03.02

සියලු ම දිස්ත්‍රික්භාර නියෝජ්‍ය සහකාර කොමසාරිස්වරුන් වෙත,

කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් ගේ රාජකාරි

කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් ගේ රාජකාරි සහ ආයතනික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් දැනට ම ත් ලබා දී ඇති උපදෙස්වලට අමතර වශයෙන් පහත සඳහන් ක්‍රියාමාර්ග ද ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය උපදෙස් අදාළ නිලධාරීන්ට නො පමාව ලබාදෙන ලෙස කාරුණිකව දන්වමි.

- 01. කෘෂි ව්‍යාප්ති කටයුතු විධිමත් කිරීම සඳහා කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් කෘෂිකර්ම උපදේශක සමග රාජකාරි කළයුතු දින තුනෙන්, සඳුදා සහ අගභරුවාදා දින දෙක ක්ෂේත්‍ර කටයුතු සඳහා ද, බදාදා දිනය පුනුණු හා ප්‍රගති සමාලෝචන කටයුතු සඳහා ද කෘෂිකර්ම උපදේශක ගේ අධීක්ෂණය යටතේ සේවයේ යෙදවීම.
- 02. කාර්යාල දිනය ලෙස උපයෝගී කරගත යුත්තේ බදාදා දිනය පමණි. එම දිනය ප්‍රධාන වශයෙන් කෘෂිකර්ම උපදේශක හා අනෙකුත් නිලධාරීන් විසින් මෙහෙයවනු ලබන පුනුණු වැඩසටහන් සහ ප්‍රගති සමාලෝචන කාර්යයන් වෙනුවෙන් යොදා ගැනීම. කාර්යාල දිනයේ දී ප්‍රාදේශීය නිලධාරීන් ගේ පැමිණීමේ සහ බැහැරයාමේ ලේඛනයේ අත්සන් තැබීම.
- 03. ගොවිජන සේවා ප්‍රාදේශීය නිලධාරී හා කෘෂිකර්ම උපදේශක ඇතුළු අදාළ අනෙකුත් නිලධාරීන් සමග සාකච්ඡා කර මාසික ඉදිරි වැඩසටහන් පිළියෙළ කිරීම සහ එහි පිටපත් ප්‍රාදේශීය නිලධාරීට සහ කෘෂිකර්ම උපදේශකට ලබාදීම. ඉදිරි වැඩසටහනේ සිය අධීක්ෂණය යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන වැඩසටහන් සම්බන්ධයෙන් අනුමැතිය ප්‍රාදේශීය නිලධාරී සහ කෘෂිකර්ම උපදේශක විසින් ලබාදීම. ඒ අනුව රාජකාරිවල නිරතවීම පෞද්ගලික අවධානය යටතේ අධීක්ෂණය කිරීම.
- 04. එදිනෙදා කළ රාජකාරි පිළිබඳව රාජකාරි දිනපොතේ සටහන් තබන බැවින් හා අධීක්ෂණ නිලධාරීන් ගේ නිරීක්ෂණ ඇතුළත් කරන බැවින් කරන ලද රාජකාරි පිළිබඳ විස්තර දින පොත උපයෝගී කර ගනිමින් සපයා ගැනීම.
- 05. නිවාඩු අනුමත කිරීම ප්‍රාදේශීය නිලධාරී විසින් කළ යුතු අතර කෘෂිකර්ම උපදේශකට අනුයුක්ත කර ඇති දින සම්බන්ධයෙන් නිවාඩු අනුමත කිරීමේ දී කෘෂිකර්ම උපදේශක ගේ නිර්දේශ ලබා ගැනීම.
- 06. කාර්ය සාධන ඇගයීමේ ක්‍රියාවලියේ දී කෘෂිකර්ම උපදේශක ගේ අධීක්ෂණය යටතේ ක්‍රියාත්මක කරන වැඩසටහන් සඳහා ඇගයුම්කරු ලෙස කෘෂිකර්ම උපදේශක කටයුතු කිරීම.

07. කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන් ග්‍රාමීය මට්ටමේ කෘෂිකර්ම සංවර්ධන කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා යෙදවිය යුතු අතර ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානවලට ඔවුන් ගේ එක් අයෙකු හෝ අනුයුක්ත කළ යුත්තේ ඒ සඳහා සුවිශේෂී රාජකාරී හඳුනාගෙන ඇත්නම් පමණි. එවැනි අවස්ථාවල දැනටමත් හඳුන්වා දී ඇති කාර්ය සාධන ඇගයීම් අත්පොත උපයෝගී කර ගනිමින් ඔවුන් සඳහා රාජකාරී හා ඇගයීම් ක්‍රමය සකස් කළ යුතු ය.

ලකස් ඉදරුගල්ල
ගොවිජන සේවා කොමසාරිස් ජනරාල්

පිටපත් :

1. ලේකම්, කෘෂිකර්ම හා පශු සම්පත් අමාත්‍යාංශය - දැනගැනීම සඳහා
2. පළාත් කෘෂිකර්ම ලේකම්වරුන් - දැනගැනීම සඳහා

පරිශීලක V: ව්‍යවස්ථාමය අනුපනත්වල හමු වූ බහුච්ඡිද්‍ර අර්ථ නිරූපණ

කෘෂිකර්මය සම්බන්ධ නිර්වචන

1972 අංක 01 දරන ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ හීතියේ සහ 1979 අංක 58 දරන ගොවි ජන සේවා පනතේ “කෘෂිකර්මාන්තය” පහත සඳහන් පරිදි නිර්වචනය කර ඇත.

“කෘෂිකර්මාන්තය” යන්නට අන්තර්ගතය වන්නේ

- (i) ඒ වගාව, ක්ෂේත්‍ර භෝග, කුළුබඩු හා කාර්මික භෝග, එළවළු, පළතුරු, මල් තණ බිම් හා සත්ත්වාහාර වගා කිරීම.
- (ii) ගව පාලනය, ගොවිපළ සතුන් ඇති කිරීම සහ බෝ කිරීම.
- (iii) පැළ සහ පලතුරු තවත්.

මෙයට අමතරව, 1921 අංක 37 දරන කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු ආඥා පනතේ “කෘෂිකර්මාන්තය” යන්නට “උද්‍යාන භෝග” ද ඇතුළත් කොට ඇත.

“කෘෂිකර්මාන්තය” යන්නට

- (i) ඒ, ක්ෂේත්‍ර භෝග, කුළු බඩු, කාර්මික භෝග, එළවළු, පලතුරු, මල් තණබිම් හෝ සත්ත්වාහාර වගා කිරීම.
- (ii) කිරි පට්ටි පාලනය, ගොවිපළ සතුන් ඇති කිරීම සහ බෝ කිරීම.
- (iii) පැළ සහ පලතුරු තවත්, සහ
- (iv) මී මැකි පාලනය සහ මිරිදිය ධීවර කර්මාන්තය ඇතුළත් වේ.

2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනතෙහි “කෘෂිකාර්මික කටයුතු” යන්නෙන්, කෘෂිකර්මයට සම්බන්ධ කටයුතු අදහස් වන අතර එවැනි කටයුතු සඳහා සහ සුළු වාරි කර්මාන්ත සඳහා ආධාර කරනු ලබන සහ පාච්චිචි කරනු ලබන යන්ත්‍රෝපකරණ සහ උපකරණ එයට ඇතුළත් වේ.

වාරිමාර්ග සම්බන්ධ නිර්වචන

1946 අංක 32 දරන වාරිමාර්ග ආඥා පනතේ සහ 2000 අංක 46 දරන ගොවිජන සංවර්ධන පනතේ “වාරිමාර්ග වැඩ” යන්න මතු දැක්වෙන ආකාරයට අර්ථ නිරූපනය කර ඇත.

“වාරි කර්මාන්ත” යන්නට

- (අ) වාරි කර්මාන්තයක් සංයුක්ත වන හෝ ඊට ආනුෂංගික වන හෝ අනුයාත වන යම් වැවක්, වේලිලක්, අමුණක්, ඇලක්, කුඹුරු අතු වේලිලක් හෝ පල මාර්ගයක් ඇතුළත් වේ.
- (ආ) වාරි කර්මාන්තයක් ඉදි කිරීම හෝ නඩත්තු කිරීම සංයුක්ත වන හෝ ඊට ආනුෂංගික වන හෝ අනුයාත වන යම් ව්‍යුහයක්, පාරක්, පාලමක්, සොරොච්චක්, දොරටුවක් හෝ වෙනත් ඉංජිනේරු කර්මාන්තයක් ඇතුළත් වේ.
- (ඇ) වගා කළ යම් ප්‍රදේශයක පිහිටි ගොවිතැන් කළ යම් ප්‍රදේශයකින් ලබන පලය බැස යාමට සැලැස්වීම හෝ ඒ ප්‍රදේශයට ලබන පලය ගලා එම හෝ ඉන් පිටතට ගලා යාම වැළැක්වීම හෝ විධිමත් කිරීම හෝ එවැනි ප්‍රදේශ පල ගැලීම්වලින් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ඉදි කරන ලද යම් ව්‍යුහයක්, වේලිලක්, සොරොච්චක් හෝ වෙනත් ඉංජිනේරු කර්මාන්තයක් ඇතුළත් වේ.

1946 අංක 32 දරන වාර්මාර්ග ආඥා පනත “නඩත්තු” කිරීම යන්න මතු දැක්වෙන අන්දමින් නිර්වචනය කරයි.

වාර්මාර්ග සම්බන්ධ යම් කාර්යයක දී යෙදෙන “නඩත්තු කිරීම” (මෙම ආඥා පනත යටතේ හෝ මෙයට පෙර වාර්මාර්ග ආඥා පනත් යටතේ ඉදි කරන) යන්නට වාර් ව්‍යාපාරයක නඩත්තුව පිළිබඳ වගකීම දරන ආයතනයක් පවතින වාර් ව්‍යාපාරයක හෝ ඒ යටතේ ජලය සැපයිය හැකි ප්‍රදේශයේ හෝ එම වාර් ව්‍යාපාරයේ හෝ එම ප්‍රදේශයේ යම් කොටසක හෝ ආරක්ෂාව සඳහා සිදු කරන යම් ක්‍රියාවක් අන්තර් ගත වේ.

1979 අංක 58 දරන ගොවිජන සේවා පනතේ “නඩත්තුව” යන්න නිර්වචනය කර ඇත්තේ පහත දැක්වෙන අන්දමිනි.

යම් වාර් ව්‍යාපාරයක “නඩත්තුව” යන්නෙන් පවතින වාර් ව්‍යාපාරයක හෝ ඒ යටතේ වන ජලය සැපයිය හැකි ප්‍රදේශයක ආරක්ෂාව සඳහා සිදු කරන යම් ක්‍රියාකාරකමක් අදහස් වේ.

1946 අංක 32 දරන වාර්මාර්ග ආඥා පනතේ “ඉදිකිරීම” මතු දැක්වෙන අන්දමට අර්ථ නිරූපණය කෙරේ.

යම් වාර් ව්‍යාපාරයක “ඉදිකිරීම” යන යෙදුමට යම් වාර් ව්‍යාපාරයක යම් වැඩි දියුණු කිරීමක්, විස්තාරණය කිරීමක් හෝ අත්හැර දමන ලද යම් වාර් ව්‍යාපාරයක අළුත්වැඩියාවක් හෝ ප්‍රතිසංස්කරණයක් හෝ (මින්මතු “නඩත්තුව” යන අර්ථ නිරූපණයට විෂයය වන) යම් වාර් ව්‍යාපාරයක හෝ ඒ යටතේ ජලය සැපයෙන ප්‍රදේශයේ හෝ එම වාර් ව්‍යාපාරයේ හෝ ජලය සැපයෙන ප්‍රදේශයේ කොටසක හෝ රැකවරණය සඳහා සිදු කෙරෙන යම් ක්‍රියාවක් අන්තර්ගත වේ.

1946 අංක 32 දරන වාර්මාර්ග ආඥා පනත “මහා වාර් ව්‍යාපාර” නිර්වචනය කරන්නේ මතු දැක්වෙන අන්දමිනි.

“මහා වාර් ව්‍යාපාර” යනු පාර්ලිමේන්තුවෙන් සැපයෙන මුදල්වලින් වාර්මාර්ග අධ්‍යක්ෂවරයා හෝ ඔහුගේ අධිකාරිත්වය යටතේ ඉදි කරන හෝ නඩත්තු කරන වාර් ව්‍යාපාරයකි.

1979 අංක 58 දරන ගොවිජන සේවා පනතින් “සුළු වාර් ව්‍යාපාර” අර්ථ දක්වා ඇත්තේ මෙසේ ය.

“සුළු වාර් ව්‍යාපාරයක්” යනු කෘෂිකාර්මික ඉඩම් අක්කර දෙසීය දක්වා වූ ප්‍රමාණයකට ජලය සැපයෙන වාර් ව්‍යාපාර වේ.

ඉඩම් සම්බන්ධ අර්ථ නිරූපණ

ඉඩම් සම්බන්ධ නීතිය සලකා බැලීමේ දී “ඉඩම්” යන්න මතු දැක්වෙන අන්දමට අර්ථ නිරූපණය කෙරේ.

“ඉඩම්”

- (අ) ජලය ගලා බසිනා හෝ ස්වභාවිකව හෝ කෘත්‍රිමව ජලය රැස්කළ යම් මතුපිටක්,
- (ආ) භූමියට සම්බන්ධ කරන ලද දෙයක් හෝ භූමියට සම්බන්ධ කරන ලද දෙයකට ස්ථිරව සවි කරන ලද යම් දෙයක් ද,
- (ඇ) යම් ඉඩමක හිමිකම හෝ ඒ මත වූ හෝග වගාවේ හෝ වගා කිරීමට ඇති අයිතිය (1935 අංක 19 දරණ ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත, දෙවැනි ඡේදය)

1950 අංක 33 දරන ඉඩම් නැවත අත්පත් කර ගැනීමේ ආඥා පනත “ඉඩම්” නිර්වචනය කරන්නේ, ජලය, නිවාස, ගොඩනැගිලි, නිවාසවල හෝ ගොඩනැගිලිවල කොටස් සහිත ඉඩම් ද ඇතුළත් වේ යනුවෙනි.

1950 අංක 09 දරන ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීමේ පනත “ඉඩම්” නිර්වචනය කරන්නේ,

යම් ඉඩමක අයිතිය හෝ ඒ නිසා ලැබෙන ප්‍රතිලාභ සහ යම් පුද්ගලයෙකු විසින් බදු අයිතිය හෝ වෙනත් ආකාර අයිතියක් උසුලන යම් රජයේ ඉඩමක් මෙන් ම පොළොවට සම්බන්ධ කරන ලද හෝ පොළොවට සම්බන්ධ කරන ලද දෙයකට ස්ථිරව සවි කරන ලද දේවල් ද “ඉඩමක්” යන්නට ඇතුළත් වේ.

1947 අංක 8 දරන රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ, “ඉඩම්”

- (අ) ඉඩමකට ඇති යම් අයිතියක්
- (ආ) යම් වැවක් හෝ ජල පහරක පතුල
- (ඇ) භූමියට සම්බන්ධ කරන ලද හෝ භූමියට සම්බන්ධ කරන ලද දෙයකට ස්ථිරව සවිකරන ලද යම් දෙයක් හෝ
- (ඈ) ඉඩමක වගා කළ හෝ වගා කිරීමට ඇති යම් අයිතියක්

1935 අංක 19 දරන ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත “රජයේ ඉඩම්” යන්න අර්ථ නිරූපනය කරන්නේ, එයට සම්බන්ධ හෝ අදාළ, හිමිකම්, අයිතීන් සහ වරප්‍රසාද සමඟ නීත්‍යානුකූලව රජයට හිමි සියලු ඉඩම් “රජයේ ඉඩම්” ලෙස සැලකේ.

1947 අංක 08 දරන රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත යටතේ, “රජයේ ඉඩම්” යනු, නීත්‍යානුකූලව රජයට හිමි වූ හෝ රජය විසින් නිදහස් කොට ඇති ශ්‍රී ලංකාවේ සියලු ඉඩම් සහ එම ඉඩම්වලට අදාළ හෝ සම්බන්ධ සියලු හිමිකම් සහ වරප්‍රසාද ඇතුළත් වූවකි.

1979 අංක 07 දරන රජයේ ඉඩම් (හිමිකම නැවත පවරා ගැනීමේ) පනත “රජයේ ඉඩම්” මතු දැක්වෙන අන්දමට නිර්වචනය කරනු ලබයි.

“රජයේ ඉඩම්” යනු, නීත්‍යානුකූලව රජයට හිමි හෝ රජය පවරා දුන් යම් ඉඩමක භූමිය මත දුදිකළ ගොඩනැගිල්ලක් සමඟ ඉඩම සහ එයට අදාළ සහ සම්බන්ධ සියලු හිමිකම්, අයිතීන් සහ වරප්‍රසාද සහ ගංගා නිමිත සංවර්ධන මණ්ඩලය සහ මහවැලි සංවර්ධන මණ්ඩලය හෝ රජයේ ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ කාර්යයේ නියුතු වෙනත් යම් ආයතනයක් හෝ යම් පළාත් අධිකාරීන්ට අයත් හෝ ඒ යටතේ පාලනය වන ඉඩම් ය.

1972 අංක 01 දරන ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ නීතියෙහි, “කෘෂිකාර්මික ඉඩම්” යන්න මතු දැක්වෙන පරිදි අර්ථ නිරූපණය කෙරේ.

“කෘෂිකාර්මික ඉඩම්” යන්නෙන් මේ පනතෙහි දෙන ලද අර්ථය අනුව කෘෂිකර්මය සඳහා උපයෝගී කරගනු ලබන හෝ උපයෝගී කරගත හැකි ඉඩම් අදහස් වන අතර ඊට පෞද්ගලික ඉඩම්, ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත හෝ රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත හෝ අත් යම් ප්‍රඥප්තියක් යටතේ පවරා දෙන ලද ඉඩම් ද ඇතුළත් විය යුතු අතර පොළොවට සම්බන්ධ කරන ලද හෝ පොළොවට සම්බන්ධ කරන ලද දෙයකට ස්ථිරව සවි කරන ලද දේවල් ද ඇතුළත් වේ.

එසේත්

- (අ) 1971 මැයි මස 29 වැනි දින ප්‍රසිද්ධ සමාගමකට අයිතිව තිබූ හෝ ප්‍රසිද්ධ සමාගමක් සන්තකයෙහි තිබූ යම් වගා කරන ලද කෘෂිකාර්මික ඉඩමක්, ඒ ඉඩම ඒ සමාගමට අයිතිව තිබෙන හෝ සන්තකව තිබෙන තාක් හා ඒතාක් කල් පමණක්,

- (ආ) 1971 මැයි මස 29 වැනි දින විහාරගම් හෝ දේවාලගම් ලෙස පැවති එකී යම් ඉඩමක්, ඒ ඉඩම එසේ අයිතිව තිබෙන හෝ සත්කමව තිබෙන තාක් හා ඒ තාක් කල් පමණක්,
- (ඇ) 1971 මැයි මස 29 වන දින ආගමික ආයතනයකට අයිතිව තිබූ හෝ ආගමික ආයතනයක් සත්කමව පැවති එකී යම් ඉඩමක් ඒ ඉඩම එම ආගමික ආයතනයට එසේ අයිති තිබෙන හෝ සත්කමව තිබෙන තාක් හා ඒ තාක් කල් පමණක්,
- (ඈ) 1971 මැයි මස 29 වැනි දින භාර ආඥා පනතෙහි අර්ථකථනය කරන ලද පුණ්‍යාධාර භාරයක්ව පැවති එකී යම් ඉඩමක් ඒ ඉඩම ඒ පුණ්‍යාධාර ලෙස එසේ කිරීම හෝ සත්කමව තිබෙන තාක් සහ ඒ තාක් කල් පමණක්,
- (ඉ) 1971 මැයි මස 29 වැනි දින බෞද්ධ විහාර දේවාලගම් ආඥා පනත යටතේ භාරයක්ව පැවති එකී යම් ඉඩමක් ඒ ඉඩම එම ආඥා පනත යටතේ භාරයක් වශයෙන් පවතින තාක් කල් පමණක් ඉන් බැහැර විය යුතු ය.

1950 අංක 33 දරන ඉඩම් නැවත අත්පත් කර ගැනීමේ පනතේ

“කෘෂිකාර්මික ඉඩම්” යනු, වගා කටයුතු, වැවිලි කර්මාන්තය හෝ තණ බිම් සඳහා භාවිතා කරන සහ කුකුල් පාලනය, වෙළඳපොළ සඳහා සිඳු කරන වගාවන්, පැළ තවාන් සඳහා යොදා ගනු ලබන ඉඩම් ඇතුළත් වූ ඕනෑම ඉඩමක් වේ.

<p>ප්‍රධාන කාර්යාලය</p> <p>29 අං</p>

පරිච්ඡේද VI: 1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධි විධාන) පනත

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ පාර්ලිමේන්තුව
1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධි විධාන) පනත

(සහතිකය සටහන් කළේ 1989 මැයි මස 30 වැනි දින)

ආණ්ඩුවේ නියමය පරිදි මුද්‍රණය කරන ලදී.

1989 ජූනි මස 02 වැනි දින

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රයේ II වැනි කොටසේ
අතිරේකයක් වශයෙන් පළකරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුවේ මුද්‍රණය කරන ලදී.

කොළඹ 1, රජයේ ප්‍රකාශන -කාර්යාංශයෙන් මිල දී ලබා ගත හැකිය.

1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධි විධාන) පනත
(සහතිකය සටහන් කළේ 1989 මැයි මස 30 වැනි දින)
එල්.ඩී.ඕ. 77/88

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ නවවැනි උපලේඛනයේ I වැනි ලැයිස්තුවේ දක්වා ඇති කාරණා පිළිබඳ ලිඛිත
හිතිය අර්ථ නිරූපණය කිරීම සඳහා අතුරු විධි විධාන සැලැස්වීම පිණිස වූ පනතකි.

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ පාර්ලිමේන්තුව විසින් මෙසේ පනවනු ලැබේ:-

1. මෙම පනත 1989 අංක 12 දරන පළාත් සභා (ආනුෂංගික විධි විධාන) පනත යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන අතර අමාත්‍යවරයා විසින් ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරනු ලබන නියමයක් මගින් නියම කරනු ලබන දිනයක සිට එය ක්‍රියාත්මක වීම නතර වන්නේ ය.
2. (1) නවවැනි උපලේඛනයේ I වැනි ලැයිස්තුවේ දක්වා ඇති යම් කිසි කරුණක් පිළිබඳව 1987 නොවැම්බර් මස 14 වැනි දිනට පෙර පනවන ලද ලිඛිත නීතියකින්, අවස්ථාවෝචිත පරිදි අමාත්‍යවරයෙකුට හෝ රජයේ නිලධාරියෙකුට යම් බලයක් හෝ කර්තව්‍යයක් පවරා දී ඇත්තා වූ හෝ වෙන් කොට දී ඇත්තා වූ හෝ අවස්ථාවක,
 - (අ) ඒ බලය හෝ කර්තව්‍යය අමාත්‍යවරයෙකුට පවරා දී ඇත්නම් හෝ වෙන්කර දී ඇත්නම්, පද සම්බන්ධයෙන් අනුප්‍රාප්තියක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස, පළාතක් සම්බන්ධයෙන්, ඒ පළාතේ ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් හෝ ඒ විෂයය වෙන්කොට දී ඇත්තා වූ එම පළාතේ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අමාත්‍යවරයා විසින් හෝ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ය. නැතහොත් ඉටු කළ හැකි ය. තව ද, ඒ අනුව එවැනි සෑම ලිඛිත නීතියක ම අමාත්‍යවරයෙකු සම්බන්ධයෙන් කරන ලද සඳහන් කිරීම්, පළාතක ආණ්ඩුකාරවරයා සම්බන්ධයෙන් හෝ කාර්යයන් වෙන් කොට දී ඇත්තා වූ, එම පළාතේ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අමාත්‍යවරයා සම්බන්ධයෙන් කරන ලද සඳහන් ඇතුළත් වූ සඳහන් කිරීම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය. තව ද,
 - (ආ) ඒ බලය හෝ කර්තව්‍යය රජයේ නිලධාරියෙකුට පවරා දී ඇත්නම් හෝ වෙන් කර දී ඇත්නම්, පද සම්බන්ධයෙන් අනුප්‍රාප්තියක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස, පළාතක් සම්බන්ධයෙන්, ඒ රජයේ නිලධාරියා විසින් දරන ලද ධුරයට අනුරූප ධුරයක් දරන්නා වූ පළාත් රජයේ සේවයේ නිලධාරියා විසින් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ය. නැතහොත් ඉටු කළ හැකි ය. තව ද, ඒ අනුව එවැනි සෑම ලිඛිත නීතියක ම රජයේ නිලධාරියෙකු සම්බන්ධයෙන් කරන ලද සඳහන් කිරීම් ඒ රජයේ නිලධාරියා විසින් දරන ලද ධුරයට අනුරූප

ලුණුඩු නාමය

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ නවවැනි උපලේඛනයේ I වැනි ලැයිස්තුවේ දක්වා ඇති කරුණු පිළිබඳ ලිඛිත හිතිය අර්ථ නිරූපණය කිරීම පිළිබඳ විධිවිධාන

ධුරයක් දරන්නා වූ පළාතේ රජයේ සේවයේ නිලධාරියෙකු සම්බන්ධයෙන් කරන ලද සඳහනක් ඇතුළත් වූ සඳහන් කිරීම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ නවවැනි උපලේඛනයේ I වැනි ලැයිස්තුවේ දක්වා ඇති යම් කරුණක් පිළිබඳව 1987 නොවැම්බර් මස 14 වැනි දිනට පෙර සාදන ලද යම් නීතියක් යම් ආඥාවක්, ප්‍රකාශනයක්, නිවේදනයක්, නියෝගයක් හෝ ඊතියක් සෑදීමට අමාත්‍යවරයෙකුට බලය පවරන අවස්ථාවක පද සම්බන්ධයෙන් අනන්‍යතාවයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් මිස, පළාතක් සම්බන්ධයෙන්, ඒ බලය ඒ පළාතෙන් ආණ්ඩුකාරවරයා විසින් හෝ ඒ විෂයය වෙන් කර දී ඇති ඇත්තා වූ, ඒ පළාතේ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අමාත්‍යවරයා විසින් හෝ ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ය. තව ද ඒ අනුව ඒ බලය පවරන නීතියේ යම් විධි විධානයක අමාත්‍යවරයෙකු සම්බන්ධයෙන් කරන ලද සඳහන් කිරීම්, පළාතේ ආණ්ඩුකාරවරයා සම්බන්ධයෙන් හෝ ඒ විෂයය වෙන් කර දී ඇත්තා වූ පළාතේ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අමාත්‍යවරයා සම්බන්ධයෙන් කරන ලද සඳහනක් ඇතුළත් වූ සඳහන් කිරීම් ලෙස සලකනු ලැබිය යුතු ය.

(3) (2) වන වගන්තියේ සඳහන් පරිදි එවැනි යම් නීතියකින්

- (1) ඒ නීතිය යටතේ සාදන ලද යම් නියමයක්, ප්‍රකාශනයක්, නිවේදනයක්, නියෝගයක් හෝ ඊතියක් පාර්ලිමේන්තුව ඉදිරියෙහි තැබීම සඳහා හෝ
- (2) පාර්ලිමේන්තුව විසින් එවැනි යම් නියමයක්, ප්‍රකාශනයක්, නිවේදනයක්, නියෝගයක් හෝ ඊතියක් අවලංගු කිරීම හෝ අනුමත කිරීම සඳහා

විධිවිධාන සලස්වන අවස්ථාවක, ඒ නීතියෙහි පාර්ලිමේන්තුව සම්බන්ධයෙන් කරන ලද සඳහන් කිරීම්, ඒ පළාත සඳහා පිහිටු වනු ලැබූ පළාත් සභාව සම්බන්ධයෙන් කරන ලද සඳහන් කිරීමක් වූ විටක මෙන් ඒ පළාත සම්බන්ධයෙන් ඒ විධි විධානය බල සහිත විය යුතු ය.

(4) මෙම පනතේ “රජයේ නිලධාරියා” සහ “ලිඛිත නීතිය” යන යෙදුම්වල ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ඒවාට පිළිවෙළින් දී ඇත්තා වූ අර්ථ ඇත්තේ ය.

පරිශීලිත VII: 1988-2004 කාලය තුළ සිදු කරන ලද පළාත් සභා විසඳුම් රජය විසින් පළාත් සභා වෙත ලබාදුන් අරමුදල් 1988-2004 (රු.'000)

වසර	උපමාන පාදක ප්‍රදාන	ශුද්ධ ප්‍රදාන	සාමූහික ප්‍රදාන	පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන	එම්.ටී.අයි.පී. සහ අයි.ආර්. ඩී.පී අරමුදල්	එකතුව
1988	200,006	-	80,600	-	-	280,606
1989	931,007	-	-	-	-	931,007
1990	89,000	-	13,413,863	-	1,917,900	16,210,763
1991	772,666	-	8,508,334	-	1,760,660	11,041,660
1992	1,000,000	-	9,000,000	-	2,248,659	12,248,659
1993	967,000	-	10,290,400	-	2,073,994	13,331,394
1994	829,330	-	12,852,661	-	2,451,644	16,133,635
1995	897,132	325,000	14,065,899	-	2,387,833	17,675,864
1996	800,011	242,148	16,151,603	-	3,050,433	20,244,195
1997	1,167,950	325,000	16,854,600	-	3,051,746	21,399,296
1998	1,163,400	236,490	19,506,000	-	3,507,709	24,413,599
1999	1,235,820	428,600	21,122,136	-	3,180,301	25,966,857
2000	1,323,054	664,818	22,519,597	3,998,875	-	28,506,344
2001	576,000	282,000	24,698,686	4,289,800	-	29,846,486
2002	1,000,000	307,000	30,570,380	3,404,628	-	35,282,008
2003	607,100	246,200	30,462,778	3,332,447	-	34,648,528
2004	220,000	-	14,433,560	950,000	-	313,439,445
එකතුව	14,240,463	3,057,256	264,535,097	15,975,750	25,630,879	313,439,445

මූලාශ්‍රය: හැන්සාඩ් වාර්තාව, අගෝස්තු 20, 2004.

1988-2004 *දැක්වූ පළාත් සහ විශදම් (Rs. '000)

අමුණුම - 01

වසර	විස්තාරය	මධ්‍යම	දකුණ	ලැංකු-නැගෙනහිර	වයඹ	ලැංකු මැද	පැව	කරිගමුව	එකතුව
1988	අ	2,300	4,000	5,500	-	5,400	5,000	6,300	35,400
	ආ	28,600	18,800	6,100	-	14,200	-	9,300	88,300
	ඇ	-	-	-	-	-	-	-	-
	එකතුව	30,900	22,800	11,600	-	19,600	5,000	15,600	123,700
1989	අ	23,800	15,200	15,800	53,800	20,700	13,300	18,500	172,500
	ආ	134,300	28,700	64,800	62,800	61,900	22,600	27,000	437,300
	ඇ	-	-	-	-	-	-	-	-
	එකතුව	158,100	43,900	80,600	1,166,001	82,600	35,900	45,500	609,800
1990	අ	2,541,270	1,640,353	1,727,367	1,887,397	1,662,653	913,685	835,800	12,504,793
	ආ	183,820	119,166	132,301	70,039	117,262	58,205	66,812	811,592
	ඇ	488,412	253,545	273,736	340,221	141,749	120,866	221,635	2,032,359
	එකතුව	3,213,502	2,013,364	2,133,404	2,297,657	1,921,664	1,092,756	1,124,247	15,348,744
1991	අ	2,271,642	1,435,502	1,438,320	1,430,985	1,362,336	717,909	902,311	10,650,238
	ආ	208,574	167,551	194,875	80,350	128,187	56,184	64,207	1,044,565
	ඇ	147,696	117,746	275,434	386,013	110,609	138,399	182,765	1,496,252
	එකතුව	2,627,912	1,720,799	1,908,629	1,897,348	1,601,132	912,492	1,149,283	13,191,055
1992	අ	2,562,034	1,698,843	1,553,856	1,560,873	1,496,045	795,912	869,958	11,680,710
	ආ	250,992	146,683	203,456	130,778	156,270	57,012	97,371	1,167,995
	ඇ	223,701	301,987	350,763	548,812	146,161	152,112	255,403	2,206,425
	එකතුව	3,036,727	2,147,513	2,108,075	2,240,463	1,798,476	1,005,036	1,222,732	15,055,130
1993	අ	2,978,677	1,969,317	1,853,422	1,812,195	1,786,426	949,689	1,034,616	13,760,042
	ආ	269,121	143,140	113,563	110,601	125,827	58,920	50,151	1,008,296
	ඇ	279,727	190,268	359,370	386,045	168,674	215,302	264,248	2,072,350
	එකතුව	3,527,525	2,302,725	2,326,355	2,308,841	2,080,927	1,223,911	1,349,015	16,840,688
1994	අ	3,432,705	2,307,251	2,120,003	2,078,829	2,036,570	1,170,655	202,295	15,977,919
	ආ	231,676	143,142	100,466	126,100	115,637	84,729	43,423	945,386
	ඇ	331,146	231,576	405,416	422,326	183,634	204,305	324,706	2,324,542
	එකතුව	3,995,527	2,681,969	2,625,885	2,627,255	2,335,841	1,459,689	1,570,424	19,247,847
1995	අ	4,355,147	2,745,865	2,613,721	2,622,604	2,599,800	1,461,835	1,379,325	19,795,276
	ආ	270,880	154,602	110,603	153,881	126,663	68,858	64,694	1,057,276
	ඇ	273,423	273,367	524,155	232,592	186,113	156,666	298,424	2,177,323
	එකතුව	4,899,450	3,173,834	3,248,479	3,009,077	2,912,576	1,687,359	1,742,443	23,029,875
1996	අ	4,994,417	2,816,209	2,722,034	2,860,897	2,648,730	1,539,156	1,391,885	20,941,255
	ආ	307,336	176,058	142,445	129,895	135,087	100,901	87,851	1,186,771
	ඇ	359,190	321,754	854,986	405,282	250,877	283,494	346,900	3,099,849
	එකතුව	5,660,943	3,314,021	3,719,465	3,396,074	3,034,694	1,923,551	1,826,636	25,227,875

ඇමුණුම - 02

පළාත් සභා බදු මුදල් එකතු කිරීම 1991 - 2004* (රු.'000)

වසර	බස්නාහිර	මධ්‍යම	දකුණ	උතුරු සැහලාප්ප	වයඹ	උතුරු මැද	පෞර්ව	කරිගමුව	එකතුව
1991	1,320,581	198,403	144,697	11,133	146,222	40,087	55,464	101,559	2,018,146
1992	2,022,820	245,794	210,452	10,323	241,609	77,058	66,463	127,441	3,001,960
1993	1,861,950	251,609	191,040	14,158	208,101	78,517	79,852	130,060	2,815,287
1994	2,061,400	279,184	205,538	14,380	218,796	100,639	104,384	149,168	3,133,489
1995	2,308,340	313,731	217,510	33,897	277,199	124,038	125,910	172,538	3,573,163
1996	2,462,990	320,396	298,706	31,029	267,648	141,000	138,690	187,975	3,848,434
1997	2,843,020	362,168	334,880	34,975	307,778	144,574	136,736	179,319	4,343,450
1998	3,104,670	388,020	337,913	36,834	335,545	156,975	155,225	220,082	4,735,264
1999	3,610,870	437,124	350,411	34,855	339,053	165,483	150,684	201,575	5,290,055
2000	3,882,180	446,458	421,394	38,229	367,830	191,486	159,211	218,724	5,725,512
2001	4,275,370	498,811	463,910	45,308	397,351	195,494	175,818	246,845	6,298,907
2002	4,755,090	542,469	492,192	47,591	432,341	231,123	191,892	281,693	6,974,391
2003	5,252,400	739,002	542,206	71,497	506,206	249,174	225,114	318,642	7,904,241
2004*	3,005,050	392,532	342,119	18,126	284,458	130,183	118,071	203,073	4,493,612
එකතුව	42,766,731	5,415,701	4,552,968	442,335	4,330,137	2,025,831	1,883,514	2,738,694	64,155,911

* Figures only up to May 2004 දත්ත 2004 මැයි දක්වා පමණි.

මූලාශ්‍රය: Hansard, 20 August, 2004

මධ්‍ය රජය විසින් පළාත් සභා වෙත ලබාදුන් සමූහික ප්‍රදාන 1988-2004* (රු.'000)

වසර	බස්නාහිර	මධ්‍යම	දකුණ	පැරණි නැගෙනහිර	වයඹ	පැරණි මැද	පැව	බරිතමුව	ඊකුමුව
1988	13,700	9,600	9,400	15,600	9,100	7,400	7,400	8,400	80,600
1989	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1990	2,607,407	1,732,327	1,776,820	2,257,323	1,720,078	922,710	974,566	1,422,632	13,413,863
1991	1,278,000	1,153,773	1,344,326	1,122,000	1,253,290	667,188	779,190	910,567	8,508,334
1992	611,023	1,389,801	1,399,970	1,659,247	1,302,059	753,320	823,522	1,061,058	9,000,000
1993	868,379	1,565,436	1,522,703	1,815,417	1,527,314	881,601	882,417	1,227,133	10,290,400
1994	1,099,949	1,945,720	1,854,442	2,393,262	1,814,903	1,167,804	1,065,317	1,511,264	12,852,661
1995	1,304,790	2,089,049	2,089,952	2,581,217	1,937,689	1,302,553	1,151,087	1,609,562	14,065,899
1996	1,828,528	2,327,716	2,321,934	2,754,796	2,370,300	1,442,983	1,297,942	1,807,404	16,151,603
1997	1,849,521	2,610,819	2,539,583	2,947,549	2,303,166	1,472,005	1,388,938	1,743,019	16,854,600
1998	2,570,745	3,036,336	2,815,438	3,352,247	2,562,120	1,679,122	1,515,646	1,974,346	19,506,000
1999	2,673,135	3,136,149	3,118,008	3,362,247	3,013,832	1,914,522	1,670,210	2,234,116	21,122,136
2000	2,319,130	3,554,982	3,422,163	3,979,151	3,029,983	1,971,801	1,818,807	2,423,580	22,519,597
2001	2,804,816	3,911,658	3,511,869	4,012,676	3,704,444	2,257,885	2,030,958	2,464,380	24,698,686
2002	4,202,500	4,436,714	4,060,544	5,268,499	4,363,982	2,682,789	2,577,252	2,982,100	30,574,380
2003	3,042,600	4,538,150	4,515,008	5,338,745	4,400,523	2,720,347	2,628,905	3,278,500	30,462,778
2004*	1,475,500	2,178,002	1,968,991	2,618,995	2,130,973	1,255,573	1,294,526	1,511,000	14,433,560
Total	30,549,723	39,616,232	38,271,151	45,478,888	37,443,756	23,099,603	21,906,683	28,169,061	264,535,097

* දත්ත 2004 මැයි දක්වා පමණි.
 මූලාශ්‍රය: Hansard, 20 August, 2004

මධ්‍ය රජය විසින් එම්.ටී.අයි.පී. සහ අයි.ආර්.ඩී.පී. සඳහා පළාත් සභා වෙත ලබාදුන් මුදල් 1990-1999 (Rs. '000)

ඇමුණුම - 02

වසර	වත්කම	මධ්‍යම	දකුණ	පතුරු නැගෙනහිර	වයඹ	පතුරු මැද	ඌව	කිරිඳිවෙල	එකතුව
1990	427,400	225,300	252,400	419,400	150,000	81,800	193,400	167,700	1,917,900
1991	180,705	152,811	334,334	419,989	116,592	150,533	232,985	172,711	1,760,660
1992	230,689	299,858	349,384	585,009	130,737	160,466	257,369	235,147	2,248,659
1993	262,646	204,272	359,111	387,734	164,945	211,286	266,498	217,502	2,073,994
1994	276,840	249,330	416,305	562,895	159,647	203,955	329,345	253,327	2,451,644
1995	371,817	353,483	518,258	271,156	179,111	150,556	303,384	240,068	2,387,833
1996	337,820	322,809	838,854	414,338	229,309	279,301	346,977	281,025	3,050,433
1997	396,882	310,871	912,515	307,982	256,822	267,694	355,868	243,112	3,051,746
1998	490,137	426,362	735,775	406,549	304,344	300,756	492,198	333,588	3,507,709
1999	408,649	359,857	650,886	438,462	336,831	348,318	333,575	303,723	3,180,301
එකතුව	3,383,585	2,904,953	5,385,822	4,213,514	2,028,838	2,154,665	3,111,599	2,447,903	25,630,879

සටහන : 2000 වසර පවත් එම්.ටී.අයි.පී. සහ අයි.ආර්.ඩී.පී. අරමුදල් වෙනුවට පළාත් නිෂ්පාදන සංවර්ධන ප්‍රදාන හඳුන්වා දී ඇත.
 මූලාශ්‍රය: Hansard, 20 August 2004

මධ්‍ය රජය විසින් පළාත් සභා වෙත පළාත් නිශ්චිත සංවර්ධන ප්‍රදාන සටහන් සැපයූ මුදල් 2000 - 2004*

(රු. '000)

වසර	විස්තාරය	මධ්‍යම	දකුණ	පැතුරු-භාගනගර	වයඹ	පැතුරු මැද	පැව	කබරගමුව	එකතුව
2000	605,300	425,500	619,800	514,275	563,800	379,800	387,400	503,000	3,998,875
2001	736,400	537,400	502,000	517,000	544,000	486,000	446,000	521,000	4,289,800
2002	237,729	435,600	439,500	567,000	394,200	395,308	403,926	531,365	3,404,628
2003	315,000	407,914	560,069	379,600	412,000	312,440	461,614	483,810	3,332,447
2004*	120,000	120,000	120,000	95,000	120,000	120,000	120,000	135,000	950,000
එකතුව	2,014,429	1,926,414	2,241,369	2,072,875	2,034,000	1,693,548	1,818,940	2,174,175	15,975,750

* - දත්ත 2004 මැයි දක්වා පමණි.

මූලාශ්‍රය: Hansard, 20 August, 2004

ලරමාන පාදක සහ ගැලපුම් ප්‍රදාන සටහන් වන ප්‍රාග්ධන වියදම් 1988 - 2004* (රු.. '000)

ඇමුණුම - 03

වසර	වත්කාරී		මධ්‍යම		දකුණ		ලැබූ කැමැත්ත		වැය		ලැබූ මුද		ප්‍රථම		සබරගමුව		එකතුව		
	මුදල	ප්‍රතිශත	මුදල	ප්‍රතිශත	මුදල	ප්‍රතිශත	මුදල	ප්‍රතිශත	මුදල	ප්‍රතිශත	මුදල	ප්‍රතිශත	මුදල	ප්‍රතිශත	මුදල	ප්‍රතිශත	මුදල	ප්‍රතිශත	
1988	අ	28,600	56%	18,800	49%	6,100	20%	-	###	14,200	53%	-	0%	9,300	49%	11,300	42%	88,300	44%
	ආ	51,000	100%	38,000	100%	30,000	100%	-	###	27,000	100%	8,000	100%	19,000	100%	27,000	100%	200,000	100%
1989	අ	134,300	85%	28,700	32%	64,800	77%	62,800	56%	61,900	78%	22,600	45%	27,000	52%	35,200	52%	437,300	63%
	ආ	158,800	100%	89,500	100%	84,000	100%	111,900	100%	79,400	100%	50,400	100%	51,900	100%	67,200	100%	693,100	100%
1990	අ	183,820	136%	119,166	143%	132,301	103%	70,039	55%	117,262	109%	58,205	95%	66,812	120%	63,987	72%	811,592	103%
	ආ	134,800	100%	83,500	100%	128,100	100%	128,500	100%	107,100	100%	61,500	100%	55,800	100%	88,600	100%	787,900	100%
1991	අ	208,574	172%	167,551	122%	194,875	159%	80,350	77%	128,187	137%	56,184	120%	64,207	98%	144,637	180%	1,044,565	135%
	ආ	121,000	100%	137,227	100%	122,674	100%	105,000	100%	93,710	100%	46,812	100%	65,810	100%	80,433	100%	772,666	100%
1992	අ	250,992	119%	146,683	106%	203,456	138%	130,778	89%	156,270	132%	57,012	91%	97,371	148%	125,433	115%	1,167,995	117%
	ආ	211,530	100%	137,960	100%	147,740	100%	146,650	100%	118,160	100%	62,770	100%	65,810	100%	109,380	100%	1,000,000	100%
1993	අ	269,121	127%	143,140	104%	113,563	77%	110,601	97%	125,827	106%	58,920	94%	50,151	76%	136,973	125%	1,008,296	104%
	ආ	211,530	100%	137,960	100%	147,740	100%	113,650	100%	118,160	100%	62,770	100%	65,810	100%	109,380	100%	967,000	100%
1994	අ	231,676	137%	143,142	130%	100,466	85%	126,100	86%	115,637	122%	84,729	169%	43,423	82%	100,213	115%	945,386	114%
	ආ	169,224	100%	110,368	100%	118,192	100%	146,650	100%	94,528	100%	50,216	100%	52,648	100%	87,504	100%	829,330	100%
1995	අ	270,880	143%	154,602	125%	110,603	83%	153,881	117%	126,663	119%	68,858	123%	64,694	109%	107,095	109%	1,057,276	118%
	ආ	189,480	100%	123,493	100%	132,966	100%	131,656	100%	106,342	100%	55,758	100%	59,224	100%	98,213	100%	897,132	100%
1996	අ	307,336	186%	176,058	165%	142,445	119%	129,895	111%	135,087	127%	100,901	206%	87,851	171%	107,198	127%	1,186,771	148%
	ආ	165,626	100%	106,735	100%	119,818	100%	117,140	100%	106,344	100%	48,964	100%	51,271	100%	84,113	100%	800,011	100%
1997	අ	354,671	140%	208,498	126%	175,851	99%	132,445	80%	181,350	131%	102,057	135%	131,936	218%	112,979	86%	1,399,787	120%
	ආ	253,800	100%	165,600	100%	177,240	100%	165,720	100%	138,340	100%	75,360	100%	60,610	100%	131,280	100%	1,167,950	100%
1998	අ	436,061	142%	193,555	109%	246,024	97%	124,018	89%	170,036	109%	82,458	93%	137,550	104%	163,031	112%	1,552,733	111%
	ආ	307,950	100%	177,750	100%	252,430	100%	139,320	100%	155,790	100%	88,860	100%	132,110	100%	145,680	100%	1,399,890	100%

අ - ප්‍රාග්ධන වියදම් ආ - ලරමාන පාදක සහ ගැලපුම් ප්‍රදාන

191

උපමාන පාදක සහ ගැලපුම් ප්‍රදාන සටහන් වන ප්‍රාග්ධන වියදම් 1988 - 2004* (Rs. '000)

වසර	වත්කාණි		මධ්‍යම		දකුණ		උතුරු කැරකෙහි		වයඹ		උතුරු මැද		පාලි		කිරිඳිවෙල		එකතුව		
	අ	ආ	අ	ආ	අ	ආ	අ	ආ	අ	ආ	අ	ආ	අ	ආ	අ	ආ	අ	ආ	
1999	අ	736,822	283%	254,093	101%	246,854	94%	181,714	94%	230,790	95%	509,409	416%	113,196	78%	160,002	86%	2,432,880	146%
	ආ	260,000	100%	251,160	100%	263,964	100%	193,512	100%	242,424	100%	122,496	100%	145,056	100%	185,808	100%	1,664,420	100%
2000	අ	482,904	134%	345,640	119%	364,354	103%	156,743	72%	286,590	98%	135,261	102%	155,615	104%	210,621	112%	2,137,728	108%
	ආ	360,140	100%	290,868	100%	355,312	100%	218,252	100%	293,412	100%	132,160	100%	149,708	100%	188,020	100%	1,987,872	100%
2001	අ	391,781	214%	198,539	210%	309,189	274%	82,094	102%	248,094	163%	107,610	127%	98,692	133%	104,755	137%	1,540,754	180%
	ආ	183,126	100%	94,617	100%	112,668	100%	80,098	100%	151,790	100%	84,810	100%	74,357	100%	76,534	100%	858,000	100%
2002	අ	488,054	144%	161,428	102%	209,180	110%	146,386	98%	148,961	95%	77,005	70%	87,968	100%	110,128	96%	1,429,110	109%
	ආ	337,812	100%	158,867	100%	190,260	100%	150,000	100%	156,923	100%	110,772	100%	88,104	100%	114,312	100%	1,307,000	100%
2003	අ	293,697	262%	404,456	411%	526,270	285%	369,634	375%	422,347	358%	317,751	414%	414,418	616%	487,085	500%	3,236,058	379%
	ආ	112,000	100%	98,500	100%	184,600	100%	98,600	100%	118,100	100%	76,700	100%	67,300	100%	97,500	100%	853,300	100%
2004*	අ	38,160	95%	9,796	39%	60,888	244%	9,052	36%	22,520	90%	15,152	61%	23,755	95%	46,472	155%	225,795	103%
	ආ	40,000	100%	25,000	100%	25,000	100%	25,000	100%	25,000	100%	25,000	100%	25,000	100%	30,000	100%	220,000	100%

* දත්ත 2004 මැයි දක්වා පමණි අ - ප්‍රාග්ධන වියදම්

ආ - උපමාන පාදක සහ ගැලපුම් ප්‍රදාන

මූලාශ්‍රය: Hansard, 20 August, 2004.

පරිශිෂ්ට VIII: ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් පිළිබඳ තොරතුරු (2008 ජුනි 04 වන දිනට)

දිනක්‍රීඩකයා	ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් සංඛ්‍යාව	ශ්‍රී.ලං.ප.පා.සේ. පළමු පන්තියේ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව	ශ්‍රී.ලං.ප.පා.සේ. II/I පන්තියේ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව	ශ්‍රී.ලං.ප.පා.සේ. II/II පන්තියේ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව	පුරප්පාඩු සංඛ්‍යාව	පුරප්පාඩු පවතින ස්ථාන
කොළඹ	13	10	1	2	0	
ගම්පහ	13	8	3	2	0	
කලුතර	14	6	5	3	0	
මහනුවර	20	14	4	2	0	
මාතලේ	11	4	2	5	0	
නුවරඑළිය	5	2	2	1	0	
ගාල්ල	19	8	0	9	2	තෙවන කැණදොණිය
මාතර	16	8	0	8	0	
ගම්බන්තොට	12	2	0	9	1	කඩුවන
කුරුණෑගල	30	14	4	11	1	ඊරිබාව
පුත්තලම	16	7	2	7	0	
අනුරාධපුර	22	3	1	17	1	රාජාගෙනස
පොළොන්නරුව	7	0	2	4	1	දිඹුලාගල
බදුලේ	15	5	7	1	2	රිදීමාලියද්ද වැව්වෙහි
මොණරාගල	11	2	2	6	1	බුක්කල
රත්නපුර	17	4	0	13	0	
කෑගල්ල	11	6	0	5	0	
අම්පාර	19	6	5	7	1	අක්කරයිපත්තුව
ත්‍රිකුණාමලය	10	1	0	9	0	
වව්නියාව	3	1	1	1	0	
මඩකලපුව	14	4	5	5	0	
මන්නාරම	3	0	1	2	0	
යාපනය	11	3	3	4	1	ගාපනය
එකතුව	312	118	50	133	11	

මූලාශ්‍රය : රාජ්‍ය පරිපාලන සහ සම්පද්‍රේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශය, ප්‍රාදේශීය පරිපාලන අංශය.